

КАРЛ МАЙ

БЛУДНИЯ СИН

Част 3 от „Блудния син“

Превод от немски: Любомир Спасов, 1999

chitanka.info

ГЛАВА 1

ДВАМА ЗАТВОРНИЦИ

Град Роленбург е получил името си от замъка върху извисяващите се над него скали. Построеният през тринайсети век Роленбург дълго време е бил седалище на прочут род рицари разбойници. По-късни притежатели го бяха уголемили. С хода на времето бяха застроени няколко допълнителни крила. Когато един ден имението стана държавна собственост, по-голямата част от замъка бе превърната в затвор, а по-малката служеше като клиника за душевно болни.

Оттогава под израза „отива в Роленбург“ се разбира влизане в затвора или лудницата.

Затворът беше устроен по смесената система — имаше единични килии, но и общи спални и помещения за колективен труд. Директорът беше хауптман^[1] от запаса. Произхождаше от стар аристократичен род и за своите заслуги като управител на затвора бе получил титлата областен съветник.

Затворниците в Роленбург се отдаваха на различни занаяти. Тук работеха в отделни помещения ковачи, шлосери, мебелисти, шивачи, също обуцари, тъкачи, майстори на пури. Единичната килия можеше да се разглежда като привилегия или налагане на по-тежко наказание. Последният случай беше за опасни, непоправими затворници, които не биваше да влизат в контакт с по-благонадеждните. А в първия бе предназначена за затворници, за които се смяташе, че все още притежават известно чувство за чест, така че общуването с обикновените престъпници би означавало за тях утежняване на наказанието.

Вечерта беше настъпила. В залите горяха фенерите със светлинен газ, а килийните затворници бяха получили лампи, на чиято светлина можеше да извършват своята работа.

В една тясна ъглова кула — имаше само две малки килии, свързани с междинна врата — един затворник седеше до масата и

пишеше. Въпреки приведената му поза можеше да се види, че притежаваше висока, плещеста фигура. Носеше затворнически дрехи — лenen панталон и куртка и сива кърпа около врата. Един знак на ръкава сочеше, че принадлежи към „дисциплинарната категория“, сиреч към малкото затворници, които със своето безупречно поведение бяха спечелили доверието на надзирателите. Беше може би петдесетгодишен, но изглеждаше значително по-възрастен. Страните му бяха хлътнали, устните — бледи, и въобще създаваше впечатление за мъж, изживял тежки страдания. Главата му беше почти изцяло оплешивяла, а очите лежах дълбоко в своите кухини.

В институции от този род се явява неимоверно голямо количество писмена работа. С това занимание биваха натоварвани само затворници, чиято предишна професия предполагаше необходимата квалификация и които се бяха отличили с добро поведение. На килийната врата на този затворник бе сложен номер 306, а в бележника на надзирателя бе вписано: „Номер 306, пет години за злоупотреба. Карл Петерман, управител на имение. Поведение: много добро.“ В тази нерадостна сграда никой вече не бе назоваван по име, а само с номера, който му биваше даван при неговото пристигане.

Перото на Номер 306 летеше без прекъсване по хартията. Неговото скърцане беше единственият шум, който можеше да се чуе. Единственият? Не, защото затворникът тъкмо в този момент вдигна глава и се послуша. Беше доловил приближаващи стъпки. Резето на вратата издрънча, в ключалката изщрака ключ и се появи надзирателят.

— Триста и шест — каза той.

— Тук!

— Ела с мен!

Затворникът се беше надигнал и стоеше в почтителна стойка пред пазача.

— Къде, моля, хер надзирател?

— Не задавай въпроси! Напред!

Затворникът последва служителя. Излязоха от килията, спуснаха се по тясното стълбище, минаха по няколко вътрешни двора и стигнаха до един коридор, в който няколко затворника вече стояха в редица един до друг. Този коридор водеше до кабинета на директора. Сега Номер 306 знаеше при кого трябва да отиде. Надзирателят го предаде на друг пазач, който беше дежурен в коридора, и се отдалечи. Затворникът

трябваше да чака заедно с другите, докато бъдеше повикан. Този коридор беше много добре известен на всички „квартиранти“ на затвора. Не един и двама тук бяха треперили и се потили от страх, когато биваха довеждани, за да получат наказание от хер директора. Коридорът се считаше за най-съдбоносното място в целия затвор.

Затворниците стояха, без да се поглеждат, без звук да издават. Който се осмелеше да прошепне някоя дума на съседа си, веднага биваше сурово наказван. Когато надзирателят извикаше някой номер, въпросният пристъпваше напред, за да влезе в стаята на директора, която по-късно напускаше унил или по-рядко с доволна физиономия — според полученото от строгия управител на затвора известие.

Най-сетне дойде редът и на Номер 306. Той влезе и застана в стегната стойка до вратата. Директорът седеше в униформа при писалището и си водеше бележки за затворника, който току-що бе напуснал. Лицето му беше строго, а очите гледаха мрачно листа. Още пишейки, попита:

— Сега кой?

— Номер 306, хер областен съветник.

Тогава той вдигна глава и чертите му се разведриха, когато погледът му се спря на затворника.

— Номер триста и шест — каза. — Името ти е Петерман, нали?

— Да.

— Колко имаше да лежиш?

— Пет години.

— Колко си излежал?

— Четири.

— Бил ли си наказван през това време?

— Не, хер областен съветник.

Лицето на директора се проясняваше все повече. Той посегна, взе една тънка папка и започна да я прелиства. Кимна, прокашля се и после попита:

— За какво беше осъден?

— За злоупотреба.

— И естествено си невинен?

— Не, хер областен съветник!

— Виж ти! Същият отговор ми даде и когато те докараха тук. Това прави добро впечатление. Който признава грешката си, е

способен да се поправи. Повечето обаче казват, че са невинни, и човек се отнася с недоверие към тях. Това тук е твоето досие. Чета, че си бил управител на имение. Как стоят нещата със семейството ти?

Очите на затворника веднага се напълниха със сълзи. Той отговори с треперещ глас:

— По време на престоя ми тук съпругата ми е починала. Не е могла да понесе позора.

Директорът кимна сериозно.

— Да, случват се такива неща. Сега нейната смърт лежи на съвестта ти! Каква годишна заплата получаваше?

— Петстотин гулдена^[2].

— Хмм! Можел си да изкарваш с тях. Защо прибегна към злоупотреба?

Затворникът сведе поглед. Чертите му изразиха за миг тежка борба, после отговори:

— Бях играл комар, хер областен съветник.

— А, да, да! Значи отново демонът на хазарта! А какво ще бъде отношението ти по-късно, когато бъдеш освободен оттука?

— Комарът не ми е вкоренен. Никога не бях играл. Затова и изгубих толкова много.

— Ти си наказан достатъчно, така че няма да ти отправям упреци. Къде впрочем работеше?

— При хер майор фон Шарфенберг.

Директорът направи рязко движение.

— Как? — попита. — При брат ми? Не го знаех. Спомням си действително, че чух за този случай. А сега се сецам и за името. Има една фамилия Петерман, които от поколения са ни служили. Последният Петерман, когото аз лично познавах, беше управител на замъка Валдау, който впоследствие се падна на моя брат.

— Това беше баща ми.

— Така, така. Теб не те познавам. Но, човече Божи, това ми къса сърцето! Един от нашите Петерман при мен като затворник... и аз да не го знам през тези четири години! Не е моя работа да се връщам на престъплението ти, но... ти обърна ли се всъщност към брат ми?

Петерман се поколеба, после каза тихо:

— Не. Той самият донесе за мен и настоя за наказание.

— Хм! Колко дълго беше на служба при него?

— Повече от двацет години.

— Но сигурно не е бил много доволен от теб?

— Никога не ми е отправял укорна дума.

— Нещо не схващам добре. Сигурно има нещо по-особено. Нали?

Петерман отново се загледа в земята, но скоро отправи пак твърдо и решително поглед към директора.

— В случая няма нищо особено, хер областен съветник. Имах нужда от парите и ги взех от касата. Хер майорът сам откри липсата и веднага нареди да ме арестуват. Щеше да е безсмислено по-късно да се обърна към него.

Директорът стана от стола и премина няколко пъти замислено през стаята. След това надникна още веднъж в делото и накрая каза:

— Утре е рожденият ден на краля. Негово величество има навика малко преди това да иска да му бъдат представени имената на няколко затворници, които са се държали добре. Днес получих списъка обратно. Една собственоръчно изписана под твоето име кралска забележка гласи следното: „Да се опрости последната година от неговата присъда!“

Затворникът си пое дълбоко дъх. Кълн на блажена радост се появи в него. Директорът продължи:

— Днес е годишнината от докарването ти тук, следователно утре ти напускаш Роленбург.

Затворникът понечи да отговори, ала щастливата новина така го бе завладяла, че не успя дума да произнесе. Само сложи ръце на лицето и горко зарίδα.

Директорът го остави известно време, а после каза с успокоителен тон:

— Виждам, че тази новина те развълнува, и споделям радостта ти. Ти се държа добре и се надявам никога да не тръгваш вече по криви пътища. Но с какво ще се захванеш вѐн?

— Мислил съм за възможността някъде все пак да получа назначение.

— Хмм! Трудна работа. Хората има предубеждения към всеки бивш затворник, което за съжаление често е напълно основателно. Преди идването ти тук сигурно си живял в имението на моя брат?

— Естествено — каза Петерман. — В моите задължения спадаше не само замъкът, а трябваше да се грижа и за малките имоти в неговата околност. Хер майор Фон Шарфенберг има добрината въпреки моето... — той се запъна, но храбро продължи — провинение да остави жена ми и дъщеря ми Валеска и по-нататък да живеят в близост на Валдау. Но след моето осъждане и смъртта на съпругата ми Валеска не се задържала дълго там. Заминала за столицата и станала там икономка при някаква дама. От известно време нищо не съм чувал за нея.

И оброни натъжено глава. Директорът изпита дълбоко съчувствие към бившия управител на имотите на неговата фамилия. Ето защо след кратка пауза на размисъл отсъди с твърд глас:

— В такъв случай отиди и ти в столицата. Всъщност всеки освободен затворник трябва за определен срок да бъде изпратен в родното му място. Това в много случаи е свързано с големи неудобства. Той е принуден години наред да живее в обкръжение, където не намира нито опрощение, нито работа. Но аз ще ти дам едно свидетелство за благонадеждност, с което ще имаш право да пребиваваш на кое да е място. По този начин ще ти бъде по-лесно да започнеш нов живот. Колко припечели тук за четирите години?

— Петнайсет гулдена.

— Това действително е малко. Е, ще видим! Чуй ме добре! Всеки, който стъпи заради вината си в тази сграда, загубва за времето на своето затворничество гражданското си име и не може да има претенции за светското обръщение „Вие“, тук му се говори на „ти“ и го наричат с неговия номер. Сега, когато се освобождавам, аз отново ти връщам онова, което ти принадлежи — име и учтива форма на обръщение... Хер Петерман, пожелавам ви от все сърце да излезете чист от изпитанията, които може би все още лежат при вас. С отличното си поведение вие спечелихте моето доверие. Старайте се занапред да спечелите доверието и на своите съграждани. Ето ръката ми! Вървете с Бога и не забравяйте в случай на нужда да се обърнете към мен.

Затворникът пое подадената ръка и се олюля после към вратата, опиянен от радост.

Влезе следващият. Директорът на първо време не му обърна внимание. Той изготвяше свидетелството за благонадеждност на

Петерман, а после написа следното разпореждане до сметководителя на затвора:

„Да се изплатят утре при освобождаването на затворника Карл Петерман трийсет гулдена от касата на затвора за моя сметка.“

Едва когато беше подписал тази бележка, се обърна към влезлия затворник.

— Кой номер?

— Осемстотин и шейсет.

Директорът потърси сред лежащите пред него досиета това на Номер 860. От маркировката на ръкава на куртката беше разбрал, че на въпросния неколkokратно са били налагани дисциплинарни наказания. Лицето му отново стана строго и мрачно.

— Как се казваш?

— Хелман.

— Какъв си бил?

— Книговезец.

— За какво си осъден?

Затворникът беше още млад човек, може би малко над два̀йсет. При последния въпрос се позабави с отговора и упорито заби поглед в земята.

— Ее, чу ли? За какво си осъден?

— За кражба — произнесе затворникът.

— Колко време?

— Две години.

— Естествено си невинен?

— Да!

Директорът подскочи импулсивно.

— Хайде бе! Наистина ли? — попита.

— Да. Не бях аз.

— Тъй, тъй! Почакай малко!

Беше намерил досието на книговезеца и започна да търси в него. После каза:

— Да. Тук е записано: „Не признава.“ Това в никой случай не е добра препоръка. Аз ще...

— Щом съм невинен, не мога да се призная за виновен! — подметна затворникът.

Директорът на затвора го сръза остро:

— Мълчи! Ще отговаряш само когато те попитам! Впрочем тук чета, че по време на затворничеството си бил наказван дванайсет пъти, и то за лентяйство и непокорство. Може би си мислиш, че това ти прави чест?

— Не, хер областен съветник.

При тези думи хвърли толкова своеобразен поглед на директора, че той каза:

— Е? Какво има още?

— Моля за разрешение да се изкажа!

Директорът погледна затворника пронизващо и отвърна с неприязън:

— Разполагам с малко време!

— Ще бъда съвсем кратък.

— Е, тогава нека чуем!

— Вие определено мислите доброто на затворниците, хер областен съветник, знаейки го, макар да сте ме наказвали дванайсет пъти. Мнозина казват, че са невинни. Но представете си, моля, как стоят нещата, ако някой действително е невинен. С какви чувства пристъпва тук, където го лишават от името и му стрижат косата. Той бива третиран като всеки мошеник, не, още по-лошо, защото никой не му вярва и се отнасят с него още по-строго. Той все повече се озлобява. Трябва да работи всеки ден за един кройцер, а е невинен, трябва... ех, по-добре да си мълча, защото вие нямате време, а на мен говоренето само може да навреди. За две години дванайсет пъти наказван, това ми докара почти двеста дена лишаване от храна... и все пак аз съм и си оставам невинен!

Служителят го гледаше навъсено. След известно време заговори:

— Аз не съм твой съдия следовател. Ти беше предаден под мой надзор и трябваше да се примириш с това. Ако си невинен, сега пред теб стоят открити още много пътища за възстановяване на твоята чест. Но тук ти се държа лошо и следователно ми е невъзможно да ти издам свидетелство с добра препоръка.

Очите на затворника овлажняха.

— При това положение по-добре ме задръжте тук, хер областен съветник — каза той.

— Защо?

— Защото така или иначе пак ще ме докарат тук.

— А, такава ли била работата! Значи ти вече си готов да извършиш ново престъпление! Така ли възнамеряваш да докажеш своята невинност?

— Това и през ум не може да ми мине. Но аз ще бъда принуден да остана две години в родното ми селище. Отида ли някъде другаде, веднага ще бъда интерниран. Аз съм излязъл от край, където няма работа за книговец. А и кой ли изобщо ще приеме един пандизчия? Никой! Какво трябва следователно да очаквам? Презрение, глад и неволи. На това отгоре полицейски надзор! Как мога да се преборя с всичко това? Май наистина ще бъде най-добре да си остана тук.

Беше казано с тон на неподправена болка. Директорът погледна замислено младия човек, после каза:

— Бих могъл всъщност да направя едно изключение и да те пратя в столицата. Там във всеки случай ще намериш работа.

— При кого? Никой майстор няма да наеме бивш затворник.

— Държавата има задължението да ти подsigури работа.

— Да, тя ще ми даде някаква, но къде? В приюта за бедни или бездомници или ще ме тикнат при чистачите на улици.

— Хмм! Колко припечели тук?

— Нищо — отвърна горчиво затворникът.

— Защото не си работил! — възрази директорът.

— Наистина исках да работя. Но не ми даваха подвързваческа работа. Инспекторът по труда я намира за облекчаване на наказанието, което такъв опърничав човек като мен не заслужаваше. Ето как ме сложи при разройката на фурнира. За лентяйство бях наказван с лишаване от храна, след което можех да работя още по-малко отпреди.

Директорът се почувства някак си покъртен от тези забележки и продължи да се осведомява:

— Имаш ли роднини?

— Жива душа.

— Приятели?

— Един стар кръстник. Но той е бащата на човека, който ми докара това нещастие.

— Значи трябва да се грижиш само за тебе си, което все пак е едно голямо облекчение. Впрочем аз ще ти простя твоите повече от откровени приказки и ще ти дам доказателство, че все пак има хора, които не ти желаят нещастиято. Ще ти преведа десет гулдена за сметка на моята каса. Ще ти ги изплатим утре при освобождаването... А сега сбогом, хер Хайлман! Не падайте духом, изхвърлете огорчението! Пристъпете към ближните си с открито, приветливо лице и те няма да могат да се отнасят сурово и безцеремонно с вас. Освобождавам ви с разрешение да отидете в столицата. Тръгнете си утре сутринта оттук с Божията благословия, дръжте се храбро и ако един ден ви срещна в живота, ще бъда радостен, ако ви видя като порядъчен човек.

Подаде му ръка.

— Хер областен съветникът — заговори книговедецът с треперещ глас, — ако след влизането ми тук един човек само ми беше казал такива прочувствени слова, нямаше да бъда дванайсет пъти наказван.

Той си тръгна и влезе следващият. Директорът ги отпращаше един след друг, докато свърши и с последния. Беше приключил работата си за деня и се оттегли в частното си жилище. По същото време камбаната даде сигнал за затворниците да се отправят към спалните си места.

* * *

Областният съветник и жена му имаха гост за вечеря. Неговият племенник Бруно фон Шарфенберг се намираше при тях. По време на вечерята служителят беше необичайно мълчалив. Когато му бе обърнато внимание върху това, той каза:

— Днес ми бе даден повод за размисъл. Утре си тръгва един затворник, който досега биваше считан за нагъл лъжец, понеже все твърдеше, че бил невинен. В последния час обаче се разколебах в собствената си преценка.

— Възможно ли е изобщо някой да бъде осъден невинен? — попита неговата жена.

— Трябва да призная, че такива случаи за съжаление има. Уличаващите факти винаги допускат възможността правосъдието да се заблуди.

Племенникът носеше униформата на гвардейски лейтенант. Очевидно се интересуваше от тази тема, защото вметна с доловима жар:

— Уличаващите факти, скъпи чичо? О, не само това! Съдията може да се заблуди дори когато обвиняемият е признал деянието.

— Едва ли!

— О, и все пак!

— Никой човек няма да признае престъпление, което не е извършил!

— Защо не?

— Какви причини ще го ръководят?

— Най-напред самозаблудата. Може да се случи така, че някой да си втълпи, че е застрелял човек. И бива осъден по своето признание. По-късно случайно се установява, че смъртоносният куршум не може да е излязъл от цевта на неговата пушка. Също така някой невинен може да признае деяние, за да се жертва за истинския виновник.

Тук областният съветник рязко вметна:

— При това положение виновникът или е... страхливец, или мерзавец.

По лицето на лейтенанта плъзна внезапна червенина. Той се прокашля и каза:

— Може би и тук има особени случаи.

— Не мога да си го представя. Апропо, каква беше всъщност историята около Карл Петерман, управителя на вашите имоти?

Лейтенантът видимо пребледня, което веднага направи впечатление на чичото.

— Ама ти буквално се изплаши! — каза той. — Наистина трябва да е било неприятно един такъв дългогодишен служител да видиш пред съдията. Не можеше ли баща ти да прояви милост?

— Можеше, но за съжаление не го стори.

— Не разбирам. Нима сумата беше толкова крупна?

— Пет хиляди гулдена — отговори лейтенантът. — Но за татко не чак толкова огромна, че да не може да я изкара от именията.

— В такъв случай още по-малко разбирам брат си. Възможно ли е да са замесени неща, които ние не знаем, скъпи Бруно?

Виждаше се, че този разговор става все по-мъчителен за лейтенанта. Въпреки това той продължи:

— Сещам се, че Петерман бе осъден на затвор. Мисля, на пет години.

— Да, така е — потвърди директорът.

— Е, при това положение би трябвало да се намира тук при теб?

— Действително е в този затвор, както едва днес открих. Знаех, наистина, че някой си Петерман е получил за злоупотреба „Номер 306“ за пет години, но не можех да подозирам, че се касае за вашия Петерман. Рядко го виждах.

— Не бих го допуснал!

— Може би знаеш, че документите за предаването на престъпника съдържат данните му, но те не са много. Стана така, че изобщо не знаех, че вашият Карл Петерман е мой затворник. Е, той се държеше добре при мен и поне един резултат е налице. Бях го предоставил на милосърдието на Негово величество. Карл Петерман е помилван и утре ще бъде освободен.

Лейтенантът подскочи от мястото си.

— Утре? Наистина ли? — попита.

— Да! Преди малко му го съобщих. След утринната молитва, значи около осем часа, може да си тръгне.

— Каза ли ти къде ще отиде?

— В столицата, където живее неговата дъщеря.

— Но без средства, без изгледи за постоянна работа?

— Е, аз му отпуснах трийсет гулдена, така че поне на първо време ще бъде освободен от грижи. Ако не намери някъде място, ще продължа да се грижа за него.

Племенникът протегна ръка на чичото и каза с топъл глас:

— Добре си постъпил. Той може би не е толкова виновен, както отстрани изглежда. Дълги години е водил касата, без никой да я проверява. Мислел е, че след няколко дни може да върне взетото. В никой случай не е искал да злоупотреби, а само за кратко време да си направи един заем. И в действителност по-късно възстанови всичко до халер и пфениг.

Областният съветник поклати глава.

— Ако е така, моят брат е бил непонятно жесток. Но, както и да е, давам на Петерман свидетелство за благонадеждност и ти казвам, че много рядко го правя. За жалост, от дълго време сме скарани с брат ми, но ти си при него и можеш все пак да му поговориш. Той би трябвало да се погрижи за Петерман.

Лейтенантът сви рамене.

— Не мога да говоря с него по този въпрос, но все пак ще направя опит.

С това работата беше уредена и скоро областният съветник се оттегли за почивка.

* * *

Заранта затворниците се събраха както всяко утро за молитва. Духовникът запя най-напред песента „Златното слънце“, после поде встъпителния псалм и изрече една молитва, призовавайки милостта на Бога специално към събраните тук нещастници. След това се отправи към олтара, където лежеше отворена Библията, и прочете с ясен и тържествен глас притчата за блудния син, както е записана в Евангелието на Лука. Петерман слушаше с дълбоко вълнение познатата му още от неговата младост история за сина, който прахосал целия си наследствен дял и трябвало после горчиво да страда. Потънал в мисли, едва долавяше как свещеникът се обърна към затворниците и започна с прости думи да тълкува библейското слово.

Затворническият душепастир, вече не млад човек, не беше красноречив оратор, но в своята дейност беше опознал вече много човешки неволи и знаеше как може да покърти седящите пред него „изгубени овце“.

— *„Радвайте се, защото аз намерих изгубената овца“* — извика той към своите слушатели и заяви, че никое престъпление не е толкова голямо, че да не може да се изкупи пред милостта на Господа. Обрисова с къси, енергични щрихи картината на разкаялия се грешник, който се връща при Небесния отец, и извиква: *„Отче, съгреших на небето и пред Тебе и не съм вече достоен да се нарека Твой син.“*^[3]

След това разясни как бащата не само великодушно прощава на блудния син, но дори го приема с всички почести и го облича с най-добрата премяна. Тук духовният пастир спря и каза, обръщайки се към слушателите:

— Така Небесният отец и властелин ще приеме с милост всеки от вас, който покаже истинско разкаяние. Опомнете се и се вслушайте в призива Господен: „Покайте се!“ Амин!

Краткото богослужение свърши и затворниците напуснаха залата. Само Петерман, който много внимателно бе следил последната част на проповедта, остана да седи още за миг като замаян. Кой беше блудния син, който трябваше да се покае — той или онзи другият, чиято вина изкупваше? От тези мрачни мисли го пробуди ръката на надзирателя, която легна на рамото му, за да го подкани за тръгване. Странно развълнуван, Петерман последва пазача за последен път по тесните коридори на затвора.

* * *

Беше един час по-късно. Петерман тъкмо възнамеряваше да се отправи към намиращата се пред града гара, когато чу бързи стъпки зад себе си. Обръщайки се, видя лейтенант Бруно фон Шарфенберг в цивилно облекло.

Лицето на току-що освободения мъж мигом прие суров, отблъскващ израз. Той поиска да продължи пътя си, но бе задържан за ръката.

— Петерман! — прозвуча умоляващият глас на другия.

— Хер барон! — отвърна бившият служител ледено.

— Не така, не така! Вие нямате представа какво изстрадах!

— Но вие пък сигурно нямате представа какво трябваше аз да изстрадам!

— Ами аз исках да ви помогна, само че вие сам ми затворихте пътя с вашето признание.

— Аха, гледай ти! Това признание аз заплатих с моята чест, работата си и четири години затвор.

— Аз ще поправа всичко, всичко!

Петерман измери лейтенанта от главата до краката.

— Наистина ли? — попита. — Желаете ли го? Я ми кажете как ще я подхванете тая работа! Колко струва моята служба, може да се оцени, да речем, но с какво се каните да заплатите изгубената ми чест?

— Петерман!

— А годините затвор, скритата мъка, която ме разяждаше, робията и постоянното унижение, всичко онова, което не може просто да се опише?

— Не бъдете прекалено жесток!

— Вие по-малко жесток ли бяхте? Аз ден след ден чаках да дойдете и да отхвърлите моето признание... напразно!

— Всичко ще ви кажа и обясня. А после може би вече няма да гледате на моята слабост по същия начин както досега. Но тук не е място за такива работи. Да се върнем в града и...

Петерман тръсна енергично глава.

— Не, не! Нямам време. Ние сме различни хора, хер барон!

Той се отскубна и бързо се отдалечи. Лейтенантът направи движение, сякаш искаше да го последва, но размисли, обърна се рязко на токове и се насочи обратно към Роленбург.

Когато Петерман стигна до гарата, беше още твърде рано за тръгването на влака. Не можеше още да си купи билет, затова се отби в гаровия бюфет и си поръча чаша бира — първата от четири години насам. Беше седял само няколко минути, когато дойде втори посетител — един млад мъж, който поздрави учтиво и при вида му сякаш се стъписа. На Петерман също се стори, че го познава. Младият мъж приближи и попита:

— Ще разрешите ли да седна при вас?

— Не мога да имам нищо против. Тук всеки сяда където му е удобно.

— Това означава, че ще е по-добре да си потърся друго място. Нали?

— Настанете се там, където ви харесва!

— Ще призная, че идвам при вас, защото ме заинтересувахте.

— Виж ти! С какво?

Другият седна, поръча си също чаша бира и когато келнерът се отдалечи, каза:

— Забелязахте ли гънките по костюма си, майн хер?

— Защо този въпрос?

— Защото и моят ги има същите. Когато едно сако години наред е било напъхано в някоя торба, трябва да бъде изгладено, преди човек да го сложи отново. Но за тези неща височайшите господа служители не мислят.

— Аа, искате да кажете...

— Че сме другари по нещастие.

— Вие също сте освободен днес?

— Да. Но моля да не ме разбирате погрешно! Не е препоръчително да се правят и поддържат затворнически познанства. Аз вече няма да ви познавам, ако ви срещна отново. Но днес, първият ден на свобода, сърцето на човек прелива от щастие. Той желае да сподели щастиято си, а това може да стане единствено с някой събрат по съдба. Освен това аз често съм ви виждал. Вие бяхте писар — едно привилегировано положение, от което разбирам, че си имам работа с мъж, чието предназначение не е точно за „заведението“, в което е прекарал последните години.

— Не, действително не е такъв случаят. Аз също съм ви виждал. Къде бяхте разпределен?

— При разкройката на фурнира.

— Тежка работа!

— Изпитах го. Оттук аз ще замина за столицата.

— Аз също.

— Искате ли дотам да останем заедно?

— С удоволствие! — кимна другият.

— Хубаво! А сега глътка бира! Наздраве! Ах, как ободрява след вечната вода! Всъщност нямаше да мога да си го позволя, тъй като горе в Замъка не изкарах и кройцер, но получих десет гулдена от областния съветник.

Петерман погледна въпросително другаря си по неволя.

— О, наистина ли? Този мъж, изглежда, въпреки своята строгост е истински човеколюбец!

— Това исках да кажа! До вчера, преди освобождаването ми, говорех лошо за него, ала той промени мнението ми въпреки двестата дни глад. Нали знаете как става в панделата. Ако не получите ядене, понеже не сте изпълнили дневната норма на тежката, непривична работа, то втория път я изпълнявате толкова по-малко, след което лишаването от храна вече няма край. А и ми беше невъзможно да се

подчинявам принудително. Вече преставаш да бъдеш човек, а само някакъв обект за наказание, вещ, от която всеки може да си прави своите експерименти за подобрене. Подобрене! Боже Господи! И кои са тези хора? Самите надзиратели не са нищо друго освен едни „занаятчий“. Какво разбират те от психология? И как смятат да поправят някого, който не е извършил нищо?

С открития си, доверчив характер говорещият бе станал симпатичен на Петерман, но при последните думи той се подсмихна и малко насмешливо попита:

— Значи вие сте от известните „невинни“?

Другият поклати глава.

— Е, към този род невинни в никой случай не принадлежа, но въпреки това съм невинен!

— Така значи! Чудесно!

— Струва ми се, че ми се присмивате! Е, добре, смейте се или ревете, все едно. Но аз мошеник не съм и въпреки това ми лепнаха две години за кражба!

Той така стисна зъби, че изскърцаха. Петерман се изкуши да му хване вяра.

— Тогава вие сте наистина един много нещастен човек! — каза многозначително.

— Двойно нещастен! Аз изгубих и друго, освен време, свобода и чест! Имах си любима, но един друг мъж искаше да ми я оспори. Двамата бяхме книговезци и работехме при един и същи майстор. Един ден при него бе извършен взлом и част от парите му бяха откраднати заедно с една почтена златна чаша — стара фамилна вещ. Полицията пристигна и намери парите... скрити на самото дъно на моя сандък.

— А златната чаша? — попита Петерман напрегнато.

— Нея така и не намериха — каза бившият книговезки калфа. — Сметнаха, че някъде съм я скрил или дори вече продал и я търсеха при всички златари и антиквари в околността. Но напразно! Полицията беше убедена, че съм изпратил чашата в чужбина. Но как бих могъл да го сторя? Та аз нямам никакви връзки навън!

Петерман поклати глава.

— Странна история! Колко голяма бе сумата, която намериха в сандъка ви?

— Двеста гулдена — отговори Хайлман.

— А каква бе приблизително стойността на чашата?

Хайлман помисли известно време, после каза:

— Като взема предвид изкуствената старинна изработка, поне две хиляди гулдена. Но такава вещ е кажи-речи непродаваема, защото лесно може да бъде разпозната! За човека, който ме мразеше, беше важно да получи възможно най-голямо наказание. Но той е имал намерение да задържи чашата за себе си и да не я продава. Вижте, ако аз бях присвоил парите, нямаше да ги пъкна в сандъка, а щях да ги зароя или скрия някъде. Така казах и на съдията. Но другият калфа се закле, че ме видял да слизам от таванската стая с нещо в престилката, което звънтяло като пари, и понеже синът на моя кръстник е майстор, повярваха на всяка негова дума. Последницата беше две години лишаване от свобода. Ако искате, ми вярвайте, ако искате — недейте! В кафеза естествено не ми вярваха. Ето как бях категоризиран като непоправим и подлежащ на полицейски надзор. Веднага след пристигането си трябва да се обадя в полицията. Дори трябва да държа сметка, че тя вече е уведомена с кой влак ще пристигна.

Петерман се беше замислил от разказа на младия мъж и сега вметна живо:

— По този начин новото начало на благонамерения човек само се затруднява и дори превръща в невъзможност.

— Гарантирано. И така, вярвате ли ми, че съм невинен, майн хер?

— Да — отговори Петерман, подавайки му ръка.

Очите на Хайлман заблестяха.

— Благодаря ви — каза той. — Тази вяра действа благотворно на сърцето ми. През тези две години следях добре нещата. Човек, който продължава да наказва освободения затворник с недоверие и презрение, извършва голяма неправда и доказва, че нищо не разбира от живота. Колко много хора, за които подобава едно постоянно място в затвора, се скитат свободно наоколо! „Населението“ на затворите не е съставено по по-различен начин от свободното човечество. И тук, и там има добри и лоши.

— Зная, зная го добре. В продължение на четири години съм имал подръка архивите на затвора и мога да заявя, че в затворите има не по-малък процент добри хора отколкото на свобода. Вярвам ви, че

сте невинен, защото — само не ми се смейте! — аз самият съм също невинен. Изобщо не съм извършил това, за което ме осъдиха.

— И при вас ли е имало някой, който е искал да ви тласне към гибел?

— Не. Не така. Той постъпи необмислено. Беше синът на моя работодател. Моите предци винаги са служили вярно на неговата фамилия. Аз поех върху себе си извършеното от него.

Хайлман скочи.

— Господи, Исусе! И той го допусна?

— Да. Може би щеше да изгуби повече от мен. Но достатъчно по този въпрос! Запознат ли сте със столицата?

— Донейде — увери Хайлман.

— Познавате ли някоя си фрау Гро?

— Хмм! — провлече Хайлман. — Чух веднъж да споменават това име. В столицата тя има — тук той се поколеба — не особено добра репутация.

— Боже Господи! Моята дъщеря работи при нея!

— В такъв случай е най-добре веднага да си приберете детето от тази жена.

— На часа, на часа! Само веднъж влакът да дойде! А, ето че дават първия сигнал! Да отидем да си извадим билети!

Петерман из един път бе обладан от неописуемо безпокойство, нещо повече, направо от страх. Той скочи във вагона, сякаш можеше с това да ускори тръгването на влака. По път беше толкова разстроен, че Хайлман вече не успя да завърже истински разговор с него. Когато влакът пристигна в столицата, на перона стояха двама мъже в цивилно облекло и наблюдаваха слизащите пътници.

— Това трябва да е той — каза единият и си запробива път през навалищата към двамата другари по съдба.

— Извинявайте, майн хер! — обърна се той към Хайлман. — Мога ли да попитам от коя гара се качихте?

— Защо?

— Ето легитимацията ми.

Бръкна в джоба и показа полицейска значка. Хайлман кимна неловко и отговори на въпроса:

— Идвам от Роленбург.

— Казвате се Хайлман и сте освободен днес?

— Да.

— Трябва да ви обърна внимание, че сте длъжен незабавно да се обадите в полицията, в противен случай ще бъдете арестуван.

— Не бихте ли предпочели веднага да ме подберете? — попита Хайлман тъжно.

— Не. Трябва да попълните един формуляр. Направете го още сега, за ваше собствено добро е. Адио!

Двамата полицаи си тръгнаха.

— Не ви ли казах? — попита Хайлман спътника си.

— За съжаление, нищо не може да се направи.

— Да. Впрочем тези хора просто си изпълняват дълга. Не съм толкова неразумен да им се сърдя. Но какво ще стане, ако полицията постоянно идва при моя майстор, за да упражнява надзора си! Ако някой ми даде работа, при това положение моментално ще ме натири.

— Поговорете откровенно с полицейския комисар — посъветва Петерман събратята си по нещастие. — Най-малкото ще ви изслуша. В крайна сметка, не е в негов интерес да разкарва ненужно хората си заради вас.

— Ще опитам. Та значи веднага към полицейското управление! А сега да се разделим. Моето присъствие може само да ви навреди. Желая ви много щастие, уважаеми господине! Ние вече няма да се познаваме, ако случайно се срещнем. Но да си пожелаем взаимно всичко добро, това можем.

— Дано пътят ви не бъде така каменист, както е започнал!

Разделиха се с ръкостискане.

[1] Хауптман (нем. Hauptmann) — капитан — Б.пр. ↑

[2] Май употребява като парична единица гулдени и крайцери. След въвеждането на златната емисия в немската държава през 1873 година националните валути се запазват за преходния период — б.нем.изд. ↑

[3] Библия, Лука, 15; 15, 21 — Б.пр. ↑

ГЛАВА 2

СТАРИЯТ ЧАСОВНИК

Хайлман отиде съобразно задължението да се обади в полицията. Записването на името му беше извършено в регистрацията, но с това формалностите не свършваха. Той беше отведен при един полицейски комисар на име Андерс, който го визира с остър поглед и опита:

— Знаете ли, че ще се намирате под полицейски надзор?

— За съжаление.

— Има няколко степени на надзор. За вас е определена трета, най-строгата. Известно ли ви е какво означава това?

— Не. Никога не съм бил под полицейски надзор. Може би ще имате добрината да ми кажете?

Говореше спокойно и с вежлив тон. Комисарят го огледа още веднъж, поклати глава и каза:

— Именно с тази цел наредих да ви доведат. Не ми приличате на някой опасен за обществото човек. Но по време на престоя ви в затвора явно не сте се държали удовлетворително за вашите надзиратели, защото на няколко пъти сте получавали дисциплинарни наказания.

— За жалост, трябва да го призная.

— Във връзка с това трябва да спазвате следните разпоредби: нямате право да посещавате гостилници...

— Аз и бездруго нямам пари.

— По-нататък. Нямате право да напускате града, без да сте ме питали за разрешение.

— Значи отново съм затворник? — запита Хайлман поразен. — Не в килия, наистина, но в град!

— Така е. Ако ви разреша да напуснете града, трябва да се върнете до определеното време и точно на минутата да се явите при мен.

Хайлман оброни глава.

— Това е сурово, много сурово, хер комисар! — промълви той.

— Но предписано от закона!

— А ако моята професия, занаятът изисква да пътувам?

— Аз няма да бъда прекомерно строг, но трябва да изисквам точност. По-нататък, длъжен сте предварително да докладвате за всяка смяна на жилището. И накрая, трябва да отговаряте учтиво и съгласно истината на всички въпроси, които моите подчинени ви отправят. На първо време всеки ден ще бъдете навестяван от полицаи.

Хайлман се изплаши.

— Кой при тези обстоятелства ще ми даде жилище и работа? — попита с треперещ глас.

Комисарят вдигна рамене.

— Това си е ваш проблем. Освен това вечер точно в десет часа трябва да се намирате в леглото. Необходимо е моите хора да ви познават, така че сега се налага да ви задържа. След един час е сутрешната сбирка на намиращите се на служба полицаи. Аз ще ви представя. Утре по същия час трябва да дойдете отново, за да ви види и другата смяна.

Очите на клетия книговозец помръкнаха. С мъка сдържаше сълзите си.

— Хер комисар — каза той, — аз оставам с впечатлението, че съм някакъв рецидивист. Необходима ли е такава строгост?

По интелигентното лице на служителя се появи израз на съчувствие. Той отговори:

— Запознавам ви с това, което ще се изисква и очаква от вас. Ще ви кажа впрочем, че не ми доставя удоволствие да утежнявам живота на някой човек. Държите ли се благопристойно, това ще е за ваше добро. Ако видя, че мога да ви имам доверие, скоро няма да усещате, че сте под надзор. Къде ще живеете?

— Още не знам. Искам първо да си потърся работа, но може би още днес ще бъда принуден да престъпя една от вашите заповеди.

— Как така?

— Ако не си намеря работа и подслон, ще трябва да нощувам в някоя странноприемница, а тя е и гостилница, където ми е забранено да отивам.

— Е, със странноприемницата ще направя изключение. Но по-добре гледайте възможно по-скоро да си осигурите собствена

квартира. Нявате ли роднини или познати, които биха могли да ви приемат?

— Не, но все още имам един стар кръстник. Той може би е единственият, от когото мога да очаквам съчувствие.

— Тогава идете при него — посъветва комисарят. — А сега се разположете в чакалнята. Останете там, докато бъдете отведен на събирането!

Хайлман се подчини. Седя във един час под надзора на един жандарм, който после го отведе в една зала, където беше представен на събралите се полицаи. Те го огледаха внимателно, за да запомнят лицето, фигурата, цялата му външност. След това бе пуснат да си върви.

Когато излезе от сградата, си пое дълбоко дъх. Имаше усещането, че се е освободил от някакъв страшен кошмар, от някаква ужасна тревога.

Какво да прави сега? Накъде да тръгне? Реши да навести стария кръстник. Вярно, точно на неговия син дължеше цялото си нещастие, но кръстникът като че ли така и не повярва истински във вината на „своя“ Вилхелм Хайлман. Освен това старият Хайдер беше книговец и може би отново щеше да му даде работа.

Вилхелм беше изминал вече половината път, когато спря замислено. Сети се за своята любима. Не трябваше ли по-добре да навести нея? Но къде ли се намираше тя? Анна беше прислужница. Но може би вече не работеше при тогавашните си господари. И той продължи пътя си.

Малката къщичка на кръстника му Хайдер се намираше в предградието. Неговият син му беше съперник и... леконравен човек. Може би...! Не се осмели да продължи докрай мисълта и ускори крачки. Веднага позна къщичката. Вратата стоеше отворена, така че можеше да влезе. В същия миг излезе една млада жена. Двамата се погледнаха, спряха и нададоха вик на удивление или по-скоро на ужас.

— Анна! — извика Хайлман.

— Вилхелм! Ти тук? — попита тя. — Какво те води насам?

— Бих искал аз да ти задам този въпрос, Анна. Каква работа имаш в тази къща?

Тя погледна за миг смутено към земята. После отправи отново очи към него, сериозни и изпълнени с упрек, и запита с твърд тон:

— Не знаеш ли? Мисля, че би могъл да се досетиш!
Едва сега той стигна до пълно осъзнаване на нещата.

— Ти си се омъжила за него! — изломоти. — Боже мой! Какво ми причини, Анна!

Тя пристъпи една крачка по-близо и каза:

— А ти какво ми причини, Вилхелм?

Хайлман я погледна неразбиращо.

— Пред теб аз в нищо не съм се провинил!

— Нищо? Наистина ли? Имам предвид... кражбата! — извика жарко тя.

Той се хвана с две ръце за сърцето.

— Кражбата! — изговори със затруднение. — Кражбата! Значи и ти, Анна! Нима наистина вярваш, че съм бил аз?

— Кой иначе? — отговори тя сухо.

— Никой друг освен твоят... ох, Господи... твоят мъж!

Лицето на жената окаменя.

— Това го каза тогава и пред съда, беше много лошо от твоя страна. Парите бяха намерени в твоя сандък. Можеш ли да го отречеш?

— Не. Но не бях аз!

— Никой не ти вярва!

Хайлман покри лице с ръцете си.

— Значи моите предчувствия и опасения се сбъднаха. О, Анна, не знаеш колко съм нещастен сега!

— Сам си си виновен за това. Кога те освободиха?

— Сутринта.

— Къде ще живееш?

— Още не знам. Все още нямам майстор. Искях да говоря с кръстника и тук... тук срещнах теб.

— Кръстника ли? Той също не може да ти помогне. Той предаде занаята на моя мъж.

Вилхелм Хайлман поклати печално глава.

— Така значи! При това положение действително няма да получа работа!

— Няма. Мъжът ми говори много лошо за теб, защото тогава ти поиска да прехвърлиш вината върху него. Цяло щастие, че в момента не си е вкъщи, иначе щеше да вдигне ужасен скандал. Направи ми услугата да си тръгнеш!

— Да. Ще си отида, Анна. Не бива да ти се сърдят заради мен. Струва ми се, сякаш току-що съм умрял. Поздрави кръстника от мен!

Хайлман поиска да се обърне и да си върви, но спря, като видя, че при думата „кръстник“ Анна сви юмруци и тропна с крак.

— Оня ли? — запита. — С него аз не разговарям! Кой може да издържа с тоя стар мърморко! Най-добре щеше да е да беше пукнал. Откак се омъжих, достатъчно ми отрови живота. Ама хак му е сега. Получи удар.

Хайлман не повярва на ушите си. Това ли беше момичето, което толкова бе обичал? Възможно ли бе това сърце, което му бе принадлежало, да е станало толкова безчувствено?

— Получил е удар? — попита той тихо. — Кога?

— Преди шест седмици.

— Боже мой, как ми е жал за почтения човек!

— Почтен? Дракон е той! Ще ми го съжалява! Какви кавги и разправии ни костваше, докато ни прехвърли занаята и къщичката! Сега лежи там и едвам може да се помръдва, ама пък как само се тъпче!

— Къде е всъщност?

— Горе на тавана.

— В тоя студ?

— Да не би да трябва да го вземем в стаята? Сега си върви, върви си! Моят мъж може да си дойде и Господ да ти е тогава на помощ!

Хайлман едва бе в състояние да говори. Дрезгаво каза:

— Да, ще си вървя! Сбогом, Анна! Бог да ти прости, както ти прощавам днес аз!

Тя не отговори. Той се обърна и тръгна. Но въвн спря след няколко крачки.

— Удар получил... добрият старик... горе на тавана лежал. Не, това е мой дълг! Аз трябва непременно да го видя. За мен той винаги е бил един бащин приятел и никога не повярва изцяло в моята вина.

Върна се. Вратата стоеше още отворена, но Анна не се виждаше. Изкачи стъпалата и после горните стълби. Там, под покрива, бе сложено едно легло и на него лежеше болният. Дрипите, с които беше покрит, едва ли можеха да се нарекат завивки. През керемидите беше навалял сняг и бе покрил полуизгнилото дюшеме. Беше ужасна гледка.

Старият изглеждаше почти като труп. Сивата му коса беше разчорлена, а бузите — хлътнали.

Когато Хайдер позна младия мъж, по лицето му се изписа радост.

— Вилхелм! — промълви той.

— Кръстнико, скъпи ми кръстнико! Как само ви заварвам!

При тези думи пристъпи към леглото и взе ръцете на стария. Бяха леденостудени. Едри сълзи бликнаха в очите на болния, но той не беше в състояние да ги избърше.

— Иска ми се да бях умрял! — прошепна той с доловимо напрежение.

— Нима никой не се грижи за вас? — попита Хайлман.

— Никой! Те сега си имат къщата, всичко им е наред, така че аз мога да пукна и да вървя по дяволите!

— Но не идва ли лекар тук?

Болният затвори очи, после ги отвори отново и поклати глава, сякаш искаше да кимне.

— Два пъти. Каза, нищо не можел да направи.

— Но вие трябва да имате по-топли завивки!

— Не ми дават!

— А ядене, напитки?

Отново една сълза се отърколи по страната на стария.

— О, Вилхелм, аз изпитвам глад, силен глад!

— Боже Господи! Не ви ли дават достатъчно? Веднага ще сляза долу и ще поговоря с Анна и вашия син. Те трябва...

— Не, не! — прошепна дрезгаво старият. — За Бога, не! След това само ще стане по-лошо за мен. Зная, че скоро ще умра. Иска ми се тези няколко дни да имам покой. Но преди да умра, бих желал...

От хлипане не можа да продължи. Хайлман извади носната си кърпа, подсуши сълзите на стария и продължи да пита:

— Какво бихте желали? Само кажете!

— Да се нахраня още веднъж до насита!

— Мили Боже! Това ще се уреди! — извика Хайлман. — Отивам веднага при месаря и хлебаря. Ще ви донеса нещичко.

— Та имаш ли пари? Мисля, че идваш от... от...

Не искаше да изрече лошата дума.

— От затвора? Да, оттам идвам. Но все пак имам няколко гулдена. Мога да купя три-четири хлебчета и парче салам.

— Но не допускай долу да те видят!

Хайлман тръгна. Предпазливо се промъкна надолу и много скоро се върна.

Очите на болния се отправиха гладно към продуктите, които Хайлман беше донесъл.

— Видяха ли те? — попита угрижено.

— Не. Аз внимавах. Ето, мили кръстнико, салам. Донесох също няколко хлебчета и сладкиши. А тук — вие мръзнете, а огън тук горе няма — отидох до бакалина и поисках да ми даде шишенце ракия. Мисля, че малко ще ви сгрее!

— Добричкият ми! — прошушна старецът. — Излизаш от затвора, а си по-добър от моя син! Да, аз действително вярвам, че ти си невинен и той е откраднал парите.

Хайлман видя с какъв копнеж се бяха приковали очите на болния в донесените неща и каза:

— Хайде! Аз ще ви давам да ядете.

Вилхелм сложи салам върху хлебчетата и започна да храни стария. Въпреки слабостта си кръстникът лакомо поглъщаше храната. Изяде всичко и дори ракийката изпи до последната капка. После издаде въздишка и заговори със сълзи на очите:

— Бог да ти се отплати! За съжаление, не бива да идваш повече. Ех, де да можех, когато почувствам глад, да поискам нещо да ми донесат! Гладът е така болезнен!

— Нима нямате пари?

— Нито кройцер.

— Но вие и бездруго няма кого да пратите, дори и да имахте пари!

— Момчето на хората, които живеят в задната стая, от време на време се качва. То би могло да ми набави нещичко.

Хайлман размишлява известно време, после каза:

— Е, в такъв случай аз ще ви оставя малко пари. Наистина няма да са много. Получих двеста гулдена като подарък. Част от тях вече отидоха за билет и някои други неща. Но два гулдена мога от сърце да ви дам.

Старият опита да се изправи.

— Вилхелм, но ти самият се нуждаеш от тях! Имаш ли работа?

— Не.

— А и навярно трудно ще си намериш. Не, не мога да приема парите. Но чуй, сетих се нещо. Я ми подай кутията за пури там от гредата.

Вилхелм се подчини. С треперещи ръце старият отвори кутията, в която се намираше стар сборник църковни песни и един очукан джобен часовник.

— Това е всичко, което още имам — каза той. — Я огледай часовника! Колко ли ще струва, а?

Хайлман го разгледа и каза:

— Това е шпинделов часовник, износен и захабен. Не мисля, че може да се получи много за него.

— Но два гулдена сигурно ще може, а?

— Възможно.

— Продавам ти го. Вземи го за двата гулдена, които искаш да ми дадеш.

Като видя, че Хайлман се готви отново да възрази, старият продължи с необичайна живост:

— Ти няма да получиш веднага работа. Непременно ще имаш нужда от парите.

Хайлман се поколеба, но старият не отстъпи. Говоренето го напрягаше и за да го освободи от това напрежение, Вилхелм накрая склони:

— Добре, ще взема часовника. Ето парите.

— Ама го продай, Вилхелм, за да си върнеш парите, и то още днес! Обещавах ли?

За да успокои кръстника, Хайлман се съгласи. Старият падна назад върху мизерната постеля и прошепна:

— Така, сега съм спокоен. Ти няма да претърпиш голяма финансова загуба.

— И аз мисля така — увери Хайлман, но тайно си каза, че едва ли ще получи и един гулден за часовника.

— А сега сложи парите в кутията — помоли старецът. — Скъпи Вилхелм, бих желал... имаш ли всъщност време и искаш ли да ми направиш една последна услуга?

— С удоволствие, стига да мога — каза Хайлман развълнувано.

Старият улови ръката му.

— От мен никой не се интересува. Аз със сигурност няма да оздравея, а... а... би ли отворил сборника да ми прочетеш нещо? Имам предвид песента, която започва така: *„Друго може да стане до вечерта.“*

— Нека видя.

Хайлман отвори сбирката заупокойни песни, потърси и каза:

— Ето я.

— Чети, скъпи Вилхелм! — помоли старият.

Гласът му беше станал по-тих и по хлътналото лице бе започнал да се разпростира израз на кротко смирение.

Хайлман започна:

*„Друго може да стане до вечерта
от сутрешното, което ми беше,
Единият ми крак е на земята,
другият на одъра смъртен вече.
Една малка крачка само дотам,
де на червеите храна ще дам.“*

Спря дотук. Старият книговец му се усмихна и помоли:

— Още една строфа, още една!

Хайлман продължи:

*„Стигне ли сърце удара последен,
за мен небето двери ще отвори.
Съкрати на смъртта часа болезнен
и при Тебе горе си ме прибери.
Тъй кончината не ще бъде мъка
и блажен аз ще бъда во века!“*

Когато четецът отклони сега погледа си от книгата към болния, видя, че беше затворил очи. Устните мърдаха беззвучно като в тиха молитва. След известно време прошепна:

— „С живота ми сега свърши се.“
Хайлман отгърна на тази песен и прочете:

*„С живота ми сега свърши се.
Бог взе това, което дал ми бе,
и ме води в по-добри селения.
Угаснаха земните ми зарения
и към небето бързам със жажда
при Господа аз вечно да бъда.
Сега се свърши, това е краят.
Сбогом, земен свят!“*

Вилхелм прочете бавно всичките шест строфи на тази заупокойна песен. Стариат не се помръдваше. Когато свърши с четенето, Хайлман почака още известно време, после се наведе над кръстника си и се заслуша.

— Спи! — прошепна. — Дишането му е спокойно и едва се долавя. Най-сетне се нахрани сито и сега продължително ще спи.

Сложи сборника обратно в кутията. Като съгледа двата гулдена, се сети пак за часовника.

„Какво да правя? — запита се той. — Да го оставя ли пак тук, или да го взема? Ако не го взема, кръстникът ще се разсърди. А пък и мога да го продам и да му донеса после парите. Да, все пак ще го взема!“

Измъкна се тихо и слезе по стълбите. Тъкмо се канеше да се прокрадне по коридора, вратата на стаята се отвори и излезе Анна. Тя го видя и дръпна уплашено вратата след себе си.

— За Бога? — прошепна. — Пак ли си тук?

— Изобщо не съм си тръгвал — отговори той. — Искях да си вървя, но се сетих за бедния кръстник. Върнах се и се качих при него.

— При кръстника? — попита Анна страхливо. — Тихо, тихо! Мъжът ми седи вътре! И какво пък имаше да търсиш там горе?

При тези думи Вилхелм се ядоса. Отговори:

— Щеше да е по-добре, ако и вие търсехте нещо от време на време горе. Стариат е съвсем прегладнял и прогнил!

Лицето ѝ почервения, очите ѝ заблестяха и тя го наруга:

— Как ти скимна? Един пандизчия за мен не е човекът, който може да ни съветва! Махай се, да не извикам мъжа си!

Тя се прибра бързо в стаята, а той си тръгна със свито сърце. Спомни си прекрасните часове, които някога беше прекарал с Анна, нейните обещания и ласки. Но какво го топлеха сега спомените? Отърси се от тези мисли и продължи пътя си.

Всички негови усилия и молби за търсене на работа останаха напразни. Никой не искаше да приеме един бивш затворник, който на това отгоре се намираше под полицейски надзор. Уморен и сломен, той потърси странноприемница, за да си отпочине на някой мизерен сламеник.

* * *

Книговезецът Курт Хайдер вечеряше с жена си. Много не разговаряха, в замяна на което той се стараеше да тъпче в устата си колкото може по-големи мръвки. Хайдер беше широкоплещест мъж с черна коса и вечно недоволна физиономия. Личеше си, че лесно може да изпадне в гняв. По едно време се обърна към жена си.

— Беше ли горе при дъртия? — попита.

— Не — отвърна Анна едносрично.

— Той не те ли повика?

— Нищо не съм чула — промърмори тя.

Курт Хайдер удари с юмрук по масата.

— На всичкото отгоре и тоя кръст с дъртака! Защо не вземе да патладяса най-последно? Като някое пеленаче трябва да го хрантутиш! Занеси му една паница супа, Анна!

Жена му поклати глава.

— На оня пиргиш? Горе не можеш ме накара да се кача! И да ти го храня? Какво ме е грижа за него? Качи се ти!

Той се ядоса, но ругатните нищо не му помогнаха. Запали фенера, взе малкото гърне, в което бяха останали няколко лъжици супа, и пое по двете стълбища нагоре. На тавана владееше дълбока тишина.

— Татко! — повика той.

Никакъв звук не се долови.

— Татко!

Остана тихо. Той приближи и освети лежащия в лицето. То показваше спокойна, почти детска усмивка, която му въздейства смразяващо.

— Проклятие! — изруга Курт Хайдер полугласно. — Да не е умрял?

Остави гърнето и хвана ръката на баща си.

— Наистина! Мъртъв, съвсем мъртъв! Трябва веднага да повикам Анна!

Без особено душевно вълнение се изправи с фенера наоколо. Очите му се спряха на кутията за пури.

— Ето, това е цялото наследство! Песнопойката и старият износен часовник. Трябва да го... По дяволите!

Беше извадил сборника и гледаше удивено кутията.

— Два гулдена! Значи дъртият лицемер все пак е имал пари! Веднага ще ги прибера. Не е необходимо Анна да знае за това. Двата гулдена ще ми дойдат екстра за вечерта на скат и бира!

Взе парите и продължи да търси.

— Но часовникът го няма! Къде се е дянал? Трябва да питам Анна. Може би тя знае.

Слезе. Жена му забеляза, че не е донесъл гърнето.

— Горел ли заряза съда? — попита.

— Там остана. Той няма нужда от супа, защото никога вече няма да яде.

— Какво? — удиви се тя. — Тръшна ли се е най-сетне?

— Да. Трябва да е заспал съвсем спокойно.

— Слава Богу! — провикна се Анна.

— Да, слава Богу! — пригласи безсърдечният син. — Сега аз съм господар в къщата! Но... не ти ли е казал нещо за стария часовник?

— Той е в кутията за пури при оня псалтир.

— Вече не е там.

— Старият не може да го е скрил толкова потайно, та той едва можеше да се помръдва.

— Ела да го потърсим!

Идеята никак не се хареса на жената.

— Да го търсим? Да дойда горе? При трупа? И сега по тъмното? Хич не ми хрумва! Страх ме е!

Курт се изсмя презрително.

— Глупости! Никой мъртвец не е способен да стори нещо! Освен това не можем да го оставим ей така да си лежи. Трябва да доложим за смъртта. Ще дойде дърводелецът да вземе мярка за ковчега, също жената, дето урежда мъртъвците, гробарят. Ако го намерят в тая кочина, ще плъзнат приказки, които могат да ни навредят. Ще трябва да махнем парцалите, на които лежи, и да сложим по-хубави постелки и завивки. Няма как, налага се.

— Хм! — обади се жената замислено. — Имаш право.

Качиха се горе и колкото и да я беше гнус жената, свалиха трупа от кревата, за да стъкмят по-добра постеля. После мъртвият бе сложен отново на мястото си. Когато приключиха с това, мъжът започна да търси отново часовника.

— Странна работа! — каза той. — Знам със сигурност, че вчера си беше още тук. Но стой! Може някой да е идвал тук. Възможно е някой безделник да се е вмъкнал. Има разни просяци и амбулантни търговци, които се... ей, какво има?

Беше надала приглушен възклик.

— Може би знам кой е нехранимайкото? — промърмори изплашено.

— Тъй ли? И кой пък?

— Вилхелм Хайлман.

Курт поклати глава.

— Хайлман? Глупости! Та нали той кисне в дранголника!

— Не, пуснат е и днес беше тук!

— Каквоо? — Курт Хайдер сви юмруци и се вторачи вбесено в жена си. — И ти не си ми казала нищо? Жено, твоят бивш ухажор те посещава тайно, така ли? Ще ти потроша всичките кокали! Веднага признавай какво е искал!

— Ей, ей, само не бъди толкова груб! Ако ще ме свързваш с някакъв си пандизчия, значи зле ме познаваш!

— Ама той все пак е бил тук! — извика Курт. — Че какво пък може да е дирил?

— Днес го освободили и искал да отиде при стария, нали му беше кръстник. Мислеше, че той още държи работилницата и може да му даде работа. Поне така ми каза.

Курт я погледна ревниво, после кимна:

— Я не ми разправяй приказки! При теб е искал да дойде той, при теб и при никой друг! Но аз ще му видя сметката, а на теб ще кажа едно: ако още веднъж го пуснеш тук, ще...

Заслепен от ярост и ревност, той я сграбчи и таза здраво я разтърси, че цялата затрепери. Вярно, такива пристъпи на бяс при него не бяха нещо рядко. Анна по-рано ги беше смятала за пламенни доказателства на неговата любов, но скоро промени мнението си. След като винаги внимателният и вежлив Хайлман бе изобличен като обикновен крадец, тя охотно поддаде на „страхотните“ ухажвания на Курт Хайдер, но днес знаеше, че се е събрала с един напълно неконтролируем мъж.

— Успокой се! — извика тя. — Все още ли имаш твоя смехотворен страх от Вилхелм?

Курт я отблъсна и закричи възбудено напред-назад. Най-последно спря.

— Е, добре, щом неговото идване тук е било толкова безобидно и случайно, както казваш, защо тогава го премълча пред мен?

Анна се захили злостно.

— Не си беше къщи. Когато после си дойде, беше в толкова лошо настроение, че предпочетох да изчакам до утре. Аз веднага го отпратих и той уж си тръгна. По-късно го срещнах пак в коридора. Запитах го какво търси тук. Той каза, че бил горе при стария, и веднага стана груб. Били сме оставили кръстника му да гние и гладува, трябвало повече да се грижим за него — ей такива ги наприказва!

Хайдер стисна юмруци.

— Тоя нагъл тип! Ще има да се кае за това! И тъй, той е бил горе и скришом е искал да се измъкне. А часовникът го няма! Ако и това не е от ясно по-ясно! Веднага отивам в полицията! Били сме оставили татко да изгние и умре от глад, а? Ще бъде наказан за тия приказки!

Тя не възрази, а и нямаше да има никаква полза.

* * *

Вилхелм Хайлман седеше в страноприемницата. Беше си поръчал за няколко кройцера картофи и една херинга и тъкмо консумираше скромната си вечеря, когато влязоха двама жандарми. Те

се огледаха в салона, който беше пълен с калфи и чираци, забелязаха Хайлман и се запътиха към него.

— Днес не се ли видяхме вече? — запита единият.

— Може би — отговори той учтиво, но равнодушно. — Сигурно сте ме разпознали.

Мислеше, че се касае за обичайна проверка, дали действително се намира в странноприемницата. Нали стоеше под техен надзор.

— Вие сте книговезецът Хайлман и възнамерявате днес да спите тук?

— Да.

— Къде са вещите, багажът ви?

— Нямам багаж. Всичко, което ми принадлежи, нося в джобовете си.

— Да видим тогава какво притежавате!

Такова нещо той не беше очаквал.

— Но, майне херен — попита учудено, — няма правата ви стигат толкова далеч? Да не би да си мислите, че като съм освободен днес, веднага ще започна да крада?

Другият жандарм изгледа строго Хайлман.

— Ще видим какво си мислим и какво не. Изпразнете си джобовете!

Той съзна, че трябва да се подчини. Около масата се образува кръг зяпачи. Това така го озлоби, че от яд му идеше да заплаче. Въпреки това каза със спокоен тон:

— Ще направя каквото заповядате, но по-късно ще се осведомя дали не сте отишли твърде далеч. Ето!

Извади от джобовете малкото предмети, които носеше, и ги сложи на масата. Сред тях беше и часовникът на кръстника. Жандармите си размениха един поглед и после единият каза:

— Достатъчно! Приберете си нещата!

Хайлман го стори и попита малко подигравателно:

— Е, мога ли да продължа сега с храненето?

— Не, сега ще тръгнете с нас, хер Хайлман! Вие сте арестуван.

Младият книговезец пребледня като мъртвец.

— Вие ме арестувате? Боже мой! Не мога да проумея защо! Не знам да съм извършил някое наказуемо деяние. Да не би това да е свързано с обстоятелството, че се намирам под полицейски надзор?

— Не. Срещу вас има донесение.

— За какво?

— Ще научите по-късно.

— Е, добре, това ме успокоява. Аз не съм извършил нищо нередно и спокойно мога да тръгна с вас. Да вървим, майне херен! Убеден съм, че има някакво недоразумение.

Те го взеха помежду си и го поведоха. Когато излязоха на улицата, насреща им се зададе един вече не млад мъж, който учудено спря и ги огледа внимателно. В полицейското управление Хайлман бе отведен в същата стая, в която сутринта бе разговарял с комисаря Андерс. Последният беше още тук, макар работното му време да беше свършило. Хайлман поздрави вежливо. Комисарят не му обърна внимание, а запита късо жандармите:

— Намерихте ли го?

— Да!

Даде им знак и те напуснаха стаята. Сега се обърна към книговезеца. Огледа го с мрачен поглед, поклати глава и каза:

— Странни хора има по тази земя! Можеш да изгубиш всяка вяра в човечеството! Колко време мина, откак ми обещахте, че ще бъда доволен от вас?

— Беше сутринта, хер комисар.

— Сутринта, да! А сега? Сигурно мислите, че съм доволен от вас?

Хайлман стана пурпурночервен.

— Защо трябва да сте недоволен от мен, хер комисар? — попита безпомощно.

— Защо ли? — повтори ядосано комисарят. — Ей сега ще разберете! Изпразнете си джобовете!

Хайлман се подчини. Комисарят разгледа предметите и позвъни. При този сигнал влезе едно лице, което Хайлман не беше очаквал да види — неговият най-злостен враг Курт Хайдер.

— Приближете! — каза му комисарят. — Вижте часовника! Вашият ли е?

Книговезецът огледа часовника и отговори:

— Да, това е той.

— Вие лично видяхте ли този човек във вашата къща?

— Не. Жена ми два пъти е разговаряла с него. Той здравата се е изплашил, когато го е спипала при измъкването му.

— Хубаво! Сега вие, Хайлман! На кого принадлежи този часовник?

— Мой е!

Комисарят се усмихна саркастично.

— И как пък стана ваше притежание?

— Купих го от моя кръстник, бащата на този мъж.

— Колко платихте за него? — попита комисарят.

— Два гулдена.

— Ако мислите, че ще се хвана на тези небивалици, то много се лъжете! — ядоса се комисарят.

— Настоятелно умолявам хер комисаря да ми позволи да разкажа как са се развили нещата — каза Хайлман сериозно.

— Добре, разказвайте!

Хайлман разправи днешната си преживелица. Не пропусна да спомене и присъдата си, за да може комисарят по-добре да прецени днешната случка. Служителят го слушаше внимателно и когато свърши, каза:

— Звучи така, че човек се изкушава да повярва.

— Моят кръстник може да ми свидетелства!

— Той междуременно е починал.

Хайлман се смрази, после захлупи ръце в длани и промълви:

— Кръстникът починал! О, Боже!

Комисарят започна да изпитва съчувствие към него. Той каза:

— Овладейте се, хер Хайлман. Истината ще излезе на бял свят. Значи сте платили часовника?

— Да. Трябва да са намерили двата гулдена в една кутия за пури!

Комисарят Андерс се обърна отново към Курт Хайдер:

— Така ли е, хер Хайдер? Намерихте ли парите?

— В кутията нямаше и кройцер — отвърна Хайдер твърдо.

— Обмислете много добре какво казвате! Вашите показания са от особено значение — каза комисарят.

— Мога да потвърдя с клетва това, което казах! — заяви упорито Хайдер.

Комисарят сви рамене и продължи:

— Разказаното от Хайлман изключително много ви компрометира. Оставили сте баща си да гладува?

— Това е най-голямата лъжа, която може да има.

— Лежал е в полуизгнило легло?

Хайдер стана тъмночервен и протестира:

— Ще помоля леглото да бъде прегледано!

— Аз действително ще го направя. Ще наредя също да разпитат хлебаря, месаря и бакалина дали Хайлман е бил при тях.

— Те ще потвърдят моите показания! — каза той.

— Може и така да стане. Но, от друга страна, е възможно да сте закупили хранителните продукти за самия себе си. Вашият кръстник, когото единствено посочвате за своя защита, е мъртъв. Другите показания говорят против вас. Трябва да ви задържа и да предам случая на съдия следователя!

— Боже Господи! — извика Хайлман уплашено. — Но аз съм невинен!

— Това ще установи следствието. Но трябва да ви обърна внимание, че часовникът почти няма стойност, така че не може да ви бъде наложено кой знае колко голямо наказание. Но в случай че бъдете обявен за виновен, ще бъде добавено допълнително наказание, тъй като сте извършили повторно престъпление, а това означава най-малко една година!

— Хер комисар, мога само да уверя, че и този път съм невинен! — изкрещя Хайлман — Ако бъда отново осъден, значи изобщо не може да има справедлив съдия. Не знам какво да мисля. Аз постъпих със стария си кръстник като състрадателен човек. Ако затова ми бъде заплатено с повторен затвор... еех, по-добре да си мълча. Колкото по-нещастен съм аз, толкова по-голяма е радостта на този, комуто дължа всичко това.

Служителят каза спокойно:

— Ако действително сте невинен, погрешно е да се отчайвате. Ще ви бъде дадена възможност да се защитите. А сега ще наредя да ви отведат. Надявам се, спокойно ще се примирите със съдбата си, вместо със съпротива още да я влошите!

Комисарят позвъни и Хайлман беше отведен в една килия на полицейския арест. Не беше се порадвал и един пълен ден на върнатата свобода.

ГЛАВА 3

ПОМОЩНИК В БЕДА

Когато Вилхелм Хайлман беше отведен под полицейски конвой, на улицата ги бе срещнал един господин. Той дълго гледа замислено след бившия книговецки калфа и накрая последва групата. Изглежда, проявяваше особен интерес към това, което ставаше в полицейското управление, защото застана в един ъгъл, откъдето добре можеше да наблюдава входа. Търпението му беше подложено на голямо изпитание. Най-сетне портата се отвори и излезе един мъж, който в никой случай не правеше приятно впечатление. Грубото му лице изразяваше злорадство и триумф. Мъжът не се озърна нито надясно, нито наляво, а пое по пътя си, без да забележи стаения в чупката на зида наблюдател. Така се започна странно преследване, защото наблюдателят незабелязано се впусна по следите на другия — през няколко улици и малки площади до предградието, където мъжът изчезна зад вратата на един магазин. Преследвачът премина бавно край дюкяна и прочете табелата на вратата: „Томас Хайдер, книговец“.

След няколко метра господинът спря, поклати някак недоволно глава и тръгна по другата страна на улицата, за да измине същия път в обратна посока. При полицейското управление размисли няколко мига и пристъпи после стегнато към портата, която при позвъняването му се отвори.

Комисарят тъкмо се канеше да напусне кабинета, когато влезе един полицай.

— Прощавайте, хер комисар — каза той, — тук има един непознат, който желае непременно да говори с вас.

Комисарят смръщи чело.

— Сега, след приключване на службата?

Полицаят поклати леко глава.

— Било много наложително — отвърна. — Човекът ми даде като легитимация тази визитка.

И подаде на комисаря малка картичка, на която бе изписано с готически шрифт името: „Франц Арнд, детектив.“ Комисарят ѝ хвърли бегъл, недоволен поглед, но като прочете името Арнд, по сухата му фигура мина трепет.

— Арнд? — попита поривисто. — Веднага го пуснете да влезе!

Жандармът се подчини и няколко мига по-късно влезе тайнственият мъж, който току-що бе проследил книговезеца Курт Хайдер до жилището му. Комисарят побърза към него и му разтърси ръката.

— Хер Арнд! Каква радост! Не съм ви виждал от историята, при която заловихте навремето страховития *Горски призрак*. Означава ли това, че сте напуснали полицейската служба?

Погледна въпросително към Арнд. Този се поколеба за миг, но бързо се овладя и каза:

— Да, аз купих мината от барон фон Вилдщайн край Хоентал, за да се погрижа за миньорите от моя роден край. По-късно... по-късно обаче отново се върнах в тайната полиция. Понастоящем съм по следите на една голяма афера.

Комисарят погледна невярващо Арнд. Много му се искаше да го поразпита за частния живот, но чувството му за деликатност му подсказа, че е по-добре да не притиска тайния полицаец да разказва неща, които, изглежда, са му неприятни. Арнд му беше личен познат, ала това познанство не беше толкова тясно, че комисарят Андерс да може да си позволи прекалено лични въпроси. Арнд беше мъж в четирийсетте, с енергични черти на лицето и подкупващ характер. Изглеждаше по-млад, отколкото бе в действителност. Но не само в полицейските кръгове минаваше за самотник и особняк. Ето защо Андерс се отказа от по-нататъшни въпроси в тази насока, предложи място на Арнд до бюрото си и продължи разговора:

— Голяма афера? Тук, при нас? Много хубаво, хер Арнд, но откакто се запознахме преди няколко години, когато бяхте по петите на Горския призрак, в службата ми не се е случило нищо романтично. Големи престъпления така и не се вършат на моя територия. Няколко кражби, сбивания, едно влизане с взлом... май няма какво повече да добавя.

Арнд се усмихна.

— Може би си представяте живота на един таен полицай твърде драматично — отвърна той. — Така, разбира се, невинаги стоят нещата, макар сега да се занимавам с един доста заплетен случай. Касае се за търговия с... хора или, по-точно казано, с момичета!

Комисарят тихо подсвирна.

— Търговия с момичета тук, в столицата? По дяволите! Това би било...

Арнд кимна енергично.

— Действително имам подозрение, че търговци на момичета се отдават в столицата на своя мръсен занаят. От известно време насам все по-често се съобщава за изчезването на млади момичета, които са работели като камериерки или икономки. Най-често се касае за млади, неопитни момичета от провинцията, на които сериозен, възрастен господин подхвърля като примамка чудесното обещание, че ще работят като икономки в дамски пансион. Този пансион се намира в Роленбург и се ръководи от някоя си „фройлайн Мелита“ — една тъмна особа, която твърди, че нейните възпитанички били млади артистки. Че са млади, млади са, но изкуството — лицето на детектива прие ироничен израз — май е доста отдалечено от тях. При тази Мелита от време на време се отбиват млади офицери, които искат да прекарат една приятна вечер на чаша вино в малка компания. Всичко това като че ли не е противозаконно, само дето сред дамите има такива, които не са отишли съвсем доброволно при Мелита...

— ... и нещата вече изглеждат различно — довърши комисарят раздразнено. — Напълно разбирам какво целите! Не може ли това прекрасно гнезденце просто да се ликвидира?

Арнд вдигна рамене.

— Доказателства, драги ми комисарю, нуждаем се от доказателства — отвърна. — Докато не сме в състояние да представим нещо уличаващо срещу Мелита, нейната къща си остава един порядъчен девически пансион, а тя — почтена жена. Така стоят нещата! Но ако наистина намерим при нея някое от момичетата, примамени в Роленбург, край на играта ѝ. Във вилата ѝ не можем да проникнем — това би означавало нарушение неприкосновеността на дома. Ето защо сметнах, че ще е най-добре да се захванем с примамките в столицата — „достопочтените“ господа с мръсни

занаяти. И аз не познавам друг, който да е наблюдавал по-добре от вас съмнителните субекти на столичния град.

— Благодаря за честта — ухили се комисарят. — Наистина си знаем хората, това е вярно. Истинските мошеници, както знаете, си остават най-често неприкосновени и се скитат свободно наоколо.

Арнд кимна и прибави:

— Подозираме един мъж, който по всяка вероятност живее в столицата и е разговарял с няколко от изчезналите момичета. Представя се за заможен мъж под името Уланд. Познавате ли го?

Комисарят поклати глава.

— Не, името нищо не ми говори. А пък и имената сега могат да се променят. Знаете ли нещо повече за неговия начин на живот, привички, обкръжение?

— Ни най-малкото — призна Арнд, — освен че е бил виждан в различни винарни на столицата, напоследък при Винкелман.

— При Винкелман? — Комисарят повдигна вежди. — Та там се отбива целият ни хайлайф! Там често ще срещнете прокурори, съдебни съветници, хер областен началник на полицията, Негово превъзходителство министъра на вътрешните работи. Не ми се вярва един търговец на момичета да избере за ловно поле подобен локал.

— Защо не? — попита Арнд живо. — Точно там няма да бие на очи. Но как да се доберем до следите на този Уланд?

Комисарят направи безпомощна физиономия.

— Драги хер Арнд — рече той след продължителна пауза, — тук наистина не мога да ви помогна. Признавам го неохотно, но ежедневните дреболии ни ангажират в такава степен, каквато един външен човек едва ли би могъл правилно да прецени. Днес например се кося с един объркан случай. Един млад човек е освободен от затвора след две години присъда за кражба и идва насам. Намира се под полицейски надзор, но ми прави толкова добро впечатление, че решавам да се отнасям възможно най-меко с него. И какво става? Не минава и ден и срещу него е направено донесение, че е откраднал часовник от къщата на стария си кръстник. Нареждам да го арестуват, а той се кълне в мило и драго — бил невинен. Неговият кръстник му бил продал часовника, уверява тържествено. За жалост кръстникът междуременно е починал и вече не може да свидетелства. Ей такива

ми ти работи! Бих се закълел, че младият човек е порядъчен момък, но уликите говорят против него.

Арнд беше следил комисаря с нарастващ интерес. Накрая каза:

— Извинете, хер комисар, не е ли това младият мъж, който преди три четвърти час беше доведен в управлението от двама жандарми?

Комисарят го погледна слисано.

— Откъде знаете? Мътните го взели, та вие имате очи навсякъде! Сега да не кажете още, че вече сте предприели разследвания пред портата ни?

Арнд се усмихна.

— Разследвания не, но имам добри очи. Преди около половин час един друг мъж напусна сградата — широкоплещест, чернокос и с израз на лицето, който може да мине за олицетворение на самото злорадство. Кой беше той?

— Книговезецът Хайдер, синът на стария кръстник и главният свидетел на обвинението — осведоми комисарят. — Щом толкова се интересувате, ще ви разкажа предисторията на случая, разбира се, така, както ми я представи Вилхелм Хайлман.

Разказът продължи доста време. Когато свърши, комисарят се облегна назад в очакване коментара на Арнд. По време на разказването този бе станал замислен. Сега се произнесе предпазливо:

— Каква странна история! Човек почти се изкушава да повярва на този Хайлман.

— Да, почти — изрази съгласие комисарят. — И все пак положението на Хайлман е практически без изгледи за успех. Ако хлебарят, месарят и бакалинът потвърдят неговите показания, това още не означава, че хлябът, саламът и ракията са били предназначени за кръстника. А Хайдер отричат да са оставили стария да мизерства и ще се пазят да ни поднесат действителността под носа. Те определено са сменили постелята, преди да е отишла жената да подреди мъртвеца. Не, не, Хайлман няма добри карти. Поне двата гулдена да се бяха намерили!

— Може би Хайдер ги е отмъкнал — подхвърли Арнд. — Цялата тази история ми се струва доста съмнителна. Хайлман твърди, че Хайдер е съумял да насочи подозрението към неговата личност, като е сложил парите в сандъка. Но защо е била открадната златната чаша? Крадецът не е можел просто ей така да я продаде, тъй като нейното

описание е било публикувано във всички вестници. А ако Хайдер е целял само да вкара съперника си в затвора, защо не е подхвърлил и съда на Хайлман?

Комисарят погледна Арнд замислено.

— Междувременно са минали две години. Може би Хайдер, ако историята на Хайлман е вярна, е възнамерявал да изчака известно време, докато може да осребри чашата? Днес едва ли вече някой ще си спомни точното описание на тази ценна вещ, а за полицията случаят отдавна е изяснен.

Арнд кимна.

— Може би имате право. Както и да е, историята на Хайлман ми се струва правдоподобна. Знаете ли, случайно станах свидетел как вашите хора отведоха Хайлман от странноприемницата. Следвайки някакъв вътрешен глас, дойдох дотук с чувството, че трябва да помогна на един невинен в крайна беда.

Комисарят сви рамене.

— Каква полза от всичко това? — отвърна. — Онова, което ни липсва, са доказателствата. Без доказателства не можем нищо да направим.

— Доказателствата ще ги намеря аз! — извика Арнд. — Хер комисар, що за птица е тоя Хайдер? Познавате ли го по-отблизо?

Комисарят поклати глава.

— „Познавам“ е силно казано — отговори. — Минава за избухлив и непредсказуем, обича да пие повече, отколкото може да носи. Но вие какво смятате да правите? Да не би на своя глава да се намесите в разследването?

— Няма да ви преча — успокои го Арнд. — Ще ми поразвържете ли малко ръцете?

— Доколкото нещата си остават между нас — да — каза комисарят учудено. — А търговецът на момичета?

— Няма да ни избяга! — произнесе уверено Арнд. — Моите хора са по петите му. Мога ли да поговоря сега с Хайлман?

Комисарят се съгласи.

— Той се намира в полицейския арест и утре ще бъде отведен в следствения затвор. Най-добре е да отидем веднага при него, преди пазачът да е угасил светлината.

С тези думи посегна към шапката, бастуна и палтото и тръгна напред. Минаха по един дълъг коридор, докато стигнаха крилото с килиите. Комисарят отвори една от тях със своя ключ и Арнд влезе. Служителят дискретно се оттегли. След половин час Арнд напусна в оживен разговор с комисаря Андерс полицейското управление и се сбогува с отзивчивия служител.

* * *

Беше още същата вечер. Един небиещо на очи, просто облечен човек се разхождаше за кой ли път вече с бавна и спокойна походка по улицата, на която се намираше къщата на книговеца Хайдер. Когато минаваше покрай дюкяна, вратата се отвори и Курт Хайдер излезе. Без да се оглежда, тръгна забързано по тротоара. Другият мъж спря за миг и погледна след него.

— Най-послед! — промърмори. — Продължи цяла вечност!

Без колебание последва книговеца и не след дълго го видя да изчезва в една пивница. Преследвачът не се замисли много и също влезе. В общия салон двама мъже седяха на една ъглова маса, иначе кръчмата беше умерено пълна. Курт Хайдер бе посрещнат с шумно „Хей!“ и крепки упреци.

— Е, ама, Курт, чакаме те вече цял час! Първо уреждаш скат посред седмицата, пък после идваш едвам сега! — извика ядосано единият.

— Хайде, стига — ухили се Курт с пренебрежителен жест — Сега съм тук, така че да почваме! Но едно ще ви кажа, днес няма да играем по на няколко кройцера! Днес аз отивам на голямо!

Скоро играта беше в пълен ход и тримата участници в ската изобщо не забелязаха в усърдието си, че срещу тях се е настанил един друг посетител и ги наблюдава внимателно. Курт Хайдер беше в най-добро настроение. Триумфът му над омразния съперник го правеше лекомислен. Изливаше бира подир бира в гърлото си. В началото имаше добра карта и стана непредпазлив. Рискуваше повече от необходимото и скоро гулдените тръгнаха един след друг в джобовете на неговите съиграчи. Вместо сега да внимава, той опитваше да си върне късмета и с неблагоприятни карти. Така играта следваше своя

ход. Кръвта нахлу в главата на Хайдер. Той тресна с юмрук по масата и заяви, че ще спечели, та ако ще това да му коства къщата и двора. Часовникът удари десет и сега късметът, изглежда, съвсем заряза Курт Хайдер. Наличната му сума не само беше отдавна свършила, но беше направил вече и значителни дългове при своите съиграчи. От тези съображения те искаха да престанат и обявиха последни раздавания, ала Курт бе изцяло излязъл от самообладание. Той обвини съиграчите си в алчност за печалба и страхливост и ето как играта продължи сред грозни проклетия и препирни.

Към полунощ нещата стояха зле за Хайдер.

— Сега стига толкоз! — извика един от играчите. — Днес нямаш добър ден, Курт! Как стои работата с плащането? Кога ще ми издължиш мангизите и от последния път?

— Да — обади се и другият, — а на мен си длъжник от няколко седмици с повече от петдесет гулдена! Кога ще ми платиш най-сетне? Аз мислех, че приятелството ни се гради на честни начала, ама ти май го тълкуваш само в своя полза! Защо играеш толкова непредпазливо и се отдаваш на скъпи увлечения? Кон се канеше да си купуваш, а сега? Я си плати по-напред дълговете!

— Искаме да си видим най-после парите! — викна първият. — Кога ще ни платиш?

Курт Хайдер не знаеше какво да каже. Омаята от играта беше отлетяла, дойде изтрезняването и сега той се питаше откъде да вземе изгубената сума. Двайсет гулдена беше проиграл днес. Човек не по всяко време разполага с такава сума в касата си, особено ако наред с всичко останало има и няколко „хобита“, които му костват много пари. И на това отгоре смъртен случай в къщата! Вярно, в последно време Курт бе проявявал голямо скъперничество спрямо баща си, но сега, когато се налагаше да го изпроводи до гроба, не можеше да се цигани. И как щеше да плати другите дългове? Двата гулдена, които беше взел от кутията за пури на баща си, бяха безвъзвратно заминали, а пък и какво ли означаваха два гулдена в сравнение със сумата, която дължеше на „другарите“? Внезапно го споходи една отчаяна мисъл. Бързо каза:

— Защо се вълнувате толкова? Ще ви платя, но не днес. Баща ми почина и трябва да бъде прилично погребан. А после ще продам една

ценна наследствена вещ и ще ви дам парите в брой. Вярно, тя е малко поостаряла, но ако се преработи...

— Прави каквото щеш — изръмжа единият любител на ската, — само набави час по-скоро кинтите! А сега лека нощ!

Взе си шапката от куката и се отдалечи. Другият мъж също натякна нещо подобно за комарджийския дълг и накрая си тръгна. Сега Курт остана сам със съдържателя в салона. Сам? Не, на съседната маса седеше един непознат посетител и четеше вестник. Арнд, защото той беше непознатият, едва не подскочи от възбуда. Ценна наследствена вещ! Не може ли това да е търсената златна чаша, чиято кражба бе стоварена преди две години на Хайлман? И Хайдер искаше да я даде за преработка! Естествено, защото иначе би могла да бъде разпозната. Неотложните дългове и пияното състояние очевидно бяха направили Хайдер непредпазлив. Детективът непременно трябваше да използва благоприятния момент. Но на първо време се ограничи да се прикрива зад вестника си, изчаквайки по-нататъшните реакции на Хайдер.

Последният се бе отпуснал като дрипа на стола и гледаше втренчено пред себе си. Компанията на събратята му по скат не му бе позволявала да се опомни. Но сега беше сам със своите нерадостни мисли. Как да продаде безопасно чашата, без престъплението му да излезе наяве? Мисълта, че тя може да се превърне в наказание за кражбата, донесението и свидетелстването срещу съперника, го споходи, наистина, но той я отхвърли.

„От краденото прокопсия няма.“ Ба, това са поговорки за стари жени и суеверни мъже, не за него! А и защо му трябваше на Хайлман да му застава на пътя? Ако му беше оставил Анна, нямаше да иде в драголника! Хайдер се ухили с грозна усмивка.

— Кръчмар, още една ракия!

Съдържателят поклати глава. Въпреки това донесе поръчката, тъй като познаваше мъжа като много сприхав. Същевременно каза:

— Но това е последната за днес!

Хайдер изръмжа недоволено и изпразни чашата на един дъх. Погледът му случайно падна върху непознатия посетител срещу него. Това му вдъхна живец, отклони мислите му в друга насока.

— Ало, нова физиономия! — подвикна на непознатия с ведро подправен тон. — Отдавна ли седите тук?

Арнд смъкна вестника и каза подчертано бавно:

— Сигурно има няколко часа.

— Значи сте били свидетел на моето ошушкване? Това да не би да ви достави удоволствие, а?

Как му се щеше на Хайдер да захване кавга с непознатия, ала онзи отговори:

— Не знам нищо. Малко ли грижи си имам със себе си, та да се занимавам и с другите.

Пестеливият отговор на непознатия някак си хареса на Курт Хайдер, защото нали и самият той не се намираше в добро настроение. Той извика:

— Ей, ама че сте навъсен! Нашего брата след някоя и друга халба бира и няколко ракии не държи особено на точността на приказките. Или вие сте часовника, при когото всичко трябва да върви точно?

Една бърза мисъл се стрелна през главата на Арнд. Привидно ядосано каза:

— Какво ви влиза в работата? Златар съм.

— Да, де, на такъв и мязате — захили се Хайдер. — Има нещо по-особено във вас. При кой майстор? Или може би сам сте вече майстор в златарското изкуство?

Последните думи изговори с подигравателен тон. Арнд добре го забеляза, но отговори спокойно:

— При никой. От мен тук нямат нужда. В този град има прекалено много калфи-златари.

И повдигна рамене. Хайдер бързо хлътна в капана. Стана, отиде до масата на Арнд и седна свойски.

— Нали няма да ви преча, ако поседя малко при вас? — попита радушно. — Така се разговаря по-добре.

— Хмм! Щом така мислите — гласеше киселият отговор.

— Защо толкова сърдито? Къде всъщност сте работили?

— Навсякъде и никъде — каза Арнд сухо. — Бях три години на гурбет в Белгия, Холандия и Франция.

Хайдер се ухили. Нещата се подреждаха великолепно! Щом непознатият мъж е бил все из чужбината, не можеше да знае нещо за старата кражба.

Бързо прибави:

— И какво мислите да правите сега?

— Ще продължа да търся работа — отговори другият начумерено.

Хайдер го тупна по рамото.

— Драги човече — каза дружелюбно, — аз може би имам нещо за вас!

— Тъй ли? Вие сте златар? — попита Арнд учудено.

— Не, аз подвързвам книги. Но наследих от покойния си баща една златна чаша, красива изработка. Сега обстоятелствата се стекоха така, че просто трябва да я продам. За съжаление тя е толкова старовремски изработена, че искат да я купят само при определени условия. Бихте ли могли да попришлайфате заврънкулките?

Арнд с нищо не се издаде. Значи предположението му все пак е било правилно. Действително Хайдер беше крадецът. Сега смяташе да промени чашата, за да не бъде разпозната. Искаше да отиде на съвсем сигурно. Ето защо се обърна към мнимия златарски калфа за помощ, а после сигурно щеше да го отпрати с някое мизерно възнаграждение. Изигравайки недоволство, Арнд отговори:

— Щом ви се налага да продадете парчето, от какво се каните тогава да ми платите?

— Я стига! Работата ще се уреди — каза Хайдер бързо. — Предлагат ми голяма сума, от която с удоволствие ще заделя нещо за вас.

Тайно в себе си се подсмихна. Лесно щеше да прати непознатия вагабонтин за зелен хайвер.

Арнд даде вид, че размисля. После произнесе колебливо:

— Ще трябва първо да видя чашата!

— Естествено — съгласи се Хайдер — Утре, още заранта, ме посетете вкъщи. Там ще ви покажа това хубаво парче.

Арнд поклати глава.

— Утре не ме устройва — заяви. — Кой знае къде ще спя тая нощ! Не, не, сега ще дойда с вас до жилището ви и там ще огледам чашата.

Това никак не хареса на Хайдер, но нямаше друг изход. Неохотно се съгласи, повика съдържателя, помоли го да му запише сумата, която дължеше тази вечер, и тръгна после с Арнд по самотните улици и преки към жилището си.

Тайният полицаи се чувстваше обхванат от особено напрежение. Щеше ли да успее да разобличи книговеца и да докаже невинността на Хайлман? Курт Хайдер в никой случай не биваше сега да заподозре нещо. Ето защо Арнд си мълчеше, докато стигнаха дюкяна на книговеца. Хайдер извади ключ, отвори вратата и влезе предпазливо в къщата. После се обърна към Арнд и сложи пръст на устните.

— Влезте, но тихо! Жена ми вече спи. Почакайте, докато се върна!

Запали една свещ и се промъкна на пръсти във всекидневната. След известно време се върна с тежък предмет, който меко заблестя на слабата светлина на свещта. Предпазливо затвори с едната ръка вратата на всекидневната и се обърна после към госта:

— Ето я чашата. Разгледайте я, но, ще ви помоля: предпазливо!

Откакто знаеше, че златарският калфа може да му бъде полезен, той се държеше към него по-учтиво отколкото в кръчмата. Арнд взе в ръка „наследствената вещ“ и я огледа старателно. Това без съмнение беше ценен предмет, изработен вероятно преди около сто и петдесет години от добър майстор. Арнд размишляваше бързо. Как беше описал Хайлман чашата при разговора в полицейската килия? Украсена с различни орнаменти, цветя, плодове и алегорични фигури, сред които по средата особено изпъквала фигурата на титана Атлас със земното кълбо на гърба. Правилно! Тук Атлас ясно можеше да се различи. Не, нямаше никакво съмнение, той държеше в ръце изчезналия съд. Внимателно върна скъпоценната вещ на Хайдер.

— Е? — попита онзи напрегнато.

— Хмм — провлече Арнд, — разкошна чаша, изящно цизелирана изработка от миналото столетие. Но от преработката ще изгуби стойността си!

— Все ми е тая — побърза да увери книговецът. — Господинът, който желае да я закупи, настоява на преработката. Спираловидните елементи и фигурите трябва да изчезнат!

— Както кажете — сви рамене Арнд. — Аз ще отстраня архаичните орнаменти и ще придам на чашата модерна форма. Имам при себе си необходимите инструменти. Има ли наблизо някоя евтина страноприемница?

— Можете да пренощувате в „Червения лъв“, където се срещнахме тази вечер — предложи Хайдер. — Съдържателят винаги

има една-две стаи за хора с отънели кесии. Ако побързате, може би ще го заварите още в общия салон. Той обикновено привежда в ред пивницата, преди да си легне.

— Добре — съгласи се Арнд. — Ще отида там. Ако утре ми донесете наследствената вещ, до няколко дни ще бъда готов.

Хайдер се поколеба.

— С това ще ви окажа голямо доверие — изговори бавно. — Какво ще стане, ако...

— Ако не ви върна чашата и офейкам, искате да кажете? — ухили му се в лицето Арнд. — Ще трябва да рискувате и да ми се доверите. Ще ви чакам утре сутринта от девет до десет в салона на кръчмата при страноприемницата. Ако дойдете, добре, не дойдете ли, сам си навреждате. Адио!

Отвори вратата и бързо се отдалечи, без да даде на слисания Хайдер възможност за отговор. Тоя зяпна удивено след него.

— Дързък тип! — изръмжа на себе си. — Ако не бях заставен да се обърна към него, щяха да го отнесат всички дяволи. Ама така...

Направих гримаса, заключи и зарези вратата и се отправи към кревата.

* * *

На следващото утро комисарят седеше още рано-рано на писалището си и пишеше доклад по вчерашния случай. Трябваше да нанесе на хартия странно вълнуващото го събитие, за да добие яснота. Ненадейно на вратата се почука. Комисарят намръщи ядосано чело.

— Влез! — извика със строг тон.

Един възрастен жандарм се появи и поздрави почтително.

— Какво има? — попита комисарят. — Нали поисках половин час да не бъда смущаван!

— Простете, хер комисар — каза подчиненият с вежлив тон, — но вън стои някакъв чудат тип, облечен като бостанско плашило, който настоятелно иска да говори с вас и вдига врява за десетима!

Комисарят скочи вбесено.

— Вдига врява? Сега ще му го избия от главата!

Отвори със замах вратата и надникна в коридора. Беше празен. Комисарят тръгна по него и зави в края. В бързината едва не събори един мъж, който стоеше там и чакаше.

Държеше в ръка опърпана филцова шапка и беше облечен в някакво одеяние кръпка до кръпка. От брадичката му висеше дълга, мръсна, почти изцяло побеляла чорлава брада. Като видя комисаря Андерс, направи дълбок поклон.

— Жонгльор Цвибел на вашите услуги, хер комисар!

Този едва не изрева гръмка ругатня, но в последния момент се овладя.

— Цвибел? — изговори с труд. — Откъде изобщо ме познавате?

— О-о, хер комисарят ме познава много добре — каза странният непознат и отстрани с един замах брадата. Комисарят отскочи крачка назад.

— Хер Арнд! — възкликна той. — Човече, луд ли сте? Сметнах ви за някой вагабонтин!

— Маскарадът е част от моя занаят — засмя се с добро настроение Арнд. — В сегашната ми квартира при една стара вдовица имам провесени в гардероба дрехи и маски за някое и друго предрешаване. Впрочем аз ще се явявам тук като Цвибел, за да не стана прекалено познат на вашите господа. Инкогнитото стои на първо място в моята професия! Но да оставим това сега и да пристъпим към по-важните неща! Къде няма да бъдем обезпокоявани?

— Да отидем в моята стая — предложи комисарят. — Там ще бъдем на спокойствие.

Сащисаният жандарм, който беше очаквал, че началникът му ще изхвърли жонгльора с висока дъга през вратата, видя двамата да изчезват в кабинета. Там комисарят подхвана разговора:

— Тъкмо размишлявах върху случая Хайдман. Колкото повече мисля, толкова по-вероятна ми се струва неговата невинност.

— А аз след изминалата нощ мога дори да докажа, че е невинен — заяви Арнд спокойно. — Спомняте ли си изчезналия почетен бокал?

— О, да — потвърди комисарят. — Според описанието на Хайлман — ценна работа с орнаменти и алегорични фигури от осемнайсети век. Тук — той вдигна връзка книжа — са преписките по наказателното дело с точното описание, както е било представено пред съда.

— Толкова по-добре — рече Арнд. — Снощи аз държах този бокал в собствените си ръце.

Комисарят скочи.

— За глупак ли се каните да ме вземате? — извика. — Преди две години за него беше претърсено всяко кътче в столицата, а вие сега претендирате да сте го видели!

Арнд се ухили.

— Детективът Случайност е мой ценен колега и често ми е помагал. Но спокойно... когато ви разкажа снощната история, ще ми дадете право.

И започна своя доклад. Комисарят слушаше напрегнато. Едва Арнд беше свършил, той сграбчи ръката му и я раздруса.

— Моите поздравления, хер Арнд — заговори развълнувано. — Благодарение на вашето откритие ще можем неопровержимо да докажем невинността на Хайлман. Ако аз бях прокурор навремето, нямаше току-така да повярвам на обвинението на очевидния съперник Хайдер. Вярно, почти всички тези истории говорят за бедност и любов, изключвайки случаите, в които са замесени професионални престъпници.

Ръката му описа кръгово движение към шкафовете в стаята, отрупани с папки съдебни дела.

— Имате право, хер комисар — съгласи се Арнд. — Но сега да побързаме. Вече е осем и половина, а след девет трябва да се срещна с Хайдер в „Червения лъв“.

Комисарят кимна замислено.

— Жалко, че нямаме повече време да се обадим и на прокурора — отбеляза той. — Но нещата не могат да се променят. Ако Хайдер не дойде в девет, ще разпоредя обиск на къщата му. Хубостникът няма да се измъкне.

— Много добре, хер комисар! А сега да се преоблека.

Арнд показа изтърканата кожена чанта, която носеше в ръката си, и продължи:

— Тук има всичко, от което се нуждая за следващото си предприемане. Намира ли се тук някоя стая, където мога да се дегизирам?

— Разбира се — каза отзивчивият служител. — Последвайте ме!

И закрачи пред Арнд. След няма и четвърт час калфата, който вчера бе седял в „Червения лъв“, напусна сградата на полицията и продължи пътя си в посока към предградието.

* * *

Часовникът в „Червения лъв“ удари точно девет часа, когато книговецът Хайдер влезе в салона на пивницата. Понастоящем в него се намираще само един-единствен посетител, а именно „златарският калфа“ Арнд. Той седеше на една ъглова маса и при влизането на Хайдер се надигна.

— Ето ви и вас — посрещна го той. — След не особено любезната ви забележка снощи, че бих могъл да задържа чашата за себе си, вече не мислех, че ще ме посетите.

— Да оставим това сега — отвърна Хайдер рязко — и да говорим за по-важни неща! Как стои работата с вашия хонорар?

Арнд повдигна вежди.

— Моят хонорар? Е, аз ще се придържам към точно установената цена.

Хайдер сбърчи чело и го погледна въпросително.

— Установена цена? Нима има такова нещо при златарите?

— Обикновено плащането е според уговорката или стойността на предмета, който подлежи на преработване — поясни Арнд. — Но във вашия случай аз ще се придържам строго към закона.

Хайдер пребледня.

— Какво искате да кажете? — извика той.

— Е — отговори Арнд хладнокръвно, — вашият колега Хайлман е трябвало да прекара две години в затвора, така че при вашия особен случай смятам, че ще се отървете с три години.

— Как? Какво? — заекна Хайдер. — Страхувам се, че сте си изгубили разсъдъка!

— Едва ли — отбеляза Арнд несмутимо. — Но ще си покаже. Хер комисар, влезте, моля!

При тези думи една странична врата се отвори и комисар Андерс влезе в помещението.

— Вече се познаваме — обърна се той мрачно към Хайдер, — така че ще минем без излишни приказки. Покажете, моля, съдържанието на джобовете си!

— Хер комисар, нека обясня... — замънка книговезецът.

— Без обяснения, само факти! — пресече го комисарят сурово. — Какъв е тоя предмет, дето го носите под палтото?

— Една наследствена вещ — заяви Хайдер с нотка на дързост.

— Наследствена вещ? — попита комисарят иронично. — Ами покажете я, де!

Нищо не помогна, книговезецът трябваше да покаже увитата чаша. Комисарят я разгледа обстойно, после каза:

— Това стига. Хер Хайдер, арестувам ви за кражба, извършена спрямо вашия баща, и за предумишлено фалшиво обвинение срещу бившия ви колега Вилхелм Хайлман.

Книговезецът съзна, че неговата игра свърши. Без съпротива се остави да го отведат притичалите жандарми.

* * *

Скоро след това Вилхелм Хайлман бе изведен от своята килия в следствения затвор.

— Елате с мен — нареди ключарят късо, но не враждебно. — Хер съдия-следователят ви очаква.

Хайлман тръгна след него с разтуптяно сърце. Какво щеше да му каже съдията? Положението изглеждаше безнадеждно, защото неговите врагове се бяха изказали против него, а доказателства за невинността му като че нямаше. Въпреки това в дъното на своята душа си казваше, че още не всичко е изгубено. Всички негови надежди се крепяха твърдо на Арнд.

В стаята на съдия-следователя го чакаха съдебният съветник Лайболд, комисарят Андерс и тайният полицаи Арнд. Съдията се спусна към Хайлман и възкликна с развълнуван глас:

— Какво трябваше да преживеете!

Хайлман го погледна с неверие и изумление. Тогава комисарят пристъпи поривисто към него.

— Да, хер Хайлман, сега вашата пълна невинност е вече доказана. Хер Арнд откри, че Курт Хайдер е държал откраднатата почетна чаша. При разпит Хайдер осъзна, че отричането само ще влоши положението му, и призна всичко — кражбата навремето, лъжливите обвинения, нечовешките условия, при които баща му е бил принуден да прекара последните си седмици, и специално, че той е взел от кутията за пури двата гулдена, които сте дали за часовника. Жена му арестувахме като съучастница. За кражбата и фалшивите обвинения тя не знае нищо наистина, но безчувствено е занемарила свекъра си. С това вашата пълна невинност е доказана. Хер Хайлман, вие сте свободен. Съдът ще определи едно подобаващо обезщетение за времето, прекарано от вас в затвора.

Хайлман се олюля. Трябваше за кратко да седне, щастието го беше омаломощило. После отиде при детектива, улови ръцете му и заговори:

— Хер Арнд, това го дължа на вас! Вие повярвахте в моята невинност, без вашата помощ отново щях да отида в затвора. Моят живот ви принадлежи, разполагайте с него както намерите за добре!

— Не, Хайлман — отвърна Арнд разчувстван, — с вашия живот аз не мога да разполагам. А пък и на мен ми помогна Божията ръка. Сега вие сте все още без работа, но с наша помощ това бързо ще се промени.

Скоро Хайлман получи по препоръка на Арнд работа при един майстор книговец в Роленбург. Вярно, все още го болеше при мисълта за времето, прекарано в близкия замък, ала новото занимание му помагаше да преодолява тъжните мисли по миналото. Само един човек не можеше да забрави от този нерадостен период на своя живот — тайния полицаи Арнд. Щеше ли да го види отново?

ГЛАВА 4

ТЪРГОВЦИ НА ХОРА

Ерих Уланд имаше вид на бонвиван, а и си беше такъв. Облечен по последна мода, той се размаиваше по една малка, тиха улица в столицата, при което изпълняваше с бастуна движения, сякаш се намираше в двубой с някой фехтовач. Същевременно свинските му очички постоянно се стрелкаха надясно и наляво и забелязваха всяка дреболия. Беше се насочил към една приятна новооткрита кръчмица, която в началото имаше малко посетители, но от няколко седмици беше много оживена. Клиентите бяха най-вече млади хора — ученици, студенти и също преподаватели. Това си имаше своята особена причина и тя беше... новата сервитьорка. Момичето беше още много младо, може би деветнайсетгодишно, но притежаваше особена привлекателност. Лицето ѝ бе облъхнато от детска невинност, която би трябвало да респектира всеки, дори особено безскрупулен човек.

Локалът се състоеше от две стаи. В задната седеше един възрастен господин, който редовно се отбиваше тук. Беше познат на съдържателя и тъкмо беседваше с него относно новата сервитьорка. Клиентът хвалеше нейните внимателни и мили обноски, но прекъсна, защото тя тъкмо влезе в задната стая, за да се отмори с някакво плетиво. Съдържателят се сбогува с господина и напусна помещението.

Не мина много и влезе Ерих Уланд. Поздрави едва-едва, но с определена елегантност и си поръча малка чаша вино. Сервитьорката го обслужи и седна на една пейка. Заета с ръкоделието си, тя не забелязваше, че гостът внимателно я наблюдава в продължение на доста време. Накрая от дългото мълчание явно му доскуча. Прокашля се полугласно и попита мимоходом:

— Помните ли ме, фройлайн?

Внезапното заговаряне предизвика лека червенина по страните ѝ и тя отговори любезно, но тихо:

— Снощи бяхте тук, нали?

— Да. И идвам още рано-рано сутринта, защото вашето вино наистина е превъзходно.

— Това би трябвало да го чуе съдържателят — отвърна тя. — Ще се зарадва.

— О, да — отбеляза непознатият с особена нотка в гласа. — Откак вие сте тук, клиентите пристигат направо на потоци. Това, разбира се, не ме учудва при една толкова приятна... напитка като това бяло вино.

Всъщност искаше да каже „девойка“, но навреме се поправи. Сервитьорката не обърна внимание на забележката. Продължи да работи и беше съвсем очевидно, че смята разговора за приключен. Гостът обаче продължи след кратка пауза:

— Жалко само, че няма да мога да дойда пак. Аз не живея тук и за в бъдеще навярно рядко ще имам случай да идвам в столицата.

Тя не отговори. Отново минаха няколко минути. Той опита нова отправна точка за прекъснатия разговор. Очите му се спряха на старото пиано, сложено до стената. Попита:

— Свирите ли от време на време на това пиано, фройлайн?

Тя се изчерви леко и отговори:

— За съжаление никога не съм се учила.

— Така ли? — направи се на учуден господинът. — Жалко! Свиренето на пиано е включено в общото образование. Всяка млада дама трябва да го умее.

Момичето отвърна тихо:

— Родителите ми бяха твърде бедни, за да мога да си го позволя. Татко беше дърворезбар, но вече не може да упражнява занаята си. Дясната му ръка попадна под циркуляра и изгуби три пръста.

Клиентът додаде съчувствено:

— Олеле! Лоша работа! От сърце съжалявам за него. Сега вашата клета майчица трябва двойно да работи!

Сълзи бликнаха в очите на младата сервитьорка и тя отвърна, почти хлипайки:

— Вече нямам майка. Почина още преди години от треска. Лекарите го наричат гладен тифус. Това означава, че храната ни е била еднообразна. Макар че винаги сме имали нещо за ядене, всички важни хранителни продукти ни липсваха. Ето защо трябваше да тръгна да печеля — за себе си, за татко и моите три по-малки сестри. Втората по

големина сестра е на четиринайсет години. По Великден си дойде от училището и сега трябва вместо мен да се грижи за дома.

Непознатият излицемери жив интерес. Попита:

— А с какво се занимава вашият баща? От какво живее?

— Продава плодове — отговори тя. — Може да го прави въпреки инвалидната си ръка.

— При това положение сигурно давате почти цялата си заплата на семейството? — подхвърли между другото той.

Сервитьорката кимна. Беше ѝ трудно да каже на глас „Да“. Обичаше от сърце баща си и сестрите. Каквото правеше, правеше го с удоволствие. Да е бедна, не беше позор, но да говори открито за това, ѝ беше неприятно.

Отново възникна пауза. После любопитният гост подхвана пак:

— Как се казва баща ви?

— Вебер.

— А вие?

Момичето го погледна учудено.

— Магда — каза.

Гостът бе видимо заплепен.

— Красиво име — отбеляза той. — И сега работите тук? Но сигурно малко печелите?

Разговорът би могъл всъщност да се нарече разпит, но Магда Вебер, изглежда, не го забелязваше.

— Три гулдена месечно с храна и квартира — каза тя тъжно.

— Наистина е малко — рече Уланд. — Как възнамерявате при това положение да подкрепяте бедния си баща, толкова повече че се нуждаете и от нещо за себе си?

— О, що се отнася до мен, аз не съм взискателна! — отвърна Магда живо. — Но от малко пари за бельо и някои други неща наистина се нуждая. Може би ще си намеря друго, по-добро място. Съдържателят може да ме харесва, но веднага ще ме освободи, ако го помоля и се откажа от последната месечна заплата. Но какво ще ми помогне това? За хората съм още твърде млада, трябва тепърва още да се уча. Повече от три гулдена никъде няма да ми предложат.

Уланд кимна в знак на съгласие.

— Да, да, така е в столицата! — подметна той. — При нас плащат десет пъти повече.

Любопитството ѝ се пробуди. Вдигна рязко хубавата си главица и попита:

— При вас? Къде е това?

Другият сякаш не забеляза нейната живост. Продължи спокойно:

— В Роленбург. Да, там хората умеят да живеят! Не експлоатират прислугата както тук. Момиче, което добре си върши работата, в неделя е свободно, получава високо възнаграждение и щедър подарък за Коледа.

— Каква е заплатата там? — попита Магда.

Посетителят си придаде тайнствен вид.

— Хм! — провлече той. — Това зависи от мястото, което момичето заема — прислужница, домашна помощница, камериерка, продавачка или сервитьорка. Вие какво предпочитате?

— Сервитьорка не ми се иска пак да ставам. Но като домашна помощница с удоволствие бих работила при някоя дама.

Уланд погледна Магда с добре изиграно удивление.

— Наистина ли? Излиза, сякаш самата съдба ме е изпратила насам. Аз знам именно едно добро, много добро място при една моя сродница в Роленбург. Знаете ли, тя е художничка, при това известна. При нея живеят на пансион известен брой млади дами, които искат да усвоят изобразителното изкуство. За тези дами тя се нуждае от камериерка. Прислужница и домашна помощница вече си има. Камериерката впрочем трябва да се грижи за по-фината и лека работа. Заплатата е доста висока, а че тези дами на изкуството дават добър бакшиш, не е трудно да си представите!

Неопитното момиче стана от мястото си, очите му блестяха от радост. Посетителят почувства, че е постигнал целта си. Уж между другото подхвърли:

— Впрочем заплатата възлиза на петнайсет гулдена месечно без бакшишите и подаръците.

— Петнайсет... Боже мой! — извика Магда. — Ох, да можех да получа това място!

Непознатият сложи доверително ръка на рамото ѝ.

— Е, ще ви кажа, че моята сродница ме помоли да се огледам за подходящо момиче. Бих могъл веднага да ви заведа.

— В такъв случай ви моля, не вземайте друга!

Магда му протегна умолително малката си ръка. Той я улови и каза с тон на бащино доброжелателство:

— Е, вие сте млада, наистина, но всеотдайна и добре възпитана. Ще рискувам да ви представя на моята родственица. Документите ви в ред ли са, така че да можете незабавно да тръгнете?

— Веднага ще говоря със съдържателя.

— Хубаво! Но трябва да ми изпълните една молба. Премълчете пред сегашния си работодател къде отивате! Причината ще ви съобщя по-късно. Аз ще пътувам следобед с влака в пет часа. Елате на гарата с вещите си!

— Ох, аз нямам много, защото съм бедна — каза свенливо Магда.

— В Роленбург много скоро ще можете да си набавите хубаво бельо и красиви дрехи — прибави непознатият. — Моята роднина се казва Мелита. Не е омъжена. Моето име е Уланд. Аз много се радвам, че мога да помогна на сродницата си и на вас. Там ще бъдете много добре! Ето ви пет гулдена като предплата. Уредено?

Той протегна ръка и Магда я стисна сърдечно. Клиентът ѝ даде още един гулден и каза:

— Това е за виното.

— Много е, хер Уланд! — отбеляза Магда бързо.

— Стига! — отклони Уланд. — Работата следователно е уредена. Сега разчитам, че ще дойдете навреме за влака!

— О, ще бъда много рано на гарата! — увери Магда.

Уланд кимна доволно.

— Хубаво! И така, довиждане, мило дете!

— Адио, хер Уланд!

Той ѝ подаде ръка и тръгна. Магда се чувстваше изключително щастлива. Веднага побърза да отиде при съдържателя. Той беше удивен, наистина, от ненадейното ѝ решение, но се съгласи, понеже жена му вече ревнуваше от младата сервитьорка.

* * *

Възрастният клиент в задната стая беше чул всяка дума. Когато Уланд напусна локала, той си изпи набързо виното, сложи парите до

чашата и го последва. Уланд се разходи разположено по няколко улици и влезе в едно изискано кафене.

„Постигнах един брилянтен гешефт — помисли си той — и мога да направя нещо добро за себе си. Дано само малката удържи на думата си!“

Едва беше седнал, възрастният мъж влезе и се упъти към неговата маса. Като видя новодошлия, Уланд подскочи.

— Хайнц, ти? — възкликна удивено.

— Хей, не толкова високо! — изсъска другият. — Тук и стените имат уши. Впрочем поздравления за очарователната Магда Вебер!

Уланд не повярва на ушите си.

— Как? Ти знаеш? — попита смаяно.

— Всичко. Седях наблизко, в задната стая, и чух разговора ти с младата гъска. Вие, разбира се, не можехте да ме видите. Апропо, ти не беше ли се впуснал на лов и при Винкелман?

— Не ми говори за Винкелман — изръмжа Уланд вкиснато. — Там стана прекалено горещо за мен, откак един странен тип ме огледа зорко на няколко пъти. Имам приятели в полицията и ето как не беше трудно да разбере, че става дума за някакъв проклет полицейски копой. И тъй, смених презглава района и вече имам резултат!

— И то какъв резултат! — съгласи се Хайнц. — Сигурен ли си, че момичето ще прояви добра воля, а?

— Дали ще прояви, или не — отбеляза Уланд присмехулно — на Мелита и мен никой не може да се противопоставя! А как върви твоята далавера?

Съучастникът му се изхили отвратително.

— Добре като твоята! Но едно искам да ти кажа. Ерик, бъди нащрек! Зад твоя копой може да се крие онзи таен полицай, дето отскоро се навърта наоколо и много се интересува от търговията с момичета.

— Нека си се интересува — произнесе надутото Уланд. — Но горко му, ако ми се набърка в занаята! Тогава... — Той направи движение, все едно извърта шията на някого. — Сега нека се чукнем за моята нова придобивка! Хер обер, една бутилка от най-доброто!

* * *

След сбогуването си с Хайлман на столичната гара Карл Петерман се бе отправил директно към полицейското управление, за да се осведоми на регистрацията за своята дъщеря.

— Валеска Петерман? — повтори служителят, докато се ровеше в адресния регистър. — Записана е при фрау Гро на „Уфергасе“ 10.

Петерман тръгна. Сърцето му се бе стегнало до пръсване. Значи неговото дете наистина се намираше при тази ползваща се с толкова лошо име фрау Гро! На „Уфергасе“ позвъни на къщата с посочения номер. Никой не отвори. Петерман трябваше да си тръгне с несвършената работа.

През следващите дни се стараеше според силите си да си намери работа в столицата, но никой не искаше да приеме един осъден за злоупотреба. Няколко пъти опита да завари вкъщи мадам Гро, ала тя уж беше заминала. Едвам три седмици след неговото пристигане в столицата му провървя да види как една изискано облечена дама влезе в къщата на „Уфергасе“ 10. Бързо решил, той я последва и не допусна да бъде отпратен от смутената прислужница. След неколкominутни пререкания най-сетне беше пропуснат при мадам Гро.

Дамата стоеше във високомерна поза по средата на стаята. Петерман се поклони леко и понечи да извини с няколко думи нахълтването си, но беше прекъснат.

— Аз не ви познавам. Какво искате?

— Мен действително не познавате, мадам, но познавате моята дъщеря.

Дамата се направи на учудена.

— Вашата дъщеря? Как така?

— Тя работи при вас.

— При мен? А, вие се казвате Петерман. Да, една Петерман работеше при мен.

— Дъщеря ми не е ли вече при вас? — попита Петерман.

— Не. Тя всъщност беше за много кратко при мен.

— А не бихте ли могли да ми дадете информация къде се намира сега? — осведоми се Петерман с все още учтив тон.

— Не. Аз не съм любопитна. Нямам навика да питам напускащото ме момиче къде отива. Това изобщо не ми влиза в работата!

— Но вие все пак трябва да сте ѝ изготвили препоръка!

— Естествено! Сещам се, че й дадох препоръка, от която можеше да е доволна.

— В полицията все още се води на регистрацията при вас!

— Ако не се е обадила съгласно реда, то това не е моя работа. Друг въпрос да имате? Времето ми е оскъдно!

Беше повече от ясно. Петерман се сбогува сухо и напусна необщителната дама. Прислужницата го отведе до вратата и понечи да го пусне да излезе, но Петерман се обърна още веднъж и попита:

— Отдавна ли работите тук?

— Да, майн хер — отговори тя колебливо, — пълни три години.

— И сигурно сте много натоварена?

— Така е, с цялата къщна работа.

Петерман кимна радушно.

— При това положение вашата колежка Валеска май не е била много необходима? Аз всъщност съм й роднина.

Момичето не долови задната мисъл на тези думи и отвърна неуприлюдено:

— Напълно сте прав! Затова и трябваше да си тръгне.

— Да, да — кимна Петерман. — Къде отиде всъщност?

— Не знаете ли? — попита момичето учудено. — Е, в Роленбург естествено, при фройлан Мелита!

Петерман се постара да не издаде радостта си, благодари вежливо и се отдалечи. Прислужницата отиде в стаята на господарката си.

— Какво има? — попита тази троснато.

— Мъжът си тръгна — доложи момичето. — Попита ме откога работя тук и къде е отишла Валеска.

Фрау Гро скочи от софата, където току-що се бе настанила.

— Ти да не би да му каза?

— Защо не? — попита момичето уплашено. — Той каза, че бил роднина на Валеска. Да не би да не е вярно?

— Напротив, напротив, за жалост! Каква непредпазливост! Трябва веднага да предупредя Мелита. Бързо при Хайнц! А ти оставаш тук и не отваряш на никого!

Дамата изхвърча навън и остави стреснатото момиче.

* * *

Вилхелм Хайлман се беше обучавал при кръстника си Хайдер в столицата, но беше син на беден тъкач от Лангенщат, горе в планините. Родителите му бяха починали рано и го бяха оставили под опеката на едни роднини, които криво-ляво се грижеха за него. Един ден в планините дойде кръстникът Хайдер, за да прибере четиринайсетгодишното момче и да му даде занаят. По-нататъшната му съдба ни е известна.

Само няколко дена, след като невинността на Хайлман бе установена, той си намери нова работа в Роленбург. Оттогава бяха минали три седмици и младият мъж трябваше още веднъж да отиде до столицата, за да отговори на няколко въпроса на комисаря Андерс. Това сега беше уредено и Хайлман чакаше на столичната гара влака си за Роленбург. Той седеше в чакалнята на втора класа, пиеше чаша бира и плъзгаше поглед наоколо. Ето че очите му се спряха на едно младо момиче, което седеше близо до него и бе оставило до себе си една голяма чанта. Хайлман се почувства неволно развълнуван от нейната външност. Това бе една разцъфтяваща се красота, но не само тя привлече неговите очи. В нейните меки, нежни черти намери нещо, което му се стори удивително познато. И странно, тя също погледна няколко пъти към него, а когато погледите им се пресрещаха, свеждаше мигли, но не изплашено, а по-скоро като изпълнена с радост. В един момент Вилхелм Хайлман стана, направи няколко бързи, решителни крачки към нея, поклони се леко и каза:

— Извинете, фройлан! Не сме ли се виждали вече?

Тя се изчерви, но отговори протичко:

— Дори често, хер Хайлман.

— Как? Вие ме познавате? И къде всъщност сме се виждали?

— В родния ни град, в Лангенщат — отговори момичето тихо.

— Я гледай, вие всъщност сте дошли от горе? Аз от доста години не съм бил, наистина, по онези места. Но, хмм! Вашето лице ми говори така приятелски, а не знам с какво име да се обръщам към вас.

Хайлман направи слисана физиономия.

— Черешите?

— Черешите, цариградското грозде, крушите и ябълките, които тайно промушвахте през оградата, за да може някой да ги намери. Този някой беше едно малко, бедно момиченце, което никога нямаше и пфениг да си купи такива плодове. Вие също няхахте много, наистина, но все намирахте случай да свършите някоя куриерска услуга и да получите като отплата разни плодове, които от своя страна давахте на малкото момиче. Междувременно, разбира се, то стана малко по-голямо.

Вилхелм отстъпи крачка назад. Изненадата бе изписана по лицето му, когато възкликна:

— Вие сте Магда? Магда Вебер! Ей, каква голяма радост! Не сме се виждали цяла вечност!

— О, да — усмихна се дяволито Магда. — Тогава аз бях съвсем малко, глупаво девойче, търчах боса и нагъвах каша от грис. Но скоро настъпиха тъжни времена за мен. Майка почина, а татко почти си изгуби ръката, циркулярът му я осакати. И това естествено сложи край на дърворезбата. Залови се с дребна продажба на плодове, която едва-едва изхранва него и трите ми сестри.

При тези думи сведе поглед към земята. Хайлман разбра веднага.

— Предполагам, че сте напуснали Лангенщат, за да си потърсите работа в столицата? — попита деликатно.

— Доскоро работех като сервитьорка в една пивница — отвърна Магда смутено.

— Колко жалко, че не съм имал възможност да ви помогна — извика Хайлман поривисто. — Та аз четиринайсетгодишен напуснах Лангенщат и оттогава преживях... много лоши неща, но също и хубави. Каква случайност, че се срещнахме тук. Сега накъде ще пътувате?

— За Роленбург, където днес трябва да постъпя на нова работа — отговори Магда. — Ще ставам камериерка при една дама, която държи пансион за млади художнички.

— Как се казва? — попита Хайлман предпазливо.

— Фройлан Мелита.

— Не ми е познато това име. Наистина, аз самият съм от съвсем скоро на работа при един книговец в Роленбург. Но както и да е! В коя класа ще пътувате?

— Не знам — отговори Магда. — Ще пътувам дотам с един господин, който е роднина на новата ми господарка и ме избра за работата.

Хайлман вдигна поглед.

— Точно сега един господин влезе. Изглежда, търси някого.

— Това е той — отговори Магда, като се огледа. — Маха ми. Трябва да отида при него.

Тя посегна към чантата. Вилхелм ѝ подаде ръка и каза:

— При тези обстоятелства действително не бива да ви задържам. Надявам се, в Роленбург пак ще се видим. Или не желаете?

Тя позабави отговора, после тихо прозвуча:

— Много ще се радвам. Адио, хер Хайлман!

— Адио, Магда!

Погледът му я проследи, докато тя изчезна в чакалнята на трета класа. Уланд стоеше там и я посрещна със зъл поглед.

— Какво правехте там?

Тя го погледна учудено.

— Защо питате?

— Защото трябваше да чакате в тази зала!

— Не помислих за това — извини се Магда. — А и не можех да знам, че ще пътувате в трета класа. Като роднина на фройлан Мелита иначе сигурно пътувате във втора?

„Я гледай, тая малка оса можела и да жили“ — помисли си Уланд. Но не допусна гнева му да се забележи, в противен случай на мухата можеше да ѝ хрумне в последния миг да отлети.

— Щях да пътувам във втора класа, но всичко е заето. Кой беше господинът, с когото говорехте?

— Той е от родния ми край и работи като книговец в Роленбург.

Лицето на Уланд внезапно бе обезобразено от злобна усмивка, когато продължи:

— Е, в такъв случай сигурно пак ще го срещнете. А сега да извадя билети.

Едва ги беше купил и прозвуча първото оповестяване на влака. Те излязоха на перона, за да се отправят към купето. Вън стоеше младият книговец. Той ги проследи, докато се качиха. После се

запъти към купето като под давлението на внезапна мисъл и свали шапка.

— Извинете, майн хер! — каза. — Името ми е Вилхелм Хайлман.

— Хубаво! — отговори Уланд, без да назове своето, както изискваше учтивостта.

— Вие ще пътувате с тази дама до Роленбург, нали?

— Действително.

— В трета класа е студено — каза Хайлман с угрижена нотка в гласа. — Позволявате ли да ѝ дам палтото си на разположение? То, наистина, е само едно обикновено пардесю, но държи топло.

— Не е необходимо. Достатъчно топло е. Впрочем това изобщо не ви засяга!

Тогава младият мъж пристъпи една крачка по-близо до купето, погледна учудено другия в лицето и заговори:

— Хер, какво ви хрумна! Вашите обноски са направо грубиянски! Аз ви се представям, а вие премълчавате своето име. Давате вид, сякаш можете да заповядвате на тази дама, а пък тя може да пътува до Роленбург както и с когото си иска. Аз я познавам, не искам да мръзне и ако вие не можете да търпите палтото ми във вашето купе, фройлайн Вебер ще седне при мен. Аз също пътувам в трета класа, наистина, но така ще може да получи пардесюто!

Беше достатъчно ясно казано. Уланд замълча вбесено. Вилхелм свали палтото си, стъпи на стъпалото и подаде на момичето топлата дреха.

— Ето, Магда, завийте се!

Тя се изчерви, но не върна палтото. Хайлман отиде едно купе по-нататък, а Уланд се умълча, за да не събуди недоверие у своята плячка. Тя се облегна в ъгъла и затвори очи. „Магда“ я беше нарекъл, с малкото ѝ име. Врълхлетя я изобилие от чувства, които я доведоха до голямо объркване.

Междувременно Хайлман се отдаде на своите мисли. Уланд му беше крайно антипатичен. Надяваше се Магда да не е попаднала на вълк в овча кожа...!

Когато пристигнаха в Роленбург, Вилхелм отиде при Магда и Уланд и помоли за палтото си. За да не се налага отново да се разправя с Уланд, той се сбoguва набързо и си тръгна, все още потънал в тежки

мисли. Реши възможно по-скоро да потърси жилището на тази напълно непозната за него „фройлайн Мелита“.

* * *

Беше два дни след отпътуването на Магда Вебер от столицата. В околийския съд седеше младият асесор Франц фон Ансбах над куп важни съдебни преписки. Въпреки своята младост той беше успял за съвсем кратко време да спечели пълното доверие на своите началници. Понастоящем се занимаваше с делото „търговия с момичета“, както обикновено го наричаше Арнд. Няколко полицаи бяха по следите на „достопочтения“ хер Уланд. Комисар Андерс лично бе поел ръководството на деликатната задача по наблюдението.

Франц фон Ансбах тъкмо четеше доклада на един от най-благонадеждните сътрудници на детектив Арнд. Преди няколко дни той бе изгубил от очи така наречения „хер Уланд“ в таверната на Винкелман. В земята ли беше потънал предполагаемият търговец на момичета? Докато Ансбах следваше мислите си, вратата на неговия кабинет се разтвори широко и... комисар Андерс се втурна вътре, видимо възбуден.

— Хер, асесор, лоши новини!

Ансбах го погледна тревожно.

— По работата на Арнд? — попита бързо.

— Да — потвърди комисарят. — Нашият човек, който наблюдаваше Уланд в таверната, преди два дни най-сетне е открил отново следите му, и то в една нова винарна в столицата. Там се навърта известният „Хайнц“, на когото приписват какви ли не тъмни афери, и ето че сега там се появява и Уланд. Според описанието трябва действително да е той. Но... когато дяволът така поиска... Уланд отново се измъква, и то заедно с една млада сервитьорка на име Магда Вебер. След дълго търсене нашият достоверен осведомител открил, че Уланд е отпътувал преди два дни с Магда Вебер за Роленбург.

Младият асесор скочи възбудено.

— Трябва да тръгнем след него! Не бива да оставим тази възможност да ни се изплъзне!

С тези думи побърза при своя началник, прокурора Унтерберг, който бе точно информиран за цялата тази нечиста работа. Той бързо взе решение и след няма и половин час асесор фон Ансбах, комисар Андерс и прокурор Унтерберг напуснаха столицата с вечерния влак по направление Роленбург. Но преди това бе изпратена шифрована телеграма до един сътрудник на Арнд в Роленбург Дешифрираното ѝ съдържание бе следното:

„Пристигахме вечерния влак Роленбург... много важно... Уланд в Роленбург с Магда Вебер деветнайсетгодишна... вероятно пак Мелита... информирайте незабавно хер Арнд нашето пристигане... среща къщата М

прокурор Унтерберг“

ГЛАВА 5

В КЪЩАТА НА МЕЛИТА

Мадмоазел Мелита обитаваше аристократична вила в покрайнините на град Роленбург. Един здравеняк иконом и няколко слуги имаха грижата в къщата да влизат само гости, които са приятни на фройлан Мелита. Видът на дамата говореше, че с нея шега не бива. Имаше истинска ксантипска физиономия с изшилен нос, остра брадичка и уста, която много неприятно се разтегляше, когато нещо не ѝ вървеше по волята. Днес, наистина, можеше да бъде много доволна. Един възрастен господин с щедра ръка беше дошъл в Роленбург, за да прекара един приятен ден в компанията на момичетата, представляващи обществото на фройлайн Мелита. Той се забавляваше отлично, но му направи впечатление, че едно от момичетата страни от другите. Когато младите дами бяха посрещнали и поздравили посетителя, тя единствено си беше останала на мястото. Ето защо опитният бонвиван я оглеждаше с особено любопитство.

— Коя е тя? — попита той тихо.

— Оная ли? — отвърна едно от момичетата презрително. — Това е глупавата Вали.

Момичето, за което ставаше дума, седеше унило в ъгъла и бе обърнало лице от компанията. Клиентът виждаше само тила ѝ, от който две дълги и тежки плитки черни коси падаха върху копринената рокля.

Господинът съжеляваше много, че не може да види лицето ѝ.

— Нарекохте я глупава? — попита той. — Защо?

— Тя си мислела — изсмя се прежната му събеседница, — че идва тук като икономка или камериерка. Сега на нито един господин не прави компания.

— Хмм! Наистина ли е глупаво това? Но тя не бива да стои настрана. Повикайте я! — нареди гостът.

— Вали, ела тук! — извика момичето.

Заговорената остана да седи в ъгъла си.

— Вали, чуваш ли?

Тя се направи, че нищо не е чула. Не се помръдна и дори глава не обърна.

— Такава си е! Но ще се промени, къде ще върви.

— Ще опитам дали и на мен няма да отговори — каза мъжът.

С тези думи стана и пристъпи към мълчаливката. Сложи ръка на рамото ѝ и я заговори:

— Елате и пийнете чаша вино с нас.

Тя му отговори с рязко движение, което отърси ръката от рамото му.

— Не бъдете невъзпитана! — продължи той. — Аз в крайна сметка ви мисля доброто.

Наведе се и поиска да я обгърне с ръка. Тогава тя скочи и обърна лице към него. То беше много красиво, но смъртнобледо. Големите тъмни очи горяха заплашително към него, но от стиснатите устни не излезе нито дума. Така стояха мълчаливо няколко мига един срещу друг. После кавалерът подхвърли ухилено:

— Ама тая работа изглежда направо опасна! Само че вие не ми вдъхвате страх!

Протегна ръка към нея. Тя се отдръпна възможно по-назад и процеди:

— Махнете се! Не ме докосвайте!

— Така ли мислите? — попита посетителят подигравателно.

И поиска отново да приближи, но в този миг получи такъв силен удар от нея, че се олюля назад.

— По дяволите! — изруга ядосано. — Тая котка хапела! Да не би да плащам скъпото ви вино, за да бъда малтретиран?

Тогава се отвори стъклената врата, водеща към една съседна стая. Оттам бе наблюдавана цялата сцена. Фройлайн Мелита влезе със собствената си височайша особа.

— Защо ругаете, майн хер? — попита тя госта.

— Помолих тази дама да ми прави компания — извика непознатият вбесено, — а вместо това получих юмручен удар!

Фройлайн Мелита се разтресе от ярост.

— Ей, опърничаво женице, сега ще те изцерея! Напред! Вън! Или трябва да ти помогна?

Вали, изглежда, от опит знаеше какво я очаква. Но не достави удоволствието на другите да бъде изблъскана от салона с груба сила. Изправи се и тръгна пред Мелита към съседната стая. Не погледна никого от присъстващите, но по бледото ѝ лице лежеше израз на неопишуемо презрение.

— Слушайте! — каза едно от момичетата на кавалера, когато вратата се затвори зад Мелита и Вали. — Сега ще си получи възнаграждението.

Наистина, той чу звук, който не допускаше никакво недоразумение — нещастното момиче получаваше плесници.

— Това много често ѝ се случва — изкиска се едно момиче. — Ще се вразуми.

— От дълго ли е тук? — попита посетителят.

— Почти три месеца — отвърна същото момиче. — Винаги е била толкова непокорна. Първо плачеше. Но после съзна, че това нищо няма да ѝ помогне. Сега е инатлива. Ударите ще я излекуват. Мисли се за нещо по-добро от нас. А пък баща ѝ е горе в Замъка.

— В затвора Роленбург? — попита непознатият любопитно.

— Да. Извършил е най-низостни престъпления — кражба, измама, фалшификация, злоупотреба и за това са му лепнали пет години пандиз.

Гостът изглеждаше заинтересуван. Продължи да пита:

— Какъв е бил по-рано?

— Управител на имение, мисля. Но от това Вали Петерман няма какво да си въобразява. Онзи, на когото баща му е в дранголника, може само да бъде радостен, ако изискан господин като вас го покани на чаша вино. Не съм ли права?

— Да — съгласи се господинът. — Права си. Нека забравим глупавата Вали! За компанията!

И той се чукна с момичетата. Чашите иззвънтяха и скоро Мелита чу весел смях от салона. Значи компанията се забавляваше. Това беше добре, вдигаше оборота. „Достопочтената“ дама се подсмихна доволно. Та нали не можеше и представа да си има, че споменатият Петерман е вече на път към нея!

* * *

След като напусна къщата си, фрау Гро мина бързо през центъра на града и влезе в една порутена къща под наем близо до Ноймарт. Позвъни на партера и беше пусната да влезе от един възрастен господин, с когото ние вече се запознахме. С него Уланд беше полял своя нов „улов“.

— Гертруд, ти? — попита той учудено. — Какво те води при мен?

— Трябва да те предупредя, Хайнц — изпъхтя тя, останала без дъх. — Нали познаваш малката Петерман?

— Разбира се — ухили се нехранимайкото, — хубаво момиченце! Не е ли при Мелита в Роленбург?

— Да, от кажи-речи три месеца. Но това не е всичко, имаме ужасен проблем. Баща ѝ е пуснат от затвора и днес идва при мен.

— Е, и? — попита онзи безгрижно. — Ти естествено не си му казала къде е отишла?

— Разбира се, че не — отхвърли тя възмутено. — Но глупавата прислужница му е издрънкала всичко!

Страх скова крайниците на Хайнц, това ясно си пролича.

— Ама че късмет! — избълва мъчително. — Значи той сега пътува за Роленбург?

— Така предполагам.

— Значи всичко отива по дяволите! Един криминалист е по следите ни тук в столицата, Уланд чувства, че е наблюдаван, а сега и старият Петерман, който търси дъщеря си... трябва да се разкараме оттук, докато полицията не е опразнила гнездото ни!

— Но не трябва ли по-напред да предупредим Мелита и Уланд? — възрази фрау Гро.

— Я стига! Помогни си сам, за да ти помогне и Господ! — произнесе дълбокомислено Хайнц. — Ще си плюем на петите.

Няма и час по-късно „почтената двойка“ напусна столицата.

* * *

След като така щастливо бе научил местонахождението на своята дъщеря, Карл Петерман се отправи незабавно към гарата и взе първия влак за Роленбург. Искаше да бъде сам, понеже не беше в настроение

да слуша други, та дори и само да ги гледа. Ето защо въпреки оскъдните си парични средства пътуваше втора класа. Даде пари за почерпка на шафнера, за да не бъде обезпокояван. Но влакът беше доста пълен, на междинните спирки се качваха още хора, така че в крайна сметка шафнерът се видя принуден да пусне един господин в купето.

Новият пътник беше добре облечен мъж в зрелите си години. Той се облегна удобно назад на седалката и започна да наблюдава своя спътник, чието бледо лице и неспокойно държане му направиха впечатление. Петерман, напротив, не го удостои с поглед. Ала новопристигналият, изглежда, беше разговорлива натура, защото подхвърли, след като се беше прокашлял няколко пъти:

— Ама че пътуване!

Петерман не отговори. Направи се, все едно не е чул другия. Ето защо след късо време онзи отбеляза:

— Сигурно и на вас ви се вижда бавно пътуването!

— Как стигнахте до това предположение? — попита Петерман учудено.

— Въртите се на седалката и често поглеждате през прозореца.

Петерман се почувства смутен и каза раздражено:

— Заблуждавате се! Аз имам време. Какво изобщо ви влиза в работата дали зяпам през прозореца, или не?

— Простете! Не беше казано с лош умисъл — заяви другият. — Помислих само, че двама спътници, седящи в едно купе, си дължат малко взаимно внимание.

Думите му прозвучаха вежливо, но и като упрек. По тази причина Петерман каза с по-любезен тон:

— Може би имате право. Промърморих, защото си мислех за моите работи.

Спътникът се усмихна леко.

— Те трябва да са много сериозни и тежки, ако се съди по мрачната ви физиономия! Вярно, работите са винаги сериозни и тежки. Знам го, понеже по-рано бях търговец, но сега имам други интереси.

Петерман се видя принуден на свой ред да допринесе нещо за разговора. Той каза:

— Така е, така е! Аз съм журналист и писател.

Как му хрумна точно това, сам не знаеше. Като управител на имение той бе пращал по-рано дописка до няколко селскостопански вестника. Поради това сега му бе дошъл на устата „журналистът“.

— Я виж ти! — възкликна другият зарадвано — Журналист, поет! Хубава и приятна професия, при положение че човек не е станал зависим с поемането на някое редакторско място.

— Аз съм независим — заяви Петерман. — Преди малко мислех за новия си роман, който започнах преди няколко дни. Оттам и сериозната ми физиономия. Но простете, един въпрос. Познавате ли Роленбург?

— Дори много добре — каза мъжът, зарадван, че е влязъл в разговор с другия.

— В такъв случай вероятно ще можете да ми дадете една информация — продължи Петерман. — Трябва да потърся жилището на една дама, която се казва фройлайн Мелита.

Изговори името колебливо и същевременно наблюдаваше отсрещния. Онзи вдигна бързо глава и каза:

— С удоволствие ще ви заведе до нейната къща, ако не познавате Роленбург Само един въпрос. В... делови отношения ли се намирате с нея?

Той самият добре познаваше дома на Мелита, защото честичко се отбиваше. Петерман долови нюанса, но отговори несмутимо:

— Не съм в делови отношения. Едно списание ми възложи кратка статия, за която трябва да направя няколко социални проучвания. Кажете, що за дама е фройлайн Мелита?

— Хмм — прокашля се спътникът му, — тя е художничка и има пансион за млади дами, които там... рисуват, но се грижат и за развлечението на гостите. Разбирате ли?

Петерман пребледня. Да не би неговата дъщеря Вали да бе попаднала в ръцете на търговците на момичета от най-лош сорт? Обхвана го ожесточение и гняв, но той се овладя и отговори с привидно пълно душевно спокойствие.

— Така си и помислих! Дамата дали няма да възрази нещо, ако отида в качеството си на журналист?

— Трябва да говорите със самата нея — рече другият. — А-а, най-сетне сме в Роленбург! Последвайте ме, ще ви покажа пътя.

Напуснаха заедно купето. Пред гарата чакаха няколко файтона. Любезният спътник се качи в един от тях и покани и Петерман. Пред дома на Мелита пътищата им се разделиха. Петерман благодари на отзивчивия господин и се упъти към вилата, а файтонът обърна и продължи. Непознатият се подсмихна доволно. Мелита му плащаше определен процент, когато ѝ пращаше клиенти, а днес случаят добре му бе помогнал, поне така си мислеше. Петерман пък благодареше на съдбата си, че толкова бързо го е навела на следите на неговата дъщеря. С енергични крачки изкачи входното стълбище на вилата и дръпна шнура на звънеца. След минута-две вратата се отвори и един слуга, създаващ впечатление за недодяланост, застана пред Петерман.

— Какво искате? — попита кратко.

— Името ми е Петерхаген — каза Петерман. — Аз съм добър познат на фройлайн Мелита, макар че името ми може би няма да ѝ каже нищо. Искам да говоря по една важна работа с нея.

Слугата свъси вежди.

— Важна работа? Хмм! Фройлайн Мелита точно сега е много заета. Но добре, ще известя за вас. Седнете временно в малкия салон!

Без по-нататъшни приказки, той тръгна пред Петерман, който го последва с тупкащо сърце. Коридорът и стълбището на вилата бяха покрити с разкошни пътеки, които заглушаваха звука от стъпките. Благоухания от всякакъв вид се разнасяха из помещението, а по стените висяха множество картини, сред които някои доста ценни. Минаха по един дълъг коридор и стигнаха до двукрила врата, на която можеше да се прочете думата „Салон“. Слугата отвори и Петерман влезе.

Озоваха се в малък будоар, чиято мебелировка се състоеше от софа, огледало, маса, няколко стола и умивалник. От потона висеше лампа и осветяваше с оскъдна зелена светлина околните предмети.

— Тъй! Ето ни! — произнесе слугата. — Почакайте, докато бъдете повикан!

С тези думи влезе през една странична врата в съседното помещение, но само я притвори. Едва слугата беше изчезнал, Петерман пристъпи до вратата и надзърна през процепа, видя едно великолепно подредено помещение със значителни измерения. Няколко момичета седяха на един плюшен диван, пушеха цигари, играеха карти или бърбеха. В единия ъгъл две момичета седяха на една

маса и пиеха вино. В срещуположния ъгъл Петерман забеляза друго момиче, но то седеше в дълбок фотьойл, така че не можеше да различи лицето ѝ. Видя само, че носеше дълга черна рокля. Тази женска фигура събуди любопитството на Петерман, без сам да може да каже защо. Тъкмо се канеше под внезапен порив да влезе в големия салон, когато от другата страна се разтвори широко една двукрила врата и от няколко крепки мъжки гърла прозвуча едно весело „Добър вечер!“ Момичетата наскочаха от местата си и отвърнаха на поздрава. След това един гърлен мъжки глас каза с леко снизходителен тон, с който имат навика да си служат някои офицери:

— Аа! Добре! Фамозно! Осем дами, осем господи! Отлично! Какво може да получи тук човек за пиене?

— Вино! — гласеше отговорът.

— Вино... добре, много добре! Нека го опитаме. Осем мъже, осем бутилки. Давайте!

— Каква марка? — попита едно от момичетата.

— Естествено най-добрата! — извика мъжът. — Но бързо!

Няколко момичета излязоха бързо и след две-три минути виното стоеше на масата. После Петерман чу отново гърления глас:

— Слушайте, девойчета, едно предложение! Всеки от нас ще седне при една от вас. Но не произволно. Ще хвърляме чоп за вас, шмекерчета! После зарове. Ах, фамозно предложение! Моя собствена приумица! Доволни ли сте, или да си вървим?

Идеята да бъдат разпределени чрез зарове се стори забавна на момичетата. Те веднага се съгласиха. Едва бяха дали съгласието си и Петерман чу да дрънкат зарове.

* * *

Роленбург беше гарнизонен град. Имаше артилерия и пехота. Един от най-известните, но не безусловно най-обичаният, офицер беше оберлейтенант Валтер фон Хагенау. Дългата му, суха като чироз фигура му беше докарала прозвището Жерав, но това не го дразнеше. Беше грозен като въплътената нечиста съвест, ала инак не беше лош тип. Най-близките приятели на Хагенау, които всъщност бяха малцина, знаеха, че има две страни — едната добра, мекосърдечна и

великодушна, другата — арогантна и високомерна. Горко на онзи, който предизвикаше гнева на Хагенау или засегнеше честта му! Но блазе на онзи, който се радваше на неговото открито благоразположение. Той можеше да причислява Хагенау към своите най-верни приятели. Жерава обичаше да си прави шеги, но те невинаги бяха сполучливи. Тогава никой не му се сърдеше.

Минаваше за състоятелен и поради това можеше да си позволява някои неща, от които други трябваше да се лишават. Но тъй като кесията му винаги стоеше отворена за неговите другари, то на никого и през ум не минаваше да му завижда.

Командирът на полка му беше вуйчо и поради това Хагенау можеше да завива рязко около някои ъгли, при които друг правеше предпазлива дъга. Знаеше се, че е почитател на красивия пол. Понататък беше известен със своите своеобразни, чудати приумици. Касаше ли се да бъде организиран някой излет, бал или друго развлечение, винаги се обръщаха към него, а после можеха да бъдат сигурни, че ще измъдри някоя причудлива идея, обещаваща чудесно забавление.

Днес беше рожденият ден на Хагенау. От всички страни върху него се бяха посипали предложения, но той беше поканил само най-близките си приятели, и то точно свещеното число „седем“. Също така необичайно бе условието, че те трябваше да се явят в цивилно облекло. И понеже се касаше за отпразнуването рождения ден на „полковия племенник“, бяха получили дори отпуск.

Сутринта предприеха продължителна езда из близката околност, по-късно направиха галаобяд и обсъдиха как да прекарат остатъка от деня. На вечерята един от гостите подхвърли забележката, че празникът хич не е протекъл необикновено.

— Това е вярно — обади се и друг. — Хагенау, въображението те е напуснало! Ти вече не си способен на някоя от твоите пирамидални идеи, „колосални“ приумици!

Дългият оберлейтенант направи лукава физиономия и каза:

— Заблуда, исполинска заблуда от ваша страна! Имам нещо *in petto*^[1], и то какво!

При това целуна върховете на десетте си пръста и ги разпери нагоре, сякаш ставаше въпрос за нещо неземно.

— Какво е то? Какво? Казвай бързо! — извикаха седем гласа.

— Една изследователска експедиция — отговори той. — Към Кипър!

При това известие избухна гръмък кикот. Хагенау направи ядосана физиономия и каза:

— Какво толкова има за хилене? Чували ли сте за Афродита?

— Родената от пяна богиня на любовта? — извика един от приятелите му. — Разбирам! Според легендата тя е излязла от морето при остров Кипър.

— Правилно! — изръмжа Хагенау. — Още не си забравил напълно митологията! И ние ще потеглим, за да открием нейната пещера. Или не знаете, че се е скрила в една пещера, когато вече не можела да прикрива красотата си във вълните?

— Хагенау, старо, ти знаеш ли я тая пещера? — пошегува се един от камарадите. — И си излязъл жив оттам?

Хагенау долови иронията на въпроса и отвърна с гърления си глас:

— Вярвате или не, все ми е едно! Някога да сте ме познали като разказвач на небивалици, а? А тук изобщо не може да става дума за преувеличение! Касае се за красота, за която изразът Афродита е направо слаб! От легендата излиза, че Афродита е имала червеникава коса и дори била малко кривогледа. Но при тази, които имам предвид, за подобни недостатъци не може и да се говори. Тя е без грешка, без никакъв дефект! Заклевам се в брадата си и, което е още по-стойностно, в моята талия?

Всички се разхилиха при въодушевлението, с което изнесе тоя панегирик. Той обаче не се смути, а заяви:

— Сред вас няма нито един, който да е в правото си тук да се смее. Никой не е виждал някога такова момиче!

— Охо! — прозвуча наоколо.

— Охо? — откликна той. — Предишната седмица беше направена серенада на кметската дъщеря. Беше изпята песента „Знам аз едно селце далеч от тук“. Там се срещат следните редове:

„И когато отидох и видях я там,
какво ми стана, аз не знам.
О, розичке млада, о, розичке красива,

ах, да не бях те виждал нивга.“

— Знаете ли я?

— Мисля, че е достатъчно стара, за да се знаем лично! — забеляза неговият съсед.

— Е, добре! За тези редове се сетих, когато видях въпросната красавица. Как се казваше това в някоя си опера?

— Моето спокойствие свърши, сърцето ми е тежко — засмя се съседът. — Това е лош признак. Как е пулсът ти?

— Ето, провери го!

Протегна ръка. Другият опипа пулса и възкликна с физиономия на познавач:

— Вярно! Осемстотин удара в минута. Това е една ужасна, обезпокоителна честота. Хагенау, ти си болен! Ти си влюбен! Намираш се във висока степен на сърдечно вълнение, която ме кара да се опасявам от всичко. Ти мислиш вече за поезия!

— Мисля? — завайка се Хагенау комично. — Само мисля? За поезия? Приятелю, ти изобщо си нямаш представа за опасността на моето състояние! Аз не само мисля, а... дори и творя!

Другият се заля в смях.

— Чуйте, приятели, Хагенау твори поезия!

Надигна се голяма врява. Едни се разкикотиха шумно, други свиха съчувствено рамене и изразиха подигравателно съжаление към клетника. Той направи възможно най-печалната физиономия и каза:

— Не се смейте! Поне на мен хич не ми е до смях! Чувствам се изключително гузен, защото наистина е вярно. Аз не се посвених да напиша стихотворение.

— За кого?

— За нея естествено!

— Значи любовна лирика. Тежка болест.

— Това е първата ми работа в тази област, но трябва да се запознаете със стихотворението ми.

Отиде до една странична маса и взе някакъв лист.

— Това е опитът на един плах юноша. Моля за снизхождение, майне херен! И така, слушайте:

*Един-едничък път в живота свой
пред теб желая да застана
и без да треперя, ангел мой,
теб в лик красивий да погледна...*

— Той трепери! Той е треперил! — беше прекъснат. — Значи се е страхувал! И на това отгоре пред „красивий лик“!

— Пред един ангел! — пошегува се друг. — И каква скромност! Не желае нищо друго, освен да му позволи един-едничък път да застане пред нея и да я зяпа!

— Охо! — реагира Хагенау. — Не беше така замислено! С това „пред нея да застана“ аз не се задоволявам! Чуйте по-нататък!

Прочете следващата строфа:

*Веднъж сал още да коленича,
чело към ръка ти да сведа
и ще си тръгна, без да хленча,
дори да угасне моята звезда...*

— Чуйте! Чуйте! Да коленичи иска тоя! — разхилиха се приятелите му. — Хагенау, ти си неизлечимо болен!

— Възможно — отговори той много сериозно. — Но това стоене и коленичене ме задоволява, както доказвам с последните редове:

*Животът ми вече е свършен,
в селения смъртни да се пресея,
от сърце ще бъда съгласен.
Без теб не мога да живея!*

Сложи листа на мястото му, обърна се с добре изиграна трагична физиономия към приятелите и попита:

— Е, какво ще кажете? Състоянието ми не може ли да се нарече достойно за окайване?

— Действително — подхвърли един от присъстващите. — Аз те съжالياвам от сърце, но бих искал да видя причината, тоест момичето, на което си посветил в своето отчаяние тези рими.

— Моята Афродита? — ухили се Хагенау. — Хубаво! Ще ти я покажа, но само на теб!

Срещу това изявление се надигна всеобщ ропот. Той се подсмихна доволно и каза след известно колебание:

— На никого не мога да откажа нещо. Вие следователно ще видите прелестното създание, и то още днес.

Тук бодрата компания вече не можеше да се сдържи.

— Къде се намира? Коя е тя? — прозвуча от всички страни.

— Успокойте кръвта — прикани Хагенау приятелите. — Ще я видите, защото тя не е в Кипър, а... тук, в Роленбург, при Мелита!

Настъпи пауза. Господата си размениха погледи. Повечето от тях знаеха заведението, но им беше добре известно колко е скъпо.

— Много дръзка идея от твоя страна, драги Хагенау! — отбеляза един смутено, като помисли за портмонето си.

— Да, дръзка и фамозна! Моя собствена приумица! — произнесе гърлено оберлейтенантът — Ще бъде една чудесна лудория!

Един от бойните му другари се бе държал доста тихо досега. Беше още много млад и с аристократична външност. Сега поиска думата и каза:

— Аз не бих го нарекъл лудория, а непредпазливост. Не е добре за офицери да посещават такива места.

— Ние сме цивилни — отвърна Хагенау, раздражен от възражението. — А пък и монах ли се каниш да ставаш, Рандау?

— Не, но... е, добре, идвам! Но цялата отговорност пада върху теб!

Кръстоса крак върху крак и се извърна от масата в развалено настроение. Хагенау отбеляза добродушно:

— Не бъди размирник, драги Рандау! За отговорност тук и дума не може да става. Изпиваме няколко бутилки вино и виждаме момичето, повече нищо. Един познат ме заведе преди няколко дни нататък и тогава зърнах моята Афродита за пръв път. Преценявам я на осемнайсетгодишна. Има тъмнокестенява, по-скоро черна коса, казва се Вали, а фигурата й... истински шедьовър на природата...

— Щом е толкова красива, както казваш...! — обади се някой.

— Повтарям, тя я прекрасна до побъркване, но също така недостъпна! Обзалагам се на петдесет гулдена с всеки, че момичето няма да хареса никого от вас.

Изявлението им се стори твърде дръзко. Прозвучаха възклици на съмнение.

— Петдесет гулдена? — попита един от по-младите.

— Да, петдесет гулдена! — повтори Хагенау. — Обзалагам се с всички ви. Спечелите ли, всеки от вас получава петдесет гулдена. Изгубите ли, всеки ми дава толкова.

— Аз приемам облога! — каза един.

— Аз също, аз също! — отговори пет гласа.

— А ти, Рандау? — попита Хагенау.

Той си беше замълчал, но сега отговори:

— Знаете, че никога не се обзалагам!

— Това ти е недостатъкът, единственият, който богатият Рандау има — рече друг.

— Но днес все пак би могъл да направиш едно изключение.

— И през ум не ми минава! — отрязва Рандау.

— Оставете го! — изгъркори Хагенау. — Достатъчно ще ми е да спечеля триста гулдена. И тъй, кой е „за“?

— И шестимата.

Шест ръкостискания получи Хагенау. После потри ухилено ръце и каза:

— Деца, правя ви едно фамозно предложение! Моя собствена приумица. И така, ако вие спечелите, броя на всеки от вас петдесет гулдена, но ако спечеля аз, черпя с парите една обилна вечеря с вино. А виното при Мелита е от мен.

Това отново бе в стила на Хагенау — щедър до разточителство.

— Благородно, много благородно! — извика един със смесена нотка на насмешка и признание.

— Да — похвали се сам Хагенау — аз винаги съм бил благороден. Значи уговорено, ако Афродита позволи на някого от вас едно... хмм, нежно... — той проточи думата — сближаване, броя на всеки от вас по петдесет гулдена. Но, майне херен, трябва да има ред в работата. Не можете и шестимата наведнъж да се нахвърлите на момичето! Така че нека определим последователност.

— Да, да теглим жребий! — предложи някой.

— Сега не е подходящо — рече Хагенау. — Аз имам една фамозна идея — собствена приумица! Вземам с мен заровете. Там ще има и други дами. Ще хвърляме чак при Мелита, както седнем в смесена редица. Всеки получава онази, която е хвърлила същия брой точки като него. Виждате, че ви предлагам повече шансове, отколкото всъщност е препоръчително, но затова пък и триумфът ми ще е по-голям, когато спечеля. И тъй, Рандау, обзалагаш ли се с мен?

— Не — натърти онзи. — Щеше да ми е приятно, ако беше имал добрината да ме изключиш от това посещение. Но след като веднъж вече съм решил да тръгна с вас, то ми спестете поне облога!

Хагенау сви рамене.

— Хубаво, де! Ще ти задоволим прищявката! И така, да допием и да тръгваме!

Потеглиха. Доброто разположение на Хагенау ги беше заразило. Виното беше хубаво и тежко, а те си бяха сръбнали порядъчно. Намираха се точно в настроението, каквото изискваше един такъв облог. Скоро стигнаха къщата на Мелита. Хагенау крачеше напред. Поведе другарите си право към горния салон. Там извади заровете и жребият започна.

Осем офицери и осем момичета, нещата си пасваха много добре. Седем момичета хвърлиха своите бройки, дойде ред на осмото.

— Вали! — повика едно от тях.

Споменатата остана спокойно да седи, с извърнато от компанията лице. Сякаш изобщо не бе забелязала присъствието на господата.

— Вали, ти си на ред. Хайде ела, де!

Тя не отговори, нито се помръдна.

— Да се обадя ли на фройлайн Мелита?

— Не — каза Хагенау. Сметна, че е уместно да се избягват разправиите. — И бездруго имаме време.

— Време? Та тя е единствената, която още не е хвърляла — отвърна момичето оперено.

— Няма значение. Значи могат да хвърлят седем господа. Който остане, получава Вали. По този начин изобщо не е необходимо тя да хвърля.

Предложението беше осъществено и се оказа, че Вали се падна на... Хагенау. Той се разсмя сърдечно и каза:

— Великият жребий! Но аз не искам да бъда несправедлив. Имам едно фамозно предложение, моя собствена приумица! Бих могъл медал да спечеля с него! И така, всеки хер изпива със своята дама половин бутилка вино, после се разменяме.

— Отново ли ще хвърляме зарове? — попита мнително един от офицерите.

— Не, защото тогава една дама би могла да получи пак същия кавалер. Ние ще си останем седнали, а дамите просто ще се изместват с едно място. Фамозно, нали? Моя собствена измишльотина! И така, когато всеки от нас е изпил четири бутилки, ще е имал при себе си всички дами. Да си заемем местата! Сипвайте виното и вдигайте чашите!

Тази спогодба беше добре дошла за момичетата. Виното беше разлято в чашите и веселото настроение бликна от устните. Само двама правеха изключение — Рандау и Вали.

Едмунд фон Рандау беше седнал, наистина, до своето момиче. Трябваше също да се чука с нея, но не произнасяше нито дума. Беше си запазил една пура и изглеждаше съвсем погълнат от колелцата, които издухваше. Не бе пожелал да разваля играта, но беше решил да остане възможно по-сдържан в неприятната за него компания. Тайно обаче наблюдаваше Вали, чието лице не можеше да зърне.

— Ама, хер, вие май изобщо не ме поглеждате — нацупи се съседката на Рандау.

— О, напротив! — отговори той лаконично.

— Ами обърнете се тогава, де!

— Ще трябва да ми простите — извини се той, спестявайки истината, — имам зъбобол.

— О, виното ще ви помогне. Или е твърде силен?

— Много — потвърди скъпият на думи офицер.

— Тогава знам едно друго изпробвано средство, което незабавно помага. Елате!

Поиска да сложи ръка на тила му, за да го привлече към себе си, ала той я отблъсна.

— Ама че противно! — ядоса се тя. — Защо всъщност сте тук?

— Не заради вас!

Беше твърде ясно казано, за да не окаже своето въздействие. Тя се извърна и повече не го заговори. Но ядът ѝ си потърси обект и скоро

го намери във Вали.

— Гледай как си седи глупавата патка! — каза тя. — Нас господата ни отблъскват, а тя се прави на светица. Ще отида да доведе Мелита.

Поиска да стане, но беше спряна от Хагенау, който седеше от другата ѝ страна.

— Останете! — нареди той. — Фройлайн Вали сега принадлежи на мен и щом аз търпя да седи отсреща, то това не засяга никой друг.

— А никого ли не засяга, че аз съм оскърбявана от един хер? — попита тя нахакано.

— Знаете ли, Рандау е един прикрит отшелник — пошегува се Хагенау. — Зарезете го. Не си заслужава. Стой! Моята бутилка е наполовина празна, трябва да се сменим.

Момичетата се преместиха. Онзи, при когото сега трябваше да седне Вали, не беше така снизходителен като Хагенау. Той я погледна с копнеж и попита:

— Е, фройлайн, и аз ли трябва да се откажа?

Тя не отговори.

— Ако мислите, че ще ви освободя от задължението, лъжете се. Елате, иначе ще дойда аз при вас!

Сега тя все пак обърна внимание на думите му. Не даде доловим отговор, наистина, но повдигна рамене по начин, който изразяваше дълбоко презрение.

— Фамозно! — прошепна Хагенау, въодушевен от това царствено движение.

— Е, мога ли да ви помоля? — попита офицерът с остър тон.

И когато и това предупреждение остана безрезултатно, той се изправи и отиде при нея. Улови ръката ѝ и каза:

— Не бъдете толкова горда! Момиче като вас е длъжно... По дяволите! Оох!

— Какво има? — попита Хагенау, като видя, че другият пхна пръст в уста.

— Убодох се — отвърна другият с разкривено от болка лице. — Прелестният домашен дух ми отблъсна ръката и тя се натъкна на върха на някаква игла.

— Ха! Осата жили! — ухили се Хагенау, като забеляза, че Вали скри една игла в диплите на роклята си. — По-добре си седни!

— И през ум не ми минава. Тя трябва да дойде с мен!

Понечи да посегне отново към нея, но се почувства сграбчен за ръката. Рандау стоеше при него и каза със сериозен тон:

— Моля, без насилие!

— Остави ме на мира! — изръмжа грубо другият. — Тя сега е моя!

Очите на Рандау метнаха светкавици, по лицето му премина тъмен гневен облак.

— Да не би да сме дошли да вършим безобразия? — попита със строг тон.

— Рандау! — избухна другият.

— Без вълнение, моля! Тази дама стои под моя закрила!

— Я гледай! Така ли? — провлече офицерът. Почувства се оскърбен. — Тези момичета са за нас, значи и това тук! Но ако смяташ да ме оскърбяваш, ще ти поискам сметка!

Беше ясно казано. Рандау отвърна равнодушно:

— На твоє разположение съм.

Събеседникът му трябваше да се оттегли с неуреден въпрос. Едва сега Вали се раздвижи доброволно. Обърна лице към Рандау и прошепушна:

— Благодаря!

Каза само тази дума, но той остана с чувството, сякаш в нея бе изречена цялата ѝ несрета. Костваше му усилие да се откъсне и се върне на мястото си.

Там Хагенау опитваше да успокои другия. Стигна се до размяна на реплики, на които дългият оберлейтенант сложи край с подканата:

— Не върши глупости! Откажи се като мен! Нека опита трети. Да си допием. Нови бутилки!

Момичето, което бе седнало първо при Рандау, излезе да донесе други бутилки вино. В съседната стая седеше Мелита и проверяваше някаква сметка. При нея стоеше слугата и чакаше да тръгне с него при Петерман. Момичето каза:

— Чухте ли, фройлайн Мелита?

— Какво? — попита тя разсеяно и вдигна поглед от листа.

— За Вали — отвърна момичето.

— Не. Имаме по-важни неща за вършене. Какво е направила пак?

— Не отиде вече при двама господи, които искаха да седне при тях. Втория даже убоде с една игла, когато поиска да я хване за ръката.

— Какво? Наистина ли? Какво нахалство! Тези господи са офицери! Това деяние трябва да бъде наказано! Я ми я доведи тази хубостница!

Момичето се върна в салона и даде знак на Вали да я последва. Нещастницата се подчини.

Вътре чашите бяха напълнени и момичетата за трети път си смениха местата. Възникна неразбория, ала въпреки това на Рандау се стори, че чува удари.

Едва след доста време Вали влезе отново. Красивото ѝ лице беше променено. Страните ѝ горяха като в треска, очите искряха, дишането беше ускорено и тежко. Седна отново на мястото си и поиска както преди да скрие лице във възглавницата. Тогава почувства лек, вежлив натиск върху ръката си. Отблъсна с поривисто движение чуждата ръка, без да се огледа. Един глас прошепна:

— Фройлайн, погледнете ме, моля!

Беше гласът на този, който я бе взел под закрила. Това я накара да обърне лице към него.

— Чух нещо — каза той. — Да не би някой да ви удари?

Тя пламна още повече, а в очите ѝ се появиха едри сълзи.

— Отговорете, моля! — настоя той. — Биха ви, нали?

— Не — прошепна тя, принудена от срама да не каже истината.

— Не бих и посъветвал тази жена — реагира той остро.

— Офицер ли сте? — попита тихо момичето.

Той видя съвсем ясно, че сега тя за първи път говори с посетител на тази къща.

— Да, майн фройлайн — Нещо в него се възпротиви да я излъже.

— Искате ли да се махнете оттук?

— Не мога, защото не ме пускат — отговори Вали тихо.

— Кой ви принуждава? — попита бързо Рандау.

— Фройлайн Мелита и слугата. Нямам право да напускам вилата.

В този миг един друг офицер улови ръката на Рандау, дръпна го настрана и каза:

— Стой, драги! Това е против уговорката! Сега Вали се пада на мен!

Тя веднага извърна отново лице.

— Остави дамата — помоли Рандау. — Тя не иска.

— Вярно ли е, фройлайн?

Вали кимна.

— Е, от мен да мине! Нещо се противи в мен да заставям подобна особа към приятелство. Но, Рандау, твоето поведение е съвсем против нашата програма. Да не би тя да принадлежи само на теб? Ти ли си вече наред? Това е против уговорката. Трябва да те помоля да махнеш ръка от дамата, докато ти дойде редът.

Той си тръгна. Вали долови този миг. Тя каза бързо и тихо:

— Вие оскъrbихте един офицер заради мен. Няма ли да се стигне до покана за дуел?

— В никой случай — увери Рандау.

— Страх ме е! — прошепна тя. — Господа офицерите в такива работи, както съм слушала, са много строги и бързи.

— И това ви безпокои? — усмихна се Рандау. — Не си създавайте грижи заради мен!

— О, напротив — отвърна бързо тя. — Вие бяхте първият, който ме взе под закрилата си.

— И тя ще остане завинаги при вас — прошепна Рандау едва чуто.

След това се върна при масата и потъна в дълбоки мисли. Беше на път да се влюби в това момиче, чувстваше го ясно.

Междувременно бутилките отново бяха преполовени и момичетата се преместиха. Сега дойде ред на Рандау да има Вали до себе си. Другарите му бяха много любопитни как ще постъпи.

— Е? — попита Хагенау проточено. — Вали сега е твоя.

— Аз се отказвам — отговори Рандау хладно.

— По дяволите! — изруга Хагенау от радост.

Но другите не бяха съгласни с неговия отказ. Един от тях му нашепна:

— Не ни злепоставяй! Да изгубим ли искаш? Ти си единственият, с когото тя говори. Може би ще я склониш на нещо повече. Тогава ще спечелим срещу Хагенау!

— За мен това спечелване е без значение — рече Рандау студено.

С това работата беше уредена, но когато беше отворена третата бутилка, дойде ред на онзи офицер, който най-бързо се беше съгласил с

предложението на Хагенау за облога. Неговата физиономия показваше победоносна решителност. Той пи наздравица за Вали и каза:

— Фройлайн Вали, приближете, моля!

Както обикновено, тя не отговори.

— Чухте ли, фройлайн?

Тя и сега остана безмълвна.

— Щом Хагенау трябва да плаща виното с петорна надценка и да ръси големи бакшиши, то ние искаме и любезно обслужване! Умолявам ви с цялата си сериозност да седнете до мен!

Тя не се отзова и на тази рязка подкана. Тогава той стана от стола с думите:

— Е, добре, в такъв случай аз ще дойда да ви взема!

Поиска да пристъпи към нея, за да я хване и със сила да я отведе до масата. В този миг прозвуча гласът на Рандау:

— Стой! Без насилие! Ние сме офицери, мъже на честта!

— Трябва ли да изгубя облога? — попита другият.

— Аз ще ти платя — предложи Рандау.

— Благодаря много! — каза камарадът. — Ако мога да го спечеля, няма защо да ми бъде подаряван. На такова невъзпитано държане човек трябва да се противопостави. Напред, фройлайн!

Хвана я за ръката, за да я дръпне, но почувства ръката на Рандау върху своята.

— Преди малко казах, че тази дама стои под моя закрила — произнесе той. — Седни си спокойно на мястото. Давам ти честната си дума, че няма да позволя на никого да докосне дамата, без тя подчертано ясно да му е разрешила. Говоря с пълна сериозност!

Другият се зачерви от гняв.

— По дяволите, това е прекалено!

— Не, това е само човешки и християнски дълг!

— Не се прави на герой... — Той не продължи, защото Рандау беше пристъпил към него по такъв рязък и заплашителен начин, че офицерът незабавно се отдръпна.

— Кое е по-низостно — запитва Рандау сериозно — да защитиш едно момиче от посегателство или насила да го заставиш да любезничи?

Другият понечи да отвърне. Вече отваряше уста, но схвана тежестта на чутиите думи и не намери подходящ отговор. Рандау

продължи със спокоен тон:

— Първоначално аз се възпротивих да дойда с вас тук, а после ви придружих от солидарност. Но никой не може да ме принуди да участвам в една мерзост, която аз и всеки честен човек би осъдил.

Тогава Хагенау стана бързо от мястото си и каза:

— Рандау, не прекалявай! Аз днес съм рожденик и не мога да позволя да ме оскърбяваш!

— Я стига! — отвърна Рандау презрително. — Всичките да се опълчите срещу мен, пак ще остана на това, което съм казал.

— Ти нарече нашето поведение низост!

— Не говорех конкретно за вас — отвърна уклончиво Рандау.

— Е, утре пак ще си поговорим по този въпрос, драги мой. А сега трябва да кажа...

— Моля, не казвайте сега нищо! — прозвуча зад него.

Хагенау се обърна и видя слугата. Зад него стоеше Мелита.

— Какво желаете? — попита оберлейтенантът учудено.

— Да изпълним дълга си! — каза строго Мелита. — Това момиче вече получи една забележка. Нейното повторно неподчинение ни принуждава да употребим по-голяма суровост. Моля, седнете, майне херен!

Офицерите машинално се подчиниха, а слугата се обърна към Вали:

— Отсреща на масата!

Тя не помръдна.

— Отсреща, казах! Моментално!

Тя и сега не се вслуша в заповедта.

— Ее, ние знаем как да те накараме да се подчиняваш! Стани!

Слугата беше много як мъж. Хвана я за ръката, дръпна я нагоре и я запокити в средата на салона. Лицето ѝ беше станало смъртно бледо, както ясно се виждаше на светлината.

От съседното помещение се разнесе силен крясък, но при възбудата, която сега възцари в салона, не беше доловен.

— Тъй! Ето ти наказанието за наглостта!

При тези думи слугата замахна и я зашлеви толкова бързо с две ръце по бузите, че никой не успя да попречи. Но в следващия миг Рандау стоеше пред него и му викна:

— Човече, какво правите!

Но сега се обади и един друг глас:

— Оставете! Тук аз трябва да се намеся!

Вали държеше ръцете си върху парещото от болка лице. Слугата се обърна към натрапника. Карл Петерман беше влязъл от будоара. Оттам бе имал възможност да следи отчасти сцената, тъй като слугата явно съвсем бе забравил неговото присъствие. Само не му бе било възможно да види лицето на момичето. Но сега знаеше коя е тя.

— Махни се от нея! — извика на слугата. — Тя е моя дъщеря.

— Какво? — изкряска онзи — Вие тук нямате думата! И за да го осъзнаете, сега ще напляскам момичето пред очите ви! Ето!

Замахна да удари отново Вали по лицето, но в следващия миг се свлече на земята — върху главата му се беше стоварил тежък предмет. Петерман беше грабнал една винена бутилка от масата и я бе разбил в главата му. От уплаха всички бяха занемели. Можеше да се чуе само гласът на Петерман:

— Валеска!

— Татко! Татко! — извика тя ликуващо.

Той отвори ръце и тя се втурна в обятията му. Помилва страните му, целуна го и извика радостно:

— Свободен! Ти си свободен! Дойде да ме спасиш!

— Да, аз те търсех, дете мое. Ти си била измамена и продадена, нали? — извика той развълнувано.

— Да, да! Отведи ме, само ме отведи оттук!

Той я хвана за ръката, за да я отведе. Тогава съгледа Рандау и подаде десница на младия мъж.

— Майн хер — заговори, — чух, че се казвате Рандау, повече нищо не знам за вас, освен че сте порядъчен човек. Вие взехте под закрила моето дете. Благодаря ви от цялото си сърце!

След като му бе стиснал ръката, той се насочи към вратата. Но там пристъпи насреща му Мелита. Тя каза:

— Какво означава това? Искате да си вървите? Само че вашата дъщеря ми дължи повече от сто гулдена!

— Съдът ще разследва случая! — отвърна Петерман студено.

— Няма да я освободя без предупреждение за напускане на работа! — разгневи се старата фурия.

— Който иска да я задържи тук, ще трябва да се разправя с мен! Ясно?

Петерман пристъпи заплашително към Мелита. Тя се отдръпна и го пусна да мине. Той поведе навън дъщеря си и стигна необезпокоявано на улицата. Там спря.

— Слава и хвала Богу — въздъхна дълбоко. — Това е истинско разбойническо свърталище!

— Още по-лошо, скъпи татко! — заяви Вали, като също си пое дълбоко дъх. — Аз не мога да си представя и най-лошия разбойник лишен от съчувствие, но тези хора нямат милост.

— Ще поискам да ги накажат, и то с цялата строгост на закона. А сега да вървим! Имаме много, толкова много да си говорим.

— Къде ще отидем? — попита дъщеря му и се сгуши в него.

— В някоя странноприемница. Утре сутринта ще отида в полицията да подам оплакване, а после ще видим къде ще установим местожителството си.

* * *

Горе всички се намираха в голяма възбуда. Мелита и икономката коленичеха при слугата, който не даваше признаци на живот, а господа офицерите се споглеждаха слисано, без да могат на първо време да дадат израз на мислите си.

— Ето, че сега си имате последиците от вашето недомислие! — обади се Рандау.

— Проклятие! Страшно неприятно — изруга Хагенау.

— Ти се канеше утре пак да говориш с мен по тази работа — продължи несмутимо Рандау. — По всяко време съм на твое и на всеки друг на разположение. Лека нощ, майне херен! Имам да платя три бутилки вино. Ето парите.

Хвърли шепа златни монети на масата и си тръгна.

— И това още! — изръмжа Хагенау. — Отвратителна ситуация!

— Дължим я на теб! — напомни някой.

— Хрумването беше твое! — додаде друг. — Този път действително би могъл да вземеш патент за него. Дори ще получиш един, а именно от полковника.

— Мътните го взели! Той действително ще научи историята! Неприятно положение! Поне тоя Петерман да можем да уговорим да

се откаже от оплакването! Как да се явя сега пред очите на командира! Ще стоя пред него като някой хлапак, който е изтървал маслото и изварата. Вярно, мое собствено изобретение! Фройлайн Мелита!

Тя досега се бе занимавала със слугата. При повика на офицера стана от земята, където бе коленичила до безжизненото тяло.

— Какво ще обичате, хер оберлейтенант? — попита.

— В хубава каша се насадихме, а?

— Действително — потвърди Мелита, която се страхуваше от едно полицейско разследване.

— Да — продължи Хагенау, — на нас ще ни се стовари и друго. Натриване на носа, моралистични проповеди, крайно неприятни служебни „сръгвания в ребрата“, домашен арест, преместване и какви ли не още беди. Дявол да го вземе! Но... въпреки това имам една чудесна идея! Великолепно хрумване! Искате ли да го чуете?

— Моля, говорете! — откликна бързо Мелита.

— Вие ме познавате, естествено?

— Много добре — направи реверанс дамата. — Хер оберлейтенантът Валтер фон Хагенау.

— Да. Аз съм състоятелен, много състоятелен. Ясно? Ще ви платя една прилична гратификация, ако не бъдем забъркани в историята. Не сме оттук. Не ни познавате!

— Няма да бъде лесно — произнесе Мелита замислено. — Ако не ви познавам, няма да имам свидетели срещу тоя Петерман.

— Глупости! Колосална неразсъдливост, добра ми Мелита! — ухили се Хагенау. — Не на вас ще липсват свидетели срещу него, а единствено на него срещу вас! Кой всъщност ще му свидетелства, че дъщеря му е бита, щом ние не сме налице?

Лицето на фройлайн Мелита просветна.

— Ахаа! Да, това е вярно!

— Ето на! Изключителна идея! Гигантска прозорливост! Питагорово хрумване! Е, какво ще кажете?

Тя го погледна хитро и попита:

— Не бихте ли формулирали по-точно вида и големината на вашата благодарност, ако премълча пред полицията присъствието ви?

Хагенау знаеше добре какво има предвид.

— О, да! — реагира той. — Ето ръката ми!

Прилепи няколко едри банкноти към дланта на „дамата“ и отклони обилните ѝ благодарности. Сега се обърна към останалите, за да ги подкани да си вървят. Но един от офицерите изказа опасението:

— Всичко това все още не ни предлага сигурност, драги Хагенау. Та нали не знаем как ще постъпи Рандау.

— Ще го навестя! Ще го пренастроя! Иначе не си падам по настройките, понеже към крайно немусикален. Но една такава пренастройка е по-лесна от акордирането на пиано. Поне ще опитам.

— Много бих желала да успеете, хер оберлейтенант — обади се Мелита. — А сега кой ще има добрината да ми помогне? Слугата все още не се помръдва!

— Сигурно е в безсъзнание — отвърна Хагенау. — Тоя тип има слонска физика, наистина, ама ударът беше ужасен! Шишето се строши!

— Боже мой! Той май вече не диша — извика уплашено Мелита.

— Духнете му в устата — пошегува се цинично Хагенау. — Разбирам от първа помощ. При обесени, удавници, отровени с въглекис... помага единствено издърпване на ръцете и краката и същевременно изкуствено дишане! Но ще ви дам един добър съвет. Повикайте лекар! За останалите бутилки вино вземете засега това!

Той хвърли една добре напълнена кесия на масата и се сбогува. Другарите му го последваха през един заден вход и оставиха Мелита и хората ѝ да се оправят със затрудненото положение, в което бяха изпаднали.

[1] In petto — (ит.) в гърдите — Б.пр. ↑

ГЛАВА 6

РАЗСЛЕДВАНИЯ

След бързото сбогуване на офицерите фройлайн Мелита изпрати едно от момичетата да доведе най-близкия лекар. Той живееше през три преки и въпреки късния час изяви готовност да отиде. Момичето отведе бързо младия лекар в салона, който другите междувременно бяха напуснали. Слугата лежеше на един диван, а Мелита седеше при него.

— Докторът беше така любезен...

— Много добре, много добре! — прекъсна Мелита момичето. —
Имам си големи тревоги.

— Доктор Рапф, асистент в една от местните частни клиники —
представи се младият мъж.

— Моля, раненият лежи тук!

Лекарят хвърли поглед на пода. Видя стъклените отломъци и
направи угрижена физиономия.

— Ударът е бил необикновено силен. Ще видим.

Приблужи до слугата и взе ръцете му. Лицето му стана сериозно.
Разкопча сакото, жилетката и ризата и сложи ръка върху сърцето на
ранения.

— Едно огледало, моля! — поиска лекарят.

Беше му донесено. Той го приблужи до устата и носа на слугата.

Пред отворената врата вън се събраха разтревожените момичета,
които само до неотдавна бяха толкова весели. В полумрака уплашените
им лица приличаха на маски.

Младият медик махна огледалото и се обърна към фройлайн
Мелита.

— Слава Богу! — каза той. — Само е в безсъзнание. Но черепът
изглежда увреден, мъжът трябва веднага да бъде отведен в най-
близката клиника. Повикайте файтон!

Едно от момичетата се отзова веднага на разпореждането, а
доктор Рапф се обърна към фройлайн Мелита:

— Познавате ли извършителя?

— Известно ми е само името му — отговори Мелита смутено.

— Трябва веднага да направите донесение, докато все още може мъжът да бъде заловен. Знаете ли в каква посока е избягал злосторникът?

Мелита поклати глава.

— Не. Той просто напусна къщата.

— Може би все още се намира в града! — каза сериозно младият лекар. — И така, идете бързо в полицията. Аз ще остана засега при ранения.

Мелита прояви объркване и закричи напред-назад из салона. От страх не бе в състояние да се залови за една правилна мисъл.

— Двамата сигурно са се скарали? — попита доктор Рапф.

— Да — заяви тя. — Аз не присъствах в началото, а дойдох едва по-късно. Не успях да изгладя кавгата. Какво ще произлезе сега от цялата тая работа?

— Има ли свидетели?

Тя се поколеба известно време, после каза:

— Не знам. Сега изобщо не съм способна да мисля за тези неща.

Лекарят прояви готовност да направи вместо нея първите стъпки. Когато файтонът пристигна, придружи тежко ранения слуга до болницата и уведоми полицията. Скоро един вахмистър се яви в къщата на Мелита, за да снесе показанията на домакинята за протокола. Тя не пропусна естествено да покаже нахълтването на Петерман във вилата ѝ в най-неблагоприятна светлина. Според нейните думи Петерман се промъкнал, оскърбил слугата и в разпрата го ранил. Вахмистърът я изслуша внимателно и накрая обяви:

— Един действително ясен случай! Ще пуснем в Роленбург заповед за издирването на тоя Петерман. Но по-напред трябва да информирам хер прокурора, тъй като подобни случаи са от неговата компетентност.

С тези думи си тръгна и остави възбудената Мелита в салона.

* * *

Непосредствено след пристигането си в Роленбург прокурорът Унтерберг, младият асесор Фон Ансбах и комисарят Андерс се отправиха към къщата на Мелита, където се срещнаха с Арнд — действително доста време след разигралите се там събития. Сега се съветваха на известно разстояние от вилата как по-нататък да постъпят. Прокурорът Унтерберг каза на Арнд, че едно претърсване на къщата засега не е възможно поради липса на неопровержими доказателства. Комисар Андре пък гореше от желание да разпердушини „разбойническото свърталище“. Още бяха заети в усърден разговор, когато Арнд ненадейно се обърна. Беше забелязал един млад човек, който се навърташе край къщата и я наблюдаваше с очебиен интерес. Служителите видяха учудено как детективът тръгна внезапно към мъжа и му разтърси ръката. Няколко мига по-късно Арнд се върна с него при господата и комисар Андре разпозна в негово лице Виктор Хайлман. След кратко официално представяне Хайлман разказа за срещата си с Магда Вебер и съмнителния Уланд, както и за усилията си да намери „къщата на Мелита“. Разказът предизвика голям интерес сред събраните служители и сега вече решиха да претърсят къщата.

Но в този момент наблюдателите станаха свидетели на пристигането на един файтон и видяха как бе откаран един очевидно ранен човек. Прокурорът и асесор Фон Ансбах си размениха угрижени погледи. След това пристигна един вахмистър. А когато малко по-късно излезе бързо от вилата, Унтерберг се осведоми от него как стоят вътре нещата.

Не след дълго прокурорът и неговите сътрудници си осигуриха достъп до вилата. Мелита и нейните момичета бяха подложени на разпит, а комисар Андерс нареди грижливо да бъде претърсена цялата къща. Само след броени минути той се върна в антрето с една млада дама, в която Хайлман веднага позна Магда Вебер. Краткият разказ на Магда доказа на служителите, че тук действително са попаднали на дирите на много опасна банда търговци на момичета. Протестното кряскане на Мелита не помогна нищо — беше взета под полицейски конвой и отведена. А комисар Андерс получи заповед веднага да се заеме с издирването на Уланд.

В края на този богат на събития ден прокурорът Унтерберг и тайният полицай Арнд поседяха още няколко минути в салона на

Мелита.

— Наредих на един от моите сътрудници да потърси във всички страноприемници на близката околност този хер Петерман и дъщеря му, за които Мелита бе принудена да ни разкаже — подхвана разговора прокурорът. — Магда Вебер, която е пристигнала едва преди два дни, заяви, че в къщата на Мелита имало най-малко още едно момиче, което се намирало тук против волята си. Дали това е била дъщерята на този Петерман? Във всеки случай не вярвам нито дума на Мелита, дето разправя, че Петерман насила бил замъкнал момичето ѝ и при това ранил слугата с опасност за живота. Вие какво мислите?

— На съвсем същото мнение съм — каза Арнд. — Смятам, че трябва да се видим веднъж на спокойствие с този Петерман. Вилхелм Хайлман ми разказа за някакъв Петерман, който уж лежал невинен в затвора за злоупотреба, а дъщеря му работела като икономка в столицата при прословутата Гро. Ако това е същият Петерман...

Не можа да довърши изречението, тъй като в този момент в стаята влезе един сътрудник и им съобщи, че в странноприемницата „Мечката“, съвсем наблизо, преди половин час действително е отседнал мъж на име Петерман с дъщеря си.

— Тази нощ няма да ги безпокоя — размисли Арнд, — но утре ще искам да чуя какво има да ни каже Петерман. Той би могъл да бъде за нас важен свидетел.

— При всички случаи — съгласи се прокурорът. — Дръжте ме, моля, в течение на нещата. Да се надяваме, че комисар Андерс ще успее да залови безукорния хер Уланд!

* * *

На следващото утро Франц Арнд отиде още рано-рано в странноприемницата „Мечката“ и се осведоми за стаята на Петерман. Там завари бившият затворник в усърден разговор с дъщеря си. Арнд се представи и веднага заговори по целта на своето посещение.

— Вчера сте били в къщата на фройлайн Мелита, нали? — попита дружелюбно.

— Да — отговори учудено Петерман.

— Мога ли да попитам с каква цел?

Петерман бързо се овладя. Този Арнд, изглежда, беше достоен за доверие човек. Ето защо призна откровено:

— За да освободя дъщеря си, която държаха там като затворничка.

— Така си и помислих — произнесе доволно Арнд. — Ударили сте слугата?

— Не. Той зашлеви дъщеря ми, понеже отказа да жертва своята чест, и тогава аз я защитих, повече нищо.

— Разкажете ми, моля, как се случи всичко.

Петерман се отзова на поканата. Арнд го изслуша внимателно и после каза:

— Драги хер Петерман, няма от какво да се опасявате. Прокурорът Унтерберг и полицията вече претърсиха дома на Мелита. Удаде ни се да намерим доказателства за участието ѝ в търговията с момичета. Мелита е арестувана и днес ще бъде отведена в столицата. Вашите показания и тези на дъщеря ви естествено, ще бъдат от особена важност. Но позволете само още един въпрос, хер Петерман. Вие съвсем наскоро сте освободен от затвора, нали?

Това дойде съвсем неочаквано. Вали нададе вик и сложи разплакана ръце на лицето. Баща ѝ беше станал блед, много блед.

— Да — изрече Петерман с пресекващ глас. — Хер Арнд, аз...

— Тихо! — нареди Арнд и сложи ръка на рамото му. — Може би аз ще съумея да ви помогна. Един млад книговец, Вилхелм Хайлман, заедно с когото сте били освободен, ми разказа за един „съкафезник“ на име Петерман, осъден невинен. Щастлива съдба ми помогна да докажа невинността на Хайлман. Ето защо позволете да попитам, без да го усуквам. Виновен ли бяхте, или невинен?

При тези думи прикова пронизващ поглед в Петерман. Той остана спокоен и невъзмутим и каза с тих глас:

— Не бях невинен.

Арнд го тупна по рамото и запита:

— Наистина ли искате да ме заблудите, хер Петерман?

Запитаният смутено замълча.

— Може пред съдия-следователя да сте дали показания по ваше усмотрение, може в съдебните преписки вината ви да е най-ясно доказана, но вие сте невинен!

— Хер Арнд! — извика високо Вали.

— Да, вие сте невинен! — продължи той. — Както преди, така и сега. Може би сте имали причина да поемете вината на друг мъж, но аз съм респектиран от вашето поведение и още повече ви уважавам, задето сте имали сили да поемете един незаслужен позор. Вашите очи и вашето лице не лъжат. Вие сте почтен човек! И аз ви обещавам: ще опитам да докажа вашата невинност. Но сега стига по този въпрос! Може би в някой тих час ще ми разкажете онова, което сега не иска да излезе на устните ви. Придружете ме, моля, до прокурора Унтерберг!

Петерман разказа на прокурора, който още веднъж се бе върнал в къщата на Мелита, цялото чудовищно събитие. Унтерберг го изслуша внимателно и нареди показанията да бъдат точно протоколирани. Вали също беше изслушана и накрая прокурорът поиска да му дадат имената на офицерите, доколкото, разбира се, им бяха известни. Те можеха да споменат само Рандау и оберлейтенант Фон Хагенау. Прокурорът искаше особено строго да разпита последния в столицата.

По обяд прокурорът и придружителите му, сред които младият асесор Фон Ансбах, отпътуваха обратно за столицата. Арнд пътуваше със същия влак, но седеше в отделно купе с Петерман и Вали и водеше дълъг и сериозен разговор с прекаралия толкова тежки изпитания мъж и неговата дъщеря. Вилхелм Хайлман бе поискал няколко дни отпуск, което с помощта на Арнд му беше лесно разрешено. На него се падна задачата да придружи Магда Вебер до нейния баща в Лангенцат.

В седмиците след събитията в къщата на Мелита полицията разви трескава дейност и действително успя да арестува не само хер Уланд, но и фрау Гро и „достопочтения“ Хайнц.

Заключителните разпити внесоха яснота в целия план на бандата. Къщата на Мелита е служела само като временно местопребиваване. Нищо неподозиращите момичета са били поетапно отвеждани в чужбина, където ги очаквала нелека съдба. За щастие на Арнд и неговите помощници навреме се бе удало да сложат кръст на този престъпен трафик.

В обществото тези акции бяха внимателно регистрирани и признати като голям успех на способния комисар Андерс, прокурора Унтерберг и особено на тайния полицай Арнд. Носеше се слух дори, че тези лица са предвидени за високо отличие от министъра на вътрешните работи, но Негово превъзходителство засега запазваше стриктно мълчание.

ГЛАВА 7

В ПРОПАСТТА

„Мюленгасе“ се намираше в един столичен квартал, създал си много лошо име. Тук живееха най-окаяните бедняци редом с какви ли не гешефтари, от чиято дейност полицията нерядко живо се интересуваше. Но понякога в близост на „Мюленгасе“ сбъркваха пътя си и някои добре облечени господа, тъй като тук живееше Зигмунд Дорн. Преди много години той беше дошъл в столицата, за да се отдаде със своята фрау Аврора на далаверите си като съдържател на заложна къща и вехтошар. Зигмунд Дорн, разбира се, не беше неговото истинско име — също както неговата госпожа не се бе появила на света като Аврора. Родината на вехтошаря Дорн се намираше някъде из дивите Балкани, никой не знаеше точно къде. С течение на времето, което бе прекарал в столицата, беше овладял доста добре езика на страната, но не безпогрешно. И съмнителният Дорн можеше да бъде разпознат както по заваления говор, така и по тъмните методи в деловите неща. Той търгувахе с какви ли не ценни и малоценни предмети, но преди всичко със старо желязо и разни вехтории. Злите езици твърдяха, че Зигмунд Дорн се представя за беден, наистина, ала в действителност е много богат, защото заемаше на млади, лекомислени благородници големи суми и искаше кождерски лихви. Някои от хората, които скришом навестяваха „Мюленгасе“, за да вземат пари на заем от Дорн, бяха напускали къщата на вехтошаря в ужасна беда. И в съответните среди на столичния град се носеше мълвата, че един „клиент“ на стария Зигмунд дори се самоубил в отчаянието си. Между другото никой още не бе успял да уличи вехтошаря в измама, а за достоверността на често на ухо разпространяваното твърдение, че гешефтите на този подозрителен мъж почти винаги се боят от светлината на деня, така и не се намираше надеждно доказателство. Но бе несъмнен факт, че Зигмунд Дорн въпреки чисто старонемски звучащото име беше един хитър и

закоравял гешефтар, който не един и двама клиенти бе отпращал с груба влашка ругатня.

* * *

Сред пътниците, които пристигнаха от столицата по обяд на гарата в Роленбург, се намираше и вехтошарят Зигмунд Дорн. Каква ли работа имаше тук? Видът му беше празничен. Неговото иначе вечно брадясало лице бе гладко обръснато, а отдавна демодираният костюм можеше да се нарече поне чист.

Старият не се задържа много на гарата, а веднага се запъти към града и със стигането си там пое към Замъка. Като държавен затвор, той не беше лесно достъпен. Обграждаше го висок зид. Една-единствена порта водеше към вътрешността. Дорн спря при нея и дръпна шнура на камбанката.

Постът от другата страна на стената се намираше наблизко. Той отвори едно малко прозорче и погледна през така възникналия процеп. После попита със суров тон:

— Кой е там?

— Кой тук е, попитал вие? Аз съм тоз', търговец Зигмунд Дорн от „Мюленгасе“ в столица.

— Какво искате? — попита все още недружелюбно постовият.

— Тук ли е директор на затвор с негово име хер Хауптман и областен съветник Фон Шарфенберг?

— Да.

— И не е ли при него един хер лейтенант, който се произнася Бруно фон Шарфенберг?

— Да — отговори войникът, този път вече малко разколебан.

— Тоз' лейтенант търся аз.

— Неотложно ли е? — попита постът.

— Да. Това е работа от сделки, които не могат се отложат на нито миг.

— В такъв случай ще ви пусна.

Портата изскриптя в пантите и старият влезе. Видя пред себе си един просторен павиран двор, обхванат от постройки с малки зарешетени прозорци.

— Трябва лошо се живееш в тоз' жилище там горе! — изплъзна се от устата му.

— Ами внимавайте тогава, за да не изпаднете някога в положение да бъдете тук разквартируван — съгласи се с шеговит тон войникът. — Виждате ли там при вратата втория пост? Той ще доложи за вас.

Вехтошарят последва указанието и после бе отведен по няколко тесни коридора и тъмни стълбища в една светла стая, където трябваше да почака. Войникът доложи за него и му посочи след това едно съседно помещение, в което едва след дълго време влезе младият лейтенант Бруно фон Шарфенберг. Измери го с пренебрежителен поглед и запита късо и грубо:

— Вие ли сте този Зигмунд Дорн?

— Имам честта да бъда тоз', милостиви хер лейтенант!

— Аз не ви познавам. Какво искате от мен?

— Аз идвам при вас в Роленбург, защото се осведомих във ваше жилище в столица и вие не бяхте там вкъщи.

— Какво сте търсили в частното ми жилище?

— Потърсил таз' заран там хер лейтенант, защото имал да му покаже една малка хартишка.

— Хартишка? — попита Бруно фон Шарфенберг. — Да не би да имате предвид някое писмо?

— Не, имал предвид таз' бележка, на която написал сте ваше име.

Той измъкна един портфейл, извади от него един вексел и го подаде на лейтенанта. Той пребледня и изруга изненадано:

— По дяволите! Хич не се сетих за това!

— Нищо не вреди, милостив хер! Аз нали се сетил!

— Не съм отбелязал датата.

— Не било необходимо, защото тя нали отбелязана на първи ред на акцепт^[1].

Лейтенантът се намираше във видимо смущение. Той прегледа бегло вписаните на обратната страна имена и запита с несигурен глас:

— Непременно днес ли трябва да стане тая работа?

Старият направи отривисто движение на уплах и отвърна:

— Защо взема човек за плащане акцепт? Защото убеден, че пари ще получи веднага и моментално при показване на хартийка. Аз беден

търговец. Купува употребявани неща, за да продава тях отново на бедни хора. Каква печалба мога взема? Един кройцер или два, повече не!

— Печалбата май не е толкова малка, щом боравите с вексели на такива суми. Убеден съм, че можете да изчакате!

— Аз не мога чакам ни час — врече се старият. — Трябва обратно тръгна със следващ влак, за да сам платя на един заемодавец, който ни търпение ще има, ни снизхождение с моя собствена бедност.

Шарфенберг стана неуверен и каза:

— Ако почакате до вдругиден, с най-голямо удоволствие ще включа една подобаваща гратификация!

— Кръв дяволска! Гратификация? Какво да прави аз с гратификация! Аз трябва имам сега веднага мои пари да мога плати мой собствен дълг! Но хер лейтенант нали на гости при свой хер чичо? Хер областен съветник е мъж на състояние. Той ще дава на хер лейтенант охотно малката сума. Трябва да докажа? Ще ида при чичо областен съветник и му покажа хартия.

— Мошенико! Да не си посмял!

Зигмунд Дорн отстъпи крачка назад, присви очи и попита:

— Какво сте казал? „Мошеник“ сте казал? — Промърмори нещо на някакъв чужд език и после продължи: — Мошеник съм аз, защото се осмелил искам пари по вексел? Искате платите дълг с груби думи вместо с валидни монети? Но аз искам направи предложение, което най-добро в таз' работа, защото съм мъж със сърце. Хер лейтенант нека сам иде при чичо своя. Това по-умно, отколкото аз отиде при него.

— Това нищо няма да помогне.

— О, хер чичо ще спасява чест на племенник!

Шарфенберг се сепна.

— За спасение на честта ми изобщо не може да става дума, защото тя не се намира в опасност.

— Не? — попита Дорн ядосано. — Откъде искате вземете пари да плащате мой вексел?

— Човече! За толкова разклатено ли смятате финансовото ми положение, че да не съм в състояние да платя?

— О, аз съм мъж на сделки! Осведомява се за хора, от които трябва очаква плащане!

Лицето на лейтенанта стана по-бледо. Той избухна гневно:

— Какво означава това? Вие сте се осведомили за мен?

— Не трябвало ли? Хора ми казали, че хер лейтенант държи скъпи коне.

— Мога да си го позволя! — кипна Шарфенберг.

— Че хер лейтенант пие скъпи вина.

— И това мога да си позволя!

— И че хер лейтенант обича малко комар играе.

Дорн смигна свойски.

— Я стига! Всеки иска да се позабавлява! — подметна предпазливо Шарфенберг. Почувства се доста особено при думите на стария. — Но това на никого не влиза в работата!

— Не, ако именно коне са платени! Но хора казват, че хер лейтенант дължал на търговец на коне значителна сума. Че доставчик на вино от дълго време чакал пари! И че хер лейтенант при игра вече от дълго време имал лош късмет!

— Човече, хората най-арогантно са те излъгали! — извика Шарфенберг ужасено.

Старият Дорн се ухили подигравателно.

— Мъжете, които това казали, говорят винаги само истината. Те рекоха, че аз с хер лейтенанта хич да няма снизхождение и търпение.

— Пъкъл и Сатана! — изригна Шарфенберг. — Да те няма, негоднико!

— Тогава трябва наистина посетя хер директора!

Това още повече разгневи лейтенанта, ала лихварят в паричните работи не знаеше що е страх. Така притисна със заплахи офицера, че той се видя принуден да предприеме стъпка, която по никой начин не му беше лека.

— Добре! — реши накрая. — Ще ти докажа, мошенико, че хората са ти надрънкали най-нагли лъжи. Ще отида при чичо и ще донеса пари. Чакай тук!

Взе вексела и се отдалечи. По пътя си помисли:

„Проклетата история! Едва вчера получих четиристотин гулдена, но чичо ме увери, че това било за последен път. Набутах се в дяволски кауш. Тоя Дорн е цял сатана. Няма да си тръгне дъртакът му с дъртак, докато не му бъде платено. Ама дали чичо ще бръкне още веднъж в касата, това вече е въпрос. При всички случаи трябва да се подготвя за ужасно конско.“

В чакалнята на чичото сърцето му така се разтупка, че трябваше да спре, поемайки си дълбоко дъх. После почука — едва чуто.

Областният съветник обаче чу.

— Влез! — извика.

„Дявол да го вземе! — помисли си племенникът. — Доста сурово прозвуча. Дали не е в лошо настроение? Само това липсва сега!“

Влезе и веднага забеляза, че правилно е предположил. Директорът, изглежда, се намираше в състояние на голяма възбуда. Беше шарил напред-назад в стаята, а сега бе спрял с мрачен поглед към входа.

— Добър ден, скъпи чичо! — поздрави Бруно много любезно. — Да не би да те смущавам?

— А, ти ли си? Много навреме! — възкликна директорът. — Тъкмо се канех да наредя да те извикат. Какво те води насам?

Лицето му в никой случай не беше станало по-приветливо, а погледът му не вещаеше нищо добро. Ако лейтенантът не се намираше в такова голямо затруднение, сигурно нямаше и през ум да му мине да заговори по толкова неприятен въпрос.

— Идвам с една молба — отговори той с доста несигурен глас.

— Но навярно не от естеството на вчерашната?

— За съжаление, да.

— В такъв случай идваш напразно! Знаеш какво ти казах вчера. Триста гулдена беше заборчнял, към тях сто за джобни пари, това прави четиристотин. Аз в крайна сметка не съм ти баща!

— Вчера нямах и представа, че още днес ще се окажа в положение, което отново ще ти дойде в тежест. Но това сега със сигурност е за последен път.

Директорът погледна племенника си остро и мрачно и отговори:

— Винаги така се казва. Но нека поне се информирам. За какво става дума?

Лейтенантът се отказа да представи с някакво въведение работата в по-добра светлина. Подаде на чичото вексела с думите:

— Ето за това!

Областният съветник разгледа документа, отпрати после студено поглед към прозореца, прокашля се тихо след известно време и заговори с тон, сякаш се касаеше за нещо обикновено:

— Две хиляди гулдена! Ти май се мислиш за милионер или разчиташ на смъртта на баща си и всичките си роднини.

— Че това не е случаят, знаеш много добре! Тази сума е от последните конни състезания.

— Аха! Залог? — попита директорът ядно. — Колко?

— Хиляда гулдена — призна племенникът смутено. Директорът разбра веднага.

— Така, така! Ти значи плащаш двойно?

Лейтенантът повдигна рамене, но не отговори.

— Хубаво! Но векселът не е дошъл с пощата?

— Не. Донесе го последният притежател.

— Лично? — Директорът сви вежди. — Каква е историята? Как се казва мъжът?

— Зигмунд Дорн.

— Лихвар?

— Да.

Директорът дълго гледа племенника си, после му хвърли вексела.

— Ето ти парцала! Върни го!

— Но човекът си иска парите!

— Това си е негова и твоя работа, не моя! Вчера ти дадох думата си, че повече и един кройцер няма да ти наброя, а ти знаеш, че държа на казаното. Впрочем хер Дорн може да почака, докато говориш с баща ти.

— Няма да чака.

— Охо! Толкова дълбоко ли си се дискредитирал?

Лейтенантът сведе безмълвно глава.

— Отговаряй! — заповяда чичото. — Не говори ли с него за баща си и за мен?

— Да, разбира се.

— И въпреки това той не иска да чака?

Племенникът кимна мълком.

По лицето на областния съветник плъзна лека червенина. Той свъси вежди и заговори рязко:

— Е, добре! Този човек е приел документ за две хиляди гулдена и очаква парите. Той е в правото си да си ги иска. Не се съгласява на отсрочка, значи или наложително се нуждае от тях, или се е осведомил за твоята платежоспособност и е получил неприятна за теб

информация. Заповядвам ти да ми кажеш истината! Осведомил ли се е?

— Да! — пророни мъчително лейтенантът.

— Аха! Следователно нещата стоят така, както си помислих!

Директорът остана продължително време смълчан, бършейки челото си с ръка. Бореше се със себе си. Накрая поде:

— Дали сегашният притежател на вексела е честен мъж, не знам. Във всеки случай векселът е редовен и ти си длъжен да го погасиш.

Отиде до шкафа на писалищната маса, отвори го и извади няколко банкноти. Подаде ги на племенника.

— Нашето име трябва да бъде спасено! — каза.

— Чичо, скъпи чичо! — извика радостно лейтенантът.

Поиска да сграбчи ръката на директора, ала той бързо я дръпна и произнесе с отблъскващ тон:

— Мълчи! Правя го не заради теб, а заради моята чест! Но отсега нататък по никакъв начин не можеш да разчиташ на мен. Аз те мислех за безгрижен, може би лекомислен, но вече имам повод да те смятам за пропаднал!

Това никак не се хареса на племенника.

— Чичо! — реагира той поривисто. — Заемът или подаръкът, който ми правиш, не ти дава правото да ме оскърбяваш!

— Ха! Оскърбявал съм го! Не се представяй за честен човек! Работата е крайно сериозна и не е от естество, което поставя характера ти в добра светлина. Ти играеш комар, притежаваш скъпи коне, живееш над възможностите си и общуваш със съмнителни типове. Трябва да знаеш какво правиш. Днес те предупреждавам още веднъж. Оттук нататък отказвам да се занимавам с твоите проблеми. Следователно ще те пощадя от всички по-нататъшни въпроси. Само едно още искам да знам от теб. Спомняш ли си вечерта, когато ти съобщих, че онзи Карл Петерман е помилван?

Лейтенантът замълча.

— Стана дума за случаи, в които са били осъждани невинни хора, понеже са се жертвали за други. Аз произнесох тогава строга присъда за онези, които притежават страхливостта да приемат една такава жертва. Сещаш ли се?

— Горедолу! — прозвуча колебливият отговор на племенника.

— Е, питам те тогава, Карл Петерман не е ли принесъл една такава жертва за теб? Всъщност тогава ти самият подметна за подобни заблуди на правосъдието.

Лейтенантът беше силно пребледнял.

— Това беше само едно предположение — продума накрая.

— Може би — рече чичото. — Но твоите вечни парични затруднения...

Очите му се бяха впили остро, дълбаещо в племенника. Последният се съвзе, направи възможно най-мрачна физиономия и попита:

— Ти да не би да мислиш... е, ама това би било прекалено!

— Кое?

— Че Петерман е присвоил парите заради мен!

— Не, не мисля това. Аз съм убеден, че Петерман не би станал мошеник заради друг, та бил той и собственият му господар. По-скоро допускам, че е пожелал да се жертва за този господар.

На лейтенанта му идеше да потъне в земята.

— Как си го представяш? — попита, овладявайки се с мъка.

— Ти си се нуждаел от парите и не Петерман е злоупотребил, а ти самият!

Лейтенантът се изпъна гордо и извика:

— Чичо, дори нашето роднинство не ти дава правото да ми говориш по този оскърбителен начин! Ти винаги си бил добър към мен, а сега ме изкарваш долен мошеник. Помежду ни вече няма нищо общо за вечни времена!

— Хмм! — каза директорът спокойно. — Това звучи много сериозно!

— И си е така! Един Шарфенберг в такива неща не разбира от шега.

Чичото се загледа известно време замислено пред себе си, после каза:

— Е, добре! Но какво отношение имаш ти към онези присвоени пет хиляди гулдена?

— Никакво! — извика неговият племенник енергично. Лицето на областния съветник отново прие ядосан вид. Той сви рамене и каза:

— Както желаеш! Ти явно много добре знаеш какво изисква от теб честта ти. Бъди си следователно сам господар, ковач на

собствената си съдба! Но никога не опитвай отново да ме занимаваш със себе си. Аз сметнах за свой дълг да поговоря с теб за тези неща, но ти заставах отблъскващо срещу мен, така че нека за в бъдеще всеки си върви по своя път. Най-добре е да заминеш за столицата със следващия влак. Не е необходимо да си вземаш сбогом с мен, тъй като нямам време за това. Естествено, аз ти желая само щастие. Остани със здраве!

След тези думи директорът излезе през отворената врата и заключи след себе си. Лейтенантът чу това.

— Така — каза си. — Той заключи! Не желае да знае повече за мен! Негова си работа! Сега нали съм освободен от този проклет Дорн!

Когато се върна при вехтошаря, окачи си триумфираща физиономия и каза с горд тон:

— Ето, вижте вексела. Късам го.

— Не, не! — извика старият, изпълнен със страх, като видя, че лейтенантът наистина го скъса. — Нямате това право!

— Защо?

— Все още не платили хартия.

— Наистина ли ви е толкова страх за парите?

— Не бива ли човек се безпокои, кога нуждае се от такваз сума и не може я получи?

— Тогава се успокойте! Ето я!

Даде на Дорн банкнотите, които беше получил от чичо си. Онзи ги грабна чевръсто, разгледа ги, провери ги, преброи ги и каза после с широка доволна усмивка:

— Слава Богу! Сега мога платя на кредитор, кой ме чака! Ама хер лейтенант още не всичко платил!

— Не? Не са ли точно две хиляди?

— Само че аз пътувал на собствени разноски до Роленбург и пропуснал у дома мой хубав гешефт.

— Мошеник! Колко искаш още?

— Пет гулдена са дреболия, ама аз няма искам повече, защото не се наложило завеждам иск по менителница.

— Ето ти и тия страшно много пари!

Шарфенберг извади пет гулдена и ги хвърли гневно в краката на мъжа. Зигмунд Дорн отстъпи крачка назад.

— Хер лейтенант сигур' мисли, че аз трябва се наведе и дигна тез' пари? — попита.

— Да, ако искаш да ги имаш!

— Охо! В име небе на моя родина. Стар Зигмунд не куче, на кое човек подхвърля какво му принадлежи! Аз платил билет и изтървал гешефт. Мога искам пет гулдена и искам ги наброени в моя ръка.

— Ти си превъртял! Омитай се!

Шарфенберг вече се обръщаше да си върви, но тогава лихварят го улови за ръката и заговори с победоносен тон:

— О, аз добре знае, че хер лейтенант все пак дигне от земя пет гулдена да ги сложи в мой ръка. Аз именно донесъл още нещо за хер лейтенант, на кое той ще се радва изключително много!

Отвори портфейла, в който се бе намирал вексела, и извади втори документ.

— Покажи! — нареди Шарфенберг.

— Не, не — рече лихварят. — Таз' хубава хартишка не бива пипа друг освен мен. Аз я прочета.

С тези думи Дорн отстъпи още една крачка назад, за да се отдалечи от Шарфенберг, и прочете:

„С настоящото давам думата си на офицер и благородник, че утре сутринта точно в девет часа ще изплатя на притежателя на този документ спечелените тази вечер от него хиляда и двеста гулдена.“

Отдолу стоеше дата, изтекла още преди седмица, и подписът на лейтенанта.

— Гръм и мълния! — извика този. — Човече, как си се добрал до тая писаница?

Старият се направи на равнодушен.

— Купил я от господин, кой спечелил пари. Той имал ваша честна дума, ама кога дошъл вземе пари, вие бил заминал. Чакал, вие не дошъл, а той нуждаел от пари. Тогаз дошъл при мен и продаде таз' бележка. Ден сега минал, ама подпис все още валиден. Искан хер лейтенант плаща сега?

— Не, негоднико! — извика младият мъж вбесено. — За днес трябва да се задоволиш с двете хиляди, които вече получи.

Дорн направи гримаса.

— Ау, вай! Тогаз трябва направя какво вече казал, трябва продам хартия на друг. Ще пътува за столица и пита за хер оберст^[2] какво заплати за свидетелство с честна дума на хер лейтенант Фон Шарфенберг.

Лейтенантът пребледня.

— Човече, откажи се от тая работа! Ето ти парите!

Той наистина се наведе, вдигна петте гулдена и ги подаде на Зигмунд Дорн. Онзи ги взе и запита ухилено:

— Няма ли право, хер лейтенант?

— Мълчи! И тъй, на каква отстъпка си готов?

— Тук вписани хиляда и двеста гулдена. Каква отсрочка иска има хер лейтенант?

— Една седмица.

— Не, туй не става. Три дена!

Шарфенберг поклати глава.

— Дотогава няма да мога да набавя сумата.

— Няма вече хер лейтенант честна дума? — попита старият многозначително.

— Нехранимайко! Значи след три дни! И колко искаш за отсрочката?

— Сто гулдена.

Офицерът изскърца със зъби.

— Пъкъл и Сатана! Откачен ли си? — извика. — Но за съжаление съм в ръцете ти и трябва да ти изпълня волята. Ала втори път това няма да се случи. Ще дам сто отгоре!

— Ще даде ли хер лейтенант малка гаранция или подпис?

— Глупости! Сега нямам време за такива работи. Аз още днес ще се върна в столицата. Имаш думата ми.

— Топ?

Лихварят подаде ръка за скрепване на споразумението.

— Охо! Наистина ли мислиш, че един офицер трябва да даде ръката си, за да му повярваш? — произнесе презрително Шарфенберг.

— Да не би мой ръка пълна с мръсотия? Е, тогаз няма принуждава хер лейтенант. Ама без ръкостискане гешефт невалиден!

— Ти наистина си много опак човек! Ето ръката ми. Стисни я. Топ!

Подадоха си ръце, после лейтенантът се извърна рязко към Дорн.

— А сега се разкарай!

Зигмунд Дорн си тръгна. Подсмихна се, защото беше удържал една многократна победа. По-късно, преди да се качи във вагона на четвърта класа, видя лейтенанта да се качва в същия влак, но в купе първа класа.

Срещу това старият нямаше нищо против, тъй като при всички случаи се чувстваше на своето място по-добре от Шарфенберг, когото безпаричието потискаше на меката седалка. Зигмунд Дорн се ухили. Знаеше, че лекомисленият офицер скоро ще му бъде изцяло в ръцете.

[1] Надпис върху полица, с който се дава съгласие за плащане — б.нем.изд. ↑

[2] Оберст — нем. oberst — полковник — Б.пр. ↑

ГЛАВА 8

РОБ НА ПАРИТЕ

Няколко дни след гореописаните събития лейтенант Бруно фон Шарфенберг седеше в своето добре обзаведено жилище в столицата. Размишляваше мрачно и отново и отново хвърляше изпитателни погледи надолу към улицата. Явно с голямо нетърпение очакваше нещо или някого. Най-сетне погледът му малко просветна. Стана и отиде до вратата. Чуха се стъпки и влезе един млад, елегантно облечен господин.

— Е? — попита Шарфенберг очаквателно.

— Нищо и отново нищо! — отвърна другият.

— Дори при петнайсет процента?

— Да. Хората, изглежда, смятат финансовото ти състояние за изключително разклатено!

— Глупости! На кого ще е известно финансовото ми състояние? — реагира ядосано Шарфенберг. — Досега съм взел заем само от двама-трима бизнесмени. Но тези кръвопийци явно поддържат връзка помежду си. Поврага! Да имах поне толкова, че да рискувам довечера една игричка!

Приятелят кимна.

— И аз с удоволствие бих потърсил късмета си — допълни. — Толкова се зарадвах, когато ми предложи сто гулдена, ако намеря някой услужлив кредитор. Но за съжаление не намерих такъв.

— Дяволите да ги вземат всички тия поклонници на парите! Порано рискуваха едно-друго, а сега обръщат десет пъти всеки кройцер насам-натам, преди да го похарчат!

Физиономията на другия придоби замислен вид.

— Хмм! Все още знам едно средство.

— Наистина ли? И какво е то?

— Погледни във вестника! Колко често се предлагат там кредити!

— И ти наричаш това средство? — попита Шарфенберг презрително.

Същевременно посегна към лежащия върху масата до него вестник, бутна го към другия, посочи едно място и каза:

— Ето, чети!

Подканеният прочете:

„Кавалер, син на богата благородническа фамилия, търси спешно заем от няколко хиляди гулдена срещу висока лихва. Оферти под инициали Ф. П. до този вестник.“

— По дяволите! Това сигурно си ти?

— Да. Аз поместих обява, както виждаш — отговори лейтенантът.

— И резултатът?

— Този тук!

Протегна длан и духна отгоре.

— Значи нищо?

— Ни един мошеник не се обади. Сега прочети какво пише точно под това!

Посоченото място гласеше:

„На офицери, висши служители и аристократи се отпускат незабавно и при изгодни условия заеми с всякакъв размер.“

Отдолу беше посочен адресът, на който човек можеше да се обърне.

— Ти сигурно си хлътнал на тази обява? — попита приятелят.

— Опитях и това. Дори отговор не получих.

— Вероятно не си си посочил адреса?

— Ами! С анонимност само щях да си изгубя времето. Така че споменах името си.

— И отговор не е последвал, защото въпросният първо е събрал сведения.

В този миг влезе слугата на Бруно фон Шарфенберг, за да му предаде едно писмо.

— От кого? — попита лейтенантът.

— От един непознат човек, който изглеждаше като временно ангажиран прислужник.

— Добре!

Слугата се отдалечи. Шарфенберг отвори писмото, прочете го и го даде после на приятеля. Редовете гласяха:

„Обърнете се, моля, по паричния въпрос към мен.

Вилибалд Шонлайн“

Отдолу бяха записани улицата и номерът на къщата.

— Най-послед! — въздъхна лейтенантът и се надигна от мястото си.

— Да, най-послед! — пригласи другият. — Сега възелът е разсечен и надеждата отново се усмихва! Ще отидеш веднага, нали?

— Това се подразбира!

— Кога мога да се осведомя пак?

— По свечеряване. Стоте гулдена, които ти обещах, при всички случаи ще си получиш. Едната ръка мие другата.

Приятелят хвърли на Шарфенберг един просиял от радост поглед.

— Благодаря, благодаря, скъпи Бруно! С удоволствие отдавам дължимото на такива благородни правила.

Той напусна жилището, а Шарфенберг си помисли: *„Пиявица! Такива гадини се впиват така здраво в човек, че никога не може да се отърве от тях. Но аз му оказах твърде голямо доверие и следователно трябва винаги да бъда любезен с него. Иначе като нищо ще се раздрънка!“*

Облече се за излизане. Точно когато се канеше да напусне стаята, вратата за преддверието се отвори и слугата доложи за асесор Фон Ансбах. Шарфенберг му нареди да въведе посетителя и малко по-

късно влезе един облечен в черно господин. Лейтенантът го познаваше бегло, понеже го беше виждал тук и там.

— Извинете! — каза посетителят. — Виждам, че сте се приготвили за излизане.

— Действително! Желаете да говорите с мен?

— С хер лейтенант Фон Шарфенберг.

— Дълго ли ще трае?

— Не мисля.

— Аз съм този, когото търсите. Какво има?

След този кратък диалог асесорът му подаде визитката си.

— Заповядайте, моля!

Шарфенберг хвърли един повърхностен, кажи-речи пренебрежителен поглед на малката картичка. На нея бе изписано с преплетени заврънкулки:

„ФРАНС ФОН АНСБАХ, АСЕСОР ПРИ КРАЛСКИЯ ОКОЛИЙСКИ СЪД“.

Шарфенберг направи едва загатнат поклон и каза с тона на човек, когото безпокоят в неподходящо време:

— За мен е чест! Какво желаете?

— Един разговор на четири очи.

— Сега се намираме на четири очи. Да се надяваме, това е работа, която няма да ме накара да съжалявам, че съм забавил неотложното си излизане!

— Нямам навика да дотягам без причина на някого.

— И така! По частен въпрос?

Асесорът плъзна студен, изпитателен поглед по офицера и отговори:

— Може би притежавате някакъв стол, хер Фон Шарфенберг?

Запитаният се изчерви леко и каза:

— Виждате тук шест.

— Край които ние стоим прави! — прозвуча остро.

— Хм! Мислех, че ще приключим набързо! Е, тогава да седнем, хер асесор!

Настани се и юристът последва примера му. Когато плъзна после поглед из стаята, без веднага да заговори, лейтенантът подхвърли нетърпеливо:

— Струва ми се, вече попитах дали сте дошли по частна работа. Асесорът остана спокоен.

— Ще ви помоля да ми отговорите на няколко въпроса, хер лейтенант.

— Които, надявам се, няма да бъдат безцелни!

— О, свикнал съм винаги да придавам на въпросите си онази форма, която отговаря на тяхната цел. Познавате ли господин на име Карл Петерман?

Лейтенантът пребледня. Младият асесор попита по толкова уверен и спокоен начин, че офицерът започна да се чувства недобре в кожата си. Ето защо отговори с остър тон:

— Да не би да сте дошли само да ме питате дали познавам този господин, хер асесор? Нямам навика да давам отчет на непознати хора за моите познанства. Аз никога не задавам подобни безполезни въпроси и също така малко им отговарям, когато са отправени към мен.

— Моят въпрос, хер лейтенант, в никой случай не е зададен от лично любопитство. Аз съм тук служебно!

— При това положение ще помоля да назовете служебния повод, преди да отговоря!

— Моля, моля! Дошъл съм аз да задавам въпроси, а не да бъдат отправяни към мен!

— В такъв случай ние приключихме един с друг! Няма да ви отговоря, хер асесор!

Надигна се от стола си. Асесорът стори същото, хвърли един полупрезрителен, полусъжалителен поглед на лейтенанта и каза със спокоен тон:

— Изцяло ваша воля, хер Фон Шарфенберг! Но тъй като трябва да имам отговор на въпросите си, и то до времето, което аз намирам за необходимо, ще помоля за разрешение да си послужа за миг с вашите прибори за писане.

Извади от джоба един печатан формуляр, взе перото, потопа го в мастилото, попълни бланката и я подаде на лейтенанта.

— Обърнете внимание, моля, на това!

Шарфенберг я прочете, отстъпи крачка назад и възкликна:

— Как? Призовка до Околийския съд?

— Както виждате!

— И ме викате при себе си?

— Задачата е възложена на мен.

— И то още днес?

— Така е.

— При неявяване — арест?

— Мисля, имам основание за тази строга мярка!

— Ще се консултирам преди това с адвоката си.

— Позволете, както желаете — каза асесор Фон Ансбах с тънка усмивка. — Аз си тръгвам! — Поклони се едва-едва и тръгна. При вратата се обърна още веднъж. — Очаквам ви до края на деня в Околийския съд.

Едва беше изрекъл тези думи и напусна жилището. Шарфенберг постоя един миг като вкаменен. После се съвзе, сви юмруци и извика:

— Арогантен тип! Но аз ще му го върна. Ще... да, какво ли всъщност мога да направя? Проклетата история! Какво ли знае този човек за Петерман и моите работи? Да не би пък да се канят да разследват праисторията около присъдата на Петерман от по-висша инстанция? Това наистина ще бъде фатално за мен! Абе, я стига! Работата не е чак толкова лоша, че да е неотложна. Най-главното е час по-скоро да получа пари. Имам ли ги, всичко друго ще си дойде от само себе си. И тъй, да потърсим незабавно тоя злокобен Вилибалд Шонлайн!

Сега предприе излизането, което преди малко не бе могъл да осъществи. Посоченият адрес се намиреше в един от добрите жилищни райони на столицата. Жилището на Шонлайн бе на първия етаж. Прочете името на една месингова табелка.

Позвъни и беше пропуснат да влезе. Човекът го въведе в една разкошно обзаведена стая и го помоли да седне за миг.

В съседната стая двама души разговаряха шепнешком — един мъж и една жена.

— Остави го още да почака! — посъветва жената. — После ще бъде още по-податлив. И първо мебелите трябва да окажат своето въздействие.

— Ха-ха! Той ще ни сметне за много богати.

— Всичко е взето под наем именно заради това въздействие. Стига само той да клъвне!

— Мисля, че ще се съгласи на условията.

— Ще бъде глупаво, ако не каже „Да“. Ние в действителност вече сме без пукната пара. Какво каза Зигмунд Дорн?

— Той вече има един документ от него, но ще даде парите, защото бащата на лейтенанта е много богат... Тъй, сега отивам!

Мъжът се огледа в огледалото, оправи си вратовръзката, издърпа мукавените маншети от ръкавите на сакото, прие възможно подостолепния вид и влезе при лейтенанта. Той беше седнал. Сега се надигна, поздрави вежливо и попита:

— Хер Шонлайн?

— Имам честта! — отговори запитаният с нотка на дружелюбно снизхождение. — Хер лейтенант Фон Шарфенберг?

— На вашите услуги!

— Моля, седнете си на мястото!

Настаниха се един срещу друг и понеже другият се позабави да започне, лейтенантът попита:

— Поводът на моето идване ви е известен, нали?

— Съобщихте ми го! — усмихна се меланхолично Шонлайн.

— И вие сте готов... хм! Да?

Хер Шонлайн се прокашля и заговори после с много самодоволен тон:

— Може би. Най-малкото можем да поговорим по въпроса. Всъщност аз имам необходимост да давам пари срещу лихва. Заможен мъж съм и не ми се налага да се занимавам с такива гешефти. Но съвсем наскоро ми бе изплатена известна сума, която мога да инвестирам твърдо едва след определено време. Дотогава ще трябва да държа парите в шкафа, без да допринасят някаква полза. Ето как си помислих, че бих могъл да услужа на някого, и поместих обявата.

— Обадиха ли се заинтересувани?

— О, твърде много! Но аз пък се разколебах. Никой не успя да ми вдъхне доверие. Предлагат ми високи лихви и освен това значителни дивиденди. Но мен подобни оферти не ме бланят. Каква ми е ползата от добри условия, ако не мога да си получа обратно парите! По-добре да избира сигурен човек, който ще ми ги върне точно навреме с обичайния размер на процента.

— Какъв е той?

— Три на сто.

— Как, не повече? — Лейтенантът беше видимо изненадан. — Е, при това положение мога да си пожелаая само аз да съм онзи, когото можете да дарите с доверието си!

Шонлайн погледна замислено младия мъж.

— Е, ако трябва да бъда откровен, вие ми харесвате, но... не ми е известно материалното и семейното ви положение.

— Баща ми беше действащ офицер, но се уволни и се оттегли в именията си. Той е крайно пестелив и може и днес да живее както по своето време. При това положение смятам за по-добре засега да чукам възможно по-рядко на неговата каса. Разбирате...!

Шонлайн се усмихна подкупващо.

— Много добре, много добре! Кръвта на младостта иска да си поживее. Старите забравят, че и те са били такива. Човек трябва да се наслаждава на своята младост, толкова повече ако обстоятелствата позволяват някои неизбежни ангажименти да се погасяват по-късно.

— Такъв е при мен случаят. Аз съм единствен наследник. Освен това чичо е областен съветник и директор на държавния затвор в Роленбург.

— Много добре! — възкликна Шонлайн. — Това звучи много препоръчително. Мисля, че бих могъл да се спра на вас. Каква сума ви е необходима?

— Хмм! Шест, осем или десет хиляди гулдена?

— Напълно ме устройва. Веднага ли се нуждаете от парите?

— Незабавно!

— Каква гаранция предлагате?

— Вексел и писмено удостоверение с честна дума.

— Това е достатъчно. И така, вие сте съгласен с трите процента, хер лейтенант?

— Да, разбира се, това е повече от добре. Хер Шонлайн, вие сте един много порядъчен мъж!

Беше обсебен от мисълта, че веднага ще получи десет хиляди гулдена.

— О, моля, моля! — гласеше отговорът. — За мен е удоволствие да помогна на един благородник. Мога ли да ви предложа векселен формуляр за попълване?

— Моля! За какъв срок ми предоставяте сумата? Половин година?

— Е, нека бъде толкова! Ето вексела. Моля!

Всичко наистина вървеше като по вода. Лейтенантът посегна към перото и започна да попълва формуляра. В този момент на вратата се почука, а малко по-късно се чу:

— Дал Бог добро, скъпо дете! Вилибалд тук ли е?

— В хола — отговори женски глас.

Малко след това вратата се отвори широко и влезе един възрастен господин.

— Добър ден, синчето ми! Как си? Как... а, ти не си сам! Попречих ли? Извинете!

Поклони се на лейтенанта, стисна ръката на домакина и каза:

— Няма да ви безпокоя дълго. Веднага свършвам.

— Не би ли влязъл за малко там? Имам още едно-друго да уредя — обърна се Шонлайн към господина, посочвайки вратата на съседната стая.

— Благодаря, много благодаря! Нямам време да чакам! Страшно бързам. Веднага си тръгвам!

— Е, тогава позволи... моят тъст, хер Фишер!... Хер лейтенант фон Шарфенберг!

Двамата се поклониха един на друг, а после тъстът се обърна към зетя:

— Чуй, Вилибалд, една новина, една чудесна новина!

— Така ли? Делова?

— Да, естествено! Перуанците^[1] страшно падат!

— Това ли наричаш чудесна новина?

— Да, защото в замяна на това чилийците^[2] се покачват стремглаво. Растат от час на час, от минута на минута, от миг на миг. Току-що получих депеша да купувам чилийци колкото мога. Засега аз съм единственият посветен в тайната. Мога все още да ги получа евтино! Отлична сделка!

— Поздравления!

— Благодаря, момчето ми. — Тупна го добродушно по рамото и продължи: — Но има един проблем. Имаш ли пари на разположение?

— Хмм! Защо?

— Вече купих за четирийсет хиляди гулдена и съвсем се изчерпах. Мога да получа още няколко чилийци, но за съжаление само срещу пари в брой. Имаш ли такива?

— Действително бях заделил петнайсет хиляди гулдена, но тази сума вече е...

— Заделил си? — прекъсна го тъстът му. — Петнайсет хиляди? Браво! Ура! Значи идвам в добър час! Вдругиден ще ти ги върна. Дай ми ги!

— Тая работа едва ли ще може да стане.

— Защо?

— Защото вече са определени за другаде.

— Другаде? Глупости!

Шонлайн си придаде леко смутен вид. После изнамери претекста:

— Обещах ги срещу ипотека.

— Ипотека? Какво? Тъстът ти за теб трябва да стои пред всяка ипотека. Освен това човекът би могъл да почака до вдругиден.

— Той се нуждае от парите днес.

— Дрън-дрън! С тези петнайсет хиляди аз мога да спечеля най-малко пет хиляди, сиреч една трета. И ти ги даваше на друг? Засрами се, Вилибалд! Не съм го допускал за теб! Но почакай!

Изсмя се весело и бързо излезе през другата врата. Лейтенантът стоеше като на въглени. Първо радостта да получи толкова пари, а сега тоя дяволски тъст! Векселът беше вече попълнен, а писмената декларация за честна дума — започната.

— Хер Шонлайн, не беше ли по-добре... — тук запъна.

— Какво, хер лейтенант?

— Да бяхте споделили откровено с тъста си, че аз съм този, който ще получи парите!

— Хм, хм! Мислех, че желаете дискретност!

— При тези обстоятелства намирам откровеността за препоръчителна. Освен това сигурно мога да разчитам на мълчанието на вашия тъст.

— Разбира се, разбира се! Аз следователно ще... о, небеса, той се засмя, когато излезе оттук. Подозирам нещо!

— Но не нещо неприятно? — попита офицерът угрижено.

— О, не! Но знаете ли, ние никога не се завличаме, касите ни стоят на взаимно разположение, а папа е малко брутален, макар човек да не може да му се сърди. Аз, за съжаление, оставих сейфа отворен. Сумата е вътре. Дано не е стигнал до мисълта да се самообслужи... а, ето го!

Тъстът се върна. Смееше се с цялото си лице. Тупна се по вътрешния джоб и изликува:

— Виктория, спечелихме, спечелихме! Имам ги!

— Какво по-точно?

— Петнайсетте хиляди. Друг път не оставяй сейфа си отворен. Прибрах парите в портмонето си и ти оставих разписка. А сега бързо да си вървя. Трябва да купувам, да купувам! Аудио, момчето ми! Моите почитания, хер лейтенант!

И поиска да се измъкне през вратата. На Шарфенберг му идеше да го хване за пеша на сакото, но не се наложи. Шонлайн бързо пристъпи и улови тъста за ръката.

— Стоп! — извика. — Тая работа няма да стане толкова бързо!

— Какво има още?

— Аз наистина не разполагам вече с парите. Обещах ги на хер лейтенанта.

— На хер лейтенанта? — прозвуча удивено. — От него ли вземаш ипотеката? А, не! Тук виждам някакъв вексел! Хм, хм! Зетко, зетко, нима си се набъркал в занаята на лихварите и кождерите!

— Не ми е хрумвало! Ти ме познаваш! Само три процента!

— Три процента? Човече, луд ли си? Аз мога да спечеля с тези пари повече от трийсет! Но както обикновено — твоето добро сърце! Няма да го позволя!

— Аз с удоволствие бих платил по-висока лихва — обади се лейтенантът, който се чувстваше като в Чистилището.

— Нищо няма да платите, нищо! Каквото веднъж съм взел, не връщам. Позволете!

Мнимият тъст прегледа вексела и започнатата декларация, после каза:

— По този начин! Аха, такава ли била работата! Е, Шарфенберг са честни хора, тук човек може да рискува. Но защо всъщност само пари в брой, след като аз мога с тях да направя чудесен удар?

Лейтенантът започна отново да добива надежда.

— Може би имате предложение за друга приемлива спогодба? — попита.

— Може би. Вилибалд, развързваш ли ми ръцете?

Зетят се усмихна сдържано.

— Е, че няма да върнеш парите, това ми е известно, но че въпреки това ще удовлетвориш хер лейтенанта, това също е сигурно. Така че прави каквото намериш за добре!

— Хубаво! Но аз съм далеч по-добър, отколкото навярно предполагаш. От съображение към хер лейтенанта ще върна нещо в брой. Правя едно предложение. Ако бъде прието — добре, бъде ли отхвърлено — изчезвам. И така, да го направя ли?

— Говорете, моля! — помоли Шарфенберг.

— И така, връщам хиляда гулдена, после един вексел до фирмата „Фрайман & Ко“, издаден за четири хиляди гулдена, и накрая останалите пет хиляди гулдена в чилийски ценни книжа, на стойност, каквато аз самият съм дал за тях.

— Хм, предложението е порядъчно! — отбеляза Шонлайн.

— „Фрайман & Ко“ сигурна ли е? — попита лейтенантът, който никога не беше чувал това име.

— Гарантирано!

— И чилийците вървят?

— Ама че въпрос! Та нали ви казвам, че отиват нагоре като книжно хвърчило! Вашите пет хиляди могат, ако ги задържите, да се удвоят. Да ударим ръце!

Протегна ръка и лековерният млад мъж даде съгласието си. Декларацията беше довършена и подписана, след което Шарфенберг получи хиляда гулдена в банкноти с приспадане на лихвите, вексел до „Фрайман & Ко“ и южноамериканските държавни ценни книжа. Радостен, че е успял да направи сделката, той прибра всичко и получи после уверението от жизнерадостния тъст:

— Вие при всички случаи ще си спомняте моята галантност, скъпи ни хер Фон Шарфенберг. Аз ви подарих направо от джоба си една висока печалба, така че вие направихте отлична сделка. Разбира се, само защото ми е известна репутацията на вашата фамилия. Искате ли да се убедите?

Лейтенантът беше всичко друго само не и бизнесмен. Той никога не се интересуваше от курса на борсовите книжа. Беше радостен, че

беше успял все пак да получи заема по толкова лесен начин, и нямаше желание да се занимава с трудни сметки. Но понеже уверението му се предлагаше толкова любезно, отговори:

— Ще ми бъде много приятно да мога да се убедя.

— Хубаво! Моля, погледнете тук, хер лейтенант!

Фишер извади един борсов бюлетин, посочи съответното място и каза:

— Тук го имаме черно на бяло. Я прочетете!

— Най-новата емисия^[3] за Чили: 100 — прочете офицерът.

— Е, разбирате ли го? — попита тъстът.

— Признавам, че не съм вещ в тази област, но мисля, че емисионната стойност е 100?

— Разбира се, но тя се котира на 110. На колко възлиза днес печалбата за акция от сто гулдена?

Шарфенберг се поколеба за миг, после каза:

— Десет гулдена.

— Да. Но вие имате книжа за пет хиляди гулдена. На колко възлиза следователно понастоящем вашата печалба?

— Десет процента, значи петстотин гулдена.

— Така е! Тази сума изтече от моя джоб директно във вашия, понеже аз ви ги дадох по сто, макар че би трябвало всъщност да ви ги отчета по курса за деня. Но аз искам да бъда почтен, защото мисля, че в някоя подобна операция ще се обърнете пак към хер Шонлайн. Благородничеството задължава, почтените обноси са най-добрата препоръка за един бизнесмен.

— Благодаря ви и от сърце ви уверявам, че никога няма да забравя вашата любезност.

Шарфенберг се сбогува по най-учтив начин и си тръгна. Когато вече си беше отишъл, тъстът се изсмя високо и триумфиращо и каза:

— Великолепно, великолепно! Той хлътна!

— И колко лесно — присъедини мнението си неговият мним зет.

— Като някой лапнишаран!

— Още по-глупаво, много по-глупаво!

— Да вярва, че ще му подарим петстотин гулдена!

— И че наистина си мой тъст!

— А ти — такъв паралия! Тоя Зигмунд Дорн наистина е гениална глава. За хиляда гулдена и скапани хартии получава вексел за

над десет хиляди заедно с писмено удостоверение за честна дума. От тая далавера печели над пет хиляди гулдена.

— А ние? Какво ще даде на нас?

— На теб сто, на мен сто и на онзи славей Фрайман също сто.

Шонлайн поклати глава и отвърна:

— О, Фрайман ще спечели много повече. Той също ще даде на лейтенанта чилийска книжка, но ще ги отчете по сто и десет. Има да плати четири хиляди, значи с печалба четиристотин гулдена или общо петстотин. Ние получаваме твърде малко.

— И на мен така ми се струва.

— И риска при това!

— Риск? Ба! Аз естествено ще искам да продавам книгата си на възможно най-висока стойност. Никой не може да ми налага ограничения, законът — също.

— Но ти измами лейтенанта, като каза, че курсът е сто и десет.

— Наистина ли го казах?

— Съвсем сигурно. Нали самият го чух!

— Глупости! Той самият го прочете. Погледна погрешен ред, не истинския. Тук е писано съвсем ясно: „Миналогодишна емисия за Чили: 30“. В Чили свалиха президента, понеже изгуби войната срещу Перу. Новият президент ще се въздържа от плащане дълговете на своя предшественик! Той има щастието да разбие перуанската армия, затова книгата му се котират толкова високо. Колкото по-често побеждава, толкова по-високо ще се качват. Това се разбира изцяло от само себе си. Книжката, които дадох на лейтенанта, са наистина от миналогодишната емисия. Днес те струват само по 23 и скоро вече няма да имат никаква стойност. Но какво ми пука от това? Тоя хер лейтенант Фон Шарфенберг не може да ме държи отговорен за заблуда, която сам си е навлякъл. Впрочем той е офицер и ще има грижата да не позволи никой да не забележи как стоят нещата около неговите финанси. Той при всички случаи ще отиде сега при Фрайман. Много ми се ще да присъствам на пазарлъка. Фрайман е хитрец. Държи голямо бюро, но само един писар. Двамата са радостни, когато успеят поне веднъж през деня да топнат перото в мастилото.

* * *

Банкерската къща „Фрайман & Ко“ се намираше на една оживена улица. До кантората на фирмата се стигаше през продълговатото антре. Тя съдържаше половин дузина бюра, отрупани с търговски книги. Това създаваше впечатление, сякаш тук се уреждат големи сделки, но при тези маси не седеше никой. Само край една от тях бе застанал дребен, сух човечец и предъвкваше стеблото на едно също така сухо гъше перо — нямаше никаква работа за него. В един момент от бюрото на хер Фрайман се позвъни — знак, че банкерът желае да говори с него. Писарят си промърмори нещо и влезе в кабинета. Фрайман беше — един проницателен наблюдател от пръв поглед би го забелязал — безскрупулен гешефтар, но умееше добре да се представя. Гласът му звучеше своеобразно сладникаво и мазно, когато попита:

— Тая работа се проточи дълго. Онзи, когото си наблюдавал, наистина ли беше младият Шарфенберг?

— Да. Когато получи писмото, аз чаках на неговата улица и после тръгнах след него. Отиде директно при Шонлайн.

— Тогава не схващам мудността, с която тези хора действат.

Писарят кимна в знак на съгласие.

— Аз също. Може би нещо е заподозрял. Но това ще е много тъпо, защото нашата каса...

Не изговори изречението докрай, защото шефът му метна един гневен поглед и попита:

— Какво ѝ е на нашата каса?

— Вече един месец не съм получавал заплата!

— А аз вече един месец не съм приел и един кройцер. Твоето положение не е по-лошо от моето!

— Но аз съм съдружник!

— Значи толкова по-малко имаш основание да се оплакваш!

— Така ли? А кого ще арестуват, ако се доберат до нашите „сделки“? Вас или мен?

— Мен, защото аз съм шефът!

— А аз трябва да подписвам всичко.

— Това е твое право и задължение в качеството ти на съдружник!

— В такъв случай искам и дял от печалбата! — настоя старият писар.

— Глупости! А, ето че най-сетне се звъни. Свърши си добре работата!

Писарят се отдалечи. Предната, желязна врата беше заключена. Трябваше да я отвори. Бруно фон Шарфенберг влезе. Поздрави сухо и гордо, хвърли учуден поглед на празните места и попита:

— Тук ли се помещава банкерската къща „Фрайман & Ко“?

— Да.

— Управителят тук ли е?

— Хмм! Може би.

— Как става така, че тук работят толкова малко хора?

— Днес е рожденият ден на шефа и ето защо персоналът е освободен за следобеда. Само аз останах с хер Фрайман, за да уреждам най-необходимото.

Това беше обичайното обяснение за празните места.

— Защо казахте „може би“, когато попитах дали мога да говоря с шефа?

— Не знам дали работата, по която идвате, се числи към онези, които наричаме неотложни.

— Искам да представя един вексел за плащане.

— А, добре! Това действително не може да се отложи. Ще позволите ли да доложя за вас?

— Ето визитката ми.

Чиновникът от кантората взе визитната картичка с поклон, отиде в кабинета на шефа, върна се веднага и каза:

— Хер Фрайман моли да влезете!

Той пропусна лейтенанта и даде вид, че иска да се оттегли, но остана при вратата по един знак на Фрайман.

Двамата господа се поклониха. Фрайман предложи стол на офицера и каза:

— Седнете, хер лейтенант, и имайте добрината да ми дадете още миг време. Касае се за няколко важни решения, които трябва в момента да взема, за да бъдат телеграфически изпратени.

Заговореният се поклати в знак на съгласие и зае посоченото място.

— Елате! — нареди Фрайман на писаря.

Последният взе от съседната маса няколко писма, приближи, отвори първото и каза:

— Запитване на Бъртън от Ню Орлиънс за тютюн.

— На каква стойност?

- Сто и четирийсет хиляди гулдена.
- Хм! Много е. Но...
- Моето скромно мнение е да сключим сделката.
- Така ли мислите?
- Да. Следващата реколта не може да бъде толкова добра като последната. Цената ще се качи.
- Добре! Телеграфирайте, че купувам. По-нататък!
- Писарят заотваря писмата едно след друго.
- Милоро от Баия, кафе! — каза.
- Колко?
- Шейсет хиляди центнера.
- Вземам го за запас.
- Да нотирам ли?
- Да. По-нататък!
- Западна Индия — захар и ром.
- Приемам.
- Уисби, моруново масло.
- Купувам.
- Александрия, ориз и пшеница.
- Това не бива да го изпускам.

Така мина доста време. Лейтенантът все повече го дострашаваше. Тоя Фрайман правеше поръчка за милиони гулдени, и то по начин, сякаш ставаше дума за кройцери. Най-сетне и последното писмо беше уредено и писарят се отдалечи. Шефът се обърна сега към Шарфенберг.

— Извинете, че ви накарах да чакате! Но сигурно забелязахте, че се касаеше все за много важни сделки. С какво мога да ви услужа?

— Вече казах, че...

— А, да, да... вексел! На каква сума?

— Четири хиляди гулдена!

Каза го едва-едва. Почти се срамуваше да иска една такава незначителна сумичка от мъж, който боравеше по този начин с милиони. Фрайман кимна, без да се замисли, взе акцепта, прегледа го, поклати глава и попита:

— Хм! Не ми се сърдете, хер лейтенант, но вие сигурно не сте особено вещ в търговските работи?

— Ще призная откровенно, че действително...

Запъна. Започна да се тревожи, че по някаква причина Фрайман няма да плати менителницата. Този кимна усмихнато и каза:

— Така си и помислих. Векселът е правилно джиросан, наистина, но вие сте забравили името си.

— А, това ли! — откликна Шарфенберг с облекчение. — Веднага ще уредя пропуска! Дайте ми, моля, перото! — Нанесе името си и каза: — Така, сега препятствието е отстранено.

— Това, да!

— Как? И второ ли има?

— Действително — отвърна Фрайман с усмивка на превъзходство. — Хер лейтенант, прочетохте ли всъщност документа, преди да го приемете?

— Отгоре-отгоре.

— Отгоре-отгоре? Не ми се сърдете, но когато се касае за четири хиляди гулдена, човек трябва да се вглежда по-внимателно! Дори аз, който разполагам със значителни средства, имам навика в тези неща да бъда особено грижлив.

На лейтенанта отново му стана страшно.

— Да не би векселът да има някакъв пропуск? — попита той.

— Не. В това отношение мога да ви успокоя, но... хмм! Може би трябва да ви помоля за извинение, понеже не съм имал право да употребя думата „грижливост“. Може би съм ви разбрал погрешно. Да не би да трябва да платя вексела, а не да го шконтирам?

Шарфенберг не разбра смисъла на въпроса.

— Какво питате? Не е ли съставен при предявление, хер Фрайман?

— Да, при предявление, но не плащане по предявление. Сега действително виждам, че само отгоре-отгоре сте прегледали текста. Погледнете тук, моля!

Лейтенантът прочете за свое удивление:

„Платете три месеца след предявлението по разпореждане...“

— Мътните го взели! — изруга той.

— Хм! Да! — рече Фрайман. — Неприятно действително, но едва ли може да се промени. Не можете да искате от мен да загубя лихвите. Ще ви помоля да дойдете след едно тримесечие, хер лейтенант.

Върна вексела. Шарфенберг го повъртя из ръцете си много смутено. Първо, беше се изложил и, второ, толкова му се искаше да има парите! По-добре от своя страна да се откаже от лихвите.

— Съзнавам — подхвана той, — че не сте длъжен да платите вексела, но може би ще ми авансирате парите?

— Хмм! Вие чухте какви заявки правя. Аз самият имам необходимост от парите си. Пари в брой не се изтеглят от оборотния капитал дори когато се касае само за четири хиляди гулдена. Колкото и малка да е тази сума, аз мога с нея за три месеца да си докарам печалба, която при всички случаи ще бъде значителна.

— Аз с удоволствие ще ви обезщетя.

— Добре, какъв процент имате предвид?

— Може би обичайните шест?

— Шест обичайни ли са?

Фрайман го погледна отстрани с притворени очи, сякаш искаше да каже: „*Вие, господа офицерите, обикновено давате повече, много повече.*“

— Осем достатъчно ли ще бъдат? — попита лейтенантът.

— Хм, не искам да се проявявам като кождер. Шест са достатъчно. Но ако желаете звонкови монети, не мога да ви услужа.

— Ще се задоволя и с друга форма, стига да е лесно оползотворима.

— Лесно, много лесно — по курса на деня. Аз съм си доставил известен брой чилийци, защото знам, че в следващите дни още ще се качат. Не ми се ще естествено да ги пласирам, тъй като от тях може да се спечели. Но... не бих желал да се представя като неуслужлив. Ще приемете ли всъщност чилийци?

— Да, с голямо удоволствие!

— Добре! Ще направя справка как се котират днес.

Лейтенантът вметна бързо:

— Сто и десет!

Фрайман го погледна въпросително и Шарфенберг побърза да добави:

— Вече взех такива под формата на заплащане.

— Тъй! В такъв случай действително трябва да знаете. И така, шест процента... прави шейсет гулдена за три месеца. Приспадаме ги от четирите хиляди. Ако ви дам трийсет и шест чилийци по курса на деня, трябва да получа обратно от вас дващест гулдена.

— Така е! — извика радостно Шарфенберг. — Благодаря!

— Моля — отвърна „финансовият магнат“ вежливо. После прибави: — Вие естествено веднага ще продадете чилийците?

— Да, защото предпочитам парите в брой.

— По-добре изчакайте още няколко дни. Те изключително много ще се покачат.

— Ще си помисля! Адио, хер Фрайман!

— Адио!

Едва заключил след лейтенанта, писарят побърза да отиде при шефа си.

— Захапа ли? — попита той, изпълнен с очакване.

— Да.

— Слава Богу! Сега има поне изглед да се нахраня още веднъж сито. Колко спечелихте от тая далавера?

— Хм! Ще бъда честен. Той ми даде за трийсет и шест чилиеца четири хиляди и дващест гулдена, което прави за тоя Дорн една печалба от две хиляди деветстотин и дващест гулдена. Но той няма да ги получи изцяло. Ние спечелихме петстотин. От тях ще ти дам сто. Доволен ли си?

— Да, при условие че ги получа веднага.

— Глупости! Та нали аз самият нямам пари освен дващестте гулдена, които оня ми върна. Но веднага ще отида при Зигмунд Дорн да си прибера възнаграждението!

* * *

Шарфенберг беше твърдо убеден, че е направил една добра сделка. Че беше получил от Фрайман също само чилийски книжа, изобщо не му бе направило впечатление. А не му беше и неприятно, защото вярваше, че във всеки час ще може да ги продаде по сто и десет.

Ето как се прибра в много добро настроение вкъщи. Там завари приятеля. Беше вече пристигнал и чакаше обещаната сума.

— Вече се връщаш? — попита той. — Толкова скоро?

— Стана бързо, а сделките бяха успешни.

— Изрази се по-ясно и открито, човече! Получи ли пари, истински пари?

Шарфенберг кимна.

— И колко?

— Достатъчно.

— Е, не искам да прониквам в такива деликатни тайни, но можеш ли да ми послужиш днес с триста гулдена?

— Много са! Няма ли да е по-добре, да речем, двеста?

— Моля, моля! Триста! Няма да зарежеш все пак най-добрия си приятел в беда, я!

— Добре, де! Ето ти ги!

Шарфенберг отброи сумата на „приятеля“ и я сложи на масата. Другият огледа парите с наслада, улови двете ръце на лейтенанта и извика:

— Бог знае, той ми дава триста гулдена! Човече, Шарфенберг, ти трябва да си пожънал богат урожай!

Това поласка лекомисления лейтенант.

— Да — каза той, — мога да бъда доволен.

— Значи днес на твоето небе е изгряла звездата на щастието! Бруно, днес трябва да играеш!

— Това и ще направя — ухили се Шарфенберг.

Приятелят ставаше все по-любопитен.

— Бъди откровен! Колко имаш? — попита.

— Е, добре, ти трябва да знаеш. Десет хиляди гулдена.

— Десет... десет... свети Себастиан! Ти естествено само ме будалкаш!

— И през ум не ми минава!

— Това е невероятно, това е чудесно, това е грандиозно!

— Ако ти се струва чак толкова удивително, я погледни тук! Ето, почти хиляда в банкноти и останалото в превъзходни ценни книжа. Южна Америка, Чили!

— По дяволите! Те трябва да се котират много високо!

— Сто и десет!

— Щастливец! Днес е твоят ден! Днес Фортуна те търси с хиляди очи. Така че днес трябва да играеш, Бруно! С щастията работата е точно както с Дявола! След като веднъж ти се усмихне леко, скоро започва да се смее с глас.

Шарфенберг се ухили.

— То ме погледна засмяно, това е вярно. Почакай, ще си направя шегата да опаковам тези чилийци и ще плащам с тях в плик. Ще ми помогнеш ли?

— Направи си го сам, скъпи Бруно! Опаковането е манипулация, за която най-малко съм надарен. Значи днес можем да те очакваме в казиното. Е, добре! Знам, наистина, че при днешното ти щастие ще загубя тристата гулдена в твоя полза, но не ти зловидя. Ти си такава вярна душа!

Но вън, когато беше напуснал къщата, промърмори доволно на себе си:

— Десет хиляди гулдена! Тоя Шонлайн трябва направо да е изперкал! Но това ми е приятно. Ние ще го източим! Днес ще се прибере вкъщи без един кройцер, гарантирам за това!

* * *

Едва „приятелят“ беше напуснал Шарфенберг и той се сети, че проклетият асесор му е назначил за днес среща в Кралския околийски съд. Беше вече късно, но той знаеше, че асесорът, както и другите служители на Околийския съд, могат да приключат службата едва привечер. Бързо се преоблече, взе едно бастунче в ръка и се отправи нататък. Асесор Фон Ансбах го прие веднага, покани го да седне и попита:

— И така, хер Фон Шарфенберг, познавате ли, моля, някой си Петерман? — започна той.

При този въпрос Шарфенберг не се почувства добре.

— Има няколко мъже с това име — отговори неуверено.

— Съвсем вярно. Един от тях се казва Карл Петерман и е работил при вашия баща. Бил е осъден за злоупотреба. Какво е злоупотребил?

— Пет хиляди гулдена от касата на моя баща — отговори Шарфенберг колебливо.

Асесор Фон Ансбах извади връзка съдебни преписки.

— Петерман тогава веднага си е признал. Но съдебният съветник Зейболд и аз между другото вече не сме убедени в неговата вина. Вие по онова време сте имали големи дългове, хер лейтенант Фон Шарфенберг. Наложило се е да продадете състезателни коне на ваши заемодатели.

Лейтенантът пребледня.

— Това е лъжа! — изрече мъчително.

— Едва ли — отбеляза асесорът с хладна усмивка. — Ние сме много добре информирани за финансовото ви състояние.

Той посочи лежащите пред него преписки.

— Вие сте дължали на вашите кредитори още няколко хиляди гулдена над стойността на конете. Те са ви заплашили със съд, но вие сте били неплатежоспособен. Внезапно като че сте удовлетворили досадните господа. По същото време от касата на баща ви изчезват пет хиляди гулдена, а дългогодишният управител на вашите имоти признава, че е играл комар и по-късно е присвоил парите. След нашите разследвания ние можем само да го отречем. Нищо не говори за големи хазартни загуби на хер Петерман. Какво да мисли човек за тая работа?

Лейтенантът беше клюмнал на стола си.

— Откъде знаете всичко това? — отговори накрая с принудена усмивка. — Това си е чисто оклеветяване.

Асесорът го погледна остро.

— Хер Фон Шарфенберг, аз съм криминалист и, в качеството си на такъв, психолог. Обучен съм да прониквам в замислите на онези хора, които искат да скрият от мен истината. Ето как и вашата душа стои открита пред мен. Зная, че не сте лош човек. Но признанието относно мнимата злоупотреба на Петерман не мога да ви спестя. Ще опитам всичко възможно в рамките на моята власт да ви предпазя от позора на едно съдебно заседание. Не е бивало да приемате жертвата, която Петерман е принесъл за вас. Той навярно час след час се е надявал, че ще му отнемете горчивата чаша. Още при разглеждането на делото е казал „Да“ с твърдото убеждение, че ще изскочите от кръга на слушателите, за да извикате високо „Не“... Напразно! Бил е отведен и

е понесъл незаслужения позор. Той е проявил голяма доблест, а вие — една също толкова голяма страхливост. Казвам ви го на четири очи и ви давам добрия съвет да си признаете нещата. Но същевременно ще ви дам и възможност да изповядате всичко на баща си, преди ние да сме принудени да му изпратим съответното известие. И не си мислете, че Петерман вечно ще мълчи! Съветвам ви още веднъж: имайте кураж и си признайте най-сетне! Сбогом засега! Днес повече нямам какво да ви кажа.

С тези думи Шарфенберг бе освободен. Той не посмя да отговори, обърна се мълчаливо и си тръгна. Взел бързо решение, насочи крачки към игралното казино на офицерите, в което беше загубил толкова големи суми.

[1] Перуански акции — б.нем.изд. ↑

[2] Чилийски ценни книжа — б.нем.изд. ↑

[3] Емисия (лат. emissio) — в случая данни за ценни книжа — б.нем.изд. ↑

ГЛАВА 9

КРАЙ ИГРАЛНАТА МАСА

Във вечерните часове на същия ден двама господата влязоха в една известна къща на Алтмаркт, в чийто първи етаж се намираше споменатото игрално казино. Изкачиха широкото стълбище и позвъниха на входната врата. Отвори младо момиче.

— Добър вечер, господата — поздрави то гостите с дълбок реверанс.

— Добър вечер, Анна — отвърна на поздрава единият господин.
— Тук ли е вече компанията?

— Господата офицерите почти изцяло се събраха.

С тези думи им освободи входа. Двамата влязоха. В помещението седяха десетина-дванайсет души, все млади хора. Те вдигнаха погледи, когато новопристигналите влязоха, и един извика:

— По дяволите, Хагенау! Вярно ли е това?

— Бог знае, това е той! Човече, кой те наведе на щастливата мисъл да дойдеш отново от гарнизонното си градче в столицата?

— Аз самият! — произнесе гърлено заговореният.

Беше онзи оберлейтенант Фон Хагенау, който наскоро се бе измъкнал от нещастното приключение в „къщата на Мелита“.

— Моя собствена приумица! — зарадва се сега той. — Деца, има ли тук нещо разумно за пиене?

— Пунш и вино.

— Пфу, дяволите да го вземат! Пуншът е помия за продавачките на сергия. А виното — бон! Каква марка? Сигурно само „Кретцер“^[1] или „Грюнебергер катершванц“^[2].

— Вината тук са отбрани — отбеляза друг ухилено, който явно много добре познаваше особеностите на оберлейтенанта.

— Навярно отбрани като вас? — контрира оберлейтенант Фон Хагенау. — Нека бъде тогава един хубав „Вкиснатаняк“! „Шербетпром“ с „Оцетпром“... ах, фамозен виц! Сам го изфабрикувах

— мое собствено изобретение! Ще взема патент за него! Я ела по-насам, малко дяволче!

Това се отнасяше за момичето. То, изглежда, беше свикнало на тона, защото веднага приближи.

— Вино от най-доброто! — поръча с гърления си глас Хагенау.

В помещението веднага се надигна голяма врява. Не след дълго господарката отпиваха от виното. Това бе една от чудатостите на Хагенау. Беше човек на своето време с широка ръка извън мярата, стига да се намираше в подходящо настроение. Офицерите оживено се разбъбриха и внезапно един млад мъж подхвърли:

— Между другото, днес ще дойде Шарфенберг.

— Не го вярвам — усъмни се друг. — Ние наскоро така го оскубахме, че едва ли вече ще се осмели да се мерне насам.

— Въпреки това ще дойде. Знам го — отвърна първият живо.

— Кой го каза?

— Той самият. Бях при него.

— Значи има пари!

— Много пари — увери говорещият, в когото не е трудно да познаем „нуждаещия се приятел“ на Шарфенберг.

— Наистина ли? Вярно ли?

— Цели десет хиляди гулдена, казвам ви.

— Човече, да не си нещо мръднал? — извика друг.

— Заклевам се!

— Глупости! Откъде ще ти има той десет хиляди гулдена? Баща му вече не плаща за него, а и на чичо му сигурно вече му е писнало.

— Ще ви светна — взе заем.

— И това не го вярвам. Кой ще му даде толкова голяма сума? — рече трети.

— Някой си Шонлайн.

Сега Хагенау се намеси в разговора.

— Не ми е известно това име. Кой е той?

— Не знам — прикри истината познатият на Шарфенберг. — Знам само, че Шарфенберг е заел от него десет хиляди гулдена — хиляда в брой и останалите в чуждестранни акции.

— Тогава сигурно ще счупи гърлата на няколко шишета — ухили се друг.

— Не. Ще направи една игричка с нас — извести мнимият приятел на Шарфенберг. — Първо карти...

Всички наскачаха, освен Хагенау.

— Вярно ли? — запитаха от сключения кръг.

— Със сигурност. Той ми го обеща.

— Тогава бързо в задната стая! Затоплена ли е?

— Отдавна — отговори момичето, което обслужваше офицерите.

— Хайде тогава! Хагенау, нали и ти ще участваш?

— Имам голямо желание! Дълго време не е бил при вас. С какъв анонс играете сега?

— Различно. Обикновено започваме с ниски ставки, но постепенно се покачват.

— Точно както при копривата, която също расте! Отново един дяволски духовит израз. Мое собствено изобретение! Фамозен, фамозен!

— Значи ще участваш?

Хагенау поклати глава.

— Хмм! Шарфенберг! — изговори провлачено.

— Имаш нещо против него?

— Ами да! Не е благороден, набавя си по непонятен начин пари и ги пилее после глупаво. И аз обичам да харча, но знам какво прибирам.

— Е, няма да е нещастие, ако му прибереш няколко гулдена.

— За съжаление, имам дяволски късмет. Достатъчно е само да пипна заровете или картите и печеля!

— Не го намирам за причина да се изключиш от играта. Всеки е ковач на собственото си щастие.

Хагенау сви рамене.

— Е, ще пробвам.

С това нещата бяха уредени. За кратко време предната стая се опразни. Всички се бяха отправили към игралния салон. Сервитьорките държаха вратата заключена отвътре, за да не бъдат изненадани господата от полицията.

След известно време на входната врата се почука.

— Кой е? — попита едно от момичетата.

— Шарфенберг — обади се младият офицер.

— Заповядайте, моля! Другите са отзад.

Бруно фон Шарфенберг влезе и изчезна в салона.

— Колко ли ще изгуби днес? — обади се една от сервитьорките.

— Не повече, отколкото има у себе си. В заем вече не получава.

Дойдоха още няколко господа и изчезнаха през същата врата. Пиеше се много вино, но всичко вървеше спокойно. Постепенно започна да става по-оживено. Бутилките биваха по-бързо изпразвани и скоро можеха да се чуват подвиквания като „двайсет гулдена вдясно“, „петдесет вляво“...

— О, толкова високо никога не са играли — отбеляза едното момиче. — Петдесет гулдена! Буквално се чува звънът на парите!

Играеха вече няколко часа. Виното все повече оказваше своето въздействие. Съдържателят в задната част си гледаше интереса. Сега биваха сервирани по-некачествени марки, които въздействаха коварно. Гласовете ставаха все по-високи, чуваха се ругатни, проклетия и заплахи, на които никак не им беше мястото в едно казино.

Ето, че се чу високият глас на Шарфенберг:

— Още веднъж сто гулдена в хартия!

Минута-две беше тихо, после няколко гласа завикаха един през друг:

— Загуби! Отпадна! Престани, Шарфенберг!

Но в отговор на този добър съвет той обяви:

— Отново сто гулдена!

Мина пак известно време, след което прозвуча гласът на Шарфенберг:

— Последните сто! След като Дявола ми отмъкна толкова много, да взема и тези! Я дайте онова пълно шише!

— Гръм и мълнии! Бог знае, той го изпи, до капчица! Сега ще тръгне, Шарфенберг! Гледай тук! Еех! Последните ти пари отидоха по Дявола точно както поиска! Изказвам ти съболезнования, старо момче! Загуби почти десет хиляди гулдена!

— Стига! — отговори Шарфенберг — Какво ме е грижа за такава дреболия! Кой ще ми заеме стотачка?

Никой не отговори.

— Питам: кой иска да ми заеме стотачка?

Същото мълчание.

— Чумата да го тръшне! Първо ме оскубват, а после ми отказват кредит! Хагенау, ти спечели хиляда. Пусни ми петстотин!

— Няма да стане, старо момче!

— Няма? Защо?

— Против принципите ми е. От печалбата не заемам и кройцер.

— Но ти току-що ръсна четиристотин на Щаутенов!

— Да, синко, той ще ми ги върне.

— Искаш да кажеш, че от мен няма да си получиш парите?

Ядосваше се на загубата, а сега също на опърничавостта на тези, които не искаха да му дадат кредит. Гласът му звучеше възбудено, беше обладан от духа на виното.

— Не го казах в този смисъл — отговори Хагенау сега вече също с по-остър тон.

— Не в този смисъл? А как иначе? Сега стана въпрос на чест! Ще ми отпуснеш ли петстотин, или не!

— Не. Нищо няма да ти заема, защото всички знаем, че ти веднъж вече си си заложил честта, без да можеш да си погасиш дълговете.

— Кой го каза? Кой, кой?

— Войникът Бертолд — прозвуча ясно и категорично.

— Всички дяволи! Някакъв си там войник! И ти приемаш онова, което един такъв подъл тип, един негодяй казва по адрес на един офицер, без много-много да се замисляш?

— Бертолд никога не изрича лъжа! — заяви тържествено Хагенау. — Ще ти го докажа. Ти си бил на посещения при чичо си в Роленбург и там си бил принуден да приемеш известния лихвар от столицата Зигмунд Дорн. Защо ли?

Шарфенберг премълча.

— Бил ли е Дорн при теб? — попита Хагенау още веднъж.

— Да — призна лейтенантът най-сетне.

— Ето на! Вие сте разговаряли в преддверието. Оттам една водопроводна тръба се спуска към партера. Тя е от стар тип и много широка. Ето как долу може да се чуе всяка дума, изговорена горе.

— И оня тип е подслушвал? — попита Шарфенберг възбудено.

— Не. Той е стоял на пост и е чул всичко неволно. Бертолд е роднина с моя ординарец. Посетил го, разговорът се завъртял около теб и той разказал историята. Можеш ли да му го забраниш?

— Излъгал е. Настоявам да си вземеш обратно оскърблението!

— Истината никога не може да оскърби. Доведи ми вехтошаря и ако той каже, че историята ми не е вярна, ще си оттегля думите, но иначе в никакъв случай.

В този миг стоящите отвън до вратата сервитьорки чува друг глас:

— По дяволите! Какво пък е това? Това ли да са хиляда гулдена? Някой беше отворил един от пакетите на Шарфенберг.

— Естествено! — отговори този.

— Ти каза, че всяко пакетче съдържа хиляда гулдена в хартия?

— Да.

— Но под това аз разбирам гулдени в банкноти, а не акции или подобни дрипи!

— Тези книжа са добри!

Тогава се обади и Хагенау:

— Какво било? Не са гулденони банкноти? Я да ги видя!... Аха! Чилийци! По дяволите! Такъв боклук! Затова значи ги е опаковал! И твърди под честна дума, че всяко пакетче съдържало хиляда гулдена!

— Наистина е така! — изкрещя Шарфенберг.

— Глупости! Ей къде лежи вестникът с борсовия курс. Дори и вечерното издание. Я го дайте! Каква емисия? Само погледнете! Тези парцали са от миналогодишната емисия и се котират на дваисет и три. Следователно десет от тях струват двеста и трийсет гулдена, а не хиляда!

— Лъжа! Низостна лъжа! — извика Шарфенберг.

— Ей! Не казвай тези думи още веднъж! Научил съм се да чета!

— И въпреки всичко това е лъжа!

— Добре! Ето ти за лъжата!

Последва плющящ звук. Шарфенберг бе получил плесница. После се чу яростният му крясък. Щеше да последва, изглежда, истински бой.

— Плесница! Плесница да ми удари! — изкрещя той. — Това изисква кръв! Само с кръв може да се измие! Разбра ли?

— Ами! Не виждам ръката ми да е мръсна.

— Куче! И това ли още?

В стената се разби бутилка, а после прозвуча гласът на Хагенау:

— Човече, зарежи тези улични хлапашки номера, иначе пак ще те сгрея!

— Удовлетворение! Удовлетворение трябва да имам! Утре ще ти пратя пълномощника си!

— Откажи се от това! С човек, който получава плесници и не държи на писмената си честна дума, не се бия.

— Ще те принудя! Ще те направя инвалид!

— Дрън-дрън! Тая работа така лесно не става. Но чуй, човече, макар да нямам желание да се бия с теб, мога все пак да си позволя едно дуелче. Какво ще кажеш за американски?

— Устройва ме!

— Хубаво! Може да ти се помогне. Деца, направете ми услугата да ми предадете за малко „парите“, които спечелихте от него. Имам една фамозна идея! Собствено хрумване!

— Ето, ето, ето! — бутнаха му книгата.

— Ха така! — рече той с доволен тон. — Сега, Шарфенберг, ще видим дали имаш кураж. Имам предвид истински янки-дуел, при който мамонът ще играе известна роля. Не искам да ти откажа удовлетворението. Предлагам ти го в пари, а ти именно се нуждаеш от пари. Тук са твоите десет хиляди гулдена, което означава така наречените десет хиляди. Аз залагам тях, а ти залагаш твоя живот. Ще хвърляме зарове. Който хвърли най-много, печели. Ако спечеля аз, в рамките на една седмица ти трябва да се застреляш, спечелиш ли ти, десетте хиляди гулдена са твои.

— Дяволска идея! — изхили се някой.

— Да, мое собствено изобретение! — изгъркори Хагенау. — Но не вярвам този човек да има смелостта да се съгласи. Той вече трепери от страх!

От омаята на виното ли се роди тази идея, или Хагенау наистина я изговори сериозно? Шарфенберг също беше пиян, повече от другите, та нали само преди малко беше изпразнил още една бутилка. Помисли, че може да си върне парите и същевременно да докаже смелостта си, за загуба не помисли.

— Лъжеш се! — заговори подигравателно. — Моят кураж сигурно е по-голям от твоя. Ще ти го докажа със съгласието си.

Хагенау се изсмя злъчно.

— Е, добре! Една чаша с три зара! Така! Ето, Шарфенберг! Ти си оскърбения. Хвърляй пръв!

Чу се как заровете подрънкват в чашата и как паднаха после на масата. Хагенау преброи:

— Пет и пет и четири прави четиринайсет! Така ли е?

— Да — отговори Шарфенберг с възбуден тон.

— Всички, дяволи! Мисля, че парите са изгубени. Е, нека видим какво може да се направи.

Разклати заровете в чашата и хвърли.

— Хиляди гръмотевици! — извика Хагенау. — Какво е всъщност това? Шест, пет и четири прави петнайсет. Спечелих! Деца, приберете си парите! Шарфенберг е мъж на думата. Но аз не съм нечовек. Ако ни дадеш десетте хиляди гулдена в добри пари, ще забравя янки-дуела. Ако ли не, гръмваш се или повече не се мяркаш в казиното. Разбрано?

— Всички да ви вземе Дявола!

С тези думи Шарфенберг изскочи от игралния салон. Грабна шапката си от гвоздеа и бързо се отдалечи... победен от сутринта.

[1] Сладък тиролски червен резняк; кисело вино — Б.пр. ↑

[2] Буквално „Грюнебергска котешка опашка“ — Б.пр. ↑

ГЛАВА 10

ГОЛЯМАТА ПЕЧАЛБА

Вехтошарят Зигмунд Дорн притежаваше на „Мюленгасе“ не само къщата, в която живееше със своята жена, но и още няколко други, които бяха доста порутени. Дори ги беше дал на бедни хора под наем, който можеше да се нарече направо безсрамен. Но какво от това? Жилища в столицата трудно се намираха, а в другите квартали трябваше да се плащат още по-високи наеми.

Беше вечер. В таванския етаж на една от тези къщи, до който се стигаше по четири тесни дървени стълбища, един мъж седеше на масата при мъждивата светлина на една лампа и работеше. От начина, по който боравеше с грифела по лежащата пред него метална плоча, можеше да се познае отличният гравьор. Беше вече над петдесетте, много мършав, с потиснат, изстрадал вид. Носеше очила, зад които можеше да се различат две лишени от мигли, силно възпалени очи. Работеше с видима напрегнатост и често си търкаше очите като под силна болка.

Малкото желязно кюмбе пушеше, но от сложените в него три-четири бучки въглища се разпространяваше нещо, което само някой кацнал на печката комар би могъл да сметне за топлина.

От време на време мъжът се заслушваше настрани, където през една притворена врата се чуваше често прекъсван тих говор и въздишки. Близо до мъжа стоеше стол, на който лежеше гергеф — признак, че тук е работила жена.

В един момент вратата се отвори и влезе една бледа, много бедно, но чисто облечена жена. Плачеше.

— Какво има? — попита той тихо.

— Отива си, скъпи Вернер — изхлипа тя. — Нима е чак толкова наложително да работиш?

— Утре сутринта трябва да бъда готов.

— Но все пак би могъл да отделиш няколко минутки за умиращата си тъща! — прошепна тя, като го помилва по вече напълно

посивялата коса.

Той остави плочата и въздъхна дълбоко.

— Не е само заради работата. Но ако дойда, ще се разплача, а това още повече ще навреди на болните ми очи!

И добрият човек наистина заплака. Виждайки това, жената сложи ръка на тила му и помоли:

— Ела, Вернер! Тя иска още веднъж да те види.

Той стана от стола и я последва към спалнята. Там седяха на пода върху слама пет деца. Не можеха да заспят, защото знаеха, че тяхната добра баба е пред края си. Тя лежеше с дълбоко хлътнали страни и слепоочия на своя мизерен креват. Виждаше се, че смъртта вече е потропала на вратата. Като съгледа зет си, по измъченото ѝ лице премина доволна усмивка.

— Колко добре от ваша страна, че дойдохте — заговори бавно и тихо. — Трябва да напусна вас и малките, за които с удоволствие щях да продължа да се грижа, за да може моята дъщеря спокойно да работи. Но добрият Бог иска да ме прибере, а аз ще му кажа там горе какъв добър съпруг, баща и зет сте. Ще го помоля да върне вашето здраве и силата на очите ви. Той сигурно ще ми окаже тази услуга. А сега хиляди благодарности за всичко, което сторихте за старата жена!

Говореше с големи паузи. Сега спря да си поеме дъх. Беше уловила десницата му и я притискаше между своите повехнали, сбръчкани ръце. Той стоеше с насълзени очи и не можеше нищо да каже. Жена му се бе облегнала разплакана на стената, а малките се бяха прегърнали и също плачеха, но тихо. Знаеха, че иначе татко им още повече ще се разплаче, а после очите щяха да го болят, болят.

— Вие винаги сте ни били голяма помощ и подкрепа, скъпа майко — проплака Вернер Херолд задавено. — Ако някой път съм ви оскърбил, простете ми. Със сигурност не е станало преднамерено!

И сега се свърши. Не можеше повече да се сдържа. Разхлипа се шумно и се върна бързо в стаята. Там се облегна скръбно на стената с прозореца. Чу жената и децата да плачат и слабия глас на умиращата, която опитваше да ги успокои. Когато сметна, че отново може да се владее, отиде в стаичката при тъщата.

— Мили Вернер — каза жена му, — пазиш ли все още листа с онази хубава песен? Майка толкова много иска да я чуе.

Той извади един лист от вътрешния си джоб и седна в долния край на кревата. Жената беше уловила двете ръце на майката. Децата склучиха ръчички. Баща им избърса още веднъж очите си и започна да чете великолепните строфи на Герок^[1]:

*У дома желая да се върна; бащината къща,
при сърцето бащино ме тегли.
Да се махна от света с тълпата бързаща, крещяща,
покоя тих да намеря негли.
От дома излязох нявга с безбройни намерения,
ала там ще се завърна със скромни възжеления.
Една утеха в сърцето ми е само затаена:
у дома желая да се върна.*

*У дома желая, уморен от твоите горести,
фалшив свят, с лицемерна управа;
у дома желан, преситен от твоите радости.
Нека друг се на тях наслаждава!
Понеже Бог поиска, ще си нося аз още кръста
и рицарски смело ще си пробивам път в живота.
Но вдън гърдите се отронва въздишката потайна:
У дома желая да се върна.*

— У дома, у дома, у дома! — прозвуча тихо от устните на умиращата. — По-нататък, по-нататък, добри ми зетко!

Той си подсуши сълзите и продължи да чете:

*У дома желая; съгледах аз в сънища блажени
едно отечество по-хубаво.
Там е моето място в пространства сияйни,
тук няма вече за мене място.
Пролетта си отиде, лястовицата размаха крила
към родината, надалеч през долини и хълмове.
Не я задържа ловната мрежа, ни пречка клеена.
У дома желая да се върна.*

*У дома желая; носеха ме нявга като дете
големите на игра и пиршества,
а аз се порадвах може би час къс един от сърце
и после се свършваше радостта.
А очите на братята още звездно сияеха,
тепърва сърцата в игри и веселие се сгряваха.
Въпреки златистия мед и ябълката алена:
У дома исках да се върна.*

*У дома желая; корабчето пристана тих търси,
рекичката към морето тече,
детенцето в прегръдката майчина гушната спи
и аз също не искам повече.
Песни прекрасни пял съм в радост и тъга не една
и като приказки са отзвучали радост и тъга.
В сърцето остана само още римата последна:
у дома желая да се върна.*

Дълга и дълбока въздишка се чу в стаичката. Почакаха старата майка да каже още нещо... напразно! Тя беше затворила очи и не помръдваше. Ръцете още лежах в тези на дъщеря ѝ. Бащата остави листа настрана, наведе се над добрата тъща, погледа я в продължение на няколко мига и промълви после тихо:

— Тя наистина вече си е у дома.

Повече не бе казана нито дума. Дъщерята склопи очите на майка си и каза, въздъхвайки дълбоко и с болка:

— Трябва да продължим работата си!

Бащата вдигна предупредително показалец към децата:

— Баба сега спи дълбоко. Не бива да я смущавате. Легнете си и спете спокойно!

Децата се подчиниха, а родителите се върнаха в другата стая и седнаха да работят. Грифелът и иглите се раздвижиха неуморно и мина полунощ, без дума да бъде разменена. Но ето че жената наруши най-последно дълбокото мълчание:

— Не ти ли е студено?

— Не — отвърна той едносрично.

Въпреки това двамата мръзнаха. Жената хвърли меланхоличен поглед към печката. Край нея лежаха четири-пет малки цепеници и шепа въглища. Това бе горивото за утрешния ден.

— Какво ще правим сега? — попита тя.

— Трябва да осведомим за смъртта ѝ — отговори мъжът, без да вдига поглед от работата си, която достатъчно дълго бе занемарил.

— Да. Но не това имах предвид. Какво ще правим с ковчега и погребалните разноски?

Той наведе още по-ниско глава над плочата, но не отговори.

— И какво ще ѝ облечем? — продължи да шепне тя.

— Най-хубавата ѝ рокля? — каза той с твърд глас.

Жената сложи ръка на рамото му.

— Ще бъде жалко! — изрече тихо. — От нея бих могла да направя две малки сака и едно якенце!

Мъжът поклати глава.

— Тя я е носила на своята сватба, така че трябва да ѝ остане. Тя ни обичаше и аз ще се срамувам, ако я изпратя най-мизерно при Бога.

Жената отправи дълъг, топъл поглед към съпруга си и прошепна:

— Добричкият ми!

Отново мина известно време. След това мъжът подхвана разговора:

— Кога ще свършиш?

— Днес вечерта — каза тя. — Ще получа два гулдена, ако приключа с бродерията. А ти какво правиш там?

Той наведе още по-ниско глава, при което челото му почти докосна лежащата върху масата плоча и отговори тихо:

— Заглавна гравюра за един вестник.

— Аха, затова е толкова дълга и тясна — установи жената наивно.

Той погледна угрижено плочата и продължи да работи.

— И колко ще получиш за работата? — попита тя предпазливо.

— Хм! Сега може би нищо! Всичко ще бъде готово по-късно. Аз мога да работя само детайл по детайл, но дали и ще ми плащат на части — той поклати глава, — не зная.

— Господи, Исусе! Какво да правим? — проплака тя, кършейки ръце.

— Аз имам още два кройцера и се нуждая от тях, за да купя мляко за децата. Ти колко имаш още?

— Нищичко. Вчера ти дадох последните си пари. Искан ми се да можехме нещо да продадем или занесем в заложната къща!

Жената погледна предпазливо към него и каза после с несигурен глас:

— Или да спечелим от лотарията!

Той поклати тъжно глава и отговори:

— Не бива да си го въобразяваме. И без това нямаме никакво щастие на тази земя. Беше истинска дързост да похарчим пет гулдена за лотариен билет. С тях можехме да преживеем две седмици!

— Но прекрасната надежда!

— Няма нищо да ни ползва! — отсече той твърдо.

— Не исках всъщност да кажа това, но напред, когато ти се бе върнал в стаята, майка рече, че щяла веднага щом отиде на Небето да помоли добрия Господ да спечелим от лотарията сто гулдена.

— Това е грях! — отвърна мъжът й строго. — Добрият Господ и без нея знае, че ние сме крайно бедни.

Каза го с толкова рязък тон, че жената предпочете да замълчи.

Така работиха цялата нощ. В ранни зори жената отиде да вземе с последните два кройцера мляко. А мъжът натопи един парцал в студена вода и си го върза върху парещите очи, за да облекчи болките. Така поседя няколко минути, зъзнейки. Лежащата върху масата ръка докосна плочата. Той склучи ръце и замърмори тихо:

— Господи, Исусе, прости ми! Зная, че не след дълго ще бъда сляп, а пък трябва да се погрижа за домашните си. Това, което върша тук, е грях, неправда. Искан да го поема върху себе си, изцяло върху себе си. Сега тъщата е горе, следователно също знае какво лошо нещо съм наумил. Но не ми остава никакъв друг избор!

След известно време отстрани компреса и продължи да работи. Но установи, че е надценил възможностите си и ще може да приключи едва по обяд.

* * *

В предиобеда на същия ден старият Зигмунд Дорн седеше в стаята си и ровеше из разните вехтории, които мислеше да продаде изгодно. В един момент жена му Аврора му доведе посетител, при чийто вид Дорн бързо скочи от стола.

— Добре дошъл! — каза той, подавайки ръка на дошлия. — Най-после! Направил сте проби?

— Да, тази нощ — потвърди другият, — надминаха всички очаквания. Тоя гравьор Вернер Херолд ни достави истински шедьовър. Предната плоча не може да се заплати с пари. Десет хиляди гулдена никак няма да са много.

— Десет... десет хи... десет хиля...! — Вехтошарят се изплаши. — Да не сте нещо мръднал! Хиляда гулдена, това достатъчно!

Другият сви рамене.

— Нейсе! За мен е добре. Той и бездруго ще получи само първите стогулденови банкноти от собствената си работа. Я вижте!

Извади една хартия, която имаше истински вид на банкнота от сто гулдена, но беше отпечатана само от едната страна. Старият взе фалшивата банкнота, посегна към една лупа и започна да я изследва.

— Дяволска кръв! — промърмори доволно. — Това фина, много фина работа! Копие хич не може се различи от оригинала. Ако и задна плоча излезе толкоз добра, можем отпечатваме хиляда години, преди някой открие, че каймета фалшиви! Кога значи получим задна плоча?

Непознатият направи замислена физиономия.

— Надявам се, да го разбере още днес. Херолд може би ще ме осведоми до обяд докъде е стигнал. А сега, адио!

Подаде ръка на вехтошаря и си тръгна. След известно време дойде друг посетител с бързи, почти танцуващи стъпки. Зигмунд Дорн го познаваше добре. Беше продавач на лотарийни билети, с когото от време на време сключваше малки частни сделки, които обикновено носеха печалба и на двамата.

— Добро утро, хер Дорн — поздрави билетопродавачът любезно.

— Добро утро, хер Майбаум! Какво води ви насам, каква таз' физиономия? Да не спечелили сте голяма печалба или даже цяла лотария? — подхили се старият.

— Шегата настрана! — отби другият. — Наистина се касае за една голяма печалба.

— Ама сигур' не за мен, а за други — измърмори вехтошарят. —
Защото аз нямам билет.

Продавачът се ухили смутено.

— О, човек може да спечели и без билет. Да приемем, че на
някой номер се падне основната печалба и че някой притежава този
номер, но още нищо не знае за печалбата. Да приемем по-нататък, че
вие откупите билета от въпросния тъпак. Ще поделите ли после
печалбата с мен?

Старият направи гримаса.

— С вас дяля печалба? Да не побъркан станал или благодетел на
човечество?

— О, не — ухили се Майбаум. — Напротив, ще се проявите като
много разумен, ако приемете предложението ми. Слушайте, аз съм
продавач на лотарийни билети. Знам, наистина, че въпросният някой е
спечелил, но не мога да откупя билета. Но някой друг може да се заеме
с тая работа. Вие от своя страна пък не знаете номера. Сега моето
предложение. Вие купувате билета и ми давате половината от
печалбата, когато парите бъдат изплатени. Това става обикновено в
рамките на две седмици.

— Хмм! — Старият даде вид, че размишлява. — Откъде знаете
номер на главна печалба?

— Току-що получих депеша от дирекцията, че на въпросния
номер се е паднала голямата печалба — отвърна билетопродавачът. —
Той е струвал само пет гулдена, но печелившият ще получи десет
хиляди! И така, какво решавате? Съгласен ли сте?

— Да — побърза да отвърне Дорн. — Кажете само номер и тоз',
кой има билет в свои ръце!

— Не толкова припряно! — отклони продавачът. — Най-напред
трябва да си подсигурия нещата с вас. И тъй, колко ще ми платите?

Старият се направи, сякаш не е чул добре.

— Платя? А, да! Ще дам на вас цели сто гулдена, защото съм човек
на замах.

Продавачът отстъпи крачка назад.

— Смахнат ли сте? Искам да имам половината и нито хелер по-
малко! Решавайте бързо! Времето минава и въпросният ще разбере, че
той е спечелил.

Вехтошарят размисли.

— Хиляда! — и даде вид, сякаш продавачът на билети му е поискал живота.

— По дяволите! — изруга оня ядосано. — Да не си мислите, че съм някой загубен хлапак?

Вехтошарят осъзна, че работата е сериозна, и склони:

— Е, добре, добре, добре! Ще казвам „Да“, вече казвам „Да“, съгласен. Какъв номерът и кой го има?

Билетопродавачът триумфираше.

— Не толкова напористо, драги! По-напред искам да имам гаранция. Вие сте Зигмунд Дорн, това вече е причина за предпазливост. Знаем се. Искам вексел, иначе си тръгвам!

— Вексел за колко? — попита старият.

— За пет хиляди гулдена, изплатим при предявление. Аз естествено ще представя вексела едва когато ви плащам печалбата.

Старият се хвана за косите.

— Слънце на моя страна! Искате ме докарате в бедност и мизерия? Ама добре, ще пиша вексел.

Те седнаха и изготвиха два документа. Продавачът получи искания вексел, а пък старият — разписка от Майбаум. Когато формалностите бяха уредени, Дорн подкани:

— Сега номер!

— Номерът е 45332 — издаде лотарийният билетопродавач. — Херолд, който живее в една от вашите къщи, е щастливият притежател на билета.

Старият лихвар направи от радост един невероятно висок скок и извика:

— Ура! Пари са наши!

— Смятате, че ще ви продаде билета? — ухили се хитрият продавач.

— Да, съвсем сигурно — подсмихна се Дорн. — Аз ще го навестя още днес.

— В такъв случай привечер пак ще намина — рече другият, — за да разбере дали сте получили билета. Останете със здраве!

Сбогува се набързо и си тръгна. Едва беше излязъл, старият скочи и изтърча при жена си да ѝ разкаже неочаквания щастлив случай, който щеше да му донесе пет хиляди гулдена.

[1] Религиозната лирика на Карл Герок (1815—1890) среща по това време голямо внимание — б.нем.изд. ↑

ГЛАВА 11

ИЗКУШЕНИЕТО

Беше по обяд същия ден. Старият Дорн се намираше в избата при своите „стоки“ и подбираше негодните предмети, които възнамеряваше да продаде на други вехтошари. По едно време се позвъни, а малко по-късно фрау Аврора слезе и доложи:

— Някой лейтенант Фон Шарфенберг тук, кой желае с теб говори. Вкъщи си за него?

— Хм! — изкашля се старият. — Тез' господата военни, дет' са толкоз горди, че на улица не поглеждат човек кой не крез или дворянин. Тез' господата трябва човек смирява, кога идват вземат пари на заем. Кажи му, че аз няма време. Той няма си тръгне, а ти го пратиш едвам след дълги молби.

Аврора тръгна, а Зигмунд се промъкна на пръсти горе до своята хубава стаичка.

След изтичането на може би четвърт час лейтенантът влезе в цивилно облекло. Поздрави. Зигмунд Дорн се престори, че изобщо не го е чул. Беше взел нов лист хартия и не вдигна поглед, давайки вид, че е зает с много наложителна писмена работа.

Офицерът се прокашля — нищо не помогна. Изкашля се повторно — много гръмко и негодуващо. И когато и сега старият не го удостои и с една дума, каза с горд тон:

— Хер Дорн, може ли да говори днес човек с вас, или не?

Сега вехтошарят вдигна глава, хвърли раздражен поглед на питащия и отговори:

— Виждате, че аз зает. Трябва довърша моя работа. Чакайте няколко минути!

— Добре! Но мислите ли, че трябва да стърча тук до вратата, докато свършите?

— Там има стол. Седнете!

— Столът не е свободен! — отговори лейтенантът вбесено.

Дорн остана несмутим.

— Сваляйте кое ви пречи на под. Не мога ви прислужвам в момент.

Вътрешно кипейки, лейтенантът свали вещите от стола и седна.

Старият го остави много дълго да чака. Най-последно сложи настрана перото и отдъхна като от голямо напрежение:

— Тъй, сега готов! А, чакайте!

Отвори един пулт и измъкна на бял свят някаква хартия.

— Знам защо дошъл сте! Искате погасява дълг на честна дума!

Лейтенантът стана от стола и каза донейде смутено:

— Действително това е целта на моето посещение, но бих желал да ви попитам дали плащането трябва да стане в брой.

— Естествено! Вие нали получили сума в наброени пари!

— Но аз мога да ви дам само ценни книжа, добри естествено. Чилийци — каза бързо лейтенантът.

Вехтошарят поклати глава.

— Чилийци? В име небе на моя родина, не! Аз не от мъже, кои спекулират на борса. Продайте книжа и ми донесете пари в брой, кои за тях получите.

Офицерът беше много смутен и се почеса по тила.

— Според мен е все едно кой ще ги продаде, вие или аз.

— Тъй! Както искате! Нека видя курс.

Взе борсовия вестник от днешния ден, отгърна на съответната страница и каза:

— Не лошо! Значи добре, аз няма постъпи като лихвар и ще вземем книжа по сто.

На лейтенанта му олекна на сърцето. Пристъпи към масата, извади чилийците и започна да ги отброява. Зигмунд Дорн следеше движенията му с погледа на котка, която си играе с мишката своята страшна игра.

— Така! — каза Шарфенберг. — Пребройте ги, моля!

Старият Дорн преброи книжата, кимна доволно и отбеляза:

— Точно. Ако хер лейтенант нуждае се някога от малък аванс, с удоволствие готов му дава такъв.

— Какво сега, ако още на момента се нуждае от определена сума? — попита предпазливо Шарфенберг.

Старият кимна.

— С голямо удоволствие! От колко нуждаете се?

— Няколко хиляди гулдена в брой.

— Хм! В тоз' случай аз все едно само ваш сараф! Трябва ви дам мои пари в брой, а вие ми платите с тез' книжа?

Шарфенберг побърза да увери стария:

— Готов съм да ви дам вашия процент.

Дорн го погледна много скептично.

— Нека видим!

Взе акциите, плъзна сякаш случайно поглед по тях, направи движение на уплаха и извика, оставяйки бързо книжата:

— Дяволска кръв, какво трябвало видя!

Лейтенантът стана неспокоен.

— Ее, от какво пък се стреснахте толкова? — попита.

— Чилийци наистина котират на сто и дванайсет, ама само онез', кои останали от последна емисия. Поглеждайте, ваши паднали на петнайсет. Утре нямат стойност... хич. Не мога ги взема за плащане.

— Гръм и мълния! — изплъзна се от лейтенанта. — Аз ги взех за сто, че и за повече!

Зигмунд Дорн се ухили цинично.

— Кои хора ви продали тоз' боклук?

— Някой си хер Шонлайн... — Лейтенантът запъна смутено.

— Шонлайн? — вметна Дорн. — Познава го, той добър, много добър. Притежавал голямо състояние.

Шарфенберг започна отново да добива кураж.

— Една част от книжата имам от „Фрайман & Ко“.

— Също добър, изключително добър даже — каза вехтошарят, кимайки с глава.

— Само че хер Шонлайн бил заминал някъде и хер Фрайман също. Срегнах само неговия счетоводител, който не беше в състояние да ми помогне.

Старият повдигна рамене.

— Почакайте тогаз, докато господа се върнат.

— Ама аз се нуждая от пари сега!

— Вие правите майтап! — забеляза Зигмунд Дорн. — Та Шарфенберг известни кат' богати хора.

— Така е. Но вие вече знаете, че сега нямам капитал на разположение, само чилийските книжа. Как стоят при това положение нещата с моята декларация?

Старият сви рамене.

— Можете я освободите, ама само срещу пари в брой. Дългът трябва веднага се плаща!

Лейтенантът не знаеше какво да прави. Всъщност той не притежаваше и чилийските книжа, защото беше изгубил всичко в казиното. Но днес чилийците му бяха доставени със следните редове:

„Хер лейтенант,

вчера Вие приписахте на приложените книжа стойност, каквато те в никакъв случай не притежават. Въпреки че според официалния параграф на Законника срещу комарджийски дългове иск не може да се заведе, законът на честта повелява те да бъдат платени. Вие заложихте книгата в пачка по десет за по хиляда гулдена. Аз ги откупих от спечелилите ги играчи на такава стойност и Ви ги изпращам обратно с убеждението, че в рамките на двацет и четири часа ще ми доставите пълната сума в брой. Знаете, че обезсилих условията на американския дуел. Сега постъпете, както Ви повелява честта!

Оберлейтенант Фон Хагенау.“

От това писмо го беше хванало страх до небето. Той познаваше Хагенау. Знаеше колко щедър може да бъде, но и колко строго, от друга страна, държеше на честта. Беше убеден, че състрадание при него няма да намери, ако не съумее да набави парите в посочения срок. В този случай щеше да бъде отбягван от всички офицери като безчестен. Първоначалното поведение на стария го беше изпълнило с надежда, но толкова по-горчиво и по-голямо бе последвалото сега разочарование. Изпитваше истински страх от това, което щеше да настъпи. Попита обезкуражено:

— Не казахте ли, че тези книжа са паднали на петнайсет?

Вехтошарят само кимна.

— Ако ми дадете срок още един ден, ще ви ги оставя по десет парчето.

— Какво ме грее такваз търговия! Утре може те са напълно безстойности! — отбеляза Дорн.

Шарфенберг започна да го уговаря настойчиво:

— Но все пак съществува и възможността да се качат! Да не би да искате да си развалите отношенията с един длъжник, на чието разположение един ден ще стоят големи капитали? Помислете върху това.

Старият Дорн много добре знаеше какво иска. Той даде вид, сякаш последните думи на офицера са му направили впечатление. Премина замислено няколко пъти през помещението, после спря пред Шарфенберг, сложи ръка на рамото му и заговори:

— Вие може сте не съвсем неправ. Аз ще съглася значи на ваше предложение, доколкото ми това възможно. Ако искате ми остави тез' книжа за петстотин гулдена, Зигмунд Дорн ще отпусне на вас от свой страна цял ден време. И ще дам още отгоре един добър съвет. Вие нуждаете от пари. Аз не мога ви набавя, защото самият нуждая належащо от мои пари. Но ще назова ви един мъж, от кого ще получавате всичко, кое нуждаете.

— Кой е този мъж? — попита Шарфенберг, поемайки си дъх.

— Това е търговец на платове с име Золбриг. Живее „Ноймаркт“ номер дванайсет в първи етаж. Вие му дадете едно препоръчително писмо от мен, защото той добър приятел на стар Зигмунд Дорн.

Шарфенберг нямаше избор, трябваше да се съгласи.

Вехтошарят написа няколко реда, запечати ги в плик, адресира го и му го даде. Когато си тръгна, Шарфенберг не знаеше дали да се чувства облекчен, или, напротив, още по-потиснат.

ГЛАВА 12

ФАЛШИФИКАТОРИ НА ПАРИ

Малко по-късно вехтошарят отново имаше посещение. Беше гравьорът Вернер Херолд. В късния предобед беше навестил заявителя на поръчката Золбриг с току-що изработената задна плоча за планираното фалшифициране на банкноти. Клетият Херолд не се чувстваше добре. Отново не бе получил пари от Золбриг, а сега още и посещението на неумолимия хазяин, на когото дължеше наем за половин година. С тупкащо сърце влезе в стаята на Дорн.

Старият направи мрачна физиономия, като съгледа Херолд, и запита с недоволен тон:

— Защо толкоз късно? Не знаехте, че ви очаквал много по-рано?

— Не бях готов — оправда се Херолд тихо. — Работех ден и нощ, ала очите ми са слаби и нещата не стават така бързо.

— Тъй ли? Мен това не интересува — каза Дорн безчувствено. — А как стоят сега неща с наем?

— Дълга ви за половин година — вметна бързо Херолд. — Сто и двайсет гулдена. Утре ще получа пари за една моя работа и тогава ще ви платя.

Вехтошарят даде вид, сякаш е направо възмутен от тези думи.

— Утре? — попита удивено. — Дяволска кръв! Не мога чакам толкоз дълго време. Аз нуждая спешно от мои пари.

Гравьорът заби поглед в земята и каза:

— Помислих, че ще проявите снизхождение. Тази нощ почина моята тъща.

— Тъща? Тогаз трябва сте много радостен! Ама заслужават ли снизхождение хора, кои не плащат дългове, пък играят лотария?

— Аз, лотария? — попита Херолд изплашено. — Кой е казал това?

— Подочул нещо — загатна хитрият старик. — Да не би не вярно?

— Ех, да — призна Херолд. — Жена ми е виновна. Та нали можеше да ни се усмихне щастието.

Зигмунд Дорн поклати неодобрително глава.

— Точно на вас, от толкоз много празни билети? Това смешно. Аз нивга не играе! Ама чакайте! Аврора, моя жена, също искаше си купи билет от последна лотария, само че не намерила вече. Ако ми продавате билет, ще ви давам в моя голяма щедрост пет гулдена.

Гравьорът вдигна поглед. Тази мисъл още не му беше минавала през ума. Билетът представляваше всичко, от което можеше да се лиши. И той веднага реши да го продаде, но не без печалба. Погребението на неговата тъща в крайна сметка трябваше да бъде платено.

— Пет гулдена си е обичайната цена за един билет — каза той полека. — А днес и утре са последните дни на тегленето на лотарията, в които се изтеглят най-големите печалби. Колко лесно би могло точно на този номер да се падне някоя значителна печалба.

Старият свъси вежди.

— Значи искате вие повече от пет гулдена? — запита той. — Станал сте вие лихвар? Добре, можете тогава задържите билет на цяла вечност. На мен не е чак толкоз тупнал — прибави гешефтарят, привидно равнодушен.

Херолд се замисли. От едната страна — възможността за една много несигурна лотарийна печалба, от другата — мисълта за покойната тъща. Нямаше и един кройцер да я погребее, да не говорим пък за гладните гърла вкъщи.

— Е, добре — заговори колебливо. — Но с всеки ден стойността на билета расте, тъй като расте и вероятността да спечели.

— Тогаз ще бъда много ларж — рече Дорн след дълги размишления — и ще ви давам двойното — десет гулдена!

Херолд поклати глава.

— И за толкова не го давам. Ако го продам, трябва да получа достатъчно, за да мога да погребя тъщата. Ще ви го отстъпя за трийсет гулдена в брой.

— Страшно голяма сума! — проплака Дорн. — Ама Аврора, моя жена, иска има и тя билет, пък вече свършили. Затова ще давам ви с оглед ваше затруднено положение трийсет гулдена. И тъй уредено?

Подаде ръка на гравьора, ала този се позабави да я стисне.

— Не толкова бързо, хер Дорн — отклони Херолд предпазливо. — Трябва първо да питам дали жена ми е съгласна. Всъщност по нейна инициатива взехме билета, но въпреки това сигурно ще съумея да я уговоря да продадем билета.

— Сторете го — посъветва Дорн. — Ама казвам, че до четвърт час само поддържам мое предложение, защото съм точно сега в добро настроение. В търговски работи аз не прави изключение нито даже с Аврора, моя жена! Вървете сега и до четвърт час плащам ви многото пари, по-късно — не.

Херолд се подчини и тръгна. Другият зачака с голямо напрежение завръщането му. Определеният четвърт час още не беше минал, когато гравьорът се върна.

— Е? — попита Дорн нетърпеливо.

— Първо не искаше — каза Херолд, — но аз ѝ обясних, че трябва да имаме парите, и накрая даде билета. Ето го!

Подаде го и Дорн го разгледа на спокойствие. Наистина беше с номер 45332, на който се бе паднала главната печалба, както бе казал билетопродавачът. Вехтошарят не показва радостта си. Плати на Херолд трийсет гулдена и гравьорът си тръгна след кратко сбогуване. Старият изчака, додето си замине, после разпери ликуващо ръце и извика:

— Всички дяволи! Какъв само гешефт! Каква печалба! Пет хиляди гулдена за толкоз кратко време. Нивга в мой живот не правил такваз брилянтна далавера!

В този момент влезе жена му Аврора и попита:

— Получил билет, Зигмунд?

— Да — триумфираше той, — да, това 45332, на кой се паднала голяма печалба. От ней половина идва при нас.

— Не можеше ли имаш повече от половина? — попита Аврора неодобрително.

— Ох, как искам цялата, ама продавач много изкъсо държал неща и аз получил голям страх, че може отиде при друг. Затуй пък дал само трийсет гулдена на таз' лапнимуха Херолд!

Старата Аврора застина с широко отворена уста.

— Цели трийсет, красиви сребърни гулдена? — изстена тя. — Ох, Зигмунд, ти платил твърде много за малка хартийка, на коя само един номер стои.

— Да, твърде много, ама ако откажел даде трийсет гулдена, хич нямало получа тоз' номер. На гравьор умряла тъщата, той нуждае точно трийсет гулдена я погребете, затуй не отстъпил билет по-евтино.

— Е, хубаво! Я дай билет!

Старият ѝ стори услугата. Аврора кажи-речи поглъщаше билета с алчните си очи. Притисна го между ръцете си и въодушевено и объркано си замърмори:

— Ох, толкоз бедни били! Имали глад и жажда, ама не яли и пили, да можем състояние съберем, с кое да можем се числи към най-богати люде. И скоро ние сме при целта!

* * *

„Търговецът на платове“ Вилхелм Золбриг беше същият мъж, който беше навестил стария Дорн заради изготвяните от гравьора Херолд плочи. Той обитаваше едно приятно жилище в центъра на столицата и минаваше за тих, незабележим гражданин.

Бруно фон Шарфенберг съобщи името си и беше веднага пропуснат да влезе. Золбриг посрещна лейтенанта със зле прикрито удивление. Не можеше да си представи какво ще търси един офицер при него. Но когато прочете редовете на Дорн, веднага му станаха ясни намеренията на стария вехтошар.

— Настанете се, хер лейтенант — каза той. — Хер Дорн ми пише тук, че ще дойдете по някаква работа, която да взема присърце. Но това е много общо казано. Мога ли да ви помоля да ме запознаете по-близо с тази работа?

Шарфенберг събра всичкия си кураж и каза:

— Касае се за кредит.

— Тъй! Това е ясно. В какъв размер да бъде?

Шарфенберг се улови за сърцето и произнесе:

— Десет-дванайсет хиляди гулдена.

— Мътните го взели! Много е! — реагира Золбриг. — Кога се нуждаете от парите и за колко време?

— Веднага. За мен е най-добре да ги получа за една година и дори по-дълго.

Золбриг замълча. После попита:

— Една година? И каква лихва давате?

— По споразумение.

Золбриг го фиксира с дълъг остър поглед. Кимна на себе си и каза:

— Ще ви помоля да бъдете откровен с мен, хер лейтенант. Имате ли богати роднини?

— Да, аз съм единственият наследник на моя баща.

— Но той сега не пуска нищо?

— За съжаление, не.

— Следователно вие се намирате в затруднение, може би имате дългове на честна дума?

— Така е. Мога да се нарека богат, но сега не притежавам и един гулден. Ако не ми помогнете, вероятно ще трябва да посегна към пистолета. Така, това достатъчно откровено ли е?

— Да, благодаря. Аз мога да ви помогна, само че не по начина, по който си го представяте. Ще ми дадете ли честната си дума, че никой няма да узнае за настоящия ни разговор?

— Давам я.

Подадох си ръце, след което Золбриг изтърси:

— Не мога да ви заема тази сума.

— Гръм и мълния!

— Не унивайте, моля! Не мога да ви заема нищо, но ви предлагам възможност да спечелите толкова и още далеч повече. Искате ли да се сдобиеете с дванайсет хиляди гулдена веднага?

Шарфенберг подскочи от стола.

— Днес? — попита удивено. — Възможно ли е?

— Много лесно дори. Необходимо е само да похарчите парите, които ще получите от мен.

Като забеляза, че Шарфенберг го погледна неразбиращо, продължи:

— Ще се изясня. Извинете ме за няколко мига!

Напусна стаята, но скоро се върна и седна до лейтенанта.

— Позволете да ви представя тези две петдесетгулденови банкноти. Огледайте ги, моля!

Лейтенантът поклати глава.

— С каква цел?

— Нищо фрапиращо ли не намирате по тях?

— Не — отговори младият офицер, след като бе разгледал внимателно банкнотите.

— Я сравнете сега номерата?

Шарфенберг погледна пак парите. Внезапна светкавица на разбиране озари чертите му.

— Двете носят един и същи номер! От една и съща серия са. Аха! Едната от тях следователно е фалшива.

— Това изплаши ли ви? — ухили се Золбриг.

— Да ме е изплашило? Всички дяволи, хер Золбриг, да допусна ли, че вие... вие...

— Моля, продължете спокойно!

— Че сте фалшификатор на пари?

Золбриг тихо се разсмя.

— Каква неприятна дума: „фалшификатор на пари“! Всъщност работата не е толкова лоша, както може да ви се стори на пръв поглед. Държавата ни дава къс хартия, която ние трябва да приемем за петдесет гулдена, макар в действителност да няма стойност и един кройцер. Това си е чиста измама. Ето защо аз също ѝ давам къс хартия, която тя от своя страна трябва да приеме. Аз следователно заставам на същата позиция като нея.

— Разликата само е, че държавата обезпечава своите банкноти, а вие вашите — не.

— Бих се пазил! — призна фалшификаторът бодро.

— А как стана, че ми показахте тези фалшификати, хер Золбриг?

— Няма човек, който не може да отличи тази банкнота от нейната двойница. Впрочем аз имам още хиляди такива банкноти.

Шарфенберг скочи.

— Човече! Трябва да направя донесение за вас!

— Ами! Аз имам честната ви дума! — каза Золбриг с пренебрежително движение на ръката.

— Чумата да го отнесе! Каква непредпазливост, че я дадох. Хер Золбриг, ние естествено свършихме! Адио?

Шарфенберг поиска да си тръгне. Золбриг не се опита да го спре.

— Тръгвате ли си? — попита безгрижно. — Хмм! Не мога да ви попреча, макар че много ми се искаше да ви помогна. Останете със здраве, хер лейтенант!

Шарфенберг се насочи към вратата. Когато стигна до нея, имаше чувството, сякаш някаква сила отгоре го улови и задържа. Спря, обърна се бавно и попита:

— Да ми помогнете? И как си я представяте всъщност тази помощ?

— Продавам ви дванайсет хиляди гулдена в такива банкноти срещу шест хиляди в истински пари.

Пред очите на лейтенанта започна да се мерзелее. Посегна с ръка към челото. Приблужи отново с бавни крачки.

— Пояснете ми го!

— С най-голямо удоволствие! Трябва да изходим от факта, че фалшификатът — нека го наричаме така — дотолкова прилича на оригинала, че дори с лупа не е възможно да се открие и най-малката разлика.

— А какво ще стане, ако някой обърне внимание на номерата? — попита внимателно слушащият Шарфенберг.

— Тогава ще бъде невъзможно да се открие коя банкнота е фалшива. Онзи, който ги харчи, никога не може да изпадне в опасност. Фактът, че художникът, който изготви тези банкноти, не желае сам да ги харчи, е знак за голяма предпазливост. Такива случаи не бива да бъдат давани в ръката на човек, за когото всеки знае, че не са му по възможностите. Ето защо ние забавихме емисията, докато намерим човек, чието обществено положение му позволява да плаща с петдесетгулденони банкноти.

Фалшивите пари лежаха от известно време в зимника на Золбриг, което Шарфенберг естествено не можеше да знае. Матриците не водеха произхода си от Вернер Херолд, а бяха изработени от друг гравьор. Бяха стигнали до Золбриг чрез посредничеството на един негов приятел — акробата Борвалд. По тъмни канали последният беше набавил дори оригинална хартия за банкноти. После на Борвалд внезапно се наложи да се „потопи“. Което означава, че беше задигнал на своя цирков директор ценни вещи. По тази причина беше издирван от полицията. Ето как Золбриг бе принуден да се огледа за други източници. Въз основа на сполучливата фалшификация той беше решил сега да произведе в стогулденони банкноти и изпадналият в нужда гравьор Херолд, върху когото му бе обърнато внимание от Зигмунд Дорн, трябваше да му послужи като послушно оръдие.

Шарфенберг веднага разбра какво иска от него фалшификаторът. Очите му запламтяха гневно.

— И вие си мислите, че сте намерили този човек в мое лице, хер Золбриг?

„Търговецът на платове“ обаче никак не се стресна от този зъл поглед. Той по-скоро отвърна с изключително любезен тон:

— Да, това е моето мнение.

Шарфенберг тропна с крак.

— Хер! Аз съм офицер!

— С непогасена декларация на дадена сума! — ухили се фалшификаторът.

Шарфенберг сведе глава. Не отговори. Золбриг го тупна по рамото и каза:

— Хер лейтенант, животът е еквилибристика. Задържа се само най-опитният въжеиграч, другите рано или късно всички падат от въжето. Глупак ли искате да бъдете?

— Не, но не и престъпник!

— Я стига! Кой е престъпник? Но да не изпадаме в словесен двубой! Вие нямате пари. Нуждаете се от значителна сума. Ножът е опрял в гърлото ви. Напълнете си джобовете с петдесетгулденони банкноти. Така ще си помогнете, понеже ще имате един постоянен източник на пари.

— Който ще ме отведе до кафеза! — отбеляза Шарфенберг.

— Я не виждайте таласъми посред бял ден! Никой не е в състояние да разпознае фалшификата. Кой ще докаже, че вие разпространявате банкнотите? Ще ги пуснете възможно най-бързо в обръщение. Всеки ще плаща с тях. Може ли след това да направи впечатление, че и вие притежавате няколко от тези банкноти?

Шарфенберг не отговори. Беше ясно. Водата бе стигнала до шията му, а предложението на Золбриг беше примамливо. Пристъпи до прозореца и се загледа навън, но без да вижда какво става там. Отзад Золбриг настойчиво го убеждаваше. Представяше му всичко изключително лесно, отстраняваше всичките му съмнения. Когато нямаше какво повече да каже, замълча, за да предостави лейтенанта на самия себе си.

Ловкият изкусител не беше се заблудил. Шарфенберг се обърна, приближи бавно, седна до масата и попита:

— Имате ли лупа?

— Да, естествено. Моля, обслужете се!

Извади от джоба си увеличително стъкло и го подаде на офицера. Онзи го взе и започна грижливо да сравнява двете банкноти. Не беше разменена и дума. Мина повече от четвърт час, може би половин. Най-сетне Шарфенберг сложи лупата настрана. Разтърка си очите, които го бяха заболели от взирането, и каза:

— Фалшификаторът притежава направо зловещо умение! Кой е типът?

— Оставете това! Да не говорим по този въпрос. Когато единият не знае другия, нещата са по-сигурни.

Шарфенберг кимна.

— Това правило е достойно за похвала. Значи и мен няма да ме знаят?

— Да. Само аз ще знам за вас.

— И какви са условията ви?

— Петдесет процента за вас. Виждате, че не се скъпя.

— Кога трябва да плащам? Предварително? — попита в отговор лейтенантът.

— Не. Та нали нямате пари. Ще плащате, когато идвате за нов запас. Аз ще ви давам първите дванайсет хиляди гулдена в „новички“ банкноти. В замяна вие ще ми донесете шест хиляди в истински пари.

Шарфенберг остана със съмнение.

— А каква гаранция искате? Нали бих могъл да ви издам.

Золбриг му хвърли съжалителен поглед.

— Мен да издадете? Ба! Няма да го направите!

— Бих могъл примерно да занеса директно на прокурора банкнотите, които се каните да ми дадете! — продължи Шарфенберг.

— И утре вече няма да сте жив. Моето основно правило е: „Към приятеля — внимателно, но към врага — неумолимо!“

И колебаещият се лейтенант отстъпи.

— Така да бъде! Ще пробвате ли с мен?

Золбриг кимна в знак на съгласие и му протегна десница.

— Ето ръката ми!

— Ето и моята!

Стиснаха ги, после Шарфенберг добави:

— Освен това ние никога не сме се виждали!

— Това се подразбира изцяло от само себе си. Идвайте при мен винаги в цивилно облекло и възможно по-незабелязано. И не пропускайте да се посъветвате с мен, когато не знаете как да постъпите. Например сега на кого ще пробутате банкнотите?

— На някой банкир. Ще кажа, че се нуждая от злато вместо хартия.

— Това би било непредпазливо, би обърнало внимание. По-добре купете от някоя брокерска къща ценни книжа, които ще можете да продадете при друга — посъветва Золбриг. — Така ще имате загуба, наистина, но тя ще бъде сравнително малка. Ала най-сигурният начин за пласиране на нашите пари си остава пътуването.

Шарфенберг го погледна учудено.

— Как така?

— Пътуваш си, никой не те познава, похарчваш тук стотина гулдена, там стотина. Така човек може за един ден да обмени значителна сума, без да изпадне в някаква опасност.

— Ще си го отбележа. И така, моля! — Лейтенантът протегна ръка. — Веднага!

Золбриг му наброи с видимо доволство двеста и четирийсет фалшиви банкноти.

— Така имате обещаната сума. Кога мога да приема, че ще ме посетите?

— Много скоро. Аз се нуждая от пари, така че бързо ще разкарам банкнотите. Золбриг се ухили.

— Толкова по-добре. Пожелавам ви късмет!

Лейтенантът прибра парите, но предварително отброи толкова, колкото дължеше на Дорн. Сбогува се, а когато стъпи на улицата, не се чувстваше угнетен, че е станал помощник на фалшификаторска банда. Мислеше си само, че сега вече би трябвало да съумее да сложи край на своите грижи и неволи. Не видя подигравателно ухилената физиономия на Золбриг, който гледаше след него.

* * *

Шарфенберг се отправи директно към вехтошаря Дорн. Когато чу от жена си, че лейтенант Фон Шарфенберг отново е дошъл и желае

да разговаря с него, Зигмунд кимна и каза:

— Аврора, ние извоювали една голяма победа!

— Каква победа?

— Това сега не мога ти кажа. Прати ми вътре тоз' лейтенант Фон Шарфенберг.

Когато младият офицер влезе, от поведението му лъхаше самоувереност. Той поздрави и каза троснато:

— Ето ме отново. Дайте декларацията!

Старият отговори спокойно:

— Ще давам декларация само кога платите.

— И така става. Ето!

Шарфенберг му наброи сумата на масата и каза:

— Заповядайте! Само че тези не вървят по курс петнайсет!

Вехтошарят взе една от банкнотите, отиде до прозореца, разгледа я и отбеляза:

— Не, не вървят петнайсет, а вървят те още по-ниско.

— Какво искате да кажете с това? — попита Шарфенберг възбудено.

— Че не мога вземам тез' банкноти! Не ми притрябвали петдесетгулденови банкноти.

— В такъв случай ще ви принудя съдебно да ми върнете декларацията! — извика Шарфенберг.

— Тогаз трябва депонирате също съдебно сума, коя ми дължите! Ама вие не глупав човек. Няма направите достояние в съд, че имам в ръце декларация от вас! — ухили се старият. — Тогаз ще трябва именно кажа в съд, защо не искам от вас таквиз петдесетгулденови банкноти! Приберете си пари. Донасяте ми нещо солидно.

Старият вехтошар не се остави да бъде уговорен, така че Шарфенберг трябваше да си тръгне с неуредена работа. Той не можеше да си обясни другояче поведението на лихваря, освен че му е известна фалшификацията.

— Проклет тип! — изръмжа. — Тоя Дорн да не би да участва в далаверата? Но назад вече не мога да се върна, значи само напред! Сега бързо при брокера!

Но все пак му стана зловещо, когато влезе по-късно в една брокерска къща и попита за руски държавни облигации. Даде вид, че е натоварен с тази сделка, и получи руски ценни книжа за дванайсет

хиляди гулдена. После побърза към друга брокерска къща, където ги продаде. При това реализира малка загуба.

На следващия ден се отправи към Золбриг. Разплати се с шест хиляди гулдена и поиска да му даде банкноти за двацет хиляди. После се качи на железницата и замина за немного отдалечения съседен град, където закупи с фалшификатите различни ценни книжа и ги обърна след това пак в налични пари. Когато се върна вечерта, занесе на Золбриг десет хиляди гулдена и отново взе фалшиви банкноти за двацет хиляди.

— Вижте какъв гешефт правите! — рече Золбриг. — За късо време спечелихте кажи-речи шестнайсет хиляди гулдена. Заминавайте!

Шарфенберг се запъти към игралното казино, където неговата поява предизвика немалка сензация. Усамоти се в един ъгъл с надменно поведение и зачака, докато народът се премести в игралния салон. Когато пристъпи към масата да се включи, Хагенау, който също беше дошъл, отбеляза:

— Надявам се, че хер фон Шарфенберг не мисли да участва в нашата игра, преди да е уредил задълженията си!

Шарфенберг измъкна портфейла, извади съответния брой банкноти и ги подхвърли.

— Ето! — каза презрително. — Противно ми е впрочем да подлагам на критика едно такова поведение!

— Ба! — ухили се Хагенау. — Още далеч не сме свършили. Как стоят нещата с писмено удостоверената честна дума при стария Дорн?

Шарфенберг направи високомерен жест.

— Това какво ви засяга?

Хагенау сви рамене.

— Добре, очевидно тази работа е наред. Да започваме, майне херен!

Шарфенберг искаше да си отмъсти за изпитаното заради Хагенау унижение, но играеше прекалено рисковано и не след дълго беше изгубил толкова, че останалите обявиха край за тази вечер. Ето как играта бе преждевременно преустановена.

* * *

След драматичните събития в къщата на Мелита Вилхелм Хайлман беше отпътувал с Магда Вебер най-напред за столицата. Оттам я беше снабдил с най-необходимото и я бе придружил до нейния баща и сестрите ѝ в Лангенщат, за да може да се възстанови у дома от преживените вълнения.

Това пътуване с железницата щеше да остане незабравимо за двамата млади хора. Бяха прекарвали трудни моментни. Познаваха се от детинство. Сега съдбата отново ги бе събрала. Чувство на дълбока симпатия даде кураж на Вилхелм да изрече въпроса:

— Магда, приближаваме родния край, където сме се виждали като деца. Няма ли да си заговорим и с родното „ти“?

Когато тя кимна мълком, той прибави по-храбро:

— И ме наричай, моля те, с малкото име. Утре аз вече трябва да се върна при моя майстор. Но ако искаш, скоро можем пак да се видим.

Двамата чувстваха, че ги свързва нещо повече от симпатия и общите спомени от детството.

Оттогава бяха минали няколко седмици. Вилхелм Хайлман бързо бе навлязъл в работата при новия майстор и бе спечелил доверието му. От чирашкото време в столицата той познаваше много клиенти и се стараше да ги привлича с поръчки в Роленбург. Стана така, че често се налагаше да пътува до столичния град по поръчение на майстора. В зависимост от случая той използваше тази възможност да посещава своите нови приятели. Четейки вестник един ден на гарата, се натъкна на публикувания списък на печалбите от държавната лотария и това го навя на мисълта, ей тъй, от любопитство, и той да си купи билет. Речено-сторено! Когато след седмица дойде отново в столицата и прегледа напрегнато списъка от последното теглене на лотарията, направи радостното откритие, че на билета му се е паднала печалба.

„Веднага при билетопродавача!“ — каза си той и изпълни намерението си.

Когато отиде в жилището на разпространителя на лотарийни билети Майбаум, научи от жена му, че е излязъл, но скоро ще се върне. Тя го помоли да почака в съседната стая, където мъжът ѝ обикновено вършеше писмената си работа. За да убие времето, Хайлман посегна към една книга, лежаща на масата.

Жената си имаше работа в кухнята. Нейният свекър бе слязъл за няколко минути в двора и сега се върна в салона, без да подозира, че в

съседното помещение има някой. Настани се до прозореца и се загледа с трескаво очакване към улицата, докато най-сетне видя да се задава синът му. Тъкмо беше ходил при стария Дорн. Когато Майбаум младши влезе в салона, Хайлман стана неволен слушател през тънката врата на техния разговор.

— Най-после, най-после! Чакам те повече от един час! — извика бащата.

— Не стана толкова бързо — защити се синът. — Но имах успех. Оня тип естествено веднага се включи в играта. Вярно, костваше ми известни усилия да го уговоря за петте хиляди гулдена. Опитваше да изклинчи. Но накрая се договорихме, разбира се, със съответните предпазни мерки. На тоя скъперник именно не може да се вярва. Пипне ли веднъж билета, ще иска да му се изплати печалбата, без да ми даде и кройцер. Така че трябваше да ми оформи един вексел за пет хиляди гулдена, а аз му попълних една разписка.

— Но ще успее ли да купи билета? — запита бащата угрижено.

Физиономията на сина му изрази увереност.

— Той не се съмнява. Ако се наложело, щял дори да принуди гравьора да му го продаде. Тоя негодяй е истински сатана. Не един и двама души държи здраво в ръцете.

Бащата закрочи възбудено из помещението и отбеляза:

— Какъв късмет, дето дойде тая депеша. Голямата печалба! Ама дали телеграфистът е предал вярно номера?

— Разбира се! — увери неговият син. — При такива неща тези хора трябва двойно да внимават. Номер 45332! Всъщност ми е жал за тоя Херолд! Сигурно е гладувал, за да събере парите за билета. Но това не е моя работа! Само не споменавай, за Бога, нищо пред моята жена. Ако научи, че искаме да измамим гравьора с десет хиляди гулдена, никога няма да го позволи.

— Какво ти скимна! Как ще се раздрънкам за такова нещо? — отвърна бащата. — Но я ми покажи вексела!

— Ето го!

След минута-две Хайлман чу бащата да пита:

— О, при предявление?

— Естествено, това е най-сигурният. Когато изплащам печалбата, старият Зигмунд Дорн получава половината и вексела ѝ обратно. Тогава сме на чисто. Но къде да скрия вексела? В моята стая

не мога да го оставя, защото жена ми тършува навсякъде. Ако го намери, всичко ще излезе наяве. Стой, хрумна ми нещо! Ще го приберем в чекмеджето на нощното ти шкафче. Жена ми не може да го отвори, тъй като само ти имаш ключ. В такива неща човек никога не може да бъде достатъчно предпазлив. Ела, татко!

Излязоха.

Вилхелм беше разбрал всяка дума. Изцяло от само себе се разбираше, че не биваше да позволи да се забележи, че е подслушал разговора. Ето защо се върна бързо в салона и застана толкова близо до вратата, че когато двамата се върнеха, трябваше да предположат, че току-що е дошъл. А ако жената дойдеше от кухнята, щеше да ѝ каже, че времето му е напреднало.

Много скоро чу стъпки. Билетопродавачът и баща му се върнаха. Присъствието на един непознат не събуди у тях подозрение. Поздравиха и Майбаум младши попита Хайлман какво желае.

— Не ме ли помните? — попита Вилхелм. — Наскоро си купих билет от вас.

— Какъв номер? — осведоми се продавачът.

— Ето този — отвърна Хайлман и показа билета.

— Хм! — изхъмка разпространителят, като прелисти списъка си с номерата на печалбите. — Веднага ще го проверя. А, ето! Действително имате късмет. На вашия билет са се паднали петдесет гулдена. Вярно, печалбите се изплащат едва след определения срок, но...

Направи многозначителна пауза и погледна косо Хайлман. Последният веднага разбра какво очакваше от него хитрецът и попита:

— Какъв процент желаете?

— Десет, значи пет гулдена — отговори билето продавачът изненадан, че толкова бързо бе разбран. Хайлман продължи несмутимо:

— И освен това ще приспаднете обичайния административен процент?

— Разбира се — кимна продавачът усмихнато.

— Благодаря много! — отвърна Вилхелм. — Предпочитам да изчакам.

С тези думи напусна стаята. Знаеше много добре за какъв да смята разпространителя на лотарийни билети. Човекът беше

измамник! Но как да сложи край на злоупотребите му?

Най-напред трябваше, разбира се, да изпълни поръчението на своя майстор и ето как до късна вечер беше на крак. Но странната история с гравьора не му излизаше от главата и той реши на другото утро да посети измамения Херолд.

Хайлман влезе в една гостилница, поръча си бира и поиска да му дадат адресната книга. Прелисти я и откри, че споменатите в разговора лица — гравьорът Херолд и старият Зигмунд Дорн — живеят почти един до друг. Пътят до високото мансардно жилище на гравьора беше труден и стръмен, ала за младия, здрав мъж не представляваше нищо. Когато почука на вратата, стори му се, че чува приглушен плач, но той бързо замлъкна. Влезе и видя, че се намира при опечалено семейство. Край масата седяха мъж и жена. Няколко деца се бяха сгушили, плачейки, в ъгъла.

— Прощавайте! — заговори той. — Името ми е Вилхелм Хайлман. Вие сте гравьорът Херолд?

— Да — отвърна мъжът слисано.

— Познавате ли някой си Дорн? — продължи да пита Вилхелм.

Удивлението на запитания видимо нарасна.

— Да. Той е нашият хазяин.

— Така, така! — додаде Хайлман предпазливо. — Да е откупил нещо от вас?

— Действително — отговори Херолд и погледна Вилхелм сега напълно объркано.

— В такъв случай май идвам твърде късно. Но да се надяваме, че нещата ще могат да се оправят. Всички присъстващи членове на семейството ли са?

— Да. Тъща ми снощи се спомина и преди няколко часа бе погребана. Сега сме се събрали и умуваме какво да правим по-нататък.

— На мен ми изглежда, че водите мизерен начин на живот?

— Много мизерен, хер Хайлман — отговори Херолд неловко.

— Е, добрият Бог се грижи за всички, той ще си спомни и за вас. Искам да си поговорим открито. Какво купи от вас Дорн?

— Един лотариен билет — призна Херолд колебливо. — Майка почина, а нямахме пари да я погребем. Ето защо продадохме билета.

— Сам ли стигнахте до тази мисъл? — рязко вметна Хайлман. — Спомнете си, това е от много голяма важност.

— Не, не стигнах сам до нея. Отидох при стария, за да го помоля за отсрочване плащането на наема. Той не се съгласи, но предложи да купи билета. Трийсет гулдена получих за него.

— Трийсет гулдена? — възкликна Хайлман. — За толкова сте продали билета?

— Аз не бях съгласна — намеси се жената на Херолд. — Малко преди смъртта си майка каза, че веднага щом отидела при добрия Господ, щяла да го помоли да ни позволи да спечелим нещичко, за да не стане неволята ни още по-голяма и моят мъж да може да се щади, понеже очите му са много болни.

Хайлман поклати глава.

— Болни очи имате? — каза съчувствено. — А при вашата бедност определено не можете да си позволите компетентно лекарско лечение. Хмм! Но не се тревожете повече. Думите на вашата тъща са се изпълнили.

Добрите хорица го погледнаха удивено.

— Как така? Откъде може да го знаете? — извикаха като от една уста.

— Кой номер имахте? — попита Хайлман.

— Четирийсет и пет хиляди триста трийсет и две — изговори бързо Херолд, който отдавна знаеше числото наизуст.

— Съвпада. Този номер е спечелил, и то десет хиляди гулдена.

— О, Спасителю мой! — изплака жената и се свлече на един стол, а мъжът ѝ се облегна преbledнял на стената.

— Не се плашете — утеши ги Вилхелм. — Все още има надежда да бъде спасена печалбата. Беше ми позволено да попадна на дирите на една много мерзка измама. Билетопродавачът е получил депеша, че на вашия номер се е паднала основната печалба. Той е отишъл при хер Дорн и го е накарал час по-скоро да откупи билета от вас. Двамата се канят да си поделят печалбата — всеки по пет хиляди гулдена.

Обикновено толкова спокойната и разсъдлива жена изкрещя високо и се хвана за косите. Хайлман я успокои:

— Не губете кураж. Още нищо не е изгубено. Аз станах случаен свидетел на мошеническия разговор и дойдох да ви предложа услугите си. Вашият мъж ще ме придружи още сега до прокурора. Ще направим донесение!

— Да, да, това трябва да бъде направено. Вернер, Вернер, бързо! Облечи си сако и тръгвайте!

Жената дръпна гравьора, който все още се облягаше на стената — блед като смъртта. Той сложи приличното сако и тръгна с Вилхелм. Когато напускаха къщата, чуха как жената на Херолд започна да разправя на децата за неочакваната печалба, но можеха да доловят само отделни думи.

— Голяма печалба!... Нашият билет!... Десет хиляди гулдена!... Край на мизерията!

* * *

Двамата мъже едва бяха оставили „Мюленгасе“ зад себе си и Херолд спря.

— Хер Хайлман, не мога да продължа — каза той. — Нещо много ми тежи на душата!

— Имате някаква тайна? — попита Хайлман изненадано.

— Да — отвърна Херолд омърлушено. — Но каква, не мога да ви кажа тук на откритата улица. Ей там има една малка гостилничка. Да се отбием за няколко минути.

Хайлман се съгласи и те влязоха в гостилницата. Поръчаха си бира и седнаха на една маса, където можеха да говорят, без някой да ги подслушва и наблюдава.

И сега Херолд започна своята изповед. Разказа за бедността си, за страха от ослепяването, за ужаса от бъдещето и как някакъв си търговец на платове го посетил един ден и му предложил да изработи матрици за фалшиви пари срещу голяма сума. Голямата неволя в крайна сметка го принудила да се съгласи. В края на разказа си гравьорът увери:

— Тъй, сега знаете всичко. Аз съм изгубен, нали? Сега трябва да доложите за мен?

— Не — отговори Хайлман, който беше следил със съчувствие неговите излияния. — Ако полицията влезе по дирите на Золбриг, той ще се пази да спомене вашето име. Експлоатацията на един беден и страдащ занаятчия не е особено славна страница. А никой не е длъжен да прави донесение против самия себе си. Достатъчно е, че се

разкайвате за своето провинение и че ще направите всичко възможно да не бъде осъществено. Поискайте си обратно плочите от Золбриг. Колко сте изработили!

— Предната получи още преди няколко дни, задната му предадох вчера.

— Значи може би все още не е късно! Идете веднага при тоя Золбриг! — посъветва Холбриг. — Аз ще ви чакам тук. Кажете просто, че сте допуснали някакво недоглеждане, разменили сте шарките по орнаментировката на средната и задната страна и искате да коригирате тази дреболия. Поискайте да ви върне плочите!

Гравьорът се отдалечи и само след кратко време се върна с израз на облекчение на лицето и двете матрици под мишница. Беше му се удало да надхитри „търговеца на платове“. С един твърд стоманен шрифт двамата мъже направиха плочите негодни. Херолд дълбоко си отдъхна. Беше снел тежък товар от душата си.

Хайлман и Херолд отидоха до Съдебната палата, където помолиха да бъдат съобщени имената им на прокурора Унтерберг. Бяха веднага приети, тъй като прокурорът вече познаваше Вилхелм като свидетел от аферата по търговията с момичета в „къщата на Мелита“. Хайлман разказа сега с помощта на Херолд историята на „голямата печалба“.

Чиновникът слушаше спокойно и си водеше бележки. После попита:

— Значи бащата на билетопродавача — хер Майбаум старши, също знае за тая измама?

— Така е — отвърна Хайлман.

— Старият Дорн има ли иначе някакъв недоносител, хер Херолд? Жена му или някой друг да е присъствал, когато е купил билета от вас?

— Не.

— Добре! Аз лично ще поема нещата в ръце — каза прокурорът и се надигна от креслото. — Хер Херолд, вие можете да си отидете вкъщи, а вие, хер Хайлман, ще ме придружите. Моля, изчакайте ме в чакалнята, докато си направя приготовленията!

Може би половин час по-късно прокурорът се отправи с Хайлман към билетопродавача. Вилхелм скоро забеляза, че двама полицаи в цивилно облекло ги следват на известно разстояние.

Когато влязоха при разпространителя на лотарийни билети, той веднага позна младия мъж.

— Какво желаете? — попита угрижено.

— Да поговорим за вашия провизион — каза Хайлман непринудено.

Продавачът изигра удивление.

— Какъв провизион? Бълнувате ли?

— По никакъв начин — отговори вместо младия мъж служителят и пристъпи напред. — Аз съм прокурор Унтерберг и във функцията си на такъв имам да ви задам няколко въпроса, на които ще трябва да ми отговорите.

— Прокурор? — попита изплашеният билетопродавач. — Този хер е доложил за мен? За някакъв билет, за печалба? Сигурно е надрънкарл някакви приказки за проценти, които искам да му приспадна?

— Не. Не се касае за проценти, а за голямата печалба — каза спокойно прокурорът — Получавате ли от време на време депеши?

Продавачът на лотарийни билети се стъписа. Какво целеше този въпрос? Реши да блъфира и отговори доста бързо:

— Последната дойде преди няколко седмици.

— Тъй ли? — рече прокурорът и повдигна вежди. — А какво ще стане, ако отида до телеграфната служба и се осведомя?

Майбаум младши съзна, че не може да отрича. Ето защо се престори, сякаш се замисля, и отговори:

— А, да, сетих се, вчера получих една от лотарийните дирекции — едно служебно известие, което не представлява интерес за вас, хер прокурор.

— О, всеизвестно е, че аз съм любопитен човек — усмихна се служителят. — Професията ми го изисква. Та какво ви беше съобщено?

— Това е професионална тайна, хер прокурор! — заяви притиснатият в ъгъла билетопродавач.

— Пред прокурора професионални тайни няма — остана непоколебим Карл Унтерберг. — Длъжен сте да ми отговорите! И така?

— Телеграфираха ми, че току-що е била изтеглена голямата печалба и се е паднала в моята партида.

Прокурорът кимна.

— Това действително е едно радостно събитие за вас. И много ме удивлява, че точно за тази депеша се сетихте толкова късно. Кой притежава билета?

— Хер Дорн от „Мюленгасе“ — знаеше какво да отговори билетопродавачът.

Прокурорът изрази учудване:

— А, онзи? Той минава за изпечен гешефтар. Странно, че големите печалби толкова рядко се падат на хора, които имат неотложна нужда от пари. Покажете ми, моля, депешата!

Разпространителят на лотарийни билети отвори колебливо едно сандъче.

— Ето я!

По тона на гласа му се долавяше, че се чувства донякъде притеснен. Прокурорът разгледа телеграмата, смръщи чело и каза:

— Съвпада. Подадена е в осем и петдесет. Вие трябва да водите списък на клиентите си, нали? Я ми го покажете!

Ръката на билетопродавача видимо трепереше, когато показва тетрадката.

— Много добре оформено — похвали чиновникът. — Всички номера хубавичко по ред. Ето въпросният билет 45332. Я да погледнем! А, тук не е записан Дорн, а някакъв друг!

— Как така? — симулира изненада Майбаум младши и пристъпи по-близо да надзърне в тетрадката.

— Тук е писано: Вернер Херолд, гравьор, „Мюленгасе“.

— Я гледай, не съм ли изтрил името? Херолд именно продаде билета на Дорн.

— Тъй ли? — попита прокурорът проточено. — Как научихте за продажбата?

— Купувачът ме уведоми.

— Вие поддържате връзки с него? Делови или частни?

— Нито едното, нито другото — заяви мъжът, който ставаше все по-възбуден.

Тогава чиновникът го заплаши иронично с пръст:

— Така ли? Хората си шушукат за някои малки далаверки, които завъртате от време на време с Дорн! Съвсем наскоро той ви бил издал вексел за пет хиляди гулдена.

Билетопродавачът се олюля. Виждаше се, че страхът направо го удари в краката. Трябваше да призове всичките си сили, за да може да отговори.

— Това определено е лъжа.

Прокурорът поклати глава.

— Хм, хм! Баща ви нали живее в тази къща? Може би той ще е по в течение на гешефтите ви. Къде е сега?

— В неговата стаичка — прощушна Майбаум. — Ама аз не разбирам...

— Няма значение — сръза го сурово на думата прокурорът. — Вървете напред!

Ще не ще, Майбаум трябваше да изпълни заповедта. Когато влязоха в стаичката, баща му се ровеше в куп старо бельо.

— Кои са тези хора? Какво искат? — попита учудено.

— Аз съм прокурор Унтерберг — гласеше отговорът. — Идвам да погледам стаята ви.

Бащата зяпна от удивление.

— Моята стая? Защо?

Прокурорът не обърна никакво внимание на въпросите му, а продължи да пита:

— Кой държи ключа за това тук?

Посочи нощното шкафче.

— Аз, естествено — прошепна Майбаум старши, пребледнял от страх.

— Я го отворете! Много бих желал да разбера дали не го е нападнал дървоядът.

Беше произнесено толкова повелително, че човекът се подчини.

— А, носни кърпи — констатира служителят. — А това малко чекмедже? Какво държите в него?

Бащата имаше усещането, сякаш от небето се е стоварил гръм и го е поразил. Запелтечи:

— Разни стари писаници, кръщелни свидетелства, удостоверения и други подобни неща.

— Отворете го все пак, моля! — нареди прокурорът.

Майбаум-баща се подчини. Синът му се видя принуден да се опре на ръба на кревата, толкова му беше примаяло. Прокурорът

заизважда листовете. Най-отдолу лежеше векселът. Той го разгърна, прочете го, хвърли удивен поглед на билетопродавача и каза:

— Вие навярно нищо не знаете за този вексел?

— Не — прогъгна запитаният.

— И вие също? — обърна се после чиновникът към бащата. — Вексел за пет хиляди гулдена, кацептиран от Зигмунд Дорн. Никога не сте го виждали? Не? Чиста случайност?

Билетопродавачът и баща му мълчаха.

— Я не ставайте смешни! — извика служителят истински ядосан. — Не съм дете, на което могат да представят невероятното за вероятно. Признавайте!

— Аз нямам какво да призная, не знам нищо — отрони едва-едва разпространителят на лотарийни билети. Баща му също отрече.

— Е, така само си влошавате положението — отбеляза прокурорът, свивайки рамене. — Към самопризналия си престъпник обикновено се проявява снизхождение, упоритите лъжци обаче не могат да претендират към подобно внимание. Вие сте възнамерявали да измамите един клет човек, лишавайки го от лотарийната печалба, и вашият баща ви е съучастник също както Зигмунд Дорн. Обявявам ви за арестуване. Сега ще ме последвате!

Майбаум-син се ядоса.

— Не, аз оставам! Освен това не ви познавам. Не знам с какво право започвате тук разпит и се ровите из мебелите ни.

Прокурорът извади от джоба легитимационната си карта и я тикна под носа на лотарийния продавач.

— Това достатъчно ли е? — попита иронично.

Онзи обаче направи отхвърлящо движение с ръка и каза:

— Това не важи. Имало е случаи, когато най-големи мошеници са притежавали такива легитимации.

Тук чиновникът окончателно загуби търпение.

— Дали важи, или не, това решавам аз, не вие! Бях решил да процедирам с възможно по-голяма умереност, но при това ваше поведение се отказвам. И така, ще ви закарам в затвора открито и под полицейски конвой.

Отвори вратата, извади една малка свирка и даде сигнал. Дватама цивилни полицаи веднага се качиха и прокурорът им даде разпорежданията си:

— Тези двама мъже отказват да ви последват, защото не сте униформени. Моля един от вас да отиде и доведе униформени жандарми. Не позволявайте на Майбаум да разговарят помежду си и ги отведете веднага щом пристигнат жандармите.

После се върна в салона да вземе списъка на притежателите на лотарийни билети. Жената на билетопродавача нямаше и представа какво е извършил нейният мъж. Като чу, че той и свекърът ѝ са арестувани, избухна във високи вопли. Служителят не можеше да се съобразява с нея. Той се отдалечи с Вилхелм Хайлман, отправяйки се сега към Зигмунд Дорн.

ГЛАВА 13

КРАЙ НА ИГРАТА

Междувременно беше станало следобед и когато стигнаха при къщата на вехтошаря, бяха посрещнати от фрау Аврора.

— Какво желаят господата? — попита тя.

— Мъжът ви вкъщи ли си е? — осведоми се прокурорът Унтерберг.

— Не знам. Той тръгва често, без да ми каже. Какво искате от него?

Прокурорът знаеше как да реагира. Той отговори остро:

— Трябва да го питаме нещо. И така, къде е мъжът ви?

Жената опря ръце на хълбоците и каза:

— За вас той на никой случай не у дома. Такива грубиянски хора пъдим ние!

— Пита се само дали ние ще позволим да ни изпъдят — рече прокурорът. — Дръпнете се настрана, имаме нужда от място!

Двамата мъже се промъкнаха покрай нея във вътрешността на къщата. Тя обаче бързо се намърда между тях и се развика високо:

— На помощ! На помощ, Зигмунд!

Тогавя се отвори вратата на второто помещение.

— К'во има? К'во станало, жено?

— Тез' мъже нахълтали със сила. Те много груби към мен! — извика Аврора. — Не си отиват, макар да ги отпратила!

Дорн направи негодуваща физиономия.

— Това безсрамно! Не съм аз господар даже в свой собствена къща? Трябва ли пратя за полиция?

— Не е необходимо. Тук е дори прокурорът — отбеляза Унтерберг сухо.

— Проку...! — Думата заседна в устата на вехтошаря. — Дяволска кръв! Какво имате при Зигмунд Дорн търсите?

— Ще разберете. Излезте, фрау Дорн, и се погрижете да не бъдем смуцавани.

— Да, излез! — пригласи Зигмунд. — Тез' господа ще питат сигур' дали някой не продавал при мен откраднат предмет. Това служебна тайна, която никога не бива чуе. Не пускай никакъв човек, докато не свършили сме беседа.

Жената се подчини, а мъжът ѝ отведе двамата посетители в своята стая.

— Така — каза той. — Сега любопитен съм к'во има да ме питате!

— Надявам се, че ще ни дадете достоверна информация! — подхвана прокурорът. — Извършвате ли сарафски операции?

— Да, ако издател на вексел сигурен мъж — отвърна старият предпазливо.

— А случва ли се и вие да плащате с вексели?

Дорн се направи на света вода ненапита.

— Не трябва ли издавам пак кое вече приел?

— Вчера например — попита прокурорът с подигравателна усмивка — да сте акцептирали вексел?

Страх скова крайниците на стария. Той каза бързо:

— Това трябва една голяма заблуда. Гледайте търговска книга тук! — Отгърна един дебел търговски дневник. — Преди пет дена съм получил вексел на търговец Волкенберг, издаден на сто гулдена, а после никакъв повече!

Прокурорът погледна в книгата, кимна и каза:

— Вярно е. Така е записано. Значи погрешно са ме информирали. Но на лотария играете, хер Дорн, нали?

Страхът на стария стигна до небето. Присъствието на прокурора със закупения билет ли имаше нещо общо? Най-напред искаше да отрече, но нали в крайна сметка щеше да стане известно, че голямата печалба се е паднала на него. Ето защо отговори:

— Аз опитал пръв път в мои стари дни.

Прокурорът стана сериозен.

— Така ли? Кой номер имате?

— Четирийсет и пет хиляди триста трийсет и две.

— От билеторазпространителя ли го купихте?

Старият се изплаши още повече.

— Купил го от един, който нуждаел пари, за трийсет гулдена. От гравьор Харолд в съседна къща — каза колебливо. Прокурорът

имитира удивление.

— Трийсет гулдена? Много пари. Та той струва само пет!

— Ама това последно теглене и на него може пада се голяма печалба — отвърна хитрият вехтошар.

За прокурора работата стана вече твърде глупава.

— Може би познавате този документ? — попита той сепнато. Измъкна вексела, който беше намерил при продавача на лотарийни билети, и го показа на стария.

Онзи отскочи ужасено назад и извика:

— Небеса! Как дошъл вексел във ваша ръка?

— Имам го от въпросния лотариен служител — произнесе прокурорът сурово. — Безсмислено е да отричате! Покажете ми билета!

Зигмунд Дорн се вцепени от страх. Безмълвно отвори писалищния пулт и натисна една скрита пружина, при което изскочи секретно чекмедже. От него извади билета. Даде го на прокурора, но преди това бутна отново чекмеджето да се заключи.

Чиновникът се подсмихна доволно. Беше наблюдавал внимателно действията му и сега знаеше как се отваря чекмеджето. Разгледа лотарийния билет и каза:

— Сега ми покажете разписката, която ви е издал разпространителят на билети.

Вехтошарят отстъпи крачка назад.

— Хер, не разбирам ви! — извика ужасено.

— Но аз вас толкова по-добре — отбеляза спокойно прокурорът. — Разпространителят споделил с вас, че Херолд притежава „голямата печалба“. Вашата задача е била да откупите билета от гравьора, след което сте щели да си разделите с билетопродавача печалбата. Сделката е документирана с този вексел и разписката, която ви е дал Майбаум. И тя е тук!

С тези думи пристъпи към пулта, натисна пружината и чекмеджето отново изскочи. Дорн нададе крясък на ужас. Улови чиновника за ръката и извика, изпълнен със страх:

— Стой, стой! Какво тук правите? Какво имате гледа в сандъче?

Поиска да издърпа служителя от пулта, но този го отръска от себе си.

— Махнете си ръката, иначе ще повикам моите хора и ще наредя веднага да ви сложат белезници!

Дорн бързо си дръпна ръката. Прокурорът взе от тайното чекмедже най-горния документ и го разгърна.

— Аха, ето я разписката! Е, хер Дорн, сега какво ще кажете? Все още ли ще отричате?

— Показвайте я!

Унтерберг му показа отдалеч листа. Старият направи физиономия на най-голямо удивление и каза:

— Не познавам таз' хартия. Никога не я виждал.

Прокурорът се направи на учуден.

— Странно! Една разписка с подписа на билетопродавача се озовава във вашия пулт, а вие не знаете как. Онзи пък притежава вексел с вашия подпис, който никога не е виждал... много мистериозно! Хер Дорн, имайте добрината да ме последвате до лотарийния продавач, за да изясним тази тайна. Кажете на жена си да ви донесе сакото и шапката!

Нареждането прозвуча толкова категорично, че Дорн не посмя да възрази. Извика жена си, нареди ѝ да му донесе нещата и ѝ каза, че ще направи с хер прокурора едно посещение.

Вън патрулираха възможно по-небиещо на очи няколко полицаи в цивилно облекло. Когато видяха тримата мъже да излизат от къщата, те се отдръпнаха и ги последваха на известно разстояние. Вилхелм Хайлман попита служителя:

— Моето присъствие ще ви бъде ли още необходимо, или сега мога да се сбогувам с вас?

Прокурорът му подаде ръка.

— Можете да си вървите, хер Хайлман! Ако се нуждая от вас, ще получите известие!

Хайлман се сбогува и побърза да отиде при гравьора, за да му занесе новините. След това настроението в къщата на бедния Херолд значително се подобри. А Хайлман обеща още да поговори за очното заболяване на гравьора с Франц Арнд, който познаваше някои способни доктори.

* * *

През това време Зигмунд Дорн крачеше до прокурора в крайно потиснато настроение. Какво щеше да свидетелства още билетопродавачът? Щеше ли още да му утежни положението? За свое голямо безпокойство забеляза, че служителят го води към местния затвор.

— Къде вървим, хер прокурор? — попита той. — Мислил, отиваме при продавач?

— Действително! — потвърди запитаният. — Той ни чака тук.

Влязоха, минаха по един коридор и стигнаха до масивна, обкована с желязо, врата. Прокурорът я отвори с ключ и после пак я заключи грижливо. Зигмунд Дорн се озова в дълъг проход, който свършваше при един зарешетен прозорец. Отляво и отдясно по коридора имаше тежко обковани врати, снабдени с двойни железни резета. На всяка от тях бе сложена табелка с име. В дъното при прозореца стоеше един служител с голяма връзка ключове в ръка.

— Боже мой! — извика старият. — Къде сте ме довели, хер прокурор?

— Не забелязахте ли? — попита този. — Това е затворот. Продавачът на билети също се намира тук, поне така се надявам. Нека попитаме!

Ключарят, познал прокурора, веднага приближи — Унтерберг се осведоми:

— Дойдоха ли две попълнения?

— Да, хер прокурор, продавачът на лотарийни билети и баща му. Тъкмо се обличат.

Карл благодари късо и се обърна към Дорн:

— Е, сега няма да можем да говорим с тях. Ще трябва още малко да изчакаме, хер Дорн. Влезте, моля, временно тук!

Показа една врата, на която нямаше име. Ключарят го разбра веднага и отвори.

— Тук да влизам? — попита старият ужасено. — В таз' дупка с нар, дървено ведро, две вериги и железни прътове на прозорец?

— Тук тази обстановка е обичайна — каза прокурорът невъзмутимо. — В тази килия ще чакате продавача на билети. Вие сте арестуван!

Тогава старият изкряска ужасено:

— Какво трябва означава това?

— Размислете в килията!

Унтерберг даде знак на надзирателя. Дорн беше втикнат в килията, резетата издрънчаха. Старият нададе силен, нечленоразделен крясък, смъкна се на нара и заскуба с две ръце косите си. Неговата игра беше свършила.

ГЛАВА 14

КРАЛЯ НА КОНТРАБАНДИСТИТЕ

Прокурорът Карл Унтерберг обитаваше едно скромно жилище под наем в Стария град на столицата. Пред своите съседи той минаваше за старателен и знаещ дълга си чиновник, но и също като заклет ерген. Работеше до късните часове в Съдебната палата. Посетители почти не приемаше, с изключение няколко колеги, но и тогава най-често имаше да обсъжда с тях служебни работи.

Беше сряда вечерта, две седмици след арестуването на вехтошаря Зигмунд Дорн. Прокурорът имаше гости в частното си жилище, с които водеше оживен разговор.

Около кръглата маса в уютната му стаичка седяха детективът Франц Арнд и комисарят Андерс, който тъкмо правеше забележката:

— Впрочем, хер прокурор, вината на билетопродавача Майбаум и онзи Зигмунд Дорн несъмнено ли е доказана?

— Билетопродавачът и неговият баща след първоначалното отричане признаха — осведоми Унтерберг, — че са измъдрили измамата заедно със Зигмунд Дорн. Вероятно ще се отърват с по-малко наказание от стария вехтошар, който продължава упорито да отрича. Но ние междуременно събрахме доказателства, че се е занимавал с всевъзможни незаконни сарафски операции. В къщата му намерихме и таен списък на неговите длъжници, според който част от младата аристокрация на нашата достопочтена столица — той се усмихна леко — честичко се е отбивала у него. И за вас може би има нещо интересно, хер Арнд. Познавате ли някой си лейтенант Бруно фон Шарфенберг?

Тайният полицаи вдигна бавно глава и попита:

— Не е ли това синът на бившия господар на Карл Петерман?

— Съвсем вярно — потвърди прокурорът. — Работата на Петерман, за която ми разказахте при арестуването на Мелита и нейните съучастници, оттогава не ме е освободила, хер Арнд. При разпита Мелита призна, че Уланд ѝ е водил през неравномерни

интервали момичета от обикновен произход. Била им обещавана работа като икономки или домашни помощници, за да разберат едва после в Роленбург истинското естество на своето „назначение“. Не всички, наистина, се противели като Вали Петерман. Относно Петерман Мелита знаела само, че лежал в затвора. Между другото и тя, и нейните помощници се намират „на топло“ и няма да се измъкнат от наказанието си. „Момичетата“ ѝ освободихме, тъй като повечето и бездруго бяха станали жертва на тези нечисти машинации. Но все още остава открит въпросът относно вероятната невинност на Петерман.

Помълча за миг. Гостите следяха напрегнато неговия разказ.

— Когато прегледахме търговските книги на стария Дорн, открихме името както на Уланд, така и на Шарфенберг. Не е изключено следователно вехтошарят да е имал връзка с бандата търговци на момичета, но само периферна. Хер Фон Ансбах, когото познавате, се е заел с разследване работите на Петерман. Аз го помолих тази вечер да дойде и да ни осведоми. Наистина съм учуден къде се бави толкова дълго. А, това сигурно е той!

На вратата тъкмо се бе позвънило. Прокурорът скочи от креслото си, напусна помещението и след минута-две се върна с асесора. Настаниха се, чашите бяха отново напълнени и Франц фон Ансбах започна сега по подкана на прокурора своя разказ.

— На всички ви са известни обстоятелствата около арестуването на Петерман, ала ние досега така и не успяхме да установим, че действително е имал комарджийски дългове, които да са го подтикнали към злоупотребата. Напротив, аз открих, че по времето, когато е била извършена, лейтенант Бруно фон Шарфенберг е имал значителни задължения. След продажбата на материалните ценности, която е бил принуден да извърши, те са възлизали на около пет хиляди гулдена.

Арнд тихо подсвирна и комисарят също бе видимо изненадан.

— Подобно на вас реагирах и аз — кимна асесорът усмихнато. — Цялата работа ми се стори крайно подозрителна. Когато добих абсолютна сигурност, че сведенията ми за Шарфенберг са достоверни, отидох при него и му казах право в лицето, че той е присвоил парите и Петерман се е натопил само заради него. Признавам, че не беше особено коректно. Във всеки случай Бруно фон Шарфенберг реагира с видима уплаха. Не призна, но и не възрази кой знае колко убедително.

Аз го помолих настоятелно да поговори с баща си по случая и да си признае.

Асесорът замълча и другите също запазиха продължително мълчание. След това прокурорът отново взе думата:

— Виждате, майне херен, правосъдието работи бавно, но неуморно! Макар и все още да не можем да представим абсолютно достоверни доказателства за невинността на Петерман, то все пак събираме прилежно улики. Сигурно си спомняте лейтенант Едмунд фон Рандау, свидетеля на инцидента между Петерман и слугата на Мелита? Този млад мъж, който впрочем се е заел с Петерман и неговата дъщеря и ги е настанил в жилище близо до имението на своите роднини, не е бил сам при Мелита. Цяла тайфа офицери с леко сърце е възнамерявала да прекара там една забавна вечер, когато се случило споменатото събитие. Аз обещах, наистина, да не упоменавам имената на тези „господа“ в следователските записки, но нямаше как да пропусна все пак един разговор с „предводителя“ на веселата компания, някой си оберлейтенант фон Хагенау. Той явно е рядка птица. Според него в гарнизона било всеизвестно, че Бруно фон Шарфенберг имал големи дългове и една непогасена разписка на честна дума при Зигмунд Дорн. Дори се стигнало по този повод до разпра в казиното на офицерите.

— А какво казва неговият баща за всичко това? — поиска да знае Арнд.

— Той си няма и представа за тези неща. Преминал е в запаса и си живее в замъка Валдау, който е отдалечен на доста път оттук. Впрочем ние сега наблюдаваме Шарфенберг. Онзи ден той на два пъти потърси Дорн, но неговата жена знае само, че е отпътувал. Аз благоразумно избягвам да оглася арестуването на вехтошаря, защото искам да се запозная с неговите съучастници, ако има още такива. За съжаление в последните дни вече не можем да продължим надзора на Шарфенберг. Първо, младият мъж стана много предпазлив. Както изглежда, излиза вече само нощем, и то навярно цивилен. Във всеки случай често губим следата му. И, второ — прокурорът направи изразителен жест, — имахме да вършим и друга работа.

— Разбирам! — обади се комисар Андерс. — Науман, Краля на контрабандистите!

— Да — потвърди прокурорът, — ние успяхме да заловим придобилия опасна слава Волф Науман, който наред с другите престъпления е извършил и две убийства на гранични войници. През последната седмица беше заловен с неколцина свои съучастници в едно малко селце горе в планините.

— За жалост неговата банда не е напълно разбита — довърши с досада комисарят. — Говори се, че имал в столицата ред съучастници, които само чакали удобен случай да помогнат на своя главатар да се измъкне на свобода. Контрабандата в планините и бездруго се е разпростряла толкова нашироко, че човек би трябвало да арестува цели села, за да може да сложи край на този занаят.

— И сега, хер Арнд — обърна се прокурорът към тайния полицай, — ние молим за вашата помощ. Бихте ли могли в интерес на пълното реабилитиране на Карл Петерман да хвърлите едно бдящо око на Бруно фон Шарфенберг?

Арнд кимна в знак на съгласие.

— Естествено, трябва да имам точно персонално описание на лейтенанта и да бъда поне донейде запознат с неговите навици и начин на живот — каза той, обръщайки се към Франц фон Ансбах. — Сигурно няма да ми откажете помощта си, хер асесор?

Последният побърза да увери, че се намира изцяло на разположение на хер Арнд.

— Следователно работата е уговорена — отбеляза със задоволство прокурорът. — За ваше здраве, майне херен!

С тези думи вдигна чашата и пи една дружеска наздравица за своите гости.

ГЛАВА 15

НАУМАН И БОРВАЛД

Беше по същия час на една усамотена улица в столицата. Остър вятър шибаше с плющене поройния дъжд по прозорците на къщите. Светлината на газовите фенери беше изгубила своята сила, така че дори хора, които се разминаваха наблизко, не можеха да се разпознаят.

Малко бяха пешеходците, осмелили се да се движат по улиците в този час. Който не беше принуден да излезе в това лошо време, предпочиташе да си седи вкъщи край топлата печка.

Един мъж се изкачваше откъм реката по една от тесните улички. Беше наметнал някакво старо палто и вървеше ниско приведен, за да изглежда възможно по-дребна неговата висока и плещеста фигура. Държеше се колкото може по-настрана от фенерите. Така достигна необезпокоявано една полусрутена къща — от даваните под наем — и почука три пъти на вратата през определени интервали. Заради вятъра, който поглъщаше почти всякакъв шум, трябваше да повтори тропането.

Най-после резето беше изтеглено и вратата се отвори, но само до малка пролука.

— Кой е? — попита женски глас.

— Хардер вкъщи ли е? — отговори с въпрос непознатият. — Непременно трябва да говоря с него.

— По какъв въпрос? — гласеше отговорът.

— По дяволите! — изруга той нетърпеливо. — Това не е твоя работа, глупава жено!

— Охо! — отговори жената. — Тук не всеки може да влезе. Кой сте вие?

— Това ще кажа лично на него. Искам да сляза в зимника!

Придаде на последните думи доловимо натъртване, което веднага въздейства.

— Е, добре! — каза тя. — Елате!

Едва сега отвори напълно вратата, така че той можеше да влезе. Запази приведената стойка. Както можеше сега ясно да се види, „палтото“ му се състоеше от два грубо съшити чула. Единия край държеше пред лицето си. И тъй като периферията на старата шапка, която носеше, бе спусната ниско към челото, от чертите му нищо не можеше да се различи. Жената вдигна лампата да го освети в лицето, ала той ѝ се тросна:

— Разкарай се с тая лампа! По-добре извикай дъртия да излезе, не мога вечно да кисна тук!

— Слезте по стълбите към избата! — промърмори жената недоволно. — Мъжът ми е долу.

Непознатият се спусна мълчаливо по стълбите. Вратата на избата беше само притворена, така че можеше да влезе.

Стопанинът на къщата Хардер работеше в едно едва осветено помещение. Непознатият беше отметнал „балтона“ и държеше шапката в ръка. Хардер вдигна свещта, при което брадатото лице на непознатия можеше добре да се различи.

— Всички добри духове! — изплъзна се от устата му — Борвалд! Акробатът Борвалд! Какво търсите тук? Науман е заловен! Освен това полицията ви издирва, понеже сте били обрали директора на вашия цирк.

— Е, и? — Борвалд направи пренебрежително движение. — Имах проклетия късмет да се набия на очи. Но сега да поговорим за по-важни работи. Можете ли да осъществите връзка с хората на Краля на контрабандистите?

Хардер сви рамене и отвърна колебливо:

— Това сега е опасно!

— Глупости! Това винаги си е било опасно! — ревна Борвалд сурово. — Известна ли ви е сегашната местосбирка на Наумановите мъже?

Хардер замълча със спотаена злоба. Исполинският акробат сложи ръка на рамото му и заплаши:

— Искам да ми дадете отговор! Не го ли направите, това ще е само във ваша вреда. Ще се настаня тук на квартира, докато не ми кажете това, което искам да знам. Намерят ли ме, знаете какво ще последва!

Подейства. Хардер запелтечи изплашено:

— Това е невъзможно! Не мога да ви приема в дома си. Ако ви намерят при мен, изгубен съм. Но аз познавам един, който може да ви даде информация за бандата на Науман. Ще ви изпратя при него.

— И през ум не ми минава — ухили се Борвалд с решително изражение. — Аз оставам тук, а вие ще отидете да го доведете! Ще се разположа спокойничко във всекидневната при жена ви и няма да си тръгна, преди да съм говорил с човека. Това е последната ми дума по този въпрос. Така че вървете!

Отправи се към вратата да напусне избата. Хардер го улови за ръката и заговори с тревожен тон:

— Вярно било значи! Подаде ли човек пръст на Дявола, той скоро ще му поиска цялата ръка. За в бъдеще ще се пазя от подобни истории. Но сега трябва да ви помогна. Така че тръгвам.

— Хубаво — ухили се Борвалд, — ама побързайте, за да не се налага да ви чакам цяла вечност!

— Ще го уредя колкото може по-бързо.

Хардер извади ключа за зимника от джоба и поиска да тръгне, но акробатът го задържа и каза:

— Стой, куме! Каква е тая работа с ключа?

Хардер се направи на предпазлив.

— Трябва да ви заключа!

— Глупости! — откликна ядосано Борвалд. — Не съм такъв загубеняк, че да се оставя да ме затворят. Тогава ще бъда подхвърлен на всички възможни опасности. Не, дайте ключа на мен. Ще заключа отвътре. Баста!

Издърпа ключа от ръката му и го избута през вратата. Хардер предупреди отвън:

— Само да не се налочите с ракията ми!

— Не се безпокойте! Нямам желание да се самоубивам с отровата ви!

Едва Хардер беше излязъл, Борвалд заключи вратата и седна на пода малко да си почине. Беше много уморен и скоро изпадна в дрямка, така че напълно изгуби представа за времето. Внезапно беше събуден от стъпки.

На вратата се почука.

— Кой е? — попита Борвалд.

— Аз, Хардер! Водя го! — прозвуча отвън.

Борвалд отвори. Вън стоеше очакваният с един друг. Мъжът каза на Хардер:

— Качете се горе и застанете на пост! Това, което имаме тук да си говорим, е предназначено само за нас двамата!

Влезе в зимника, заключи вратата отвътре и измери с поглед исполина, който стоеше пред него с вдигната лампа. Новодошлият беше мъж към петдесетте, с пронизващи очи и черна цялостна брада; добре, но небиещо на очи облечен. Акробатът никога не беше го виждал.

— Не ви познавам — каза той.

— Толкова по-добре — отговори онзи остро. — Вие сте оказали на Краля на контрабандистите няколко незначителни услуги, ала въпреки това не се числите като мен към най-доверените му хора. Знаете ли къде се намира той сега?

— Хмм! — изсумтя Борвалд. — Това знае всяко дете. В една килия на тукашния пандиз.

— Съвсем вярно — потвърди другият. — Борвалд, вие сте силен мъж. Вече сте го доказали по-рано, когато сте ни помагали в нашите акции. Такива дивотии, както сега в цирка, разбира се, няма да можете да вършите. И за какво пък ви трябваше да ограбвате директора? Нима не получавате достатъчно пари от Науман? Но както и да е, наемате ли се да освободите Краля на контрабандистите?

Акробатът направи изненадана физиономия. После се почеса по почти оголения череп.

— Хмм! Това е тъпо! Всеки си има своята нива, която най-добре си обработва. Един обича да прилага хитрост, друг разчита на физическите си дадености. За освобождаването на един затворник се иска хитрост. Това не е по моята специалност. Аз предпочитам да работя с юмруци.

— Това и ще правите — пресече рязко приказките му другият.

— Да не би да трябва да разбия с юмрук стените на дранголника, за да измъкна Науман?

— Не. Ще кажа само, че не се изисква и най-малката хитрост. Аз успях да набавя главния ключ от тукашния затвор. Ако проникнете там през нощта и прегледате списъка на килиите, лесно ще можете да стигнете до тази на Краля на контрабандистите. Но се иска предпазливост, той сигурно е строго охраняван!

— Нямайте грижа — отвърна Борвалд. — Един малък удар с убиеца често върши чудеса.

Другият кимна.

— Виждам, Борвалд, че мога да разчитам на вас. Часът да бъде освободен Науман, още не е дошъл, наистина. Ние ще ви дадем знак, когато се стигне дотам. Това ще стане в рамките на три дни. Тогава ще получите и ключа. Но преди това още един въпрос. Имате ли някой познат в столицата, при когото да сте в безопасност?

— Хмм! — помисли Борвалд. — Освен Хардер само още един, но той не е напълно сигурен. Няма да ме издаде, иначе лошо му се пише. Работили сме заедно. Представя се за търговец на платове, но за истинската му дейност по-добре да не говорим.

— Как се казва?

— Золбриг. Живее на „Ноймаркт“ номер 12. Мога да се подслоня при него.

— Добре — съгласи се довереникът на Краля на контрабандистите. — Когато настъпи времето, ще ви осведомя и ще ви донеса главния ключ. Той не отключва, разбира се, вратите на отделните килии, но за мъж с вашата физика това няма да представлява мъчнотия. Ето ви петдесет гулдена като предплата.

Подхвърли му една кесия, която Борвалд алчно прибра.

— Още нещо — прибави мъжът. — Ако освободите Науман, ще излезете за известно време заедно с него в чужбина. За тази цел обаче са необходими пари за път повече, отколкото ние можем да ви снабдим. Ето защо Краля на контрабандистите ни заповяда от затвора чрез куриер да ви издирим. Една щастлива случайност ви доведе право при Хардер. След освобождаването си Краля на контрабандистите иска да отидете заедно веднага до хотел „Юнион“.

Борвалд не разбра.

— Не мисля, че ще бъдем добре дошли там — каза накрая.

— Ама че идиотщина! — извика другият. — Вие няма да отседате там, а ще „работите“! В хотела понастоящем живее световноизвестната американска певица сопрано мис Елън Стартън. Бижутата ѝ стрували милиони... а безгрижната лейди обикновено ги съхранява в стаята си! Разбирате ли?

Борвалд направи с ръка красноречив жест.

— Разбирам напълно — каза той, зарадван от перспективата да се сдобие отново с пари.

— В такъв случай сега да си вървим.

Напуснаха избата. Горے при външната врата Хардер добросъвестно бе стоял на пост. Довереникът на Науман му даде една монета и излезе с Борвалд на улицата, където стихията беснееше сега кажи-речи по-злостно отпреди.

— Е, адио — каза приятелят на Краля на контрабандистите. — Ще се срещнем при Золбриг. Впрочем аз се казвам Рудолф, фамилното име е без значение.

С това двамата „достопочтени“ господа се разделиха и бързо се отдалечиха в различни посоки.

Акробатът Борвалд пое към „Ноймаркт“, но малко преди да го е достигнал, зави с една странична уличка и хлътна там в една порта. Това беше задната страна на къщата „Ноймаркт“ 12.

Той се промъкна от градината в двора и огледа горе редицата осветени прозорци. После събра няколко камъчета и ги хвърли по един от тях. Бушуващата буря заглуши лекия шум от изчаткалите по стъклото камъчета, така че Борвалд трябваше няколко пъти да повтори опита. Най-после горе се отвори едното крило на прозореца и се появи главата на мъж. Борвалд плесна три пъти с ръце по особен начин и главата веднага се дръпна. Само след кратко време задната врата се отвори и човекът дойде в двора, хвана го за ръката и го помъкна към една барака за дърва и въглища.

— Борвалд, ти ли си? — попита той.

— Да. Че кой иначе? Знае ли някой друг тези сигнали?

Золбриг поклати глава.

— Не. Но, човече, ти много рискуваш! Навсякъде те търсят. Какво търсиш в столицата?

— Подслон при теб! — отвърна Борвалд лаконично.

Търговецът на платове отскочи стреснато назад.

— За теб аз място нямам. Не можеш да очакваш, че заради теб ще се подхвърля на толкова голяма опасност.

— Тази опасност сега е много малка — увери Борвалд, поклащайки глава. — Кой ще ме види у дома ти? Твоята жена, прислужницата ти и никой друг! Аз съм ти просто един стар приятел, дошъл да ти погостува няколко дни. Защо да не мине номерът?

Золбриг остана смълчан. Тогава акробатът сложи ръка върху неговата и попита:

— Значи не искаш, Золбриг? Макар че сме толкова добри приятели?

— Това време мина! — отбеляза Золбриг. — Сега не можем да си позволим да се познаваме.

Борвалд се ухили.

— Струва ми се, драги, че ние въобще не се познаваме, поне ти мен още не, иначе нямаше да ме пъдиш! Ако не ме приемеш, ще отида на предната врата и ще звъня, докато жена ти ми отвори. Тогава ще й кажа по какъв начин си ми задължен и откъде се познаваме. Как стоят сега нещата, искаш, или не?

Золбриг се почувства притиснат натясно, знаеше, че не може да излезе насреща на акробата. Ето защо попита, изскърцавайки със зъби:

— Колко дълго се каниш да останеш?

— Най-много три дни — отвърна Борвалд, приемайки че дотогава довереникът на Науман ще го потърси. И прибави: — Окъсан съм, трябва да ми набавиш нови дрехи. Ще ти дам пари. Първата нощ мога да спя и тук.

— Добре — съгласи се Золбриг, радостен, че поне временно има сигурно скривалище за опасния гост. — Ще те оставя засега тук, за да не те спипат. От какви неща се нуждаеш?

Борвалд помисли.

— Пардесю, шапка, панталон и ботуши.

— Значи ще трябва да нагризя киселата ябълка. Ще те представя на жена ми като стар познат, когото случайно съм срещнал.

Акробатът кимна.

— Добре! Ще си измисля някакво друго име. Сега изчезвай! Копнея за сън. Стой, още едно! Утре или в другиден един мъж ще пита за мен, така че ще ми го доведеш.

— Дявол! — изруга Золбриг. — Вече се знае, че си при мен?

— Само един-единствен го знае — успокой го Борвалд, — а от него няма защо да се страхуваш. Може би още утре ще те напусна.

Наполовина успокоен, Золбриг си тръгна.

* * *

Беше събота предиобед след описаните събития. Акробатът Борвалд, представен като стар познат пред фрау Золбриг, още спеше в квартирата си, когато бе събуден от своя „хазяин“.

— Мъжът те чака.

Борвалд скочи от леглото, облече се бързо и последва Золбриг във всекидневната. Там стоеше довереникът на Краля на контрабандистите.

— Добър ден — поздрави той и подаде ръка на Борвалд. — Можем ли за миг да поговорим на четири очи?

По знак на Борвалд Золбриг се отдалечи. После съучастникът на Науман предаде очакваната новина:

— Работата ще стане днес, точно в полунощ. Краля на контрабандистите е осведомен. Ето — той извади връзка ключове и една карта и ги подаде на Борвалд, — генералните ключове и един план на затвора. А сега си свършете работата добре и следвайте после стриктно указанията на Науман.

С тези думи се сбогува. Едва си беше тръгнал, Борвалд извика крайно доволен „приятеля“ Золбриг.

— Чуй, драги мой, ти с такава голяма радост ми каза „добре дошъл“, че наистина ми е безкрайно мъчно, дето ще мога да се насладя на гостоприемството ти само и тази вечер. Аз изчезвам.

— Тръгни си с ведра песен от мен и хич не се вясвай след този ден! — римува Золбриг с кисела физиономия.

— Негоднико, ама ти направо се пръскаш от нежност! — запази жизнерадостния си тон акробатът. — Надявам се, съзнаваш колко ми е трудно да се разделя с теб. Ама съдбата явно го е решила, така че трябва да се примирим и да не проливаме потоци сълзи, които само ще ни развалят доброто настроение. Аз не съм привърженик на безполезните вълнения. Така че да ги зарежем. Точно в полунощ съм изчезнал.

Борвалд остана целия ден и вечерта сам. Ядене и питие получи в своята стая, иначе никой не се заинтересува от него.

Следобед започна отново да вали. Когато вечерта се спусна, дъждът се лееше на потоци, а към полунощ се разбесня буря и стоварваше пороя с такава мощ по улиците, че човек едва можеше да се държи на краката си. Точно това бе времето, от което Борвалд се

нуждаеше. Сега по улиците сигурно не се мяркаше човек, освен по крайна необходимост.

Точно в дванайсет Золбриг дойде при акробата.

— Ее, готов ли си? — попита. — Излизането ти май наистина трябва да е много наложително! При това ужасно време никой не би тръгнал по улиците. А сега си обирай крушите и повече кракът ти да не е стъпил тук!

— Ще избягвам! — ухили се Борвалд. — Почакай малко! Нямах ли някой чук?

— Не един, а няколко — отвърна Золбриг озадачен. — Какво се каниш да правиш с него?

Золбриг познаваше този тон. За да се отърве час по-скоро от бившия си съучастник, той му изпълни желанието, после го изпрати до вратата и каза:

— Сега си върви, но не забравяй: Никога не си бил тук!

— Така ли трябва да звучи сбогуването на един приятел? — отвърна присмехулно Борвалд. — Е, все едно. Много ти здраве и се пази от панделата. Съдиите обичат да натикват там фалшификатори на пари.

И Борвалд излезе в дъждовното време. Бурята сграбчи неговата исполинска фигура с такава сила, че с мъка се задържа изправен. Буквално се облягаше на напора. Не срещаше никакъв човек. Дори нощните пазачи се бяха спотаили във входовете за коли, та поне донякъде да бъдат защитени. Беше наистина време за мошеници. Светлината на фенерите осветяваше улицата само на няколко крачки, бурята правеше видимостта по-нататък невъзможна. Борвалд се добра до зданието на затвора. Промъкна се около него да види дали не е пазено отвън, но не забеляза човешко същество.

Акробатът нямаше нужда от главния вход, а потърси една задна порта, която водеше до двора на затвора. Измъкна получените вчера от „Рудолф“ главни ключове и започна да ги пробва. Един стана и портата се отвори.

Той я заключи след себе си и се запромъкна тихо покрай стената до страничния вход на сградата. Тук също отвори и заключи след себе си. Озова се в един оскъдно осветен коридор. Вляво една врата водеше към стаите за разпити и канцелариите, а друга вдясно — към същинския затвор. Той я отвори и пристъпи в едно преддверие, от

което се изкачваше нагоре стълбище. Тук си събу ботушите и ги скри под стълбите. Тръгна нагоре безшумно, по чорапи. Бурята вилнееше с такава ярост, че дори един висок шум не би се чул тук във вътрешността.

В горната част на стълбището стигна до една врата и предпазливо я отвори. Влезе, но този път не я заключи, а само я затвори. Пред него се простираше дълъг, ярко осветен коридор с килии. На първата врата можеше да се прочете „Надзирател“. Другите врати бяха отбелязани с поредни номера. Той пристъпи до първата и се заслуша напрегнато. По време на едно затишие на вятъра му се стори, че долавя хъркащи звуци. Отвори съвсем тихо и погледна през процепа в малкото помещение. Затворническият надзирател спеше изпънат на кревата. В ръката си държеше връзка ключове. На стената висяха вериги и разни пранги. На масата лежеше една разтворена книга — регистърът на килиите.

Акробатът придърпа вратата след себе си и пристъпи тихо до леглото. Без с мигла да трепне, измъкна чука, замахна и го стовари върху ключаря. Удареният само се изпъна и не издаде звук.

— Дотук добре — промърмори Борвалд. — Да се надяваме, че нищо непредвидено няма да се случи.

Взе връзката ключове на надзирателя и приближи до масата.

— Номер осем, етаж първи: Волф Науман, дясно крило — прочете той. — Съвпада, точно както е отбелязано в плана на разположението. Значи напред!

Напусна стаята на надзирателя и заключи зад себе си. Беше си прибрал чука. На една закачалка в коридора висяха куртката и фуражката на ключаря. Борвалд си сложи фуражката и облече куртката. Беше му твърде тясна и къса, но стигаше да заблуди за кратко време евентуалните постове.

Сега Борвалд отиде до крана за светилния газ и го завъртя. Светлината в коридора почти угасна. Тръгна по коридора до мястото, където една врата водеше към дясното крило. Там се ослуша. Когато бурята си пое отново дъх, подслушвачът чу твърди, отмерени крачки.

— По дяволите! Военен пост — изруга той. — Така си и мислех. Е, не ме е страх!

Отвори с връзката ключове на надзирателя подчертано силно вратата. Постът чу, обърна се и попита:

— Кой е там?

— Смяната. Елате, моля!

Войникът съгледа лъскавите копчета на куртката и цветната фуражка. Не изпита подозрение.

— Какво има? — попита той, приближавайки. Борвалд стоеше при входа, едва-едва осветен от мъждивата газова светлина.

— Нищо ли не чухте? — попита.

— Какво да съм чул?

По време на тези думи мъжът съвсем бе приближил, така че Борвалд можеше да го докосне с ръка.

— Някакво рязане с трион и пилене.

— Къде? — запита нищо неподозиращият войник.

— Там отзад.

Борвалд посочи навътре в коридора на крилото. Войникът се обърна неволно и проследи с очи показаната посока. В същия миг исполински силният мъж го стегна с лявата ръка за гърлото и го души до изпадане в безсъзнание. После бързо се прокрадна до килия номер осем. С връзката ключове на надзирателя в ръка започна да пробва кой ще стане. Скоро вратата беше отворена.

— Хер Науман! — прошепна Борвалд дрезгаво.

Краля на контрабандистите скочи от нара, където беше чакал неспокойно.

— Борвалд! Най-послед! — възкликна полугласно.

— Да. Сега ще ви отключа железата!

След като напразно бе пробвал два ключа, третият стана на ръчните окови.

— Къде е постът? — попита Науман.

— В безсъзнание — успокои го Борвалд. — Тъмничарят също е обезвреден.

— Вие сте дързък тип! Но сега бързо да се махаме.

Напуснаха килията, която Борвалд отново заключи. Когато минаха край войника, той се раздвижи. Следователно не беше мъртъв. Без да му обръщат внимание, двамата престъпници продължиха бързо, докато стигнаха задната порта на затвора. Там акробатът спря.

— Облечете куртката на ключаря и сложете фуражката, които съм навлякъл аз. В тия дрехи от зебло всеки веднага ще разпознае един избягал пандизчия.

Науман се отзова на подканата. После напуснаха затвора по същия път, от който Борвалд вече се беше възползвал. Когато се озоваха на улицата, той попита:

— Сега накъде?

— Към жилището на моя довереник — отвърна Науман. — Трябва да взема оттам някои неща.

Започнаха да се борят с бурята по безлюдните улици и улички на столицата. В една малка пряка близо до Алтмаркт Науман спря, нареди на акробата да го чака и се отдалечи бързо в тъмнината. Мина почти час, който се стори на Борвалд безкрайно дълъг. Най-сетне чу приближаващи стъпки. Един мъж в елегантна мушама за дъжд пристъпи към него.

— Борвалд? — попита той тихо.

— Кой е? — трепна исполинският акробат. — А, вие ли сте, хер Науман? Много добре, така предрешен няма кой да ви разпознае. А сега да се мушнем бързо в църковния вход, където ще можем да говорим на сухо.

Побързаха нататък.

Останал без дъх, акробатът изпъхтя:

— Толкова дълго се забавихте, близо цял час.

— Не стана по-бързо — извини се Науман. — Нося един пътен куфар с паспорти и пари.

— Куфар? — попита слисано Борвалд. — Да не би да се каните да пътувате с железницата?

— Не — ухили се Науман. — Призори един файтон ще ни вземе от хотел „Юнион“.

— Хотел „Юнион“? А, да, разбирам! Искате да пипнете милионите на сопраното?

— Така е — потвърди Науман. — Ако искаме да се разкараме в чужбина, ще се нуждаем от повече пари. Тази американска певица има пари в брой и брилянти на стойност няколко милиона и каквато е безгрижна, ги съхранява в стаята си. Цялата работа е внимателно проучена от един мой приятел. Сега ще взема един файтон и ще поискам да ме закара до хотела. „Рудолф“ ми е резервирал стая и е казал, че ще отида едва след полунощ. Ще бъда в номер 107. И което е още по-добре — извади от джоба един ключ и го показа на Борвалд, —

имам шперц, който става на всички врати на хотел „Юнион“. За нас това ще бъде една приятна разходка. И така, ще участвате ли в играта?

Борвалд кимна.

— Естествено, ако делим!

— Това се разбира изцяло от само себе си — успокой го Краля на контрабандистите. — Вие ще трябва да вървите пеша, за да не ни видят заедно. И така, да тръгваме! След един час в хотел „Юнион“! Ще кажа на портиера, че ви очаквам. Ще дойдете в стая 107.

В този миг две фигури минаха край църквата. Бурята ревна насреща им и ги замери с плющяща водна завеса.

— Чумата да го отнесе! — изпръхтя единият. — Няма ли да се подслоним за миг там?

— Да. Достатъчно дълго вървахме в дъжда — съгласи се другият.

Бяха спрели и сега закрачиха бързо към портала.

— Там идват двама! — изплаши се акробатът.

— Да. Бързо да изчезваме, Борвалд! — отговори Краля на контрабандистите.

Не побягнаха, а излязоха от портала, сякаш искаха да се придвижат до следващата спирка, след като са потърсили за кратко закрила срещу дъжда. Двамата новодошли спряха. Вятърът духаше насреща им и ето как до ушите им стигнаха последните думи на Науман, който трябваше да говори високо, за да бъде разбран във воя на бурята.

— Чухте ли, хер Арнд — попита единият. — Не каза ли мъжът: „Да изчезваме, Борвалд!“?

— Да — изръмжа Арнд. — Акробатът Борвалд? Той не е ли търсен за тежка кражба? Напред, хер асесор, да проследим двамата! Макар цялата нощ напразно да чакахме Шарфенберг, може би сега ще направим друг улов.

Тръгнаха надолу!

Детективът и младият асесор поеха бързо надолу по улицата. Акробатът вече се бе разделил с Краля на контрабандистите и беше завил в една съседна улица. Преследвачите следователно видяха само Науман пред себе си, който бе принуден да върви бавно, понеже вятърът духаше срещу него. Във вилнеещата буря не можеше да чуе

стъпките на двамата следващи го мъже, не се и обръщаше и не забеляза, че е под наблюдение.

— Само единият! — каза задъхано фон Ансбах.

— Да, по-дребният! — отговори Арнд, почти крещейки. — Едрият трябва да е потънал в някоя пряка. Но няма значение! Който се движи с Борвалд, е достатъчно подозрителен. Трябва да разберем къде отива. Може би ще открием нещо, което е в наш интерес.

Оттук нататък между тях повече не беше разменена дума. Неуморно следваха неясно видимия в бурното време силует на Науман. След приблизително половин час забелязаха с учудване, че преследваният се насочва към гарата. Там горяха повече фенери, така че Арнд и асесорът сега можеха по-добре да видят фигурата на беглеца. Ансбах тъкмо поиска да направи няколко крачки, когато Арнд го сграбчи за ръката и го задържа.

— Стой! — каза той. — Тук е доста по-светло, а той не бива да забележи, че сме го следвали. Я гледай, качва се на един файтон! Странно! В такъв порой човек не търчи до гарата, за да вземе файтон. В „Тиволи“ имаше концерт, на „Ноймаркт“ чакаха достатъчно файтони. Не, с този господин нещо не е наред! Бързо!

Втурнаха се към следващия от стоящите пред гарата файтони. Арнд заповяда на файтонджията:

— Карайте след тях!

Качиха се и последваха файтона.

За съжаление прозорците на купето бяха замъглени от шибация ги със сила дъжд и двамата мъже не можеха да виждат накъде пътуват.

Пред хотел „Юнион“, една от най-представителните сгради край площада, другият файтон спря и непознатият слезе. Хотелът беше още отворен. Арнд и Ансбах платиха бързо на кочияша и напуснаха своето купе. През стъклената врата на входа видяха как непознатият тъкмо получи ключ за стая и се раздели набързо с нощния портиер, за да поеме по широкото хотелско стълбище. Арнд даде на асесора кратък знак и двамата се вмъкнаха безшумно в хотела. Портиерът беше отишъл до една от служебните стаи отзад, така че успяха да изтичат незабелязано по стълбите. Със стигането си на първия етаж станаха свидетели как непознатият отвори стая 107 и бързо заключи след себе си.

— А сега? — попита асесорът шепнешком.

Арнд сви рамене.

— Да почакаме и да видим какво ще се случи. Ако този човек наистина възнамерява нещо, ще изчака, докато светлината в коридора на хотела бъде намалена. Тъкмо удари два, значи търпение!

Те се спотаиха в един тъмен ъгъл. Няколко минути по-късно светлините в коридора угаснаха. Сега горяха само две малки дежурни лампи в дъното.

Двамата мъже чакаха търпеливо събитията, които трябваше да настъпят. Арнд беше сложил ухо на дупката на ключалката и слушаше почти всеки шум в стая 107. Внезапно от другия край на коридора се чува шумни стъпки. Арнд бе хванат за ръкава от Ансбах и завлечен в един тъмен ъгъл.

Една исполинска фигура се появи иззад ъгъла и почука тихо на врата 107. Беше Борвалд.

След броени мигове бе издърпан от Науман в стаята.

— Хей, никакъв шум! — предупреди този. — Аз угасих светлината, за да си помислят съседите отсреща, че тук всичко живо спи. Но сега ще ни трябва малко осветление!

Запали една свещ. Когато видя сега застаналия пред него Борвалд, не можа да потисне смеха си.

— Човече, как само изглеждате! — възкликна толкова тихо, че единствено Борвалд и някой подслушвач при вратата можеше да го разбере. — Час по плуване ли сте имали?

— Чудно ли е? — изруга Борвалд. — Толкова дълго време да търча през целия град в тоя дъжд. Нямате ли нещо топло за пиене?

— Съжалявам — отби пренебрежително Краля на контрабандистите, — имах по-важни неща за вършене. Гледайте тук! Това е планът на „сюитата“ на мис Стартън, изготвен от моя приятел. Американката заема три помещения — вестибюл, всекидневна и спалня. Тези три стаи са свързани с междинни врати, а от всяко помещение води врата към коридора. Следователно има общо пет врати. Може би Стартън не е тикнала резетата.

— Хмм! — изръмжа Борвалд замислено. — А ако и трите врати са зарезани? Това ще бъде фатално!

— О, не! — отвърна Науман с превъзходство. — Аз ще почукам така, че само певицата да чуе. Ще си преправя гласа, все едно съм камериерката и имам да й съобщя нещо важно. Като отвори, получава

едно шляпване и се усмирява. Сега почакайте един миг! Жената спи в стая 180, точно в срещуположната страна на хотела. Нека видим все пак дали е угасила светлините!

Подслушвачите при вратата чуха как бяха отворени предпазливо крилата на прозореца и след малко отново затворени. После отново доловиха гласа на Науман:

— Добре! Угасила е. Изчакваме още няколко минути и тръгваме. Най-добре сега и аз да изгася нашата светлина!

Поиска да духне свещта, но му бе попречено от Борвалд.

— Стой! — каза акробатът. — Не толкова бързо! Кога и къде ще делим?

Науман, изглежда, помисли няколко мига, после предложи:

— Ако номерът успее, вие се измъквате най-спокойно от хотела. Аз ще ви последвам скоро, още преди зазоряване. Само внимавайте портиерът да не ви открие! Ще отворим входната врата с шперца.

— Защо да сме разделени? — попита Борвалд недоверчиво. — Не, не, само заедно! И накъде всъщност ще се насочим?

— Най-напред ще отидем в една изоставена постройка в предградието, бивша леярна — отговори спокойно Науман. — Там ще оценим приблизителната стойност на предметите, делим и се разделяме после за кратко време.

Борвалд, който много добре знаеше, че другият иска да се отърве от него, възрази толкова темпераментно, че Науман в крайна сметка се съгласи заедно да напуснат хотела. Но тайно в себе си си каза:

„Магаре! С теб да деля? Какво си въобразяваш! Даже и да те допусна със съкровището в леярната, ще получиш куршум в главата. В тая бурна нощ никой няма да чуе изстрела, а после аз ще съм единственият господар на цялото състояние. В последното писмо, което «Рудолф» ми изпрати в кокошарника, пишеше, че той също не вярва на Борвалд. Не, не, той трябва да бъде очистен, а после изчезвам в чужбина!“

А акробатът си помисли:

„Тоя наистина смята, че му имам доверие! Аз ще извадя кестените от огъня, а после той ще ме застреля като едното нищо. Милиони тоя тип с мен няма да дели. Веднъж само да се убедя, че дрънкулките са в стаята, певицата ще получи един зашеметяващ удар, а после ще цапардосам Науман с чука по кратуната.“

Докато двамата престъпници следваха в стая 107 коварните си мисли, отвън Арнд се уговаряше шепнешком с асесора:

— Някаква певица ще бъде ограбена, която живее в стая 180? Трябва да попречим! Изтичайте бързо долу, хер асесор! Наредете на портиера да доведе служители от най-близкия полицейски участък!

— А вие? — попита асесорът.

— Аз ли? — засмя се тихо Арнд. — Може би ще съумея да се оправя сам с нехранимайковците. За краен случай имам това.

Измъкна един револвер.

След няколко минути чакане в стаята Науман пошепна на акробата:

— Сега да опитаме!

С тези думи извади една свещ от пътната си чанта, запали я, отвори предпазливо вратата и погледна проучващо навън. Никой не се виждаше. Даде знак на Борвалд. Престъпниците напуснаха стаята и тръгнаха бързо по коридора, отправяйки се към срещуположната част на хотела. Когато стигнаха при стая 180, Науман извади шперца си и опита да отвори вратите. Първият и вторият опит бяха неуспешни. Но при третия успя. Вратата се отвори и мъжете влязоха.

— Светнете! — заповяда Науман шепнешком.

Акробатът се подчини. На светлината на свещта видяха мебелировката, вратата към всекидневната стоеше отворена. Борвалд и Науман минаха бързо през нея. Осветиха и във всекидневната, но след един бегъл поглед Науман поклати глава.

— Скъпоценностите най-вероятно са в спалнята й. Давай, Борвалд! Ако закрепци, ще я обезвредим!

Двамата мъже се запромъкваха на пръсти към свързващата врата, водеща към спалнята. Тя беше притворена. Тъкмо се канеха да влязат, когато един суров глас извика:

— Стой! Не мърдайте!

Те се обърнаха стреснато.

Арнд стоеше по средата на стаята с насочен към двамата престъпници револвер. Борвалд беше за миг като парализиран. После се впусна към Арнд като хищно животно и му изтръгна оръжието. Силният като мечка мъж замахваше като побеснял към тайния полицаи, който полагаше всички усилия да се предпази. Известно време се биеха почти беззвучно. В един момент вратата на спалнята се

разтвори. Мис Стартън излезе и видя крайно уплашена ожесточената битка. Появата ѝ отклони за миг вниманието на акробата. Бърз като светкавица, Арнд му нанесе един убийствен удар по слепоочието. Исполинът рухна на земята и остана да лежи в безсъзнание.

— Дяволски тип! — изруга Арнд, бършейки потта от челото си. — Дължа ви голяма благодарност, мис Стартън, и едно обяснение. Този човек нахълта тук със съучастника си, за да ви отмъкне бижутата...

Внезапно прекъсна.

— О, съвсем забравих за другия! Той се е измъкнал!

Изтича към предната стая. Беше заключена.

— Бързо, мис Стартън, ключа!

Тя притича и Арнд отключи вратата. Прозорецът отстрани зееше отворен. Арнд погледна навън. Едни ловък катерач несъмнено можеше да се спусне по перваза на прозореца до двора на хотела и оттам да офейка навън. Арнд се върна веднага при певицата и я завари в присъствието на няколко мъже. Асесорът беше уведомил портиера и той беше довел неколцина жандарми. Акробатът Борвалд беше вързан и откаран за разпит. Елън Стартън използва случая да благодари излиятелно на Арнд. Тя произхождаше от скромна среда, но необичайните ѝ гласови данни бяха рано открити в родината ѝ. Беше насърчена и подпомогната да се развие. След големи успехи в концертната зала и на сцената бе поканена да направи едно турне из Европа. Оттогава тя и тук беше само Стартън, прочутата сопрано певица, която величаеха не само заради великолепия глас, но и заради нейния скромен, обичлив характер. Арнд едва успя да се откъсне от нея и след известно време напусна хотела, все още под въздействието на вълнуващото събитие.

Прокурор Унтерберг бе осведомен за залавянето на Борвалд в хотел „Онион“. Той се облече и се отправи към Съдебната палата, където веднага започна с помощта на Арнд да разпитва междувременно върналия се в съзнание Борвалд. Но акробатът мълчеше и не отговаряше на въпросите на прокурора. Накрая Унтерберг бе принуден да преустанови разпита и разпореди да отведат закоравелия престъпник.

После се обърна към Арнд:

— Откровено признавам, някои неща още не са ми съвсем ясни. Вие сте чули името Борвалд и сте решили да последвате двамата престъпници. Можете ли да ми опишете съучастника на Борвалд?

Арнд поклати глава.

— При този дъжд и мрак не беше възможно да се различи нещо повече от неговата фигура. Беше по-дребен от Борвалд, носеше елегантна мушам за дъжд и пътен куфар. Ние впрочем го намерихме в наетата от него стая в хотел „Юнион“. В него имаше паспорти за двама души и пари. Паспортите очевидно са фалшиви.

Прокурорът тихо подсвирна.

— Значи е несъмнен факт — проговори той след продължителна пауза, — че е възнамерявал да се измъкне в чужбина заедно с Борвалд. Защо?

Вместо отговор Арнд сви рамене.

Унтерберг нареди на жандармите, които бяха докарали Борвалд от хотел „Юнион“.

— Я покажете какво съдържаха джобовете на Борвалд!

Жандармите показаха предметите. Това бяха кесия златни монети, един стар часовник, нож, един чук и две връзки ключове. Прокурорът прегледа с голямо внимание вещите и се обърна после към Арнд:

— Какво мислите за това тук?

Посочи чука и ключовете. Арнд огледа предметите грижливо, после каза:

— Трябва да се е случило нещо ужасно. По чука е полепнала кръв, а един от ключовете би могъл да стане на някоя обществена сграда. Другите обаче са несъмнено за оковите за ръце и крака, каквито носят затворниците.

Прокурорът скочи, грабна палтото си от закачалката и подкани напрегнато:

— Бързо в затвора! Имам ужасно предчувствие!

Арнд кимна.

— Аз също, не бива да губим време!

Двамата мъже напуснаха Съдебната палата и се отправиха забързано към затвора. Когато стигнаха главната порта, прокурорът позвъни с необичайна трескавост. Едва след доста време портата бе

отворена от един вахмистър със сънлив вид, който беше много учуден да види прокурора в този ранен час.

— Кой е на нощна стража? — попита Унтерберг след кратък поздрав.

— Надзирателят Лайстнер — отговори вахмистърът крайно учуден.

Бързо последва следващият въпрос:

— Смяната точно навреме ли бе извършена?

— В дванайсет часа дойде втората стража, след това аз отидох да спя. В четири трябва да дойде третата смяна.

— Водете ни веднага в стаята на надзирателя! — заповяда прокурорът кратко.

Вахмистърът се подчини и поведе двамата господа нагоре по стълбището. Когато понечи да отвори горе вратата, установи слисано с един поглед върху закачалката:

— Тук в дванайсет висяха куртката и фуражката на надзирателя. Някъде другаде ли е оставил нещата си? Странно!

— Ще видим — рече прокурорът — Човекът би трябвало да ни е чул, дори и да е бил заспал. Говорим достатъчно високо!

Вахмистърът отвори и тримата мъже влязоха в стаята на тъмничаря. Той лежеше неподвижно на нара. Арнд го обърна и откри дълбока рана на тила.

— Боже Господи! — извика той. — Мъртъв ли е, или само в безсъзнание?

Започна да преглежда грижливо ключаря. Накрая се изправи и каза:

— Бързо повикайте лекар! Слава Богу! Изпаднал е само в дълбоко безсъзнание!

Унтерберг даде на вахмистъра съответната заповед. Междувременно Арнд извади една кърпа, в която беше увил намерения при Борвалд чук, и го приближи до раната. Прокурорът беше пристъпил към него и наблюдаваше с голямо напрежение.

— Няма съмнение! — потвърди той. — Надзирателят е бил ударен с този чук. Значи Борвалд е искал да освободи някой затворник.

Арнд се изправи.

— Хер прокурор, ние знаем кого! — каза неспокойно. — В коя килия се намира Краля на контрабандистите Науман?

Унтерберг проучи плана на килиите и отговори:

— В килия осем. Аз веднага ще... — поиска да вземе ключовете от стената, където обикновено висяха. — Небеса, ключовете вече не са тук! Изчезнали са!

— Помислих си го — кимна Арнд. — Нека вземем тогава тези!

Арнд извади една от връзките, които бяха намерени у Борвалд.

След това побърза с прокурора по коридора. Отвори междинната врата към дясното крило и видя постовия войник да лежи неподвижно. Беше в безсъзнание, както установи след кратък преглед. Един поглед в килия осем потвърди онова, от което се бяха опасявали. Килията беше празна.

— Избягал! — извика ожесточено прокурорът. — Боже Господи! Тоя Борвалд си се разхожда просто ей така из затвора, пребива двама души, освобождава Краля на контрабандистите и офейква заедно с него. Пътем се отбиват за малко „пари за из път“ в хотел „Юнион“ и щяха да са вече изчезнали, ако не бяхте се появили вие, хер Арнд!

— Да — потвърди този, — вие имахте щастие в нещастieto. Науман действително ни се изплъзна, но трябваше да зареже куфара с парите и паспортите. Сега той се намира в много затруднено положение. Хер прокурор, не губете и минута! Раздвижете телеграфа, разпратете кавалерийски патрули. С настъпването на деня местната противопожарна част да претърси околността за следи. Трябва да направим всичко възможно да го заловим. Аз ще опитам да поема от хотел „Юнион“ по следата.

Двамата се сбогуваха. Малко след това дойде съдебният лекар. Най-напред прегледа ранения надзирател, превърза го и даде надежда за оздравяването му. При военния пост констатира след кратък преглед тежък случай на душене, но войникът щеше да се възстанови.

Прокурорът разпореди Борвалд да бъде докаран в затвора, да му бъдат оковани ръцете и краката и стражата да се удвои. След това даде заповедите си за преследването на избягалия Науман. Щяха ли да успеят да заловят Краля на контрабандистите?

ГЛАВА 16

БЯГСТВОТО

Краля на контрабандистите Волф Науман побягна с трескава бързина от хотел „Юнион“. Смяташе, че полицията не само го е издебнала в хотела, но е изпратила и хора наоколо. Вярно, не можеше да проумее как е бил издаден планът му, но сега най-важното бе да се отдалечи. Науман извади късмет. Портата, която водеше от задния двор навън, не беше заключена и той успя да стигне във все още беснеещата буря близо до Ноймаркт. Тук поспря за известно време да обмисли положението си. А то беше достатъчно лошо. Трябваше да зареже куфара с пътните паспорти и парите в хотелската стая, изпипаният план за задигането на бижутата беше пропаднал... сега какво? Едно знаеше със сигурност: трябваше да се разкара от столицата, на всяка цена да се разкара!

Имаше чувството, че вече чува преследвачите зад себе си. Потегли припряно. Тъкмо се канеше да завие край един ъгъл, и се сблъска с мъж, който идваше отстрани. Разпозна в него нощен пазач. Той се усъмни в непознатия, който толкова бързаше, и то по това време, и извика:

— Стой! Чакайте! — извика пазачът.

Когато това не помогна, извади една свирка и даде сигнал. От другия край на улицата прозвуча отговор. Науман схвана, че се намира между двама противници, но продължи, твърдо решен да събори в бягането си втория пазач. За негов късмет вдясно се откри една улица. Свърна в нея, но не беше стигнал много далеч, когато зад него прозвуча двоен сигнал. Двамата пазачи се бяха срещнали и сега знаеха в каква посока е поел. Отпред, далеч пред него, се зачу отговор. Отново стигна до странични улици — вдясно една и вляво една. Отдясно също прозвуча свирка, така че той зави наляво. Излезе на една централна улица и чу пред себе си отново дяволското свирене. Сякаш всички нощни пазачи на столицата се бяха впуснали по петите му.

Скоро преследвачите стигнаха толкова близо до него, че можеше да чуе ускорените им крачки.

— Задръжте го! Хванете го! — завикаха след него.

— Къде? Къде? — чу да крещят отпред.

В мъждивата светлина на един фенер беше свил в една пряка. Какво да прави? От дясната страна имаше някакъв градински зид, който не изглеждаше особено висок. Прехвърли се бързо през него. Светлина тук не падаше. Трябваше първо да се ориентира. Кръвта бясно пулсираше в артериите му. Беше съвсем останал без дъх. Науман се притисна към зида и се ослуша. Ето че от едната страна дотичаха двама мъже, а от другата — трети. Срецнаха се при зида.

— Стой! Накъде? — попита един.

— Напред, там се изспири!

— Това бяхме ние.

— А, така ли! Тук е толкова тъмно, а дъждът заслепява очите.

— Никого ли не срещнахте?

— Не.

— Помислихме, че влезе тук.

— Кой е всъщност?

— Някакъв мошеник! Пазачът на този район го видял да върви по „Йоханщрасе“. Бил облечен в мушам за дъжд с качулка, подозрително бързал!

— Все ще го спипаме — изръмжа вторият пазач. — Но явно обесникът не е тук!

— Трябва да сме се заблудили — каза колегата му разочаровано, но ще държим района под око.

Разделиха се. Науман беше чул всяка дума. Тук, в тясната уличка, бурята не можеше да отвява думите. Не можеше да излезе, поне засега още не. Трябваше да изчака доста време. Различи, че се намира в някакъв двор. Може би имаше някакво местенце, където в краен случай да се подслони. Откри една барака и един избен вход, но вратите бяха заключени. Науман пристъпи към дворната врата на къщата. Стрехата стърчеше над нея. Ако се облегнеше на вратата, никой не можеше да го види и щеше да е на сравнително сухо. Посегна ей така към дръжката на бравата, натисна я и... за негова изненада вратата се отвори. Влезе веднага. Тук мястото беше по-сигурно. Засега нямаше защо да се страхува, че ще го открият. В такъв късен час едва

ли някой от обитателите се намираше извън къщата, толкова повече в това ужасно време.

Сети се, че е прибрал кутията с кибрита. Запали една клечка и освети. Отпред беше коридорът, вдясно няколко стъпала водеха до издигнатото партерно жилище, а вляво беше стълбището за първия етаж. Под тези стълби видя една врата, по която нямаше нито резе, нито катинар. Отвори я и освети с втора клечка. Малкото помещение беше наполовина пълно картони. Нямаше ли да е по-добре да поотдъхне тук? В коридора някой все пак можеше да дойде, но в този ъгъл — едва ли. А и върху мукавите беше по-топло, отколкото на студените камъни. И така, бутна резето на задната врата и се вмъкна в подстълбищното помещение. Разположи се възможно най-удобно. Реши да изчака тук един час и после отново да си опита късмета. Ако не го измъчваше грижата за по-нататъшното бягство, сегашното убежище щеше да му се стори много приятно.

Едва беше седнал, и горе се отвори някаква врата. Чу тихи стъпки да слизат по стълбището. Същевременно забеляза през доста широкия процеп на вратата, че въпросното лице си светеше. Беше мъж в пижама и домашни чехли. Той остави фенера на едно стъпало и отиде до външната врата, където застана ослушвайки се. След известно време започна да крачи неспокойно напред-назад в коридора. Ето че се разнесе невисоко чукане. Мъжът отиде да отвори, а малко по-късно подслушвачът чу тих диалог.

— Добър вечер, хер Золбриг — поздрави един снишен глас.

— Добър вечер, хер лейтенант, или по-скоро добро утро.

— Вярно, но работата е важна. Заклучете бързо вратата. Някой любопитен все пак би могъл да ме забележи.

Ключът бе превъртян в ключалката, а после двамата приближиха до стълбището, така че Науман от своето скривалище можеше да разбира всяка тяхна дума.

Лейтенантът каза:

— Значи получихте моите бързи редове?

— Да, бях изненадан.

— Всичко е наред. — Лейтенантът въздъхна. — Впрочем сега никак не е препоръчително човек да „се разхожда“ навън, особено ако преследва намерения, които не е необходимо някой да знае. Чухте ли сигналите?

— Естествено. — Золбриг прояви беспокойствие. — Не е ли лекомислено човек да се появява в униформа по време, когато градът гъмжи от нощни пазачи?

— Точно униформата този път ми дава гаранцията, че няма да бъда обезпокоен. Онези там преследват някакъв субект и сега са особено бдителни. Но идването ми при вас беше неотложно. Аз похарчих целия си запас от пари. А много скоро ще имам добра възможност да пласирам значителна сума, затова идвам посред нощ при вас. Имате ли още двайсет хиляди гулдена?

— Да, разбира се, но само срещу в брой.

— Естествено. Тези петдесетгулденони банкноти са така майсторски изпипани, че никой не може да открие фалшификацията. Убедих се, че първоначалното ми беспокойство е било излишно.

— Виждате ли? — отвърна триумфално фалшификаторът. — Нали ви казах! За съжаление, нищо не съм чувал напоследък за моя „художник“, иначе щяхме да пуснем в употреба и банкноти от сто гулдена. Е, добре! Почакайте, моля. Ще ви оставя светлината.

Той заизкачва тихо стълбите, а лейтенантът се облегна на стената. От своето скривалище Науман беше разбрал всяка дума. Случаят го беше отвел в къщата на споменатия от Борвалд фалшификатор на пари и същевременно го бе направил свидетел на тъмните сделки на Золбриг.

Осени го една идея, която реши да осъществи. Междувременно чу приближаващите крачки на Золбриг. Фалшификаторът се връщаше.

— Ето пакета, двайсет хиляди гулдена!

— А ето моите десет хиляди — отговори Шарфенберг.

Подаде една пачка на Золбриг.

— Естествено, ще позволите да ги проверя?

— Разбира се. Истинските човек брой, но фалшивите — не.

Золбриг клекна на стълбите и започна да преглежда банкнотите на светлината на фенера. Офицерът беше прибрал фалшивите пари и стоеше в очакване. Най-сетне Золбриг каза:

— Точно. Но злато би било още по-добре.

— Прекалено трудно е. Бъдете доволен и на това. За това кратко време ви пласирах над петдесет хиляди гулдена.

Золбриг отвърна:

— Признавам. Но помислете също вие каква печалба имате от това...

— На колко възлиза тази печалба?

Ужасен страх накара двамата мъже да трепнат. Те се обърнаха стреснато и видяха пред тях да стои някакъв непознат човек, чиято външност беше отблъскваща. Въпреки засланиящата лицето качулка дъждът напълно беше прогизнал и слепнал косата и брадата на беглеца. Науман изглеждаше като някакво подивяло животно. Шарфенберг пръв се окопоти:

— Как се озовахте тук?

— През задната врата — отвърна Науман несмутимо.

Шарфенберг пребледня.

— Проклятие! Да не би да сте чули нашия разговор?

— Всяка дума! — отговори Науман най-спокойно.

Сега и Золбриг се съвзе от своя страх. Направи разгневена физиономия и заговори:

— Тук не сте изгубили нищо! Това е моята къща! Всъщност би трябвало да ви предам на полицията. Но аз ще проявя снизходителност, ако моментално напуснете дома ми.

Науман се изхили пренебрежително.

— А ако разкажа на полицията за сделката, която току-що бе сключена? — попита.

— Заблуждавате се — отговори Золбриг остро. — Ние уредихме една обикновена дисконтова сделка. Онова, което аз и лейтенант фон Шарфенберг бихме казали пред съда, при всички случаи ще има по-голяма тежест отколкото вашите халюцинации.

— Е, то не се знае. Аз ще си тръгна, разбира се, но ще ви помоля да ми предадете вашите истински гулдени.

— Да не сте полудели? — кипна Золбриг, забравяйки да сниши гласа си.

— Тъкмо обратното — ухили се другият. — Може би сте чували за мен. Името ми е Науман.

Той отметна качулката си, така че сега лицето му можеше истински да се види.

— Пъкъл и Сатана! — изруга лейтенантът. — Вие сте Краля на контрабандистите, който наскоро беше заловен! Какво правите тук на свобода?

— Това не ви интересува. След като сега ви се представих, сигурно повече няма да ме баламосвате с някаква обикновена дисконтова сделка!

Той изгледа двамата фалшификатори нагло, а когато никой от тях не отговори, утежни искането си:

— След това хер лейтенантът ще трябва също да ми предаде своите фалшиви гулдени.

Золбриг поклати ужасено глава.

— Няма да стане — възрази. — Ние продаваме само срещу пари в брой.

— Я не ставайте смешен! — изфуча Науман ядосано. — Аз имам добри приятели в столицата. Една дума от моя страна и полицията ще научи цялата истина за вашето фалшифициране на пари. Освен това човек, който е подслонявал прословутия акробат Борвалд само малко преди нахълтването му в хотел „Юнион“, не може да разчита на снизходителност.

Золбриг не можа дума да обели.

— Вие сте дявол! — пропелтечи накрая. — Кой е Борвалд?

— О, вие го познавате много добре — отвърна Науман невъзмутимо. — Впрочем аз също участвах в номера в хотел „Юнион“. Утре ще можете да прочетете във вестниците, че с мен шега не бива. Не предадете ли доброволно исканото, ще ви принудя.

Измъкна един револвер, който беше получил от своя съюзник „Рудолф“, и го насочи към гърдите на Золбриг. Онзи отскочи уплашено една крачка назад.

— За Бога, бъдете предпазлив! Колко лесно би могло оръжието да гръмне! Ще ви дадем гулдените, само не вдигайте шум, иначе жена ми ще се събуди. Но как изобщо се каните да изчезнете оттук? Полицията ви търси!

— Ба! — ухили се пренебрежително Науман. — Хер лейтенантът ще има добрината да си смени облеклото с моето. Двамата имаме почти еднакви фигури и следователно ще можем лесно да си ги разменим.

Шарфенберг досега се бе държал спокойно, но това сега му дойде твърде много.

— Такова нещо няма да направя! — избухна той.

— Тъй ли? — попита иронично Науман. — Забравяте, че имам начини и средства да ви застава.

Същевременно се заигра многозначително с револвера. Шарфенберг замълча. Знаеше, че не му остава друг избор.

— От границата ще ви изпратя вещите — осведоми Науман подигравателно. — Нуждая се от вашата униформа заедно с ботушите и шпорите.

Шарфенберг се поколеба.

— Хмм! Давате ли дума, че няма да ме издадете?

— Честната си дума на мъж! Постигнахме ли съгласие?

Двамата кимнаха мълчаливо. Науман и Шарфенберг припряно си размениха дрехите в тесния коридор. След това престъпникът пхна плячкосаните пари във вътрешния джоб на куртката.

Малко по-късно един офицер отвори предпазливо входната врата, погледна навън и като не видя никой, излезе на улицата. Прекоси бавно пазарния площад, но не забеляза, че една фигура се отдели от сянката на една ниша и притича безшумно до близкия ъгъл, където стоеше на пост пазач.

— Виждате ли лейтенанта? — попита наблюдателят.

— Да!

— Последвайте го. Когато можете да доложите местонахождението му, върнете се тук.

Пазачът побърза след мъжа, който носеше униформата на Шарфенберг. Другият се повлече бавно към наблюдателното си място. Беше асесор Фон Ансбах. След половин час видя пазачът да идва и му махна да отиде при него.

— Човекът не влезе в някоя къща — осведоми го той. — Направи много странна разходка край Петрикирххоф и внезапно тръгна бързо напред през ливадите към реката. По-нататък не можах да го проследя. Нямаше подходящо прикритие. Щеше да ме забележи.

— Благодаря!

Асесорът продължи да чака нерешително на старата позиция. Щастieto го покровителстваше, защото не след дълго видя, че вратата на Золбриговата къща отново се отвори. Един мъж се огледа на всички страни и пропусна някакъв друг, който се беше покрил с мушама за дъжд с качулка. Ансбах видя фигурата да приближава и нареди на пазача:

— Задръжете този мъж! Външността му е точно като на онзи, когото търсим.

— Ами ако не е той? — попита пазачът угрижено.

— Тогава естествено ще го пуснете.

Съгласно това нареждане пазачът препречи пътя на увитата фигура, когато тя поиска да отmine.

— Стой! Откъде идвате, моля?

— Длъжен ли сте да ме питате? — скастри го мъжът раздразнено.

— Да! — заяви пазачът твърдо. — Търсим човек, който е облечен точно като вас.

— Това със сигурност не съм аз. Моето име е лейтенант Бруно фон Шарфенберг.

— Не ми е известно това име. Дайте си легитимацията!

Шарфенберг трепна.

— По дяволите! Няма да взема да се легитимирам на всеки нощен пазач. Ще си потърся правото.

— Това няма да ме постави в затруднено положение. Толкова рано вече сте на крак?

— Защото така искам. Още нещо?

В този момент асесорът приближи, но застана така, че Шарфенберг да не може да го види. Отведе пазача настрани и му прошепна:

— Оставете го да си върви! Това наистина е Фон Шарфенберг.

Пазачът се обърна отново към господина, който продължително и гръмко се оплака от безпокойството и тръгна после по пътя си. Накрая пазачът се обърна към асесора:

— Защо ме натоварихте с тая работа?

Ансбах не се смути. Отговори:

— За да открием някоя следа от беглеца. Мисля, че вече я имам, и ще се погрижа да получите възнаграждение!

С тези думи асесорът си тръгна. В Съдебната палата срещна прокурор Унтерберг, който се бе запътил към къщи.

Арнд още се намираше в хотел „Юнион“. Ансбах взе един файтон и нареди да го закарат дотам, за да информира Арнд за своето откритие.

Тайният полицай слушаше напрегнато, докато Ансбах доложи следното:

— В търсене на втория взломаджия аз изпратих пазачи и полицаи по всички улици с надеждата да открия някаква следа от тоя тип. Пред „Ноймаркт“ има една малка уличка, която води до „Тифенцрасе“. Ъгловата къща принадлежи според пазачите на някакъв си търговец на платове Золбриг. Коридорът на тази къща беше осветен. Броени мигове преди това бяхме преследвали наблизко един подозрителен тип, когото сметнахме за търсения. За съжаление той успя да ни се изплъзне. Вярно, при такива случаи човек става двойно по-мнителен. Когато при преследването забелязах светлината в ъгловата къща, се промъкнах до вратата и през ключовата дупка видях един мъж да върви напред-назад в коридора, сякаш очакваше някого. Скрих се за всеки случай от другата страна на уличката и зачаках идните събития.

— И кой дойде? Науман? — попита детективът полу на шега.

— Той не, но един друг интересен мъж. Един млад офицер, чието лице обаче не можах да различа. Той се отпрати към къщата на Золбриг, но бавно и предпазливо, сякаш кроеше нещо лошо. Влезе и затвори вратата. Ключът се намираще в ключалката, но с езичето нагоре, така че отново можех да наблюдавам пред дупката какво става вътре. Офицерът и мъжът — предполагам Золбриг — разговаряха. После Золбриг се качи горе и не след дълго се върна с банкноти, които даде на другия. Но странната загадка продължи. Внезапно при тях изникна трети — с мушама за дъжд и качулка.

Арнд го погледна изненадано.

— Охо! Видяхте ли лицето му?

— Не, неговото също не! Но реших да внимавам. Инструктирах най-близкия пазач. После се върнах при къщата. Малко след това Золбриг отвори пътната врата, озърна се предпазливо и пусна офицера. Поне така си помислих по униформата. Но походката му ми се стори някак си по-различна. Помолих пазача да проследи мъжа, за да разбере къде отива. По-късно узнах, че излязъл от града и долу при Петрикирххоф поел бързо през ливадите към реката. На пазача не било възможно да го проследи по-нататък. Междувременно аз чаках мъжа с дъждобрана.

— Но той не дойде? — попита Арнд напрегнато.

— Дойде, с мушамата и качулката, облечен точно както третия от „гилдията“. Дадох знак на пазача да го задържи. Човекът се представи като лейтенант Бруно фон Шарфенберг!

Арнд подскочи.

— Невероятно! Да не ме поднасяте нещо?

— И през ум не може да ми мине — натърти асесорът. — Помислете си! Пазачите преследват някакъв подозрителен тип. Да приемем, че е бил Науман. Да приемем по-нататък, че се е срещнал при Золбриг с Шарфенберг. Преднамерено или случайно, това ще се установи. Във всеки случай Науман е накарал офицера да си размени униформата с неговите дрехи. Това е много лесно, тъй като двамата имат приблизително еднакви фигури. Ето как Краля на контрабандистите успя да избяга.

Арнд помълча на първо време, после заяви:

— Хер асесор, вие сте открили нещо много важно. Може би ще трябва малко по-отблизо да вървим по дирите на Шарфенберг. Къде може да се е насочил? Хмм! Ще трябва да позаангажираме малко комисар Андерс. Аз ще намина още веднъж към жилището му. Той непременно трябва да се заеме с младия хер Фон Шарфенберг. Банкноти е разменил със Золбриг? Странно! Но това сега е работа на Андерс. Хер асесор, бих желал лично да проследя дирята на Науман. Ще ми помогнете ли?

Асесорът естествено обеща подкрепата си при лова на Краля на контрабандистите. И тъй като Арнд искаше преди това да говори с комисар Андерс, уговориха се да се срещнат след два часа в жилището на асесора.

ГЛАВА 17

ПРЕСЛЕДВАНЕ

Само два часа след описаните събития Арнд отиде да вземе асесора.

— Вероятно можете да яздите? — попита детективът.

— Естествено.

— Толкова по-добре — каза Арнд. — Виждате, че съм довел кон и за вас.

Когато яздеха малко по-късно по улиците, Ансбах попита:

— Мислите ли, че Науман ще използва железницата, за да премине границата?

— Не. Той не може да не знае, че в този случай скоро ще бъде заловен.

— Какъв вид придвижване би могъл да избере?

— Навярно ще вземе впряг коне. Или ще си набави ездитен кон като нас! — допълни Арнд. — Склонен съм да приема, че ще се спре на последното. Като ездач ще бъде по-голям господар на движенията си отколкото в кола. По тази причина и аз предпочетох седлото! Хайде!

Той смушка коня. Двамата мъже поеха в посока Петрикирххоф, което бе разположено малко по-високо от речния бряг. По водата се стелеше мъгла, но скоро започна да се отделя на гъсти бали и откоси и бавно да се издига. Един далечен поглед все още не беше възможен. При Кирххоф^[1] стоеше един полицаи, който позна двамата господа и почтително поздрави.

— Откога стоите тук? — попита тайният полицаи.

— От няколко часа. Никакви особени произшествия!

— Благодаря!

Двамата ездачи насочиха конете към брега. Асесорът отбеляза:

— Беглецът се е отправил към реката. Ако тръгнем по брега, би трябвало да се натъкнем на следата му.

Арнд се съгласи и продължи да язди, оглеждайки внимателно и зорко земята. Само след кратко време спря, посочи едно място по

влажната ливадна почва и кимна доволен.

— Виждате ли тази редица от ямки, които водят направо през ливадите към реката?

— Да. Това са стъпки.

— Но много особени! — отбеляза Арнд. — След петата има нещо като врез. Онзи, който е минал оттук, безусловно е носил шпори. Науман е взел униформата на Шарфенберг, следователно е обул и ботушите с шпорите.

Ансбах можеше само да се учудва на комбинативните разсъждения на Арнд. Двамата мъже последваха дирите, които водеха до малък фериботен пристан. Лодкарят бе застанал там и гледаше с мрачен поглед надолу по течението. Когато видя ездачите, направи учудена физиономия, но поздрави вежливо.

— Добро утро! — отвърна Арнд. — Кога започвате обикновено работа?

— С настъпване на деня.

— Нощем никой ли няма тук?

— Не, защото тогава и бездруго няма кой да се прехвърля.

Арнд слезе от коня и пристъпи към брега, за да огледа поотблизо глинещата почва. За пет кола бяха вързани същия брой лодки. Шести кол беше празен, но точно около него той забеляза голям брой пресни стъпки.

— Тук също ли е имало вързана лодка? — попита.

— Да. Но през нощта е дошла някаква отрепка да я отвърже и пусне по реката. Често ни погаждат такива номера. Вече изпратих надолу сина ми да я търси.

— Хмм! Мъжът, който е бил тук, се е качил в лодката. Неговите следи водят дотук, но не се връщат. Хер асесор, препуснете, моля, с двата коня веднага по най-близкия мост до другия бряг. Аз ще се прехвърля с лодка.

Ансбах се подчини, взе коня на Арнд за юздите и препусна. А тайният полицаи се качи в една лодка и нареди на лодкаря да го прехвърли отсреща. Когато стигнаха, Арнд слезе, плати и тръгна бавно по брега да търси следи. След известно време асесорът пристигна с конете и видя стоящия на брега Арнд да му маха. Насочи се към него.

— Я погледнете, хер асесор! Тук той е напуснал лодката и просто я е оставил да продължи по течението. Тръгнал е към шосето. Ние,

естествено, ще го последваме.

Арнд се качи на коня си и те насочиха пътя си към шосето, където стъпките се изгубиха между многобройните следи от коли.

— Защо не е останал на другия бряг на реката? — попита Ансбах.

Арнд погледна замислено дирите.

— Науман възнамерява да се отпрати към най-близката граница, това се разбира изцяло от само себе си — разсъждаваше той на глас. — А тя минава горе в планината и ние сега сме откъм планинската страна на реката. Но той няма да разчита дълго на краката си. Обзалагам се, че още в първото село си е потърсил кон.

Продължиха пътя си и скоро достигнаха близкото село. В началото му имаше малка къща, пред която един селянин бе изтегнал крака. Арнд се насочи към него и попита:

— От дълго ли седите тук?

— Ами да! — отвърна мъжът и се разприказва: — Не можах да спя. Седнах тук да се насладя на свежия въздух. Позадрямал съм и ме събуди впрягът, който принадлежи на съдържателя на „Слънце“. На капрата седеше неговият слуга. Плати пътната такса и пое нагоре към Оерау.

— Далече ли е странноприемницата?

— Няма и минута.

Двамата ездаци навлязоха в селото. Когато стигнаха до указаната странноприемница „Слънце“, съдържателят застана до вратата, мислейки, че ще се отбият при него. Но те останаха на седлата и Арнд попита:

— Тази сутрин да сте заели колата си на един лейтенант от столицата?

— Да. Искаше да отиде до Райхенщат — потвърди съдържателят малко учуден.

— Как изглежда конят ви? — продължи да пита Арнд.

— Бял е.

— Благодаря и адио! — извика тайният полицаи и пое в тръс.

Асесорът го последва, а съдържателят се загледа подире му, мърморейки недоволено.

Когато напуснаха селището, Арнд подвикна на Ансбах:

— Сега трябва да смушкаме животните, за да го настигнем.

Яздеха в галоп или ускорен ход, както позволяваше теренът. Когато стигнаха в Оерау, чуха, че откритият файтон отдавна е минал. Но продължиха бодро ездата. Имаха да изминат още едно значително разстояние до Райхенщат, когато насреща ми се зададе кола, теглена от бял кон. Двамата препречиха пътя, така че файтонджията бе принуден да спре.

— Откъде идвате? — поиска да знае Арнд.

— От Райхенщат. Оставих в странноприемница „Елен“ един пасажер, господин от столицата.

— Лейтенант?

Файтонджията погледна учудено Арнд.

— Да. Той, изглежда, искаше да си купи ездитен кон. Защо питате?

Вместо отговор Арнд даде знак на асесора. Препуснаха, хвърляйки рой искри. Подтикнаха конете към пълен галоп, така че стигнаха бързо града. Попитаха за странноприемницата и скоро я видяха от дясната страна на улицата. Слязоха. Слугата пое конете им. Арнд го дръпна в коридора, за да не могат да ги видят от гостилницата, и му зададе въпроса:

— Пристигна ли при вас един господин от столицата?

— Да, един пехотински лейтенант. Но отскочи до съдържателя на „Лъв“ да си купи нещо.

— Значи със сигурност ще се върне?

— Гарантирано — кимна слугата.

— Не му казвайте, че някой е разпитвал за него! В общия салон ли ще дойде?

— Едва ли. Той закуси в стаята си.

— Хубаво. Каква полиция има тук?

— Вахмистър и полицай, само тези двамата.

— Идете да ги доведете, моля! Ще ме намерят в общия салон.

Слугата тръгна, поклащайки глава. Намери споменатите полицаи в кметството и ги помоли да тръгнат с него. Двамата седнаха при Арнд и той се осведоми:

— Знаете ли дали през нощта във вашия полицейски участък е пристигнала депеша?

— Да, дойде една.

— Известно ли ви е съдържанието ѝ?

Вахмистърът изгледа тайния полицай от горе до долу и запитва с провинциално превъзходство:

— За толкова глупави ли ни смятате, че да издаваме служебните си тайни?

Арнд схвана бързо с какъв тип служители си имаше работа.

— А, да, да! — проточи той. — Е, можете спокойно да го сторите. аз съм ви колега.

— Вие? Хайде бе! Вие — полицай?

— Да. Ето — вижте!

Извади служебната си значка.

— Да, бе, наистина! — удиви се човекът. — Вие сте таен полицай от столицата!

— Да. И така, какво гласеше депешата?

— Че убиецът Науман е офейкал.

— Беше ли предадено описанието му?

— Да. Беглецът носел дрехи на лейтенант.

— Следователно вие изпълнихте задълженията си? — попита Арнд остро.

— Да не си мислите, че като не сме назначени в столицата, не си разбираме от работата? — отвърна вахмистърът подигравателно. — Е, и ние умеем да залавяме мошеници не по-зле от вас! Да, бих могъл да ви кажа и още нещо, ако поискам.

— И какво е то?

Вахмистърът се ухили с тъпа арогантност.

— По-добре ще е да си го запазя за мен.

Сега Арнд се ядоса. Каза с най-сериозен тон:

— Не съм свикнал да ми се говори по такъв начин. Търсеният вече се намира в града.

— Наистина ли? — попита вахмистърът невярващо.

— Да. Запазил си е място в тази къща. Или още не сте научили, че един пехотински лейтенант е отседнал тук?

Вахмистърът го погледна хитро или по-точно си мислеше, че е направил особено интелигентна физиономия.

— Това ни е известно.

И се изхили самодоволно в лицето на тайния полицай. Арнд тръсна ядосано глава.

— Хер вахмистър, мисля, че не сте наясно какво правите. Този мним лейтенант е отишъл до страноприемница „Лъв“ да си купи кон. Ако успее, бягството му ще бъде толкова лесно, че ще останем с пръст в устата.

— О, той няма да ни избяга. На него и през ум няма да му дойде да си тръгне! — отвърна самоуверено вахмистърът.

Арнд сметна за най-добре да се обърне към неговия началник.

— Мога ли да говоря с кмета?

— Да. От понеделник до петък в кметството.

Арнд стисна зъби и си наложи спокойствие.

— Добри човече, ще ви помоля да му занесете два реда в частното жилище. Изчакайте отговора на господин кмета!

С тези думи той извади бележника си, откъсна един лист и написа:

„Моля да дойдете веднага при мен.

Франц Арнд,
пълномощник на кралския прокурор“

Пъхна листа в плик, залепи го и го предаде на вахмистъра, който се отдалечи, все още самоуверено ухилен. След това Арнд каза на другия полицаи:

— Застанете, моля, на пост във вратата. И ми докладвайте веднага щом пехотинският лейтенант се върне и отиде в стаята си.

Човекът не отговори, но изпълни нареждането. Арнд се настани със своя помощник близо до прозореца, за да може да види Науман, когато се върне.

В коридора във стоеше слугата. Полицаят пристъпи към него и направи с две ръце кавал на носа си по посока вратата.

— Какво има? — попита слугата.

— Нахалнички типове!

— Двамата, дето дойдоха?

— Да. Те са полицаи от столицата. Искат да пипнат наградата.

— Какво ли не става на тоя свят! Нека по-добре се откажат!

— Да. Ние самите сме достатъчно опитни. И което е най-ценното, казват, нашият лейтенант бил беглец. Баш той, дето сам иска

да залови Краля на контрабандистите! Да се пукнеш от смях! А, ето го, идва!

Общият салон, в който седяха Арнд и Ансбах, се намираще вдясно от портата. А предрешеният Науман се спусна отляво по улицата. Беше отишъл да си купи кон, но съдържателят още не бе отворил. Когато мина през арката на портата, полицаят му направи знак да не говори високо.

— Хер лейтенант, една новина! — подхвърли.

— Каква?

— Вие сте беглецът!

Кръвта се смрази в жилите на Науман. Успя да произнесе само две срички:

— Охо!

— Не е ли смешно, а?

Последното отново възвърна дишането на Науман. Той попита:

— И кой пък го казва?

— Двама полицаи от столицата, в общия салон са.

— Гледай ти, наистина е забавно! — насили се да се разсмее Науман. — Не само полицията, но и армията е подир беглеца. Аз избързах пред моята рота, която навярно след половин час ще бъде тук, а ето, че пристигат двама полицаи и заявяват, аз съм бил онзи, когото търсят по всички пътища. Да се пръснеш от смях! На каква възраст са всъщност?

— Хмм! — полицаят се почеса зад ухото. — Единият е може би над четирийсетте, а другият — малко по-млад. Конете им стоят в двора.

Науман погледна навън. Озари го внезапна мисъл и той каза бързо:

— Не се оставяйте да ви залъгват! В крайна сметка тези двама типове може да са измамници! Няма ли възможност да им хвърля едно око?

— О, да! — обади се слугата, който досега беше мълчал. — Елате с мен в кухнята. Оттам има едно прозорче към общия салон.

Тръгна напред, в кухнята отметна завеската на прозореца и погледна.

— Жалко! — каза — Седят твърде наляво. Почакайте! Чуйте, вратата там се отваря! Сега ще станат. Дойде кметът с вахмистъра.

Сега можете да видите непознатите. Те се надигнаха. Погледнете!

Науман приближи. Очите му проблеснаха решително.

— Чакайте тук! — нареди той. — Сега ще отида и аз и веднага ще видите как ще смъкна маските на тези така наречени полицаи.

Слугата и полицаят зачакаха любопитно при прозореца да видят какво ще се случи. На „лейтенанта“ обаче и през ум не му минаваше да отиде в салона. Той се отправи бързо към двора и пристъпи към двата ездитни коня.

„Как са могли тези полицаи да открият дирите ми? — стрелна се през главата му. — Но няма да могат да ме спипат, дойдоха ми направо като по поръчка! В стаята нямам нищо, всичко си е у мен, а тук стоят два коня. Кафявият ми изглежда по-добър от черния. Ще взема него!“

Отвърза кафявия, възседна го, подкара го предпазливо до входа на странноприемницата и се изстреля внезапно под арката към улицата.

На вахмистъра се бе наложило да събуди началника си. С иронични думи му разказа за двамата „мними“ полицаи от столицата и му даде после писмото. Но едва прочел няколкото думи, кметът скочи.

— Заблуждавате се, човече! Мъжът, който е написал това, е пълномощник на прокурора!

— На проку...!

От страх вахмистърът не доизрече последната дума.

— И вие сте били неучтив с него? Може би дори груб?

— Защото каза, че нашият лейтенант бил беглецът!

— Щом този Арнд го е казал, значи е така. Аз не съм видял офицера. Колко възрастен е всъщност?

— Хмм! За лейтенант действително е малко старичък! — рече вахмистърът, чувствайки се все по-несигурен. — Може би е към четирийсетте.

— И вие да не ми го доложите! Какви ти ги надрънка тоя?

— Че е избързал напред. Ротата му идвала да заеме всички пътища в околността, тъй като със сигурност се предполагало, че беглецът ще се насочи насам.

Кметът се хвана за главата.

— И това ако не е измама! Кой офицер ще тръгне съвсем сам пред своята рота? Може би тоя тип иска само да спечели време, за да

се снабди с кон. Какво ли наказание ще ни теглят от горе! Къде е този Арнд сега?

— В „Слънцето“! — отвърна уплашеният полицай.

— Трябва непременно да отида! Може би грешката ще се оправи.

Тръгнаха бързо. Когато влязоха в салона на гостилницата, кметът поздравя сервилно Арнд. Канеше се да се впусне в някакво обстоятелствено изречение, ала Арнд го изпревари.

— Нямам време за много приказки, господин кмете. Струва ми се, че сте били подведен.

— Относно офицера, който е отседнал тук?

— Да, разбира се! Аз съм по петите му от столицата.

— Той заявил, че бил командирован тук да заеме пътищата с хората си и да залови избягалия затворник.

Арнд поклати вбесено глава.

— И как се е легитимирал?

Кметът се смути.

— При мен не е идвал — призна той.

— Така! Аз ви казвам, че това е беглецът, и то извън всяко съмнение! Вие трябва... ха, какво е това?

Арнд се вторачи слисано в прозореца.

— По дяволите! Науман на моя кон! Веднага след него, след него! Господин кмете, тази грешка едва ли ще можете да я оправите!

Арнд и Ансбах изтичаха навън. Ансбах тъкмо бе затръшнал вратата след себе си и Арнд вече профуча с втория кон край него. От кухненската врата се появиха полицаят и слугата.

— Знаете ли, че улеснихте бягството на един престъпник, тъпанари такива? — кресна им асесорът. — Той ни открадна един кон и избяга с него. Нямате ли друг кон?

— Само белият с червените петна! — изплъзна се от слугата. — Там, зад втората врата!

Ансбах прекоси тичешком двора, отвори със замах вратата на конюшната и изтегли за оглавника петнистия — едно едва тригодишно животно.

— За Бога! — извика слугата. — Да не би да се каните да го яхнете? Конят изобщо не е обзяден!

— Не мога да чакам, докато го обзядите. Ако си строша врата, ще лежи на вашата съвест. Ехей!

С един дързък скок асесорът се намери на гърба на коня. Той се изправи на задните крака, възпротиви се и поиска да хвърли ездача, но не успя. Изпълнените със страх зрители не разбраха как стана, но Ансбах се оправи с животното, прелетя по двора и през портата като стрела и се понесе по улицата. Когато достигна последните къщи, съгледа Арнд далеч пред себе си. Но петнистият, който още не бе носил човек на гърба си, летеше в бесен галоп. Сега асесорът видя и Науман да препуска в далечината. Беше спечелил значителна преднина.

— Напред, петнисти! Напред! — извика Ансбах, сякаш конят можеше да го разбере.

Арнд чу конски тропот зад себе си. Обърна се, без да намалява бързината на коня си, и видя асесора да приближава с обезпокоително темпо.

— Да не сте откачили? — извика му той.

— Не! Само напред! Напред! Трябва да го пипнем! Слава Богу, че потопаът отмина още вчера!

Ансбах вече почти бе достигнал детектива. Можеха да си разменят няколко изречения.

— Ще си строшите врата! — предупреди Арнд.

— Не мислете за това! Виждате ли, че шосето прави завой наляво? Науман го следва. Аз ще яздя по хордата на дъгата. Така ще го изпреваря. Той ще бъде принуден да се отклони от шосето надясно в полето, и то към горичката отсреща. Аз ще я заобиколя отляво, вие — отдясно. По този начин със сигурност ще го приклецим.

Арнд поклати глава.

— Само дете преди туй бихте могли да си строшите врата!

— Нямайте грижа! Още като момче съм се учил да яздя.

Асесорът скоро беше толкова далеч пред Арнд, че вече не можеха да се разбират. Ансбах зави наляво да скъси пътя. Петнистият полетя по ниви и ливади. Изпреди им се поток... скок... и конят в миг се намери отсреща. Скоро асесорът вече се намираще на една ширина с беглеца. Онзи го забеляза, осъзна опасността да попадне между двама преследвачи, обузда за миг коня си и свърна после надясно през полята — точно както беше предвидил Ансбах.

Арнд също отклони своя кон надясно. Същевременно видя, че на Ансбах се удаде да придаде същото направление на животното си.

Скоро Науман наближи горичката. Арнд идваше зад него от дясната страна, а Ансбах описа дъга наляво, за да остане на едно ниво с преследвания.

— Смърт и Сатана! — изсъска той. — Тия двамата дяволски много ще ми объркат положението. Откъде се взе оня тип вляво там на сатанинския кон! Лети като лястовица във въздуха!

Беше достигнал гората при дясната крайнина. Почувства, че конят му започна да се уморява. Гората не беше дълбока и завършваше с връх, зад който имаше някакво село.

— Ах, спасен, по-точно, може би спасен! — каза си Науман. — Къщите ще ми позволят да изчезна от кръгозора на преследвачите. После нека ме търсят!

Смушка коня с шпорите в хълбоците. Животното изцвили високо и още веднъж напрегна всичките си сили. Оглеждайки се, той видя Арнд на все още значително разстояние зад себе си, но отляво се зададе вече Ансбах иззад гората с удивително бясно темпо.

Селото вече не беше далеч. Науман вече го приближаваше, влетя с коня в една странична улица, препусна между два двора и скоро се намери извън селото. Къщите останаха между него и преследвачите. Отдъхна си облекчено. Трябваше тепърва да го търсят, понеже не можеха да знаят в каква посока е поел. Сега забеляза на известно разстояние пред себе си някаква постройка с вид на замък, разположена между гъсти дървета. Недалеч се трудеха няколко полски работника. Той се насочи към тях и попита:

— Как се казва замъкът?

— Валдау.

— На кого принадлежи?

— На хер майор Фон Шарфенберг.

В очите на Науман проблесна радостна светкавица.

— Знаете ли дали хер майорът има роднина, който е лейтенант?

— Да, това е синът му.

— Благодаря!

Науман смушка отново коня и препусна към замъка.

— Значи тоя майор Фон Шарфенберг е бащата на лейтенанта — каза си той. — Ще трябва да ми даде други дрехи. С тая униформа едва ли ще мога да се измъкна.

Портата стоеше отворена. Влезе в галоп в двора и спря пред входа. Един слуга приближи и пое юздите.

— Хер майорът тук ли е? — попита Науман запъхтяно. — Приятел съм на сина му и лейтенант като него.

Мъжът веднага застана чинно.

— Тъй вярно! — доложи той по военному. — Покоите на господаря се намират на първия етаж, вляво след библиотеката.

— Благодаря! Отведете коня в обора и го скрийте там! След мен идват двама господа. Не им споменавайте, че вече съм пристигнал! Имаме облог с тях!

Изкачи стълбището. В широкия светъл коридор имаше маса, при която седеше един слуга в ливрея. При появата на офицера той се надигна.

— За кого ще заповяда хер лейтенантът да доложи? — попита.

— Благодаря! Искам да изненадам радостно хер майора.

— Тогава минете оттук, моля, през тази врата.

Лакеят отвори една двукрила врата. Науман се озова в нещо като антишамбър и се запъти към втора врата. Когато я отвори, се намери в библиотеката. Там седеше един възрастен господин с блед и изстрадал вид. В ръката държеше вестник.

Науман влезе тихо. Затвори вратата след себе си и едва сега възрастният господин вдигна поглед от четивото. Когато очите му се спряха на новодошлия, подскочи от мястото си.

— Кой сте вие? — обърна се рязко към него. — Какво искате?

Престъпникът се поклони и отговори:

— Името ми е Науман. Хер Фон Шарфенберг, предполагам?

— Науман? — попита Шарфенберг баща стреснато. — Прословутият контрабандитски крал?

— Да, самият той. Откъде ме познавате?

Майорът посочи мълчаливо лежащия пред него неделен вестник. Под рубриката „Последни новини“ можеше да се прочете:

„През миналата нощ контрабандисткият крал и убиец Волф Науман успя да избяга от Крепостта в столицата, след като рани с опасност за живота един военен пост и един тъмничен надзирател. Носи униформата на

пехотински лейтенант. Всички военни и полицейски сили в страната са вдигнати на крак за залавянето му.“

Престъпникът само сви рамене.

— Повече нищо ли няма да кажете? — попита майорът. — И идвате при мен? Човече, вие сте луд! Ще наредя да ви хванат, вържат и оковат!

— Няма да го направите!

Двамата мъже стояха един срещу друг с пламтящи погледи. Майорът извика:

— Да не би да очаквате от мен пощада?

— Пощада и... подкрепа!

— Това е нагло, извън всяка мяра нагло!

— О, моите претенции не отиват далеч. Ние имаме приблизително едни и същи фигури. Ще ви помоля за един костюм, в замяна на което ще ви оставя тази униформа. Преследвачите ме следват по петите. Знаете, че е известно каква униформа нося. Само един граждански костюм може да ме спаси.

— И трябва аз да ви го набавя? Вие сте напълно полудял! Ще позвъня на прислугата и ще заповядам да ви заловят!

Старият майор поиска да отиде до шнура за звънеца при вратата, ала Науман застана на пътя му и каза студено:

— Знаете ли кой ми зае тази лейтенантска униформа? Вашият син, лейтенантът! Той е изгубен! Можете да го спасите единствено ако се вслушате в съвета ми. В противен случай ще го обвиня в тежко престъпление.

— Какво? — запита майорът.

— Той е фалшификатор на пари! — каза Науман високо. — Вашият син разпространява фалшиви гулденови банкноти, понеже не му пълните касата, както желае. Може би вече е арестуван.

Майорът се изпъна гордо и каза:

— Ясен сте ми! Искате да купите помощта ми с тези приказки. Моят син е безразсъден, може би и малко вятърничав, но престъпник не е!

— Такъв е! — увери Науман. — Давам ви съвет веднага да заминете за столицата. Не е изключено все още да можете да го

спасите.

— Значи все пак е вярно!

Старият офицер посегна към главата си. Притъмня му пред очите. Имаше чувството, че потъва в някакво море и го връхлитат високи като планини вълни. Издаде тих звук и се свлече на земята. Беше изпаднал в безсъзнание.

В този миг откъм двора се донесе тропот от копита. Науман пристъпи до прозореца и погледна надолу. Видя Арнд и Ансбах да скачат от конете.

— Те идват! Вече са тук! — каза си той. — Трябва бързо да действам, трябва да изчезвам! Тоя дъртак няма да ми попречи. Тук някъде трябва да се намира и гардеробът.

Бутна резето на входната врата, за да задържи преследвачите. После бързо премина през жилищните помещения, докато стигна до една стая с високи шкафове. Отвори ги и видя, че в единия се намират униформи, а в другия — цивилни костюми.

С трескава бързина смъкна униформата и я захвърли. Бързо си избра сако, панталон и жилетка от черен плат и също един висок цилиндър. На масата лежеше вратовръзка. Той я грабна и си я върза. Тогава чу откъм библиотеката шум, сякаш някой блъскаше по вратата. Крайно време беше.

„Сега навън през прозореца, та ако ще да си строша врата и краката! — реши той. — Но преди това униформата под софата, за да не забележат толкова бързо, че съм си сменил дрехите.“

Науман скри нещата. Погледна през прозореца и видя непосредствено до него да се спуска мълниеотвод от дебело желязо. Измъкна се навън, придърпа крилото на прозореца и се спусна в градината, откъдето можеше незабелязано да си плюе на петите.

* * *

Асесор Фон Ансбах беше стигнал много близо до беглеца. Последва го в селото. Огледа се нагоре-надолу, но Науман беше изчезнал. Беше му невъзможно да спре коня или с юздата да му придаде друга посока. Втурна се по селската улица. Арнд видя това, помисли, че асесорът има преследвания пред себе си и пое в галоп

след него. Едва в края на селото Ансбах успя да успокои петнистия. Арнд го настигна.

— Къде е Науман? — попита той.

— Изчезна! Не го виждам! — отговори асесорът, дишайки тежко.
— Не бях в състояние да управлявам коня. Той трябва да е яздил в другата посока.

— Тогава бързо назад!

Арнд се понесе обратно през селото. Ансбах с усилие обърна коня, но той после доброволно полетя след другия. Двамата достигнаха сега горния край на селото, но не забелязаха никакъв ездач.

— Трябва да се е отправил нататък — предположи Ансбах, — където се вижда онази голяма постройка. Но стой, там на полето работят хора! Дали да не ги питаме, а?

Арнд се съгласи без колебание.

— Да. Ако е яздил нататък, те трябва непременно да са го видели.

Поеха в тръс покрай една ливада към работниците. Ансбах се обърна към тях:

— Да сте виждали един офицер? Мъж на средна възраст на кафяв кон?

— Да — отговори един. — Препусна към замъка, след като попита за името на господаря.

— А той как се казва? — продължи да подпитва асесорът.

— Хер майор Фон Шарфенберг.

Ансбах направи жест на изненада, после се осведоми:

— Сега в замъка ли е?

— Да, той си е у дома!

Арнд се обади:

— Това трябва да е бащата на нашия лейтенант. Напред! Трябва да побързаме.

Бяха изгубили може би четвърт час. Това време едва ли можеше да се навакса. Когато стигнаха в двора на замъка, ги посрещна същият слуга, който беше поел коня на беглеца.

— Да е идвал един лейтенант? — попита Арнд.

— Не, майне херен.

— Аха, тогава трябва да е отминал!

Арнд вече обръщаше коня да напусне замъка, когато слугата подхвърли с хитра усмивчица:

— Господата май изгубиха облога?

Тайният полицай веднага се обърна отново към него и попита:

— Какъв облог? Аа, подозирам нова дяволия! Човече, кажете истината, за Бога! Не се касае за никакъв облог. Излъгали са ви. Ние преследваме един опасен престъпник, който избяга от затвора. Язди кафяв кон.

Мъжът се изплаши.

— Господи Исусе! Престъпник? — попита.

— Да, прословутият контрабандистки крал, който избяга от затвора.

— Олеле, каква я свърших! Той се осведоми за господаря и аз наистина го насочих към хер майора.

— Къде се намира той сега?

— На първия етаж в библиотеката.

— А къде е конят на мъжа?

— Там, в конюшната.

— Пазете го добре! Той е мой, онзи го открадна от мен. Свикайте бързо всички налични хора!

Арнд и Ансбах скочиха от конете, изоставиха объркания слуга и се втурнаха нагоре по стълбите. Лакеят седеше горе.

— Къде е непознатият мъж? — викна му пътем Арнд.

— Там вътре, при милостивия господар.

— Водете ни! Бързо!

Слугата не знаеше каква е работата, но видя решителния израз на двамата господа, отвори със замах вратата и побърза към срещуположната. Поиска да отвори и нея, но след известни напразни усилия заяви:

— Зарезена е отвътре.

— Чукайте! Силно! Още по-силно!

Никой не отговори.

— Там се е случило нещо! — каза Арнд. — Мъжът, когото сте пуснали при вашия господар, е преоблечен престъпник.

— Не! — изкрещя слугата.

— Една секира бързо, брадва! Тичайте! Трябва да разбием вратата!

Мъжът хукна пъргаво и само след броени мигове донесе брадва. Арнд се справи с вратата и сега видяха майора да лежи на пода.

— Моят господар, моят скъп, добър хер майор! — извика слугата и се хвърли към него.

Другите двама обаче не се заинтересуваха от господаря на замъка. Те се втурнаха през следващите помещения, без никого да видят. В последното, гардеробната, Ансбах отвори един прозорец и погледна надолу.

— Тук е градината? Дали не се е спуснал в нея? — попита той.

— Възможно е, тъй като тук минава мълниеотводът. Да се върнем и да отидем някъде по-нависоко, откъдето ще имаме по-добър изглед! — подкани Арнд.

Когато се върнаха в библиотеката, слугата все още коленичеше пред своя господар.

— Мъртъв, мъртъв, мъртъв! — стенеше той.

Арнд приклекна до майора и го прегледа.

— Успокойте се! — каза после. — Хер Фон Шарфенберг не е мъртъв, а е само в безсъзнание. Оставете го за момента да лежи така! Това е най-доброто. Заведете ни до някой прозорец, откъдето може да се обхване с поглед цялата околност.

Слугата помисли малко и каза:

— Тогава трябва да отидем в кулата. Елате!

Изкачиха няколко стълбища в една тясна кула, която стърчеше над билата на покривите и притежаваше четири прозореца, гледащи към четирите посоки. Преследвачите огледаха внимателно цялата околност. Науман никъде не се виждаше. Ансбах посочи към полето и каза на Арнд:

— Там отсреща са работниците, с които говорихме, а ей там между нивята се разхожда някакъв господин. Носи черен костюм и цилиндър.

— Това е нашият пастор — обади се слугата.

Арнд поклати разочаровано глава.

— Никакъв човек надлъж и шир! Науман трябва да е още в замъка! Вие останете тук, хер асесор, и се оглеждайте! Аз през това време ще разпоредя да търсят долу.

Арнд слезе със слугата. Междувременно в двора на замъка се бе събрал целият персонал — значителен брой хора.

Детективът им даде заповед да претърсят всички помещения за Науман. Той самият отиде при майора.

Майор Фон Шарфенберг беше дошъл отново в съзнание, но изглеждаше много изтощен. Той погледна втренчено влезлия и запита:

— Синът ми фалшификатор на пари ли е?

— Това не знам — отговори Арнд изненадано.

— Не? Давате ли честна дума, че той не е такъв? — Не го каза с пълно, ясно съзнание. Говореше като в транс. — При мен дойде един престъпник.

— Къде отиде? — попита Арнд бързо.

— Не знам.

— Какво искаше от вас?

— Поиска аз да съм изготвял фалшиви банкноти, а синът ми да ги пуска в обръщение. Ама аз не се съгласих. Фалшивите банкноти са забранени.

— Господарят ви често ли се намира в такова състояние? — нашепна Арнд на лакея.

— Никога.

— Значи Науман е бил при него и му е казал неща, които са го объркали по този начин. Трябва да бъде щаден. Вижте дали можете да го пренесете в леглото.

Той се отдалечи, за да наблюдава претърсването, но не бе открит никакъв насочващ знак. Беше изпратен човек до селото, ала и там никой не беше видял Науман. Търсенето в замъка бе подновено, но не доведе до никакъв резултат. Науман като че бе потънал в земята!

* * *

В късния следобед майорът се намираше, след като бе почивал в леглото няколко часа, отново в библиотеката. Арнд беше изгубил надежда да намери търсения и беше дошъл да се представи официално на господаря на замъка. Осведоми го за гонитбата на Науман.

— Хванахте ли го? — попита майорът.

— За съжаление, не.

— Той живее в столицата — рече старият офицер малко несигурно.

— А, вие говорите за сина ви? — попита Арнд.

— Да. За кого друго да говоря? Знаете ли как е той?

— Чувства се добре — отвърна тайният полицаи уклончиво.

— Да, така си и мислех. Макар да се нуждае винаги от много пари, аз постоянно съм се грижил за него. Ще го посетя да си поговорим.

Арнд сметна за най-добре да премълчи за съдбата на лейтенанта, за да не влоши състоянието на болния. В този миг от съседното помещение в библиотеката дойде лакеят и му махна. Арнд се сбогува с изтощения майор и се отзова на знака.

— Какво има? — попита той.

— Елате, моля, до гардеробната!

Поведе детектива нататък и посочи софата. Там лежеше облеклото, което Науман беше свалил.

— Униформа — каза Арнд. — На кого принадлежи?

— На младия господар. Веднъж я почиствах и познавам знака на шивача върху окачалката на куртката. Намираше се тук под софата. Забелязах липсата на вратовръзката, която лежеше на масата, и я потърсих. Но се оказа, че липсва не само споменатата вратовръзка, а и един черен вълнен костюм и един цилиндър.

Арнд се плесна по челото.

— Всички дяволи! Сега ми просветна! Онзи мъж в полето, когото сметнахме за пастора, е бил Науман. Проклятие! Оставихме го да избяга, защото беше достатъчно умен да върви с бавната походка на разхождащ се човек. Трябва веднага да тръгвам. Сега ми е известен неговият нов вид. Трябва незабавно да се телеграфира по всички направления.

Арнд вече искаше да напусне помещението, когато погледът му още веднъж се спря на съблечената униформа. Имаше нещо необичайно в нея. Когато я взе, от нея изпаднаха пачки банкноти и един револвер. Науман все пак бе извършил грешка, промърмори си той.

Не бяха минали и десет минути, Арнд и асесорът потеглиха с конете, водейки петнистия за юздата. Той естествено трябваше да бъде върнат на собственика му.

* * *

Вълненията се бяха отразили на майор Фон Шарфенберг повече, отколкото старият офицер искаше да си признае. Едва беше останал отново насаме със своя слуга Йозеф и трябваше да си легне. Голямата слабост го задържа в леглото, а в съзнанието му се редуваха трескави фантазии със светли моменти. Появяваха се картини на бягащи затворници, фалшиви пари в офицерското казино, полицаи на коне и сред тях отново и отново лицето на неговия син Бруно, когото твърде дълго бе оставил сам с неговите неволи.

След два дни майорът се почувства дотолкова укрепнал, че можеше да става. Беше се изправил до прозореца и гледаше към двора.

— Йозеф — попита, — кога бяха непознатите тук?

— Преди два дни, милостиви господарю.

— Един таен полицаи и един съдебен асесор на коне?

— Да!

— И все пак си мисля, че контрабандисткият крал Науман беше тук! Ти не го ли видя?

— О, напротив!

— Ех, значи не съм сънувал. Той наистина ми е разказал за моя син. Йозеф, сега ще заминем по най-бързия начин за столицата. Трябва да поговоря със сина си.

— Но вие не сте добре, хер майор! — възрази угрижено верният слуга.

Майорът се изпъна енергично и увери:

— О, не, аз се чувствам много добре. Над моя син витае голяма опасност и аз съм длъжен да му помогна!

— Наистина ли, милостиви господарю?

— Да, Науман ми разказа. Нареди да запрегнат! Тръгваме за гарата.

Слугата не възрази повече, макар да подозираше в какво опасно състояние се намира неговият господар. Нареди да приготвят колата, помогна на майора в обличането, а след това потеглиха, за да могат да стигнат за следващия влак.

[1] Кирххоф — нем. Kirchhof — Гробището — Б.пр. ↑

ГЛАВА 18

ПЛЕМЕННИКЪТ ОТ АМЕРИКА

Беше известно време след описаните събития. Високо горе в дивите планини, близо до границата, се издигаше върху малка полянка една колиба. Груби, неизмазани стени; малки, тесни прозорци; покривът, покрит с шинди — по всичко си личеше, че не крие богатство. Но въпреки това колибата имаше угледен вид. Това може би се дължеше и на гъстата ограда от букаци, която окръжаваше малката градинка в съседство. На строителя вероятно не е липсвала благочестивост и ведра душевност, защото на горния праг на вратата бяха врязани словата:

В Божията ръка тази къщичка стои,
затова никой не смее да я изгори.

От много години вече живееше в нея въглищарят Хендшел със своята жена, и то съвсем сами. Но който притежаваше достатъчно остър слух и зрение, че да проникне през буковото ограждение, скоро щеше да узнае, че двамата сега бяха подслонили и други хора.

Слънцето беше залязло. В откритото поле сигурно беше още доста светло, но тук горе, сред исполинските ели и смърчове, нощта вече беше разпростряла своя мрак. В стаичката подрънкваха железни лъжци — вечерната супа беше поднесена.

Трима мъже и една жена седяха на масата. Единият от мъжете беше въглищарят, другите двама му бяха гости. Когато супата беше привършена, въглищарят посегна към една стара, оръфана книга и каза:

— Както тялото се засити, така и душата не бива да гладува! Майко, прочети вечерната благословия!

Старата сложи роговите си очила на носа, отвори книгата и започна:

*С блясък пътя дневен свой
извървя слънцето добро.
Светът се готви за покой,
на душата отдай нейното.
Към дверите небесни
с песен смирена пристъпи,
своите сърце, ум и очи
към Исус нагоре насочи!*

Единият от гостите се прокашля по начин, който никак не се схождаше с настроението на старата. Тя го погледна изпитателно и попита:

— Не ви ли харесва песента?

— О, много е хубава! — побърза да отговори той. Но гласът му звучеше студено, може би дори малко подигравателно.

Жената продължи, без това да ѝ направи впечатление:

*Нямате вий тук работа,
духове пъклени и зли,
Исусова е къщата,
в мир я оставете да спи!
Ангел със стража силна
бди и я под закрила има.
Армия и стан държи
напук на всички дяволи!*

Тук кашлянето прозвуча отново. Майка Хендшел погледна госта над очилата и запита:

— Вие май не вярвате в Дявола?

— Още не съм размишлявал по тоя въпрос — отвърна той. — Но толкова глупаво, както е представено тук в книгата, нещата с

пъклените духове все пак не стоят!

— Бог ни пази от тях, те сега не могат да дойдат при нас нито като духове, нито в човешки облик! — каза набожната жена.

После продължи да чете:

*Аз искам да заспя така,
Исусе, в твоите ръце.
Ликът ти да ми е повивка,
прегръдката ти — ложе,
възглаве — твоите гърди,
а сънят — онез наслади,
що от раните ти са елей,
а в сърце ми ти духа си влей!*

Сега гостът се надигна от твърдия си стол, изкашля се шумно и каза:

— Вие сигурно никога не сте държали в ръце друга книга?

— Не — отговори въглищарката откровено.

— При това положение не може да ви се сърди човек, че намирате удоволствие в четенето на такива глупости. Който не е ял ананас, картофът му се услажда. При мен тия работи не вървят. Вие наистина не знаете нищо друго. Уж сте християни, пък водите един почти езически живот. Лека нощ!

Той излезе и хлопна доста шумно вратата. Майка Хендшел погледна другите двама мъже, после наруши настъпилата неприятна тишина:

— Татко, така не може да продължава! Искаш ли да поговориш с братовчеда, или аз да го сторя?

Въглищарят кимна замислено и отговори:

— Май аз трябва да го свърша, защото това е мъжка работа!

И обръщайки се сега към другия, попита:

— Можеш ли да ми кажеш, братовчеде, кой е господаря в тази къща?

— Ти, естествено! — промърмори другият, за когото цялата работа бе явно неприятна.

Въглищарят поклати недоволно глава.

— И аз така си мислех, ама сега нещата като че ли се промениха. Виж, аз винаги съм живял самотно с моята жена. Мълком добрият Господ е бил при нас и помежду ни винаги живееше сговор и доволство. Но ето че дойде ти. Каза, че малко си контрабандирал през границата, трябвало да се махнеш от гнездото си и попита дали мога да те подслоня за няколко седмици. Ти си мой братовчед, така че аз с желание се съгласих. Но ти не дойде сам, а доведе този човек. Трябваше да го подслоня, понеже беше твой приятел и също не бивало да се мярка за известно време. Аз никога не съм бил контрабандист, но като всички тук по границата не мисля толкова лошо за този гешефт и ето защо сметнах, че няма да извърша грях, ако ти помогна в затрудненото положение. Но какво ме засяга затрудненото положение на един непознат човек? Вие се храните в продължение на седмици от моята оскъдица, а аз дори благодарност не получавам в замяна. Е, това би могло някак да се понесе! Ама дето тоя сее раздори тук, дето презира нашата вяра, дето се подиграва на старите песни, които са ни утешавали в горест, глад и неволя, това повече не мога да търпя! Той се нарича Хирш. В наше присъствие вие си говорите на „ти“, но когато сте насаме, ти се обръщаш към него с „вие“. Кой е този човек?

Тук братовчедът вметна уплашено:

— Лъжеш се! Аз никога не се обръщам към него с „вие“. Той се казва Хирш, мой търговски партньор е, а родината му е от другата страна на границата.

— Така ли? — реагира старият остро. — Защо носи фалшива коса?

Запитаният се изплаши, но бързо се овладя и отговори:

— Използва перука, защото му е оредяла косата.

Въглищарят поклати глава.

— Не, той има гъста черна коса, а слага върху нея светла перука. Не можеш да ме залъгваш с тия приказки! Вие спите до нашата стаичка. Виждал съм през дупките на изпадналите чепове как в съня му се е изхлузвала перуката и как ти самият е трябвало да му я наместваш. Е, добре! Ще ти разкажа една малка история. Аз много рядко излизам от гората. Последният път беше преди една седмица, когато отидох на събора във Валтерсгрюн. Седях си в една пивница и слушах какво си приказват хората. По едно време един заговори за коларя Хендшел от Оберсберг. Познаваш ли го?

— Шегобиец! — ухили се другият принудено. — Та нали това съм аз!

— Хубаво! И така, той се разприказва за теб. Каза, че си се числял към бандата на Краля на контрабандистите и от чист страх си избягал. Но срещу теб не можело да се докаже нищо, така че било по-добре да се върнеш и да си вземеш в ръцете хубавия занаят. Прав ли е?

Братовчедът кимна мълчаливо.

— Тогава се прибери у дома и бъди оттук насетне честен и почтен! А ако някой ти каже, че си бил избягал, отвърни му, че си бил при мен на гости, и той ще си замлъкне. Аз рядко излизам в цивилизования свят, вестници също не чета. Живея си в моята гора и държа на благословията, изписана над моята врата. Това ми е достатъчно и ме задоволява. Във Валтерсгрюн чух също, че Краля на контрабандистите бил избягал от затвора в столицата. Търсели го по всички селища. През строго охраняваната граница не можел да премине. Предполагали, че е в гората, и ето защо в най-скоро време щяло да бъде предприето едно мащабно претърсване на цялата планина. Не бих желал да се намирам в неговата кожа.

Коларят се въртеше насам-натам. И него май не го свърташе в кожата. Но старият сякаш нищо не забелязваше, а бодро продължи:

— Не знам дали и кога е идвал вестник в тази къща, ама този беше толкова интересен, че го донесох.

Извади от чекмеджето на масата един сгънат вестник.

— Ей тук го има точното описание на избягалия престъпник. Я го прочети!

Братовчедът взе вестника и прочете въпросния текст. Въглищарят го наблюдаваше внимателно. Сега каза:

— Тук всяка дума отговаря съвсем точно на твоя добър приятел Хирш.

— Братовчедо, какво си мислиш! — извика другият изплашено.

— Винаги мисля точно онова, което ми идва на ума — изръмжа старият. — Но ти прочете ли големите редове под публичната обява за търсене на избягалия престъпник?! Не? Аз ще ти ги прочета!

Взе вестника от ръката на коларя и прочете:

„Хиляда гулдена, който го предостави мъртъв, и две хиляда гулдена, който го достави жив или спомогне по някакъв начин за залавянето му.“

Е, не е ли чудесно? Цяло състояние! Помисли си колко съм беден! Ако този човек беше у дома ми, бих могъл с един удар да стана богат, и то не чрез някое лошо деяние, а тъкмо като изпълня дълга си. И така си мислят много хора. Науман наистина не е сигурен нито миг. Не се плаши! Гостоприемството е най-святото нещо за мен, но аз съм един беден дявол. Освен това не позволявам да ми бъдат отнемани и поругавани моите висши блага, моята вяра и моя душевен мир. Ето защо можеш да ми окажеш една голяма услуга!

Той направи дълга пауза. Като видя, че братовчедът го погледна с тревожно очакване, продължи:

— Ако срещнеш някого, който би могъл да е Краля на контрабандистите, кажи му, че аз съм честен и със съдилища не искам да имам работа. Нека стои далеч оттук, колкото по-далеч, толкова по-добре и за него, и за мен. Утре ще издигам нова въглищна клада. Когато вдругиден се прибера, искам да заваря една чиста къща.

— Братовчеде! — извика коларят.

— Стига вече! Аз много държа на теб. Ние сме роднини и ти по всяко време си добре дошъл при мен. Но другото е лошо! Сега отивам да спя. Хайде, майко! Лека нощ, братовчеде!

Въглищарската двойка се отправи към своята стаичка. Когато се намериха там насаме, жената попита:

— Значи ти мислиш, че това наистина е той?

— Той е. Напълно съм сигурен!

— Господи Исусе! Две хиляди гулдена! — възкликна тя. — Бихме могли вместо картофи да ядем онова, което спомена той. Как се казваше нещото? Фаринас?

Старият въглищар поклати глава.

— Не, това е тютюн. Беше каневас (канава).

— Също не — осведоми го жената. — Каневас си купуват изисканите дами за бродерия.

Хендшел изръмжа недоволно:

— Е, тогава е било херингсфас (бъчвичка с херинги)... отзад имаше „аз“ или „ас“. Стой! Амма, анна, ананас, сега го налучках, да, така беше. Трябва да е нещо много хубаво. Може би като шипкова запарка или печено ярешко! Ама все едно! Издайник няма да стана заради някаква си печена коза! Не води ни в изкушение!

— И спаси ни от Лукавия! — довърши неговата жена. — Нали?

— Да. Той е Лукавия, а ние скоро ще бъдем избавени. — Хендшел кимна. — Той подири подслон при нас, защото е мислел, че няма да го разпознаем и няма да знаем за наградата, обявена за него. Когато научи сега, че се е лъгал, незабавно ще избяга. Убеден съм, че братовчедът и той сега седят долу на градинската пейка и говорят за моя вестник. Сбогуването няма да ме опечали. А сега да оставим нещата да преспят. Лека нощ, майко!

— Лека нощ, татко!

Те се умълчаха, но не заспаха. Мислеха, мислеха. Не искаха да стават издайници, ама пък две хиляди гулдена...? Когато заспа, въглищарят сънува чувал с пари, по-висок от най-високата ела в „неговата гора“, а на жена му се присъни някакъв плод, който се състоеше от небет-шекер, стафиди и сочни ярешки бутчета и под него можеха да се прочетат огромните букви на двете думи „каневас“ и „фаринас“.

* * *

Въглищарят имаше право. Братовчедът най-напред остана известно време да седи на мястото си, но после излезе и отиде в градината, където имаше една изградена от груби камъни пейка. На нея седеше... Франц Науман, защото това действително беше той.

Коларят Хендшел седна при него, но на почетно разстояние — доколкото позволяваше дължината на пейката. Поседяха известно време мълчаливо, после Хендшел наруши тишината:

— Хер Науман, имам да ви съобщя нещо важно!

— Сигурно няма да е много умно — пресече го другият веднага на думата. — Впрочем аз вече го знам. Трябва да се разкарам! В последните дни това направо витаеше във въздуха. А когато днес проявих досадата си от онова глупаво стихоплетство, знаех, че със

сигурност ще се отвори дума за тая работа. И така, излязох, престорих се, че се отдалечавам, но се върнах тихо при кепенците.

— Значи сте подслушвали? — попита коларят. — И всичко сте чули?

— Всичко! — потвърди Науман несмутимо. — Трябваше да изчакам да мине известно време, докато се уталожат данданията. Едва след това можех да поема риска да се появя отново в столицата. Сега двамата старци ме изхвърлят и аз не знам къде да отида. Това усамотено кътче в планината беше единственото, където можех да се чувствам в безопасност. Сега опасността започва отново. Но стига толкоз! Преди да тръгна, искам да те предупредя. Много е вярно, че ти спокойно можеш да се върнеш в Оберсберг. Никой не може да докаже нещо против теб. Но ако твоят братовчед ме издаде или ти самият изтървеш и една-единствена дума, свършена е твоята. Отбележи си го!

Коларят откликна уплашено:

— Хер Науман, не вярвайте, че ще постъпя така с вас!

— Достатъчно! Не бих те и посъветвал. Моите приятели са навсякъде. Лека нощ, Хендшел!

Той се надигна и изчезна в къщата. Хендшел остана още известно време да седи. Сви ядно юмруци и се замисли.

— Имаш право, негоднико! — прошепна той. — Ти ме направи контрабандист и ме използваше срещу мизерни суми! Две хиляди гулдена! Еех! Хиляда, ако е мъртъв! Човек би трябвало просто да пречука този тип!

Още дълго седя така, потънал в мисли, тъмни като нощните сенки, полегнали под гъстия покров на гората. Отиде да спи едва покъсно. Каквото и да е било крайното решение на тези мисли, когато се събуди, намери постелята на Науман празна. Заподозрял ли беше нещо? Същата мисъл като на Хендшел ли му беше минала през ума: „Доставен мъртъв — хиляда гулдена!“? Коларят го търси навсякъде, но не успя да го открие. Беше убеден, че е избягал. И така си беше.

* * *

Науман вече не вярваше на въглищарите. Вчерашното им поведение го беше предупредило да бъде предпазлив. И също

разговорът с коларя го бе навел на убеждението, че трябва да се пази и от него. Ето защо реши тайно да напусне сегашното си убежище. Стана рано, докато другите още спяха, отрязва си един комат от лежащия на масата овесен хляб, за да не бъде принуден да гладува през деня, и тръгна. Вън при гъстата зелена градинска ограда спря и очите му плъзнаха по къщичката, от чиято мирна закрила трябваше да се лиши. Избърса челото си с ръка и промърмори:

— Сега и тук всичко свърши! Извън закона! Всеки може да ми види сметката, без да се опасява от наказание. Да, дори ще бъде възнаграден за това. Прогонен съм като някое диво животно. Но дивото животно иска да яде и пие, иска да живее! Каквото му е необходимо, си го задига. Аз също ще трябва да правя така!

Тръгна, но не се възползва от широкия горски път, по който можеше да срещне някого — това трябваше на всяка цена да избягва — а свърна по една тясна, едва проходима пътека. Още не знаеше накъде да се насочи. Искаше най-напред да потъне в дълбините на гората и там на спокойствие да обмисли какво е най-добро за него.

Така вървеше, дълбоко потънал в мисли. На няколко пъти зави настрана, без действително да го желае; спираше умислен, пак продължаваше, докато за своя не особено радостна изненада установи, че отново се намира в близост до възлищарското жилище. Но сега пое в определена посока. Насочи се на север, навътре в гората, към едно място, където тясна, едва проходима клисура водеше стръмно нагоре по едно възвишение. Оттам се откриваше далечен изглед към ландшафта. Мястото беше изключително красиво, но също така и опасно. В единия край скалата рязко пропадеше в дълбока, тъмна пропаст. Нямаше никаква преграда. Ако на някого се завиеше свят, можеше най-много да се хване за някоя от червените ели, които смучеха своята оскъдна прехрана от скалните процеци.

Така продължаваше да се изкачва все по-високо и по-високо. Почти беше достигнал ръба на скалата, когато внезапно замря уплашен. Беше доловил горе на скалната площадка човешки глас, но не говорещ, а прокашлящ се, както когато някой се кани да запее. Беглецът остана на мястото си и се заслуша. Чу как онзи тихо прочисти пак гърлото си, а след това поде със звучен, силен баритон стиховете:

*Страна на моите деди, отколе не моята,
толкова свещена няма земя като твоята.
Не ще изчезне от душа ми твоето видение
и макар да не ме с теб живи връзки свързват,
то мъртвите биха ми били с теб съединение,
що твоята земя, отечество мое, покриват.*

После стана тихо. Науман не чуваше нищо, нито звук, нито движение. Продължи да се катери, тихо и предпазливо. Когато достигна скалната площадка, подаде предпазливо глава. Певецът бе обгърнал с две ръце една от елите, отправил далечен поглед към планини и долини.

Беше мъж на възрастта на Науман и с приблизително същото телосложение. Имаше загорял тен. Трябваше да бе прекарал доста време на слънце. На главата си носеше широкопола шапка. Облеклото му не беше на странстващ занаятчия, а беше ушито от скъп плат и по последна мода. На земята до него лежаха възлест бастун и натъпкана раница.

„От този няма какво да се страхувам, а по-скоро мога да очаквам нещо“ — помисли си Науман.

Продължи да се катери, преднамерено причинявайки повече шум от необходимото. Непознатият го чу и се обърна.

— Добро утро! — поздрави Науман.

— Добро утро! — отговори другият.

— Смуствам ли ви? — попита Науман предпазливо. — Чух някой да пее тук. Навярно вие?

— Действително — засмя се другият весело. — Изпях тази песен, защото много я обичам. Тя е немско-американска, сътворена от Конрад Крец^[1]. Научих я в Америка.

— Значи сте пътували до Америка? — любопитства Науман.

Събеседникът му поклати глава.

— Не, от най-ранна възраст съм живял в Америка и съм се скитал много там — от Канада в Севера до голямата река Амазонка в Бразилия на юг. Роден съм, наистина, в този край, ала родителите ми прекосили океана, когато съм бил на шест месеца. Вие тукашен ли сте?

Науман се поколеба, после каза:

— Да, уговорил съм си среща за днес следобед.

Непознатият, изглежда, се зарадва.

— Е, значи имате време! Искате ли да поседнете малко при мен? Скалата е облечена с мъх, седи се на меко. Можем да си побърбим и същевременно да се наслаждаваме на великолепен изглед.

Седна при ствола на елата. Науман малко се поколеба. За него беше рисковано да седи спокойно на едно толкова открито място и да води висок разговор. Някой можеше да ги чуе, да бъде примамен да дойде насам. Ако бъдеше разпознат, беше изгубен. Имаше път само към страната, от която се беше изкачил. От другите три страни скалата се спускаше толкова стръмно, че едно бягство нататък бе свързано с крайно голяма опасност за живота. Той неволно се заслуша назад към гората дали няма да чуе нещо подозрително.

— Какво има? — попита непознатият. — Нещо се ослушвате?

— О, само така — отговори Науман малко смутено. — Стори ми се, че чух изстрел.

Непознатият поклати невярващо глава.

— Сега, в късната пролет? Ловът нали свърши. Поне по вашите цивилизовани страни дивечът по това време бива щаден. Но както и да е. Нека оставим лесничея или момчето му да си стрелят колкото искат! Елате до мен. Гледката е приказна, но аз не допускам духовните наслади да ми попречат на материалните. Закусихте ли вече?

— Още не — призна Науман, който наистина беше огладнял.

Пътникът отвори раницата си и измъкна един пакет с резени шунка заедно с бутилка вино.

— Сандвичите ще си поделим — каза той. — Виното, за съжаление, трябва да пием направо от шишето, тъй като не съм се снабдил и с една чаша.

Каза го толкова общително и добродушно, че престъпникът започна да се чувства все по-сигурен. Хлябът беше разделен, а когато бе отворена бутилката, Науман забеляза, че чужденецът е избрал най-скъпата марка.

— Благодаря! — каза той, след като бе направил една солидна глътка вино. — Съжалявам, че заради мен ще намалите запасите си.

Непознатият се засмя весело и отвърна:

— Не вреди. Нали не сме в пустинята Сахара или Гоби!

— Но във високите планини! — отбеляза Науман. — Докато стигнете най-близкото населено място, дълго ще трябва да повървите. Как изобщо стана, че вие като американец, който от най-ранно детство не е бил в този край, не е останал близо до железопътната линия или шосето, а сте избрали тъкмо несигурната, гъста планинска гора?

Другият се сепна, но после се пошегува:

— Несигурна? Разбойници ли има тук? Може би някой Риналдо Риналдини или Шиндерханес?

— Това наистина не — отвърна Науман в същия шеговит тон, — но пък един Крал на контрабандистите!

— И аз вече чух за него — каза непознатият, станал внезапно много сериозен. — Когато исках да мина границата, бях задържан. Ако не притежавах толкова добри легитимации, Бога ми, щях да бъда арестуван!

Науман заподозря причината за тези неприятности, но възкликна привидно учудено:

— Какво говорите! И защо?

— Трябва да имам определена прилика с тоя Крал. Само моят добър паспорт, удостоверението за гражданство на Съединените щати и патентът на капитан от американската войска ми помогнаха. Освен това имам и някои съвсем други неща, тук и тук! — той потупа по войнишката раница и по лявата страна на сакото си, където човек обикновено носи във вътрешния джоб своето портмоне.

— Аха! — кимна Науман. — Вие сте заможен!

— Не само това, а богат! — отговори американецът с известно самодоволство. — Мога да си позволя да се сбогувам с моята втора родина и да се установя тук. Роден съм в малкото планинско градче Лангенщат и сега съм се отправил нататък. Познавате ли го?

Науман кимна.

— Но оттук до Лангенщат има още някой и друг час път пеша — отвърна той. — Трябва да вървите направо през ридовете. Прав път няма, трябваше да пътувате с железницата.

Американецът поклати неодобрително глава.

— Не ми беше в намерението. Искях да направя първите осъзнати стъпки в родината с моите собствени крака. А че катеря баирите, ми е много приятно. По този начин същевременно ще опозная добре родината. Братът на моя баща още живее в Лангенщат. Казва се

Вебер като мен и е бил дърворезбар, но сега търгува с плодове. Моят баща също бил тук резбар, но стинал до умната мисъл да отиде в странство. Отвъд океана неговият бизнес от година на година ставаше все по-добър. Аз подраствах, ала изобщо нямах влечение към дърворезбата. Тръгнах по света, бях това-онова, напоследък дори златотърсач. Най-напред нямах късмет, защото търсих в Калифорния. Разцветът на „Gold-digging“^[2] беше отминал. Ето защо се насочих по на юг, към тексаско-мексиканската граница, и там открих една „бонанса“!

Науман го слушаше с нескрито внимание. Сега попита:

— Какво е то?

— Това е испански златотърсачески термин, който ще ви поясня. Най-прилежният и най-късметлийският златотърсач е водата. Където има от този благороден метал, водата размива и отнася леката пръст и често го оголва на големи късове Полека-лека тя го откъсва от неговата връзка и го отмива. Когато в коритото на някой буен, нека по-добре кажем, златоносен поток се срещне място с рехав, дълбок пясък, водата го разравя и отнася. Следователно там, където се е намирал пясъкът, възниква ямка, в която пада всичко по-тежко, довлечено от водата. Ето защо в някои потоци има дълбоки дупки, в които повече от столетие е било нанасяно злато. И който намери една такава дупка, бонанса, се превръща автоматически в преуспял мъж. Златото може да се извади на бял свят, като при такива многообещаващи места течението на водата се отклони. Когато веднъж отново намерих един такъв поток и изпразних ямата, забелязах за своя радостна изненада, че в коритата се намират няколко бонанси една до друга. С един удар бих станал приказно богат. Но при завръщането си вкъщи трябваше с прискърбие да узная, че междуременно татко е починал. Продадох магазина му — беше ми много добре заплатен — и реших да се върна в старата родина. Парите ще стигнат за едно дворянско имение, може би дори за три, четири или пет.

Загледа се доволно над издигащите се пред него планински хребети, сякаш виждаше вече дворянските имения, които се канеше да закупи. Поради това не забеляза, че очите на неговия събеседник алчно проблеснаха и се плъзнаха изпитателно по неговата фигура, сякаш Науман искаше да проучи дали може да подхване с този мъж борба на живот и смърт за неговото състояние.

— При това положение сигурно сте превърнал цялото си имущество в ликвиден капитал? — подпита той възможно най-равнодушно.

— Естествено! — отвърна американецът, леко учуден от въпроса.

— Но, надявам се, сте били достатъчно благоразумен да не помъкнете средствата със себе си, хер Вебер?

— Дори оня Крал на контрабандистите да се появи пред мен, мога да се отбранявам. Аз съм въоръжен!

Бръкна в джоба, извади един зареден револвер и го показа на Науман. От вътрешното вълнение, в което се намираше, на престъпника се изплъзна необмисленият въпрос:

— Ами ако аз бях, да речем, Краля на контрабандистите?

Американецът му хвърли развеселен поглед и отвърна ухилено:

— Вие? Шегобиец! Не ми се сърдете, ама никак не изглеждате на някой страховит разбойник. Според мен сте някакъв горски служител.

Науман веднага беше забелязал грешката си. За да я поправи, сега каза:

— Отгатнахте!

— Нали? Е, да, имам остър поглед! — заяви триумфално Вебер.
— Значи сте служебно сега в гората?

— Да. Искаме наблизко да започнем сечище. Чакам лесничея, заедно с когото трябва да пресметна добива.

— Наздраве тогава за добива! — каза американецът, като надигна бутилката. След като бе отпил глътка, продължи в добро настроение: — Впрочем не бива да си мислите, че съм толкова непредпазлив да нося с мен цялото си състояние. В себе си имам само документите. Всичко друго — цели сандъци и каси, пълни с редкости, кожи и каквото друго там съм насъбрал, е на път за Лангенщат при моя чичо. Той знае, че идвам. Писах му от Ню Йорк преди отпътуването си. За сандъците, разбира се, не може да подозира нищо. Дълги години ние не бяхме се чували, тъй като двамата братя много не си падаха по писането. За всичките тези десетилетия татко получи четири-пет писма и съответно им отговори. Повече мастило май не е било изхабено. Скоро узнах, че мога да му бъда полезен. Той има деца... ах, наистина съм забравил колко наследници има. Трябва веднага да погледна. Иначе много ще се изложат да отида при него толкова зле осведомен.

Извади един портфейл и го отвори. Няколко преградки бяха пълни с банкноти, редом с тях се намираха писмата. Отвори едно от тях и го прегледа.

— Да — подхвана наново, — аз, естествено, го уведомих, че татко, неговият брат, е починал. После той ми писа това писмо. То е единственото, което лично съм получил от него. Ето, тук пише — има четири дъщери и живее с тях съвсем бедно, толкова мизерно, че трябвало да прати най-голямата, Магда, да слугува в столицата на чужди хора. Е, това бързо ще се промени. Моята братовчедка не бива да ходи да слугинства. А, знаете ли впрочем, че днес е предприето едно голямо издирване на Краля на контрабандистите из цялата планина? Чух го на границата. В митницата, където трябваше да се легитимирам, седяха няколко войника, командировани за това търсене.

Вътрешно Науман бе крайно уплашен, но външно прояви равнодушие.

— Хмм! Значи вече съм бил тръгнал от къщи, когато е пристигнала заповедта. Е, нищо! И бездруго не съм задължен да участвам. Кога всъщност ще започне хайката?

— Не знам — отвърна Вебер. — Та нали не ми беше съобщено направо. Аз съвсем случайно чух какво си шепнеха тези хора. Били образувани две двойни редици от горски работници и войници — при източната и западната граница на планината. Двата фронта имали такава дължина, че обхващали цялата гора. В определен час щели да тръгнат един към друг, така че взаимно ще си подкарват всичко, което се намира между тях. Отделните участници стояли толкова близо един до друг, че птиче не можело да прехвъркне помежду им. За мен, разбира се, е безразлично дали ще заловят този Крал на контрабандистите, тъй като не ми е сторил нищо. А ако срещна още веднъж тези господа, няма вече от какво да се опасявам, понеже притежавам пропуск. Всеки, който бъде срещнат в гората, ще трябва да се легитимира. След като го стори, ще получи карта, на която е отбелязано, че личността му вече е удостоверена и може безпрепятствено да кръстосва гората.

Отвори портмонето си, от което проблеснаха златни монети, извади картата и я показа на Науман. Когато отново я бе прибрал, се надигна от земята и продължи:

— Стана време. В каква посока всъщност оттук се пада Лангенщат?

Този въпрос дойде много удобно на престъпника. Той пристъпи близо до ръба на скалата, посочи с ръка на запад и отговори:

— Елате по-насам! Имате ли остри очи?

— Да — отвърна американецът, без да подозира нещо лошо.

— В такъв случай ще можете да видите Лангенщат. Утринният въздух е чист и бистър, а замъкът Валдау край Лангенщат е разположен достатъчно високо. Да, аз виждам там отпред да светлеят неговите кули.

— Къде, къде?

Американецът пристъпи към него.

— Внимавайте! Виждате ли двете предпланини там съвсем наблизко, точно където сочи ръката ми? Вляво от тях нещо черно, с вид на издължена планинска стена?

Американецът даваше на всички тези въпроси утвърдителен отговор.

— По средата на тази стена може да се забележи една белееща се, макар и не много светла, точка. Това е замъкът Валдау край Лангенщат.

— А, там значи! Скоро ще бъда близо до замъка! — провикна се радостно Вебер.

— Не! — отбеляза многозначително Науман.

Американецът беше приковал взор към замъка. Без да се обръща към Науман, попита:

— Не? Така ли мислите? Смятате, че е твърде далеч?

— Не, а защото ще вземете друго направление.

Вебер се обърна бавно и го погледна въпросително.

— Това тук...!

Науман посочи с лявата ръка надолу към бездната, а с дясната така блъсна в същия миг Вебер, че той полетя през ръба на скалната площадка надолу. Един силен, ужасяващ крясък... глухо тупване като от удрянето на падащо тяло върху сипей... после мъртва тишина.

Науман се ослуша в продължение на минута, после си помисли:

„Готово! Ей това се казва помощ в беда! Сега съм спасен, отново имам пари, оръжие и даже легитимации. Трябва само да се спусна до оня тип. Неговият чичо ще ме приеме като племенник,

защото никога не е виждал американец. Ще изчакам при него, докато мога да си тръгна. Но сега бързо! Нямам минута за губене. Ако е бил правилно информиран, преследвачите могат скоро да пристигнат.“

Хвърли празната бутилка след нейния последен притежател, нахлупи шапката на Вебер, метна войнишката раница на гърба, взе бастуна в ръка и започна да се спуска. Това, естествено, стана по безопасната страна, от която се беше изкачил. Но когато стигна до едно място, където изглеждаше възможно да се премине към стръмната част на скалата, прехвърли слизането си оттам.

От скалните пукнатини се извисяваха високи ели, гъсталаци жълтуга вирееха по недостъпни места, а помежду отломки и камънак извличаха сокове разни видове храсти. Те даваха опора на спускащия се и ето как той стигна благополучно близо до мястото, където се беше сгромолил американецът. Поглеждайки нагоре, престъпникът видя пролуката, която падналият бе проправил през сипей и храсталак. Там, където свършваше, в храсталака се мяркаше нещо тъмно. Науман се закатери нататък и намери своята жертва. Клекна при нея и прегледа набързо още топлото, но неподвижно тяло.

— Мъртъв! Май си е строшил врата! — отбеляза триумфиращо. — А лицето е цялото насечено, невъзможно е да се разпознае! Изглежда ужасно!

Извърна се за миг, потръпвайки от ужас, ала после си помисли:

„Точно това е добре за мен! Ако сега си сменя дрехите с него и му сложа моята перука, съм спасен. Костюмът му е поизцапан, наистина, но за щастие слабо засегнат. Като намерят Вебер, ще го помислят за мен. Тогава Краля на контрабандистите ще бъде мъртъв, а аз ще се радвам на толкова по-голяма сигурност. Да, така ще направя!“

Съблече трупа, почисти грижливо дрехите една след друга с една четка, която намери в раницата, и си ги сложи. По-мъчно беше, наистина, да навлече на мъртвия своето облекло, но престъпникът се справи и с това. После заметна раницата на гръб, взе бастуна и се спусна по подножието на височината. Там намери един проходим път и го последва. Едва след дълго време се почувства сигурен.

Започна да претърсва джобовете. Намери значителна сума в книжни пари, портмонето, пълно със злато и депозити в различни

банки. Държеше в ръцете си цялото състояние на американеца, естествено без предметите, които още се намираха на път. Налице беше също пропускът от границата, всички легитимации и... револверът. В единия от джобовете имаше малко пътническо огледало, с чиято помощ Науман внимателно се огледа. Беше сложил русата перука на мъртвеца, която много добре му прилегна, и сега следователно се виждаше естествената му коса. Тенът му беше сходен като на чужденеца. Беше си обръснал брадата, която носеше в столицата. Беше убеден, че няма да го разпознаят. Беше се преоблякъл старателно, не намери никакъв недостатък и продължи пътя си. Не беше стигнал кой знае колко далеч, когато насреща му прокътя:

— Стой! Кой е там?

Викът го намери неподготвен. Понечи да тръгне към питащия, когото в действителност още не можеше да види, но чу заповедта:

— Спри или ще стрелям!

— Добре! — отвърна той. — Но какво означава това?

Неговата жертва бе говорила немски с много добре доловим акцент. На Науман не беше трудно да го наподоби.

От едно прикритие някой попита:

— Какво правите тук?

— Пътник съм и съм тръгнал през гората за Лангенщат.

— Имате ли оръжие в себе си?

— Да. Един револвер.

За миг не се чу никакъв звук, после другият каза:

— Почакайте! Сега ще поговорят с вас.

Видя на известно разстояние цевта на една пушка да сочи към него и поради това избягваше да прави някакви движения.

Не след дълго трима мъже се запътиха към него — един офицер и двама унтерофицери. Едва му хвърлил един поглед, първият извика:

— По дяволите! Тук май направихме отличен улов.

Пристъпи към Науман и попита:

— Как се казвате?

— Вебер — отговори запитаният, придавайки на думата американски акцент.

— Аха! Чудесно, хер Вебер! Откъде идвате? — попита офицерът иронично.

— От Сейнт Луис.

— Забележително! И къде се намира това?

— В Съединените щати.

— Гледай, гледай! Вие, изглежда, сте голям майтапчия. Не сме ли се виждали вече? А? Като Вебер вероятно не, но като Волф Науман!

— Заблуждавате се, хер лейтенант — коригира Науман. — Аз идвам от другата страна на границата и искам да отида до родното си място Лангенщат.

Лейтенантът го погледна усъмнено.

— Лангенщат? А пък сте американец? Я не ме смятайте за толкова наивен!

Науман не се смути.

— Наистина съм роден в Лангенщат, но баща ми емигрира в Америка, когато бях още малък.

— И се връщате точно днес? Странно! Легитимирайте се!

Лейтенантът беше убеден, че има Краля на контрабандистите пред себе си. По негов знак двамата унтерофицери застанаха срещу Науман с готови за стрелба пушки, без да отклоняват очи от него.

— Интересна работа — учуди се мнимият американец. — Не очаквах да бъда посрещнат в родината по този начин. Днес веднъж вече бях принуден да се легитимирам — на границата. Ето пропуска ми.

Подаде го на офицера. Онзи го погледна, обърна го от двете страни, поклати глава, посегна безпомощно към мустака и попита накрая с покрус:

— Да не сте намерили някъде тая карта?

— Не. Получих я в митницата от един офицер.

— По дяволите! — изруга лейтенантът. — И все пак тая прилика. Ние търсим именно един избягал затворник...

— Чух вече.

— С когото вие имате подозрителна прилика. Ето защо ще ме извините, че при изпълнението на дълга си ще процедирам възможно най-внимателно. Трябва да ви помоля да ми покажете легитимацията, въз основа на която сте получили този пропуск.

— С удоволствие! Ето паспорта ми.

Той го извади от портфейла и го подаде на лейтенанта. Офицерът го провери най-старателно и каза после:

— Тук действително няма нищо нередно.

— Ето удостоверениеето ми като гражданин на Съединените щати, а тук моят патент като капитан от армията на Съединените щати!

— Гръм и мълния! Значи офицер?

— Да — ухили се Науман с превъзходство. — Ето по-нататък писмата на моя чичо, които е изпращал от Лангенщат. Ето депозитните ми книжа. Мисля, че онзи, когото търсите, не може в посочения тук ден да е внесъл такива суми в Ню Йорк.

Лицето на лейтенанта се удължаваше все повече. Той се намираше в голямо смущение. Осъзна, че е отишъл твърде далеч.

— Пардон — извини се той. — Наистина трябва да ми простите. Колосална заблуда, но и колосална прилика. Мой дълг, разбирате. Вземете си документите! Напряко през планината ли вървите?

— Да. Исках още с първите стъпки в родината да се насладя на нейните красоти.

„Офицерът“, изглежда, се хареса на лейтенанта.

— Само така! — каза той. — Срецнахте ли някого?

Науман поклати глава и какъвто рафиниран мошеник беше, изнамери един американски възглас:

— Не, но... zounds!^[3] Все пак срещнах един човек.

— Човек? Защо го казвате с толкова особен тон? Да не би да е имало нещо подозрително в него? — заинтересува се лейтенантът.

— Така ми се стори действително — отговори Науман. — Горската почва е мека, човек едва може да чуе стъпките. Вървах си аз бавно по пътя и тъкмо поисках да завия край един скален издатък, от срещуположната страна се зададе някакъв друг, който при появата ми пребледня като мъртвец и така се изплаши, че едва не се смъкна на земята. Поиска да се върне, но явно му дойде по-добър ум, защото поздрави вежливо и ми зададе няколко въпроса — кой съм, откъде идвам и къде отивам. Накрая поиска да знае дали съм видял войници. Понеже ми се видя съмнителен, реших да не му казвам истината. Та нали знаех, че търсят някого. Осведомих го, че няма военни, нито горски служители, за каквито той също попита.

Лейтенантът прояви незабавно усърдие.

— Можете ли да си спомните точно външността му? — попита той.

— Много точно.

— Възраст?

— Приблизително моята.

— Телосложение?

— Точно като моето.

— Облекло?

— Черен вълнен плат, старомодна кройка!

— Аха! Това е костюмът, който оня е задигнал от хер Фон Шарфенберг. Колко време мина, откак разговаряхте с него?

— Около половин час. Ако тръгнете по пътя, по който идвам, ще стигнете до една пропаст, която се разпростира надълго и нашироко вляво, а отдясно щръква почти отвесно една скала. Там беше. И тъй като човекът ми се стори странен, спрях сред дърветата, за да видя накъде ще тръгне. Той започна да се катери по онзи впечатляващо стръмен скат.

Силно зарадван, лейтенантът констатира:

— Така, сега знаем и посоката!

Вече искаше да се обърне към унтерофицерите, когато Науман каза:

— Почакайте! Сетих се за едно обстоятелство, на което не отдадох значение, докато стоеше пред мен. Шапката му се беше накривила...

— Той естествено имаше черна коса, точно като вас? — вметна бързо лейтенантът.

— Хмм! Носеше руса коса, но под нея май имаше черна. Не вярвам да се излъжа, ако приема, че носеше перука.

— Това е той, съвсем сигурно е той! Трябва да побързам, за да не ни се изплъзне. И прощавайте за безпокойството!

Войниците бързо се оттеглиха. Науман си пое дълбоко и облекчено дъх и побърза да се махне оттук.

* * *

Офицерът принадлежеше със своя взвод към войсковата част, която трябваше да мине през гората. Хората му образуваха част от непрекъснатия фронт. Сега той ги свика и пое с тях по указания път. Беше човек на действието и сега си мислеше каква чест и слава ще

пожъне с очакваното залавяне на опасния престъпник. Когато стигнаха урвата, той повика своите унтерофицери и ги осведоми:

— Оня се бил изкатерил тук надясно. Ние следователно ще заемем височината. Така ще загубим за кратко време, наистина, контакт с другите, но пък ще ни похвалят, ако заловим беглеца. И така, поотделно в редица нагоре, бавно и да се поглежда зад всеки храст!

Един корпорал остана при лейтенанта. Внезапно той улови не особено почтително началника си за ръката, дръпна го назад и му нашепна:

— Стойте! Виждам нещо.

— Къде?

— Там, там горе, до скалните отломки лежи... човек!

Офицерът проследи с очи указаната посока и различи нещо тъмно, което сякаш се спотайваше зад шубрака.

— Дали наистина е човек? — прошепна той.

— Съвсем сигурно — отвърна корпоралът. — Навярно не е могъл да избяга по-нататък. Скалата е твърде стръмна. Нашите хора се катерят от всички страни. Така няма къде да отиде. Сега опитва да се скрие.

— Значи напред към него! — извика лейтенантът.

— Той сигурно е въоръжен, хер лейтенант! — предупреди корпоралът.

— Всички дяволи! Това е вярно. Ако застреля нас двамата, ще възникне пролука, през която лесно ще може да се измъкне. Следователно на първо време ще се придвижим само толкова, че да можем да го видим по-ясно.

Продължиха да се изкачват бавно. Само след броени крачки офицерът спря и попита:

— Виждате ли краката? Сигурно не може да ги прибере достатъчно към себе си. Да повикаме нашите хора по-близо!

Една висока команда стигаше да обърне внимание на войниците към въпросното място.

— Кой е там? — попита сега корпоралът.

Не последва никакъв отговор.

— Отговаряй или ще стрелям!

Когато и сега не последва нищо, корпоралът даде един предупредителен изстрел.

— Все още не помръдва — отбеляза лейтенантът. — Да приближим предпазливо!

Другите също се запридвижиха към мястото. Зад храста намериха едно безжизнено тяло.

— Мъртъв! Той е мъртъв! — извика лейтенантът.

— Невъзможно! Аз ли да съм го улучил? — попита корпоралът безпомощно.

— Може би, но ми се струва, че е умрял от нещо друго. Вижте лицето му! Цялото е пресечено и изподрано. От какво може да е станало това?

— Трябва да е паднал.

— А, да, да! Погледнете там нагоре! Много добре се вижда откъде се е свлякъл. Вече е бил изкачил скалата и на последните метри е направил погрешна стъпка. Изглежда ужасно.

Корпоралът поиска да коленичи, за да претърси мъртвеца, ала лейтенантът побърза да каже:

— Стой! Не го докосвайте! Не сме на сражение. Тук се касае за избягал престъпник. Смъртният случай трябва да бъде разследван от правосъдието. Това не е наша работа. С нас има съдебен лекар, нека той го прегледа. Сега дайте сигнала, залп!

Пушките бяха изстреляни едновременно. Възникналият грохот бе многократно повторен от ехото и чут на далечно разстояние. За по-добро ориентиране на повиканите пушките бяха изстреляни още няколко пъти поотделно, докато от всички страни започнаха да се стичат насам военни, горски и полицаи. Един от първите беше хауптманът на ротата. Придружаваше го лекарят. При тях се намираха още един висш служител от лесничейството и един обержандарм.

— Вие ли дадохте сигнала, лейтенант? — извика хауптманът още отдалеч. — Някаква следа ли открихте?

— Не само следа, а самия престъпник. Ето къде лежи — отвърна лейтенантът гордо.

Господата притичаха. Като видя трупа, хауптманът възкликна:

— О! Вие сте го застреляли!

— Не. Вече си беше мъртъв. Паднал е там от горе, хер хауптман.

Всички погледнаха към скалистата височина. Обержандармът отбеляза:

— Не е чудно, че е мъртъв, при тази височина. Хер доктор, прегледайте го, моля!

— Няма ли първо да се уверим, че това действително е той? — попита заговореният.

— Разбира се, имате право. Та това е най-важното.

Полицейският служител обърна трупа, огледа го внимателно, накрая измъкна закачалката на сакото изпод яката и каза:

— Той е. Търсенето следователно не е било напразно.

— Не се ли заблуждавате?

— Не. Закачалката е изработена от пресована кожа и носи щампованото име на шивача. Това е сакото, което е било откраднато от хер Фон Шарфенберг. И вижте тук!

Показа перуката.

— Забелязвате ли черната коса, която има под перуката? Лицето е неразпознаваемо, но фигурата и всичко друго съответства. Моля, хер доктор, заемете се с останките!

Лекарят започна прегледа. Той поклати изненадано глава, но бързо отстрани облеклото от гърдите на безжизнения труп и предприе с него разни припрени манипулации, от които присъстващите при друга ситуация биха прихнали в смях. Това продължи няколко минути, след което той се изправи и си пое дълбоко дъх.

— Е, докторе, каква е работата? — попита хауптманът. — Жив ли е още?

— Да. Да се сгромоли там от горе, без да си счупи крайник, това човек наистина би счел за невъзможно. Дали има вътрешни увреждания, къде и какви, това естествено сега не мога да кажа. Диша слабо, а пулсът е едва доловим. Как стоят нещата с мозъка, не знам.

Хауптманът поклати глава.

— Има кървава пяна на устата. Не е ли това признак на смъртта?

— Не, при падането си е прехапал върха на езика, оттам е кръвта.

— Трябва да направим всичко възможно да му запазим живота — отсъди хауптманът. — Има ли още надежда?

Лекарят сви рамене.

— Не мога да погледна във вътрешността на човека. Във всеки случай не можем да го оставим да лежи тук. Но къде да го отнесем в тая горска пустош?

— О, хер доктор, ние имаме недалеч оттук една постройка — обади се главният лесничей. — На няма и десет минути път живее един въглищар, Хендшел се казва. Заклет сиромас, но благонадежден!

— Добре, да опитаме да пренесем ранения там — реши хауптманът. — Нека хората направят една носилка! Да вземат за целта пушки и няколко шинела! Ако действаме много внимателно, няма да умре по път.

* * *

Въглищарят беше отишъл сутринта в гората, за да изгради нова въглищарска клада.^[4]

Жена му го очакваше да се върне едва в предобедна на другия ден. Тя седеше, плетейки, до масата и говореше с братовчедя, който се бе оклюмал унило до нея.

— Мъжът ми е прав — каза тя. — Трябва да се прибереш вкъщи при близките си.

— А ако отида и ме арестуват? — подметна той.

— Не вярвам. Преследват ли те с публична обява за издирване? Полицията търси ли те?

Той поклати глава.

— Не, не! Но си мисля, че полицията е много хитра. Прави се, че историята е забравена, а когато се върна, ще ме пипне за яката.

Добрата старица го погледна със съмнение, после каза:

— Я бъди честен! Тоя Хирш не беше никой друг, а Краля на контрабандистите, нали?

Коларят поддаде.

— Е, него вече го няма, така че спокойно мога да призная. Да, това беше той!

Жената плесна ръце и извика:

— Сега само си помисли на каква опасност си ни подхвърлил! Ами ако го бяха намерили у нас?

— Нямаше как. Ситуацията беше... а, ама какво става там?

Пристъпи бързо до малкия прозорец.

— Какво има? — попита тя угрижено.

— Братовчедът вече си идва.

Въглищарската жена също побърза към прозореца, за да погледне навън.

— Да, нещо е станало — каза уплашено, — и то не нещо добро. Познавам физиономията му.

Отвори външната врата и викна насреща му:

— За Бога, старо, какво се е случило? Изглеждаш като самото нещастие!

— Вътре, вътре! — заповяда ѝ той.

После, когато беше затворила вратата след себе си, заговори, тежко запъхтян от бързото ходене:

— Да, то си е нещастие! Пипнаха Краля на контрабандистите. В гората имаше полиция и войска, но не мислех, наистина, че ще стане толкова бързо.

— Откъде го знаеш? — попита жената тревожно.

— Сам го видях, със собствените си очи. Тъкмо прекопах пръстта за кладата, от другата страна на широката клисура, и ето че чух от далечината грозен, ужасяващ крясък, какъвто може да издаде само човек в смъртна опасност. Стори ми се, че дойде от скалната площадка. Хукнах към поляната, дето я бяхме просекли преди две години, и правилно, видях нещо под скалата да се движи. Някой беше претърпял нещастие, паднал от площадката. Трябваше да отида. Знаеш пътя, по него се върви бавно. Най-сетне се добрах до последния баир и запълзах под смърчовете към скалистата стръмнина. Тъкмо да се измъкна от дърветата на голата каменна повърхност и се разнесе трясък като топовен изстрел. Спрях, погледнах надолу и видях множество войници и други хора да стоят в кръг около тялото, което бях забелязал отсреща. При това положение моята помощ вече не беше необходима, но аз изчаках. След има-няма десет минути надойдоха още много войници, офицери и жандарми. Всички бързаха към това място. Накрая видях, че бяха стъкмили носилка и на нея сложиха един човек. Тоя човек беше... Краля на контрабандистите. Видях го съвсем ясно по облеклото.

— Ех! Де да е мъртъв! — въздъхна братовчедът.

— Ще е добре и за теб, и за нас! — съгласи се Хендшел. — Ако е мъртъв, ще го заровят нейде из околността, или ще отнесат трупа му. Ама ако е жив, със сигурност ще го докарат при нас.

— Мили Боже! — възкликна жената.

— Да, съвсем сигурно, защото навред наоколо няма други освен нас. Но да запазим самообладание, мисля, че... я погледнете, кой идва там?

— небеса! Лесничеят и един жандарм! — извика жената.

Братовчедът се изплаши.

— По дяволите, трябва да се скрия!

Понечи да се втурне към вратата, ала старият въглищар го хвана за ръката, задържа го и каза:

— Стой, братовчеде! Или се знае, че той е живял при нас, и тогава ще трябва и ти да понесеш последиците заедно с нас, защото в крайна сметка ти ни го доведе, или нищо не се знае и тогава можеш спокойно да останеш. В този случай тъкмо веднага ще разбереш дали полицията те търси, или не.

— Трябва да се махам! Пусни ме, братовчеде, пусни ме!

По време на тези думи опита да се изтръгне, но старият го държеше с желязна хватка и сега заповяда:

— Ще останеш! А и бездруго вече е твърде късно. Погледни, те са вече при външната врата!

Коларят се отдръпна в най-отдалечения ъгъл. От страх беше станал бял като сняг. Сега вратата се отвори и двамата мъже влязоха.

— Добро утро! — поздрави обержандармът. — Вие ли сте въглищарят Хендшел?

— Да, хер.

Онзи се огледа, забеляза царящата сиромашия и се осведоми:

— Заловихме един престъпник, който е толкова тежко ранен, че е невъзможно да бъде пренесен по-далеч. Имате ли възможност и желание да го приемете?

— Да — каза въглищарят твърдо.

— Ще ви се плати — обеща тържествено полицаят.

— Ще го направя от човешки дълг — отклони Хендшел.

— В такъв случай е най-добре незабавно да пригответе една постеля! — рече обержандармът.

Двамата старци побързаха да изпълнят заповедта. Служителите седнаха. Бяха вървели бързо, за да спечелят време до пристигането на транспорта с ранения. Обержандармът се обърна към уплашено стоящия в ъгъла братовчед:

— И вие ли сте от тази къща?

— Всъщност не — измънка смутено коларят. — Само съм на гости тук. В действителност идвам от Оберсберг.

— Аа, Оберсберг! — ухили се обержандармът. — Познавам го добре! Какъв сте? Разбира се, не въглищар, защото там кюмюрджии няма.

— Не, колар съм — отвърна мъжът все още уплашено. — Аз също се казвам Хендшел и съм братовчед на въглищаря.

— Тъй, тъй!

След тези две добродушно изречени срички жандармът се обърна към стария Хендшел, който внесе сега с жена си кревата. Коларят имаше усещането, сякаш воденичен камък му падна от шията. Обержандармът беше радушен, не направи никаква забележка, когато чу името му, дори физиономия не промени. Това беше сигурен белег, че няма от какво да се опасява. Той излезе от ъгъла си и помогна при наместването на леглото. Всичко стана бързо и тримата бяха готови, когато бе докаран раненият. Шествието можеше да се види още отдалеч. Тогава лесничият попита въглищаря:

— Имате ли представа кого носим?

— Не.

— Но знаете кого търсим?

— Също не.

Жандармът направи усъмнена физиономия, но лесничият кимна и каза:

— Да, такъв си е старият Хендшел! Работи трудолюбиво и мълчаливо, изпълнява си дълга и не се интересува повече от нищо по света. Чуйте, човече, нима никога не сте слушали за Краля на контрабандистите?

Въглищарят кимна невъзмутимо.

— За онзи ли? О, да, на няколко пъти!

— Него носим. Преди малко го заловихме. Сгромолясал се е от скалната площадка и навярно няма да го преживее. Не може да говори, а лицето му изглежда направо ужасно. Ето, вижте!

Вратата тъкмо се затвори и нещастникът беше внесен, разсъблечен под напътствията на лекаря и сложен на кревата. Обитателите на колибата се бяха оттеглили в най-отдалечения ъгъл. Лесничият се сбогува, войниците се установиха пред колибата „на

квартира“, а край болничното легло заеха място само лекарят и обержандармът, за да не изпускат пациента от очи.

— Ужасно, ужасно! — прошепна въглищарят на жена си.

— Видя ли лицето му?

— Да, татко — отговори тя тихо. — Не вярвам да оживее.

Слушай!

Лекарят и полицаят разговаряха полугласно. Обержандармът попита:

— Е, сега можете ли да кажете нещо определено?

Лекарят кимна.

— Може би, но не твърдя, че нещата със сигурност стоят така. В такива случаи не може да се даде категорично мнение. Сърцето му функционира, дробовете също. Ако имаше някакви увреждания, отдавна щеше да се появи вътрешен кръвоизлив. Счупване на крайник за своя изненада не можах да установя... макар да има тежки натъртвания и ожулвания. Само мозъкът, изглежда, е опасно разтърсен, иначе по време на транспортирането щеше да дойде на небе си. Беше изкачен по скалите и после спуснат, а това би причинило на човек, който не е в такава кома, страшни болки. С лечението на езика ще се заема веднага. Той ще оздравее толкова по-бързо, колкото по-дълго се намира в безсъзнание.

— Кога би могъл да се свести?

— Днес... или чак след седмици — каза лекарят след кратък размисъл. — За нас е важно да му запазим живота. За жалост животът на един престъпник, може да се каже, е по-ценен от този на честния човек. Поне така мисли криминалистът. Но всяка допълнителна промяна на мястото може да се окаже фатална. Следователно той трябва да остане тук. Във всеки случай няма да може да избяга, можете да се закълнете в това с хиляди свети клетви. Сега най-необходимото е лекарски надзор. Моите задължения по други места не ми позволяват да остана тук, но аз съм на мнение, че специално за него трябва да бъде доведен някой кадърен лекар. Той трябва да остане тук, докато животът му бъде извън опасност. За мен обаче е наложително да си тръгна още днес.

Обержандармът направи сериозна физиономия.

— В такъв случай е желателно да се телеграфира — предложи той.

— Да. Телеграфирайте до столицата, според мен директно до министъра на правосъдието. Помолете да изпратят лекар оттам. Но той трябва да пристигне още днес.

— Незабавно ще се отправя към най-близката телеграфна станция. Но преди това нека направим нещо, което досега така и още не сме направили, а именно да му претърсим джобовете.

Взе дрехите и се зае с претърсването. Не намери нищо, освен парчето хляб, което Науман си беше отрязал сутринта при Хендшел.

— Хмм! — изръмжа обержандармът. — Не е апетитна хапка! Откъде ли го е взел?

Лекарят го взе от ръката му и го огледа.

— Едва днес е отрязан от някой самун!

Въглищарската жена сбута мъжа си и прошепна:

— За Бога! Дано не се усетят!

— Почакай! — отговори Хендшел.

Погледът на жандарма неволно падна на масата, на която все още лежеше хлябът, но от него беше вече рязано.

— И онова там е такъв овесен хляб — констатира той. — Я го покажете!

Приблужи крайщника към самуна и отсъди:

— Да, съвсем същият. Днес да сте продали хляб или подарили някой комат, хер Хендшел?

— Не. И нито пък някакъв непознат се е мяркал насам — отвърна старият спокойно.

— Така си и помислих, но човек трябва за всичко да пита. А и престъпникът не може да е дошъл от тази посока. Лейтенант Фон Вилмерс е срещнал в гората някакъв пътник, американец. На него всъщност дължим този улов. Науман случайно му наскочил в гората. И този чужденец насочил лейтенанта на следата. Краля на контрабандистите се изкачвал по скалата, значи е дошъл от срещуположната посока.

— Слава Богу! — отдъхна въглищарката.

— Надявам се всичко да мине добре! — отговори също така тихо мъжът ѝ. После попита бързо коларя: — При теб как стоят нещата, братовчеде?

— Ох, голям страх беше! — прошепна другият. — Обержандармът попита кой съм и откъде идвам. За щастие, всичко

протече гладко! Никой нищо не е казал!

— Ето на, виждаш, че имах право! — прояви доволство братовчед му. — За теб не съществува никаква опасност. Можеш преспокойно да се върнеш при домашните си. Най-добре ще бъде да го сториш още днес.

Коларят го погледна усъмнено.

— И да ви зарежа сега сами с това бreme?

— Ти и бездруго не можеш да ни помогнеш, а вкъщи ще бъдеш много по-полезен, отколкото тук при нас.

Сега обержандармът се надигна от стола, приближи и каза общително:

— Съжалявам, дето се наложи да ви обезпокоим, но сигурно съзнавате, че не можем да пренесем по-далеч пострадалия.

Старият въглищар побърза да увери:

— Той може да остане тук, докогато сметнете за добре.

— Добре! — отбеляза полицаят. — Още днес тук ще дойде криминален служител, който ще ви инструктира как точно да се държите. От предпазливост ще оставя пред къщата военен пост. Адио!

Той се сбогува и си тръгна.

[1] Конрад Крец — роден на 27.04.1929 г. в Ландау-Пфалц, емигрира след революцията 1848/49 г. в Америка, където живее и твори до смъртта си на 09.03.1897 г. в Милуоки — б.нем.изд. ↑

[2] Gold-digging (англ.) — златотърсачество — Б.пр. ↑

[3] Zounds! (англ.) — Дявол да го вземе! — Б.пр. ↑

[4] Има се предвид производство на дървени въглища — Б.пр. ↑

ГЛАВА 19

В ЛАНГЕНЩАТ

Волф Науман не измина изцяло пеша дългия път до Лангенщат, а бе взет на известно разстояние от една кола. Беше станало вечер, когато достигна селището. Пита за жилището на дърворезбаря Вебер и пътят му бе описан. Лесно се оправи и тъкмо възнамеряваше да отвори пътната врата, когато от нея излезе едно младо момиче.

Той поздрави и попита:

— Тук ли живее семейство Вебер?

— Да — засмя се момичето. — При нас ли идвате?

— Естествено — отговори „американецът“ — Ти сигурно си някоя от братовчедките?

Момичето плесна ръце от радост и извика:

— Господи Исусе! Тогава ти си братовчедът от Америка! Писмото ти го получихме едва вчера. Ама влез, де! Пристигаш в много подходящ момент, защото тъкмо празнуваме годежа на сестра ми Магда.

В последните седмици нещата много се бяха променили. Вилхелм Хайлман отпътуваше възможно по-често от Роленбург за родното място, за да се среща с Магда. Влечението, което двамата бяха изпитали един към друг в първия миг на своята среща, се бе превърнало в чувство на истинска любов.

Много скоро, при една разходка, Вилхелм доби кураж да заговори:

— Магда, спомняш ли си как ти дадох в купето пардесюто си? Така бих желал да те закрилям и обгръщам през целия живот. Кажи, Магда, искаш ли да останем завинаги заедно? Искаш ли да станеш моя жена?

Вилхелм беше сложил ръка около талията ѝ и тя се притисна към него. Така се разбраха, а когато татко Вебер научи вечерта, възкликна:

— Исусе Христе! Моята Магда иска да се омъжи! Елате, децата ми! Тъкмо се канех да приготвя картофено пюре с говежда лой, ама

щом работите се нареждат така бляскаво, идват на ред пръжките. И аз мога да бъда разточителен, когато се наложи!

Майсторът на Хайлман също се зарадва на щастието на своя способен калфа и му даде няколко дни отпуска, за да може да отпразнува годежа в кръга на семейство Вебер. Ето защо и той беше тук, когато „американският братовчед“ пристигна.

След като бе поздравила във така сърдечно госта, сестрата на Магда отвори вратата към стаята и го бутна вътре. Татко Вебер седеше на масата с цялото семейство на вечеря.

— Ето, че пристига още един гост! — възкликна Магда Вебер изненадано.

— Добър вечер! — поздрави Науман.

— Добър вечер! — поздрави Вебер и стана.

— И кого ни водиш, Катрин?

— Един странстващ човек — засмя се дъщерята. — Познай само откъде идва, татко!

— Е, е, не съм всезнаещ! — поклати Вебер глава.

— Отдалеч, далеч оттук, от другата страна на „Голямата вода“!

— Да не би да си племенникът? — разреши гатанката Вебер — Това се казва радост! Добре дошъл, добре дошъл!

Той прегърна мнимия племенник, който не се изложи и сърдечно отвърна на приветствието. „Американецът“ разтърси ръцете и на другите присъстващи. Малко сдържано измери младия, високо израсъл мъж, когото Вебер му представи като годеник на Магда. Хайлман имаше приятен, открит характер. С малките си мустачки и благозвучния баритонов глас печелеше симпатии. Сините му очи блестяха енергично и решително. Създаваше впечатление за много интелигентен човек. Науман подуши опасност.

При вида на „племенника“ Хайлман се стъписа, но не каза нищо. Онзи се съблече и веднага бе поканен на масата. По време на храненето бърбреха много оживено. Науман се правеше на жизнерадостен и добродушен, но скришом наблюдаваше младия книговец, който оставаше доста мълчалив. Само от време на време подхвърляше някоя забележка, особено когато нещата се завъртаха около Америка, и тогава поставяше мнимия американец в голямо затруднение. Вилхелм Хайлман беше чел много. Още в своето юношество се беше научил да гледа на книгите като на най-добри

приятели. Пламенно се интересуваше от пътеписи за далечни страни и преди арестуването си се числеше към най-запалените читатели на обществената библиотека в столицата. Същевременно притежаваше и отлична памет. А от обстояното описание на своя приятел и благодетел детектив Арнд беше получил една много точна картина за външността на престъпника Науман. Сега установи фрапираща прилика на госта с тези данни. В разговора веднъж спомена съвсем между другото своето познанство с прочутия Арнд и забеляза едно кратко, раздражено припламване в очите на госта. Това подсили неговото подозрение. Започна да го подпитва и скоро установи, че сведенията му за американските порядки най-често не са достоверни. Когато насочи разговора към Тексас, „американецът“ толкова очебийно отклони темата, че Хайлман сега беше почти сигурен, че си има работа с Краля на контрабандистите. Разбира се, той се пазеше да прояви ясно своето подозрение.

След храна се отдалечи за кратко под някакъв претекст и потърси най-близкия полицейски участък. Там узна, че Науман бил вече заловен и лежал тежко ранен под охрана в една въглищарска колиба горе в планината. Детектив Арнд бил осведомен и на другия ден щял да тръгне от столицата с влака и после да продължи на кон в планините. Заблудил ли се беше Хайлман? Но той не можеше да се освободи от чувството, че нещо в тая работа не е наред. При връщането си тайно се довери на Магда. Отначало тя се вторачи невярващо в него, но после каза:

— В някаква въглищарска колиба в планината, казваш? Това може да е само при нашия кръстник Хендел. Вилхелм, иди там! Пътят е дълъг, но аз ще ти го опиша така, че да не го сбъркаш. Тръгни още рано сутринта и обсъди с хер Арнд какво мислиш за тая работа! Ако татко или този съмнителен роднина попитат за теб, все ще ми хрумне някакво обяснение.

Хайлман й даде право и настойчиво й внуши да не се издаде с нещо пред „братовчеда“.

— Ако това наистина е търсеният престъпник, притиснат в ъгъла той е способен на всичко!

После се върна в стаята, където мъжете водеха неуморен разговор. „Американецът“ тъкмо попита:

— Що за тип е всъщност тоя Крал на контрабандистите Науман? Днес вече ми причини сума неприятности.

— На теб? — запита Вебер учудено. — Че как така?

— Ех, явно приличам на него — осведоми „племенникът“ ухилено. — Още на границата бях подканен да се легитимирам и тогава получих този пропуск.

Той го извади от джоба и го сложи на масата. Със задоволство видя как Хайлман чевръсто посегна и внимателно го проучи. После продължи:

— Безчет военни сновяха из гората с амбиция да заловят Краля на контрабандистите. Един лейтенант ме спря. Аз му представих картата, но той ме пусна едва след като му показах и другите документи.

Същевременно извади легитимациите и ги показа на Вебер. След това изръмжа раздражено:

— Ако знаех, че ще се сблъскам с такива затруднения, сигурно щях да предпочета да остана отвъд океана.

— Глупости! — отговори бившият дърворезбар. — Не е нужно да се косиш за такива работа. Да се надяваме, че ще се заселиш в Лангенщат?

— Възможно — рече „племенникът“. — Или ще остана тук, или ще си купя в столицата някоя къщичка. Тогава ще дойдете при мен.

Но тайно в себе си планираше само да дочака пристигането на сандъците, да присвои съдържанието им и после завинаги да изчезне. За да залъже „чичото“, строеше разни въздушни замъци. Бърбореше и с Хайлман, който вече не задаваше щекотливи въпроси и много скоро напусна стаята, за да си легне да спи. Искаше да потегли още преди изгрев слънце, та да може в планините да стигне до дъното на нещата. Защото и легитимациите на „американеца“ не бяха съумели да разсеят неговите подозрения.

Но Вебер остана още дълго на разговор със своя мним племенник.

* * *

Беше същата нощ. В стаята на въглищаря Хендшел още гореше едно газениче, което разпространяваше много мъждива светлина. Пострадалият лежеше неподвижно на постелята, край която седеше един лекар от столицата. Междувременно бе пристигнал и прокурор Унтерберг. Той се беше убедил, че раненият не може да избяга, и бе отишъл в другата стаичка, за да прекара там нощта.

На масата, където светлината на газеничето не достигаше, седеше въглищарят със своята жена. Имаха да си разменят някои мисли и тихичко си шушукаха.

— А аз твърдя, че това не е той — нашепна жената на въглищаря.

— Откъде претендираш да си така добре осведомена?

— Чувствам го. Знаеш, че ние жените имаме фин усет. Само да не беше лицето така изподрано, та да можеше човек да различи чертите!

— Ама пък това си бяха неговите дрехи. И нашия хляб имаше в джоба си!

— За тези неща помислих и аз. Блъскам си главата, но не намирам обяснение. Ей, татко, сецям се нещо, нещо важно! Нямах ли „Хирш“ една прясна рана по опакото на ръката, която уж си бил причинил на идване към нашата колиба на някакъв трън?

— Хмм! Имаш право — изръмжа старият. — На дясната ръка!

Жена му кимна.

— Правилно! Спомням си го съвсем точно. Нека погледнем!

След известно време въглищарката се надигна, завъртя се небиещо на очи близо до леглото и се върна.

— Ръцете са ожулени, наистина, от падането, но тази рана липсва.

Мъжът поклати невярващо глава.

— И на лявата? Може би се заблуждаваме относно ръката.

— Не, не. Освен това неговите ръце са мазолести, докато на Хирш бяха гладки — заяви жена му умерено.

— Ей, това и на мен действително ми се струва подозрително — рече старият Хендшел. — Той трябва след падането незабавно да е изгубил съзнание. И все пак аз съвсем ясно видях, след като бях чул ужасяващия крясък, че на онова място нещо се движеше.

Жената беше безпомощна.

— Кой може да е бил? — попита тя. — Да не би онзи, когото лейтенантът бил срещнал наблизко? Нали знаеш какво е казал. Бил някакъв американец, когото изпървом сметнал за Науман.

Възникна дълга пауза. Въглищарят промърмори няколко пъти нещо на себе си, почеса се зад ухото, засумтя пак, докато жена му накрая изпита досада. Тя прошепна:

— Какво има?

— Една мисъл ми се върти.

— Е, това не е повод за ръмжене!

— Охо! Това е една отчайващо дръзка мисъл. Какво сега, ако оня така наречен американец е бил престъпникът, а пострадалият е някой невинен? Науман може да го е бутнал и след това да си е разменил с него костюма.

Но това се стори твърде невероятно за старата. Тя промърмори:

— Мъжо! Страхувам се за теб!

— Ее, не съм го съборил аз — успокои я той добродушно.

— Боже Господи! — извика жена му внезапно и подскочи ужасено от стола.

Раненият в този миг, без ни най-малко да се помръдва, бе надал един страховит крясък, толкова ужасяващ, че лекарят също подскочи стреснато.

— Спасителю! — възкликна въглищарят. — Това беше същият крясък, който чух в гората.

Заслушаха се. Мнимият Науман отново беше спокоен. От другата страна стълбите изскърцаха и прокурорът, който още не беше си легнал, влезе.

— Кой изкрещя така? — попита той.

— Този — отговори лекарят, посочвайки лежащия в безсъзнание мъж. — Нашият пациент.

— Хм, хм! Помислих, че нещо се е случило.

След това напусна отново стаята, в която сега настъпи пълна тишина. Само старият стenen часовник продължаваше своето ритмично, монотонно тиктакане. По едно време раненият започна тихо, съвсем тихо да мънка. Звучеше, сякаш си тананикаше. После каза внезапно гласно, макар и слабо доловимо:

— Вебер се казвам.

След това отново стана тихо. Двамата старци проточиха вратове. Понечиха нещо да си прошепнат, но ето че прозвуча късо и гневно:

— От Америка... към Лангенщат!

Лекарят поклати удивено глава. А въглищарят прошепушна на жена си:

— Чу ли? Вебер се казва и иска да отиде в Лангенщат!

— И идва от Америка!

С някакви проблясъци на съзнание мъжът продължи тихо да си мрънка. После си промърмори няколко кратки, неразбираеми думи, докато накрая се чу по-ясно:

— Моята раница... много пари... дърворезбар... аах, сега той ме буца долу...

Мънкането после отслабна и той отново изпадна в дълбоко безсъзнание. Вече не се чуваше нищо. Въглищарят почака известно време. Когато това мълчание се проточи, каза на жена си:

— Сега е почти сигурно, че имаше предвид кумеца Вебер! Вебер... дърворезбар... Лангенщат. Изобщо не може да бъде друг.

— Какво искаше да каже с раницата? — попита жена му.

— Сигурно е имал много пари в нея. Говореше за бутане долу. Моето подозрение се потвърди. Науман е срещнал този чужденец и го е бутнал от скалата. След това си е сменил облеклото с неговото и се е представил за този Вебер.

— Това би било чудовищно!

— Но пък възможно — каза Хендшел. — Нали?

Умълчаха се замислено. Едва след продължителна пауза въглищарят побутна жена си и прошепна:

— Не мога да го задържа на съвестта си, ще го кажа на прокурора. Хмм! Но ако му разкажа, че сме подслонявали „Хирш“, ще ни сполети нещастие и братовчеда също. Мътните го взели!

Отново настъпи дълга пауза. Накрая Хендшел се наклони към жена си.

— Сега знам как ще постъпя! Ще отида в Лангенщат, при Вебер, за да си изясня нещата.

— Още сега? — попита жена му. — През гората?

— Какво има толкоз! — отвърна той. — Знаеш, че не се страхувам. Пътищата са ми изцяло познати. Колкото по-късно тръгна, толкова по-късно ще стигна. Вярно, отвън има постови, но това няма

значение, тъй като аз не съм техен пленник. Те трябва да внимават само пострадалият да не им се изплъзне. Ще представя нещата така, сякаш искам да отида до въглищната кладата. Не могат да ме задържат.

Те обсъждаха още известно време работата, след което старият бе твърдо решен да отиде до Лангенщат. Трябва да бе малко след полунощ, когато излезе от външната врата.

— Стой! Кой е там? — отекна насреща му глас.

— Въглищарят.

— Останете на място!

Постът приближи и се увери, че действително това е въглищарят. Предпазливо пристъпи до прозореца и погледна в стаята, където лежеше мнимият Крал на контрабандистите.

— Трябва да спите! — отбеляза.

— Днес ще се размина с тая работа — осведоми го въглищарят.
— Трябва да запаля кладата. Или нямам право?

Военият пост сви рамене.

— Защо не? Ние имаме задължение да задържим само пострадалия, а той едва ли може да ни избяга. Лека нощ!

Постът се послуша, докато стъпките на въглищаря престанаха да се чуват, и продължи после обиколката си.

При въглищарската къща бяха останали десет войници под командването на един унтерофицер. Бяха установили своята квартира в една стара барака. Съдебният лекар, който бе пристигнал по свечеряване, беше обявил тази предпазна мярка за повече от излишна, тъй като тежко раненият не беше в състояние да напуска своята постеля.

Нощта мина и денят настъпи. Прокурорът се появи в стаята и се осведоми от лекаря за състоянието на Науман. То не беше се променило.

Малко след обяд пристигна един конник. Като го съгледа, Унтерберг пристъпи радостно насреща му и го поздрави. Беше Франц Арнд.

— Къде е Науман? — извика той на прокурора още отдалеч.

— Все още лежи в дълбоко безсъзнание — отговори Унтерберг.

— Да не е симулация? — усъмни се Арнд. — Я да влезем!

Двамата отидоха в колибата.

Влязъл в бедната стаичка, Арнд пристъпи към леглото и огледа ранения.

— Лицето е ужасно изподрано — отбеляза прокурорът тихо.

— Да, едва ли може да се разпознае някоя черта. Но по какво всъщност са го идентифицирали като Науман?

— По облеклото, което е откъснал от стария хер Фон Шарфенберг — каза Унтерберг.

Арнд взе ръката на припадналия и я разгледа. После раздалечи внимателно устните, огледа зъбите и заяви:

— Вие не сте заловили Краля на контрабандистите!

— Не? Какво? — извика прокурорът.

— Мога да се закълна в това. Вижте, Науман има, както може да се прочете в обявата за издирване и залавяне, фини, жълтеникави ръце и една празнина между зъбите в горната челюст. Този мъж тук има големи, мазолести ръце и здрави зъби без никакъв процеп. Не, това не е Науман!... Той говори ли нещо? — обърна се той към лекаря.

— През нощта чух няколко думи. Всички те бяха без значение.

Арнд тръсна енергично глава.

— Аз не мисля, че в случай като този дори и една дума би могла да бъде без значение. Не ги ли запомнихте?

Лекарят се попипа по челото.

— Пациентът нададе висок крясък на ужас. После заговори за хвърляне долу, за някаква раница, за пари в нея и спомена имена. Говори, мисля, също за Америка и за някакъв си... ее, как ли пък беше?... някакъв си дърворезбар.

Арнд вдигна бързо поглед.

— Америка? Дърворезбар? — попита той. — Спомена ли името му?

Лекарят запъна.

— Мда, а, да. Вебер... в...

— Да не би в Лангенщат? — извика Арнд.

— Да, така беше, в Лангенщат.

Арнд пребледня.

— Хер прокурор, хората са оставили Науман да се измъкне, в замяна на което са задържали един невинен, спрямо когото убиецът е извършил ужасно престъпление. Нали по пътя за насам патрулът е

срещнал някакъв американец, който притежавал поразителна прилика с Науман?

Прокурорът беше удивен, но потвърди. Детективът изпадна в една напълно необичайна за него възбуда.

— Хер прокурор, вие държите тук погрешен човек. Този клет дявол не е необходимо да бъде така грижливо пазен. Ние трябва да се опитаме да спасим неговия живот. Той е роднина на едно почтено семейство и важен свидетел срещу Науман. А сега трябва незабавно да се отправя по следите на престъпника.

Излезе бързо и възседна коня си. Прокурорът излезе след него от къщата и попита:

— Не мога ли да науча нещо по-подробно, хер Арнд?

— Времето е кратко — отговори детективът лаконично. — Аз подозирам къде се намира и искам да изпратя една телеграфическа заповед за задържането му. Ето защо трябва незабавно да се отправя към най-близкото селище, където има поща.

И препусна. При първата удача му се възможност подаде следната депеша:

„До кмета на Лангенщат.

Веднага арестувайте американеца при дърворезбаря

Вебер!

Незабавен отговор до Франц Арнд.“

Отби се в съседната гостилница да изчака отговора. Той дойде само след четвърт час и за негово най-голямо изумление гласеше:

„Вече сме го задържали! Препращаме със следващия влак за столицата. По поръчение на Вилхелм Хайлман.“

Арнд стоеше като поразен от гръм. За първи път в своя дълъг и изпълнен със събития житейски път наистина не знаеше какво да каже.

ГЛАВА 20

ВИЛХЕЛМ ХАЙЛМАН НА ЛОВ ЗА ПРЕСТЪПНИЦИ

Какво се беше случило? Старият въглищар Хендшел беше оставил зад себе си планинската гора, без да обърка пътя. Денят беше настъпил, когато видя отпред най-близкото селище, и още рано сутринта на хоризонта изплува Лангенщат. Ето, че насреща му се зададе един напет млад мъж, който го огледа внимателно и после вежливо попита:

— Прощавайте, познавате ли планинската гора там горе?

— Да — отвърна старият малко учудено. — Дори живея там, защото съм въглищар.

— По дяволите! — възкликна младият мъж. — Значи съм попаднал точно на подходящия човек! Чуйте, при вас лежи един пленник, нали?

Старият колебливо потвърди.

— Това се нарича Провидение на небето! В такъв случай вие със сигурност сте кръстникът Хендшел, за когото ми разказа Магда! Аз се казвам Вилхелм Хайлман, годеник съм на Магда Вебер.

— Нашата Магда се е сгодила? Каква изненада! Тъкмо съм на път за кумеца Вебер, за да го предупредя...

— Да не би за „племенника“ от Америка? — попита Хайлман бързо.

— Как, вие знаете... ти знаеш вече? Към годеника на Магда естествено мога да се обръщам на „ти“!

Хайлман кимна.

— Никой нищо не подозира. Само аз не успях да се отърва от подозрението, че с „американеца“ нещо не е наред. Той отговаря до косъм на описанието на Краля на контрабандистите, което ми дадоха в столицата. Освен това сведенията му за Тексас бяха толкова мъгляви, че още повече подсилиха моето подозрение. И тъй, отидох до близкия

полицейски участък, но там чух, че раненият Науман бил пренесен в някаква въглищарска колиба в планините. Детектив Арнд също възнамерявал да отиде дотам и потеглил да си изясни нещата.

— Сега можеш да си спестиш пътя — извика въглищарят. — Вашият гост действително е търсеният контрабандист и убиец Науман. Аз го познавам много добре, защото изкара седмици наред на подслон при мене под фалшивото име Хирш. По това време си причини рана на opakото на дясната ръка, която и досега не му е съвсем заздравяла. Нещастникът в моята колиба обаче няма на десницата си такава рана! Аз щях да си замълча за работата, за да не бъда подведен под отговорност от полицията като недоносител. Ама сега Науман прибави към своите злодеяния и опит за убийство, а над моя кумец Вебер витае голяма опасност. При това положение просто бях длъжен да дойда. Какво ще правим сега?

— Най-напред ще отидем в кметството, за да си подсигуририм „официална“ помощ.

Двамата различни по възраст мъже забързаха към Лангенщат. В кметството Хайлман попита за кмета. Той реагира недоволен за причиненото му безпокойство. Но физиономията му се разведри, когато Вилхелм се представи като бъдещ зет на резбаря Вебер.

— Нашето кметство притежава няколко красиви дърворезби на Вебер и е много тъжно, че с осакатяването си той вече не може да упражнява тази професия. С какво мога да ви помогна?

Хайлман описа с кратки думи положението на нещата и изложи своето подозрение, което се бе потвърдило с пристигането на въглищаря Хендшел. Кметът го изслуша с нарастващо напрежение. Събитие от такова естество беше прецедент в неговото малко, мирно градче.

Посъветваха се по кой начин най-добре да изобличат Краля на контрабандистите. Хайлман щеше да се върне не принудиено в къщата на Вебер. По време на обедата един полицаи щеше да се появи в дрехите на някакъв калфа, за да сложи окончателно край на машинациите на Науман. Същевременно няколко жандарми щяха да обкръжат къщата на Вебер.

Хайлман се върна за радост и немалка изненада на Магда, която смяташе, че се намира на път за кръстника. Вилхелм я информира скришом за развитието на нещата и взетите мерки.

Стана време за обяд и „племенникът“ бе повикан да слезе от своята мансарда. Той дойде във всекидневната и зае място край масата. Разговорът бе все така оживен. Естествено, се очакваше, че пътувалият надалеч племенник има още много какво да каже и също така много неща ще иска самият да узнае. В един момент на вратата се почука.

— Влез! — каза татко Вебер.

Един калфа влезе в стаята, бедно, но чисто облечен, и попита учтиво дали случайно не им е останало малко ядене.

Домакинът промърмори нещо, но Магда го прекъсна на думата:

— Татко, ние не сме изяли всичко. Щом този човек е гладен, нека седне при нас. Ще стигне за всички.

Баща ѝ се съгласи и направи място на непознатия, който седна на стола с маниера на благовъзпитан човек. Беше му сервирано. „Американецът“ се ядоса, че му бе наложен някакъв си скитник за сътрапезник. Ето защо даде воля на недоволството си:

— Нима просията в тази страна не е забранена?

— Разбира се, уважаеми хер! — отговори „калфата“ скромно. — Но когато човек не го превръща в професия, това не е позор. Виждате ли, когато някой не съумее да си намери работа и не иска да гладува, просто е принуден да се обърне към добрината на ближния. Дали един богат ще отиде при познат като знатен гост, или някой беден дявол — със смирение и скромност при някой непознат, е все едно. Двамата са гости. Кой заслужава по-голямо презрение: калфата, който моли за скромно ядене, или... престъпникът, който се е промъкнал в семейството като мним родственик?

— Как да се разбира това?

— Търсеният навсякъде Крал на контрабандистите Науман имал на дясната си китка рана като тази тук!

Новият гост показа дясната ръка на „американеца“. Онзи пребледня и опита да скрие опакото на ръката си, но бързо се окопоти.

— Да не би да искате да твърдите, че аз съм този Крал на контрабандистите? Та това е чиста глупост!

— Не, не е глупост! — прозвуча глас откъм вратата и влезе Хендшел. — Добър ден, кумец Вебер. Я гледай, хер Хирш! Че какво правите в обкръжението на това почтено семейство?

Науман скочи с яростен крясък, грабна един кухненски нож и се втурна към Хендшел, за да се измъкне навън. Но тогава вече се явиха и

жандармите, чакали до този момент отвън, и укротиха диво размахващия ръце Крал на контрабандистите. „Калфата“ също се намеси ефективно. Ръцете и краката на Науман бяха оковани по такъв начин, че да може да прави само малки крачки.

От сливане Вебер беше съвсем занемял. После извика:

— Но, майне херен, моят племенник е напълно невинен!

— Твоят племенник? — попита Хендшел. — Това е Краля на контрабандистите Волф Науман.

— Ама той има легитимации, които принадлежат на моя племенник! — пророни объркано честният човек.

— Той му ги е откраднал, след като се е опитал да го убие — намеси се сега в разговора Хайлман. — За щастие, твоят племенник не е мъртъв и, да се надяваме, ще се възстанови. Той се намира в къщата на кръстника под добри грижи.

— Вие се познавате? — Вебер погледна изненадано Хендшел и своя бъдещ зет.

— Да — засмя се Вилхелм. — Само от броени часове, наистина, но вече се разбираме чудесно.

Той кимна на въглищаря.

— Вилхелм има право — изрази съгласие онзи. — Той е разкрил тук Науман. Поздравявам Магда за този толкова проникателен и сърцат мъж.

Споменатата, към която сега всички отправиха очи, не съумя да прикрие една лека червенина. Но татко Вебер не допусна да възникне конфузно положение.

— Куме, значи моят истински племенник лежи у дома ти? И наистина се намира под добри грижи? Тогава трябва веднага да тръгна нататък!

* * *

Арестантът беше претърсен. Иззеха му всичко, което носеше, и изготвиха опис. После беше откаран в кметството, където междуременно бе пристигнала депешата на Арнд. По заръка на Хайлман беше веднага отговорено. Така Арнд и прокурор Унтерберг

можаха да заминат за столицата, след като бяха взели всички мерки да оставят пострадалия американец под добри грижи.

Науман беше затворен. По свечеряване го откараха с влака до столицата под усилена охрана. Посрещането му беше точно такова, каквото можеше да се очаква. В килията му бе поставен пазач и освен това сложиха два поста пред вратата и прозореца. Сега той осъзна, че трябва да изостави всяка надежда. Беше неспасяемо изгубен.

ГЛАВА 21

КРАЯТ НА БЛУДНИЯ СИН

Любезният читател ще ни прости, че ще го върнем още веднъж в деня след бягството на Волф Науман. Тайният полицаи Арнд беше натоварил своя стар познат, комисар Андерс, да се заеме с лейтенант Фон Шарфенберг. Комисарят незабавно се зае със съответните разследвания.

Казиното на „Беренщрасе“ не се ползваше с особено добра слава. Тук се отбиваха и млади офицери със съмнителна репутация. През цялата нощ се играеше и не един и двама вече бяха изгубили състоянието си в такива нощи. Късно вечерта един възрастен господин почука на вратата на къщата. Едно момиче отвори и попита:

— Какво искате?

— Да бъда обслужен — отговори господинът кратко.

— Почакайте! — отвърна момичето троснато.

Заклучи отново вратата и той сега остана сам на площадката. Доста време мина, докато вратата отново се отвори и излезе съдържателят.

— Майн хер, това не е обществен ресторант, а категоризирано казино — каза той сдържано.

— Знам — осведоми другият невъзмутимо. — Аз съм комисар от криминалната полиция и вероятно също имам право да влизам във вашето заведение.

И показа една малка златна значка. Съдържателят тутакси отскочи назад.

— Мога ли да вляза? — попита комисар Андерс.

— Разбира се, заповядайте, заповядайте!

Съдържателят разтвори широко вратата и направи дълбок, приканващ поклон. После, когато Андре бе влязъл, попита с едва ли не раболепно държане:

— Какво желаете, майн хер?

— Възнамерявам на спокойствие да изпия бутилка вино. Дайте ми листа с асортимента!

Андерс се настани в салона на един удобен фотьойл, направи избора си и беше обслужен. После посегна към вестника и даде вид, че е съвсем задълбочен в четивото.

В това помещение сега освен него и сервитьорката нямаше никой друг, тъй като съдържателят се беше оттеглил. Само от съседния салон достигаха шумни гласове. От време на време се разнасяха ядни проклетия, придружени от подигравателен смях.

Така мина повече от половин час, когато се чу висок, разгневен глас:

— Изгубих! Последните хиляда гулдена!

Отново стана тихо. Един глас обяви:

— Хвърлени шестнайсет! Сега, Шарфенберг!

След кратка пауза отново прозвучаха високи викове. Комисарят чу да казват:

— Дванайсет хвърли, Шарфенберг! Две, четири и шест. Петстотинте гулдена пропаднаха!

— Да ви вземат дяволите! Прибирам се вкъщи.

Вратата се отвори шумно и Бруно фон Шарфенберг излезе.

Силно зачервеното му лице и пламтящият поглед издаваха възбудата, в която се намираше. Затръшна вратата след себе си. Като забеляза Андерс, се сепна и се обърна въпросително към сервитьорката:

— Някакъв непознат! Кой го е пуснал тук?

Тогава комисарят се надигна и отговори вместо нея:

— Позволете сам да ви го кажа. Тук ли ще останете, или си отивате вкъщи?

— Тръгвам си.

— В такъв случай ще ви помоля за позволение да ви придружа. Трябва неотложно да говоря с вас.

Шарфенберг беше видимо изненадан.

— В този час? За какво?

— Ще ви дам информацията на четири очи.

— Добре! Надявам се, че въпросът е достатъчно важен да извини вашето необичайно предложение! Да вървим!

Андерс плати и двамата тръгнаха. При вратата на осветения коридор Шарфенберг спря и попита:

— Е? Какво имате да ми казвате?

Явно нямаше желание да продължи с този напълно непознат за него мъж.

— Да вървим, моля! Можете спокойно да ми се доверите.

При тези думи Андерс излезе от къщата и офицерът го последва принудително, но поиска да знае:

— Името ви?

— Казвам се Андерс и съм криминален комисар.

— Всички дяволи!

— Изплашихте ли се?

— Не. Не виждам защо! Предполагам, че имате да ми кажете само нещо приятно?

— Действително, защото едно предупреждение винаги си има своите добри страни, хер лейтенант. То е във връзка с някой си там Золбриг.

Комисарят направи пауза и погледна пронизително Шарфенберг. Онзи съумя да запази контрол над себе си и попита, свивайки рамене:

— Кой пък е този?

— Живее на „Ноймаркт“ 12 — прибави Андерс.

— Не познавам такъв човек! — произнесе Шарфенберг, привидно незаинтересован.

— Хмм! — провлече Андерс. — Имали сте делови отношения с него.

Шарфенберг постепенно започна да губи самообладание.

— Аз съм офицер, а не делавераджия, майн хер! — извика той — А сега адио!

Поиска да се отдалечи, но Андерс го задържа здраво за ръкава.

— Не толкова бързо! — каза спокойно. — Има свидетели, че сте получили банкноти от Золбриг!

Шарфенберг симулира равнодушие.

— Какви свидетели? — попита принудено.

— Например онзи, с когото миналата нощ сте си разменили облеклото.

Няколко мига лейтенантът не беше в състояние дума да произнесе. После се овладя и извика:

— Аз — костюма си? И къде е станала тая работа?

— Именно при този Золбриг.

Шарфенберг потрепери.

— И с кого по-точно?

— С избягалия престъпник Науман. Получили сте от него мушама за дъжд с качулка.

— Струва ми се, че фантазирате!

— Хм! А какво ще стане, ако хората ми дойдат сега в жилището ви да я потърсят?

— Няма да намерят нищо, нищичко! Трябва някой глупак с възпален мозък да е измъдрил тези празни приказки. Аз мога да докажа, че съм си бил вкъщи и...

— Вчера посред нощ сте отишли при този Золбриг — прекъсна го Андерс на думата.

— И през ум не ми е минавало — заяви Шарфенберг арогантно.

Комисарят само се усмихна и каза:

— Тогава лека нощ!

Обърна се рязко.

Шарфенберг тръгна с бързи крачки към жилището си, размишлявайки трескаво:

„Това е ужасно! Как е успяла полицията да се добере до тези неща? Трябва незабавно да изгоря дрехите на Науман и после да отида да предупредя Золбриг, за да не вземе нещо да се изтърве.“

Комисарят Андерс беше опитен криминалист и умееше добре да преценява въздействието от думите си. Той се запъти бързо към полицейския участък при „Ноймаркт“. Тъй като всички полицаи стояха в бойна готовност заради бягството на Науман, завари значителен брой жандарми в участъка. Андерс помоли да му дадат един опитен служител за придружител, с когото се отпрати към онази страна на пазара, откъм която се намираше къщата на Золбриг. Там бе застанал пазачът, с когото асесорът бе стигнал предната нощ до следите на размяната на дрехите между Шарфенберг и Науман. Андерс го познаваше и знаеше, че притежава един шперц, с който можеше да отваря всички пътни врати.

Той пристъпи към него, поздрави колегиално и попита:

— У вас ли е онзи шперц?

— Да, хер комисар.

Пазачът подаде на Андерс едно парче тел, огънато по особен начин.

Комисарят отключи предната врата на номер 12, а когато полицаят влезе след него, отново я заключи. След това извади от джоба си едно малко шишенце, пълно с масло и фосфор. То пръскаше мека, но достатъчна светлина. Полицаят отбеляза с удивление:

— Това практически е нещо като секретен фенер.

— При дадени обстоятелства, да! На нас не ни е необходима ярка светлина. Ще се скрием тук. Не след дълго, ако не се лъжа, ще дойде един мъж, за да проведе разговор със стопанина на къщата. Ние при всички случаи трябва да го подслушаме. Нека видим дали няма да можем да си намерим някое скривалище. Да се надяваме, че Шарфенберг и Золбриг ще уредят своята работа тук, в коридора.

— Може би под стълбището? — предложи полицаят.

— Възможно — съгласи се Андерс. — Аха, пространството е преградено!

Андерс освети вътре.

— Картони — констатира полицаят. — Предлага добро скривалище.

— Имаме късмет! Но вижте — какво е това? Върху този картон има очертание от изсъхнало мокро петно! А тук долу има следи, оставени сякаш от токове на ботуши! Дали тук вече не е имало някой?

— Съвсем сигурно — потвърди полицаят.

— Погледнете там, в ъгъла... изгоряла кибритена клечка! Човек остава с впечатление, че някой е огледал убежището!

— Без съмнение! Трябва — вероятно миналата нощ — някой да е влязъл през задната врата.

— Според мен това е бил Науман. Да се вмъкнем! Тук има място горе-долу за двама. Мисля, че няма да ни се наложи дълго да чакаме.

Пропълзяха вътре и седнаха един до друг върху картоните. Комисарят дръпна вратата и пъкна фосфорното фенерче в джоба. Около тях сега стана напълно тъмно. В коридора владееше такава тишина, че на двамата подслушвачи не можеше да убегне и най-малкият шум. След малко полицаят прошепна:

— Нямаше ли да е по-добре да получа ясни инструкции?

— Какво искате да знаете?

— За арестуване ли се касае?

— Не е изключено. Аз ще ви кажа, ако се стигне дотам. Сега чакаме лейтенант Фон Шарфенберг.

Полицаят тихо подсвирна.

— По дяволите! Имаме ли всъщност право да му сложим ръка? Ако нещо е престъпил, трябва да застане пред военния съд. Ние не можем да посягаме на един кралски мундир.

— Той определено ще носи цивилно облекло — осветли го Андерс.

В този миг се чу шум.

— Вън някой дойде — прошепна полицаят.

Андерс изрази съгласие:

— Да. Още стои там. Чувате ли? Вратата е затворена. Сега ще събуди стопанина. Ето! Отдалечава се към средата на улицата, както изглежда.

Заслушаха се.

— Ще иска да се обади по някакъв начин — предположи жандармът.

— Във всеки случай няма да позвъни — потвърди Андерс.

Не след дълго чуха горе предпазливо да се отваря вратата и някой с тихи стъпки слезе по стълбите. Беше Золбриг, по пижама и с плъстени пантофи. Носеше свещ, която остави на стъпалата. После отиде да отвори вратата. Това стана, без да бъде причинен шум. Когато посетителят влезе, подметките му изскърцаха по каменните плочи. Двамата чуха Золбриг да изсъсква:

— Тихо, тихо! Вече е много късно. Жена ми нищо не бива да чуе, хер лейтенант!

— Заклучете — каза Шарфенберг — и поставете свещта така, че отвън да не се забелязва светлина.

— Елате тогава по-назад!

Отидоха до стълбите. Золбриг постави свещта в ъгъла на извивката на стълбището и попита:

— Но какво има, че сте пак тук? Надявам се, не се е случило нещо лошо?

— Дори много, много неща! Един непознат ме посети в казиното и ми каза право в очите какво се е случило тук през последната нощ.

За миг остана тихо, после Золбриг попита с дрезгав глас:

— Кой беше това?

— Някакъв си криминален комисар на име Андерс — отвърна Шарфенберг.

— Тоя тип да не е ясновидец?

— Това не е важно — отбеляза лейтенантът — Ако полицията ме спипа тук, доказателството е вече наполовина налице. Имате ли за екстреман случай някакво скривалище?

Золбриг се замисли за момент.

— Да. Ето тук, под стълбите. Но вие няма да се криете, а просто ще си тръгнете. Ще ви пусна през задната врата в двора. Прескочите ли там зида, ще се озовете в една странична уличка, където ще бъдете в безопасност. А сега само кажете как са научили цялата работа?

— Не знам — отвърна Шарфенберг, — защото трябваше по най-бързия начин да се отърва от човека. Ако бях проявил безпокойство или страх, той щеше да стане още по-подозрителен. Във всеки случай трябва да е видял как сме си разменили парите на стълбището. Знае също, че сме си сменили дрехите с Науман.

— Това ми е напълно непонятно. Може би само удря по храста с надеждата да изскочи заек?

— Не ми се вярва — каза Шарфенберг. — Вчера действително ме видяха да излизам от тази къща! Оня проклет нощен пазач ме спря, тъй като носех облеклото на Науман, чието точно описание очевидно бе известно. Господ знае, пазачът щеше да ме арестува, ако не беше се намесил някакъв друг тип. Дяволска работа! Но какво да кажа, ако полицията започне да се рови около фалшивите пари? Да заявя, че съм ги намерил?

Золбриг поклати глава.

— Трябва да сте стигнали до банкнотите по редовен път. Аха, хрумна ми една чудесна идея. Някакъв неизвестен благодетел на няколко пъти е изпратил на адреса ви по малка пачка петдесетгулденови банкноти. Разбрано? Утре отново ще получите една такава пачица, от мен естествено. А онова, което е останало още при мен, трябва да го разкарам. И така, ще ви пратя парите и ще прибавя няколко реда с преправен почерк. Ще спомена, че вече на няколко пъти съм ви пращал такива банкноти и това сега е за последен път.

На лейтенанта и през ум не му мина да изрази някакво съмнение или да почувства угризения на съвестта от безогледния план на фалшификатора. Той доловимо си отдъхна и каза:

— Добре! Ако се разбере, че съм разпространявал фалшиви пари, ще им покажа писмото и съдържанието на последното пакетче.

— Значи вие при всички случаи сте подсигурен — отбеляза Золбриг. — Аз ще изхвърля плочите и клишетата. Веднага ще ги пуснем в помийната яма. Хер лейтенант, ще трябва да ми помогнете в тая работа!

Офицерът се поколеба, но после каза:

— Добре де, от мен да мине. Вече съм се набъркал в тая проклета история.

— Бързо, бързо! — подкани Золбриг. — Губим прекалено много време. Сега ще донеса гаечния ключ и веднага ще се нахвърлим на пресата. Ще взема и един фенер. С открита свещ не може да се работи добре.

Золбриг взе свещника и се изкачи до своето жилище. След късо време слезе отново. Задната врата беше отворена и после пак тихо затворена. Дватама подслушвачи чува отдалечаващи се крачки.

Тогава полицаят прошепна:

— Значи тук се занимават с фалшификация на пари! Трябва да сложим ръка на двамата престъпници. Сега е най-подходящият миг.

Андерс не се поколеба.

— Да. Трябва да ги спипаме при пресата за банкноти. Изтичайте бързо до участъка да доведете подкрепление!

Минаха само няколко минути и полицаят се върна с още трима жандарми. Андерс заключи след тях отново входа и ги поведе към задната врата, която отвори.

— Знаете ли каква е работата? — попита тихо.

— Да, нашият колега ни каза.

— Тогава слушайте! Чувате ли нещо?

— Да. Някой рине въглища.

— Последвайте ме! Тук май се слиза по няколко стъпала. Не вдигайте шум. И не позволявайте никой да се изплъзне! Аз ще тръгна напред.

Полицайте се запромъкваха след Андерс по двора към вратата на бараката. Там спряха. Комисарят пристъпи към входа, облегна се на подпорната греда и надникна предпазливо.

Отзад, в ъгъла, Золбриг прехвърляше въглищата настрани. Лейтенантът му светеше.

— Ето я — каза фалшификаторът. — Лопатата вдига много шум. Помогнете, моля ви! Трябва да я измъкна от въглищата.

— По дяволите, как ще си изцапам ръцете! — изпъшка Шарфенберг. — И къде да оставя тоя фенер?

— Там на стената има една кука. Окачете го на нея!

Двамата хванаха пресата и я извадиха от купчината въглища.

— Тежи повече, отколкото си мислех! — отбеляза лейтенантът и опита да избърше изчернените си ръце в пижамата на Золбриг.

— Да. Така цяла не можем да я пуснем в ямата. Трябва да я разглобим. Не си чистете още, моля, пръстите! Трябва да ми помогнете.

— Дяволите я взели цялата тая работа! — изруга Шарфенберг.

Започнаха да работят. Не мина много и пресата беше разглобена. Золбриг обясни:

— Така, готово! Сега ще махна дъските от ямата. Наистина не можем да хвърлим тия тежки части, ще вдигнат прекалено голям шум при цамбуркането. Трябва да ги спуснем полека! Ей там виси едно старо въже, което е подходящо за тая работа. Подхванете!

Но в този миг от входа прозвуча глас:

— Оставете пресата на мястото!

Двамата подскочиха и се обърнаха.

— Всички добри духове! — извика Золбриг.

— Проклятие! — изплъзна се от устата на лейтенанта.

Комисар Андерс пристъпи една крачка в помещението. Светлината на фенера падна върху него. Шарфенберг отскочи изплашено назад.

— Добро утро, добри хора! Мога ли да попитам с какво се забавлявате тук? — попита Андерс подигравателно. Бруно фон Шарфенберг доста бързо се окопоти.

— А аз мога ли да ви попитам какво търсите тук?

— Искан да проверя дали сте казали истината. Нали си спомняте твърдението си, че не познавате хер Золбриг?

— Така казах действително — заяви лейтенантът. — Дойдох тук само въз основа на вашата декларация.

— Тъй ли? — иронизира Андерс. — Нещо не схващам.

— Който трудно схваща, трябва да ходи на училище, за да култивира духовните си сили — присмя се Шарфенберг. — Само че аз

не съм нито професор, нито учител.

— А фалшификатор на пари!

Шарфенберг поиска да избухне.

— Хер...!

— О, не крещете, моля, толкова високо! Във ваш собствен интерес е да не разбудите живеещите наоколо. Ще има да се чудят, като видят хер лейтенанта Фон Шарфенберг захванат с едно толкова мръсно занимание.

Шарфенберг бавно изпадаше в ярост.

— Впрочем ние тъкмо се канехме да проучим що за предмет имаме пред себе си.

Комисарят повдигна въпросително вежди.

— Аа, вие още не знаете?

— Не. Вие само споменахте за хер Золбриг и някакви банкноти, които съм получил от него. Аз побързах да дойда, за да си поговорим по този въпрос!

Андерс се втрещи от тая наглост.

— Гледай, гледай, и затова сте се захванали да разнебитвате тази преса за банкноти? Я не ставайте за смях! Впрочем аз чух целия ви разговор!

Това изявление призова Золбриг на сцената. Той се изпъчи, пристъпи крачка към Андерс и каза:

— Така! Вие сте подслушвали? Как изобщо влязохте, майн хер?

Андерс отвърна спокойно:

— С помощта на шперц.

Золбриг изигра възмущение. Опря ръце на хълбоците и възкликна:

— О, не! Щом се случват и такива неща, то не е за чудене, че човек намира тук по всички възможни къшета какви ли не подозрителни неща, като тая машина например, неща, за които и понятие си няма какво представляват. Това може да е някаква механика за възпламеняването на адска машина, за взривяването на динамит или гърмящ памук! Аз не понасям разни непознати субекти да се мотаят из имота ми, особено в такава късна доба. Конфискувам така наречения шперц. Дайте го!

Андерс отстъпи една крачка назад и заповяда:

— Майне херен, изпълнете служебния си дълг!

Полицаите влязоха.

— Небеса! — извика Золбриг.

Посегна с едната ръка към сърцето си и се опря с другата на една греда, сякаш се нуждаеше от опора. Шарфенберг попита, свъсвайки мрачно вежди:

— Какво търсят тези господа тук?

— Имат намерение да ви придружат до новата квартира, хер лейтенант — обясни Андерс, наблягайки на думите. — Вие сте арестуван като съучастник на този мъж, който е печатал фалшиви банкноти.

— Не знам нищо такова! — изкрещя Шарфенберг възбудено.

— И не сте пускали в обръщение никакви фалшификати?

— Не. Винаги съм си плащал с добри пари.

Комисарят му се озъби:

— Я не говорете глупости! А сега ни следвайте! Ако окажете съпротива, ще наредя да ви оковат. Тези господа са снабдени с чудесни белезници.

— Ба! Един офицер не би позволил да му сложат белезници!

Шарфенберг бръкна в джоба. Проблесна цевта на револвер. Поиска да стреля, но... оръжието му бе светкавично изтръгнато от Андерс. Надвит от полицаите, офицерът се смъкна на земята.

— Така! — каза комисарят. — А сега е ваш ред, драги ми хер Золбриг! Наистина ли никога не сте виждали тази преса в бараката си за въглища?

— Не.

— И все пак имате фалшиви банкноти в жилището си? Майне херен, претърсете къщата!

Полицаите се подчиниха. След продължително търсене действително откриха няколко пачки фалшиви пари.

Така доказателството бе доставено и мъжете отведоха фалшификатора и неговия съучастник в затвора.

Но всичко това не бе протекло без шум. Съседите трябва нещичко да бяха подочули, защото вестта, че лейтенант Фон Шарфенберг е арестуван, се разпространи из столицата още сутринта. Късно следобед адютантът на полковия командир се яви при съдия-следователя, за да поиска предаването на офицера, но когато бе

осведомен за причината за неговото арестуване, оттегли иска си и си тръгна с дълбока покруса.

В следобед лейтенантът бе подложен на първия разпит, обаче той не прояви склонност към признание. Но на следващия ден изпрати надзирателя до прокурор Унтерберг с молба за разговор. Служителят незабавно се отправи към него. Шарфенберг го очакваше, застанал по средата на килията си.

— Простете, хер прокурор, че ви безпокоя — заговори той. — Но аз обмислих положението и стигнах до заключението, че е глупаво да играя ролята на невинен. Готов съм да направя официално признание, ако се съгласите на една малка отстъпка.

— Какво имате предвид?

— Бих желал още веднъж да отида до жилището си. Там има някои неща, които трябва да предам на съдията, а хранилището е от такова естество, че само аз мога да го отворя.

Прокурорът поклати усъмнено глава.

— Хмм! Всъщност аз нямам необходимите правомощия да изпълня тази молба. Ще бъда отговорен за всички последици, произтекли от това. Но добре! Няма ли да направите опит за бягство?

— Не — заяви твърдо Шарфенберг.

Прокурорът го погледна с колебание.

— Нещо в мен се възпротивява да ви отведа в окови или под явен конвой, но при арестуването вие посегнахте към оръжието си!

— Давам ви честната си дума, че няма да избягам.

— Вярвам ви, но не мога сам да реша този въпрос. Ще говоря с хер съдебния съветник. Ще отида при него да го попитам за мнението му. Ако се съгласи, веднага ще тръгна за жилището ви.

— Благодаря ви.

Прокурорът го напусна, а затворникът закрачи напред-назад в килията с мрачно очакване. Само след четвърт час дойде един вахмистър и му донесе фуражката и мундира.

— А, значи молбата ми ще бъде изпълнена? — попита лейтенантът възбудено.

— Аз не знам нищо. Трябва да ви отведа с фуражката и мундира при хер прокурора.

Той последва служителя. В едно друго помещение завари прокурора и асесор Фон Ансбах.

— Хер лейтенант, вашето желание ще бъде изпълнено — осведоми го прокурорът. — Също така няма да бъдете поставен под строга охрана. Ще ви придружаваме само ние двамата.

— Много съм ви благодарен и се намирам на ваше разположение — отвърна Шарфенберг.

Когато излязоха от Съдебната палата, асесорът предложи пура на арестанта. Той я прие и запали. Малко по-късно позвъниха на жилището на лейтенанта. Слугата отвори на своя млад господар.

— Донеси вино и пури!

След като слугата бе донесъл поръчаното, Шарфенберг напълни чашите, поднесе пурите и каза:

— Моля ви, не ми отказвайте! Това може би е последният път, когато имам възможност да предложа нещо на някого.

Те не искаха да го оскърбят и изпълниха молбата му. После той продължи:

— Дайте ми време няколко минути! Ще напиша тук на писалището си няколко реда и ще ви ги представя за проверка.

Взе един лист и перо и започна да пише. Шумът, който перото причиняваше по хартията, бе единственият, който можеше да се долови в цялото помещение. Шарфенберг написа няколко изречения, после бутна листа настрана, издърпа едно чекмедже и извади една миниатюра. Дълго време разглежда портрета. Накрая каза:

— Това беше моята майка!

Сълзи се търколиха по страните му. Той ги избърса, мушна портрета под жилетката в областта на сърцето и подаде после листа на двамата служители.

— Моля, майне херен! Това е, което още исках да напиша.

Двамата погледнаха едновременно написаното и прочетоха:

„Признавам вината си и се разкайвам. Дано татко и чичо ми простят! Бог да се смили над мене! Но проклетие за тези, които ме поведоха по криви пътища! Бях твърде слаб за съпротива. Сбогом!“

Ръката на Шарфенберг бръкна още веднъж в чекмеджетото... проблясък на стомана... приглушен гърмеж...! Един малък револвер

изпадна от неговата десница, главата му увисна назад. По средата на челото се бе появила дупка с големината на грахово зърно. Той беше... мъртъв! Двамата служители не бяха направили никакво движение. Сега само се спогледаха потресено. После прокурор Унтерберг взе ръката на лейтенанта, остана заслушан около минута и каза:

— Свърши се!

— Подозирах го — обади се асесорът.

— Можехме ли да попречим? — попита прокурорът със съмнение.

Асесорът поклати глава.

— Стана прекалено бързо. Изобщо това може би беше най-доброто.

По стълбите внезапно се чува шумни стъпки. Вратата се отвори и влезе старият Шарфенберг, следван от слугата си Йозеф.

— Добър вечер, майне херен! — поздравя майорът. — Трябва непременно да говоря със сина си. Но какво държите? Покажете ми листа!

Взе го от ръката на асесора и се зачете. Когато свърши, погледна неразбиращо служителите, премести поглед пак към редовете и повтори:

„Бог да се смили над мен! Сбогом!“

Едва сега видя сина си. Пристъпи към него, улови ръката му и приведе устни да я целуне. Погледът му се прикова със смъртна уплаха към сина, докосна с пръст раната на челото и се свлече полека, без звук да отрони, на пода. Ударът го беше поразил и убил на място. Слугата нададе висок вопъл. Двамата служители се отдалечиха. Не можеха да сторят нищо повече, освен да повикат съдебния лекар.

— Каква трагедия! — продума замислено асесорът. — Знаете ли, хер прокурор, в моята най-ранна младост никое място от Библията не ме покъртуваше така както притчата за блудния син. Макар синът да е прегрешил във висша степен спрямо бащата, бива отново с радост приет и получава най-добра премяна. А тук? Нима не е могъл Шарфенберг баща да спаси сина си от бездната, преди да е станало твърде късно?

— Кой знае? — отвърна прокурор Унтерберг, поклащайки глава.
— Небесният Отец сигурно ще прости на двамата Шарфенберг.
Представителите на земното правосъдие тук не могат да произнасят присъди.

Тръгнаха си, задълбочени в сериозен разговор.

ГЛАВА 22

ГОЛЕМИЯТ ДЕН НА ХЕНДШЕЛ

Нека се обърнем още веднъж към събитията, които се разиграха в планините след окончателното залавяне на избягалия Науман. Докато Краля на контрабандистите се намираше под сигурен надзор в затвора на столицата, старата въглищарска двойка седеше със своя кумец Вебер край постелята на американеца, който беше още много слаб и в непълно съзнание. Внезапно старият видя през прозореца между дърветата да се мярка униформа.

— Раздавачът! — извика той.

— Да не би при нас да идва? — попита въглищарят учудено.

— Че при кого другиго? Ние сме последните тук, на края на света. Ако някой се появи по тези места, ще търси нас.

Пощальонът влезе, вдигна високо едно голямо писмо и прочете адреса:

„Хер въглищаря Андреас Хендшел,
Айхенгрунд^[1] при село Ветерсхайм.“

— Това съм аз! — каза старият.

— И аз това рекох! — изстена пощаджията. — На вас да донесе човек писмо, не ви е работа. Трябваше да вървя горе-долу два часа.

— Затова ще ви черпя една ракия — усмихна се въглищарят.

Извади от стенното шкафче едно прашно, много рядко използвано шише и му наля. Докато раздавачът пиеше, въглищарят поднесе писмото към светлината и каза:

— Изглежда досущ като служебно писмо!

— Естествено — обади се вещият пощенски служител. — Пристига от Апелативния съд.

— Какво? От столицата? — усъмни се Хендел. — Това е невъзможно! За какво ли съм им притрябвал?

— Вероятно ще го прочетете от писмото — отбеляза пощальонът и си допи ракията. Старият продължи:

— Не мога да го прочета. Страхувам се. Отворете го и го прочетете вие!

Пощаджията отвори писмото много внимателно и прочете следното:

„С настоящото се задължава въглищарят Андреас Хендшел от Айхенгрунд да се яви в десетдневен срок в канцеларията на хер съветника в Апелативния съд Фон Харсдърфер.“

— Боже Господи! Канят се да възбудят процес срещу мене! — извика старият.

— Защо процес? — попита Вебер.

— Защото... защото... и сам не знам защо.

Но тайно в себе си си помисли за Науман, когото беше подслонявал у дома си.

— Е, куме, щом нищо не знаеш, значи нищо не си и извършил — успокой го Вебер. — А който нищо не е извършил, нищо не могат и да му направят. Така че не се притеснявай!

В този момент се обади пощенският раздавач, като извади един по-малък плик:

— Тук има още едно писмо от столицата. Може би то ще внесе яснота.

— Прочетете и него! — подкани го въглищарят и се отпусна съвсем примаял на стола.

Жена му наля на пощальона повторно, така че той продължи четенето с нови сили:

„До въглищаря Хендшел.

Ще получите призовка от Апелативния съд. Явете се възможно по-скоро, но преди това ми се обадете,

«Марктгасе» 7. Смятам сам да Ви представя на хер съветника в Апелативния съд Фон Харсдърфер.

Франц Арнд.“

— Не станах по-умен отпреди! — оплака се старият. — Сега вече трябва да вървя не само при някакъв съветник в Апелативния съд, ами и при детектива. Ето ти беля! С такива големци по-добре да си нямаш вземане-даване. Когато назначават среща на човек от нашата черга, работата със сигурност е напечена!

— А, откъде накъде, куме! — вметна Вебер. — Тоя Арнд си е много порядъчен тип. Моята Магда го познава доста добре. Той я е спасил, когато тя... е, на това не му е тук мястото. Не, не, куме, най-добре ще бъде час по-скоро да се стягаш за път. Така ще добиеш яснота и ще се отървеш от големите грижи. Не съм ли прав?

— Хмм, да! — размисли Хендшел. — Идеята никак не е лоша. Най-добре ще е да тръгна още днес. Но, жено, колко пари имаш още?

— Е, имаме повече от четиринайсет гулдена — преброи тя грижливо.

Той кимна доволно.

— Добре. Ще си сложа новото сако и хубавите ботуши.

Вебер познаваше въглищаря по-добре от всеки друг. Той попита ухилено:

— И кога пък си си купил ново сако?

Въглищарят се почеса зад ухото.

— Хмм, това и аз вече не си спомням толкова точно. Мисля, когато навремето се венчах.

— Значи преди петдесет години? — засмя се Вебер.

— Четирийсет и девет! — поправи го Хендшел. — Последния път го сложих, когато станах кръстник на твоята Магда.

— А хубавите ботуши? — продължи да подпитва Вебер.

— Са младоженските... от телешка кожа! Страшно тесни и шик. Иначе нося от говежда кожа. Имам ли всъщност нагръдник, старо?

Тук въглищарката опря ръце на хълбоците и попита, силно оскърбена:

— Нагръдник? Да не си мислиш, че съм някоя мърла, дето не си пази нещата? Аз още тогава изпрах и прибрах нагръдника. Скътан е

горе при моите булчински чорапи; червената кърпа за врат с красивите жълти точки също е там.

— Веднага си го изпрала и прибрала? — попита Вебер. — И кога беше тая работа?

— Тогава, на кръщенето.

— Каквоо? Та това беше преди деветнайсет години! — Дърворезбарят погледна старата невярващо. — Е, тогава той хубаво е пожълтял!

— Охо! — отговори жената. — Аз всяка година го проветрявам. При мен нищо не се похабява. Искаш ли още нещо, мъжо?

— Синята носна кърпа със зеления ръб. В столицата човек трябва да е нагласен. И червения чадър.

Тя се изправи пред него.

— Хендшел, какво си въобразяваш! Искаш да се представиш за светски мъж?

— Не, не! — отби той. — Но за из път ще имам нужда от десетина гулдена.

Тя плесна ръце и извика:

— Десет гулдена! Ти май нещо не си с всичкия си! Ей, ама ти в разкош ли тънеш? И за какво толкова са ти необходими парите?

— За железницата и за странноприемницата — произнесе предпазливо мъжът ѝ.

Тя едва го остави да се изкаже.

— Че това изобщо не прави десет гулдена! — извика. — Ние имаме роднини там. Но чакай да помисля! Да не би да се каниш да вървиш там на бал или театър?

Хендшел завъртя мечтателно очи.

— Хм! Не би било лошо.

— Тъй ли? — запита тя раздражено. — Да, да, знаем ви вас мъжете! Само да ви изтърве човек от погледа си и съвсем се самозабравяте. Десет гулдена! Ама аз знам какво ще направя! Тръгвам с теб!

Въглищарят зяпна от удивление.

— Ти? Искаш да дойдеш с мен? Само че за тая работа в писмата не е писано и думица! Какви очи ще изблещят апелативният съветник и тайният полицаи Арнд, като те видят!

Това изявление накара съпругата му да побеснее и тя заговори разгневено:

— Охо! Ще ги облещят не повече отколкото при теб! Една предпазлива жена не допуска мъжът ѝ да изпадне в изкушение. Сигурно не мога да се облека добре, хе? Но чакай, моят зелен жакет с коланчето и жълтото боне с воала, червените чорапи с клиновидни пети и една бяла — чуваш ли, старо? — бяла носна кърпа, не синя. Червеният чадър е достатъчно голям за двамата. Така отидохме навремето в църквата, когато се венчахме, и така можем да пътуваме също сега за столицата.

Дърворезбарят се подсмихна при мисълта, как ще изглеждат двамата старци в столицата. После каза:

— Да, направете го! Можете да ми поверите къщата си, докато се върнете. Вземи жена си, куме.

Въглицарят се почеса смутено по главата.

— Десет гулдена няма да стигнат за двамата!

Но той не отчиташе спестовността на съпругата си.

Тя отговори поривисто:

— Освен за железницата пари за друго няма да са ни необходими. Ще вземем един черен хляб с нас. Нали за тая цел си имам кошницата! Кашкавал ще вземем също, а пък ако опре ножът в кокала, все още си имаме печените ябълки.

— Печени ябълки? — попита старият слисано. — Нима имаме такива?

— Докато старата ябълка още стоеше на горската поляна, аз събирах ябълките и постепенно ги печех. Ти въобще не знаеш каква жена имаш!

— Мътните го взели! — възкликна старият, клатейки глава. — Действително не го знам. Старата ябълка преди повече от двайсет години бе ударена от гръм!

Жена му обаче не се остави да бъде отклонена от мислите и продължи бодро да бърби:

— В странноприемница няма да отиваме. Ненаправно си имаме близка рода в столицата. Един от моите братовчеди служи като вахмистър. Ще отседнем при него!

— Той познава ли ни всъщност? — попита донейде усъмнено мъжът ѝ.

— Че как няма да знае своята братовчедка! — извика тя възмутено. — Вярно, ние никога не сме се виждали, а той вече повече от четирийсет години е в столицата, ама все едно. Ландрок са дълголетна фамилия. Той ще се зарадва, като ни види, защото при нас винаги се е държало на родството.

— Ами ако е умрял? — попита Вебер с цялата си сериозност.

— Е, в този случай ще трябва да се подслоним в някоя туристическа спалня. А и пак няма да ни струва толкова много. За няколко кройцера ще ни сложат малко слама да легнем. Четки и сапун ще си носим. Веднага ще се кача горе да погледна нещата!

Пощальонът, който междувременно му беше дръпнал още няколко ракийки, схвана, че вече трябва да си върви, и пое с леко олюляване по своя път. Едва си беше тръгнал, и се зададе една кола, теглена от кон с бавен и предпазлив ход.

— Докторът! — извика въглищарят.

Имаше право. Файтонът спря. От него слезе изпратеният от столичния прокурор съдебен лекар и влезе при тях.

— Как стоят нещата с болния? — попита той жената на въглищаря.

— Непроменени.

— Слагайте ли му редовно влажен компрес на лицето? Капките, които ви дадох за тази цел, бързо ще излекуват раните. Тилът е все още подут, може да има фрактура на черепа. Трябва първо да премахнем отока. Донесъл съм един специален мехлем.

Тогава старият Хендшел се обърна към съдебния лекар и каза:

— За съжаление, се налага жена ми и аз да отидем до столицата, но кумецът Вебер ще наглежда своя племенник. С други думи, се получиха две писма. Може би ще имате добрината да им хвърлите едно око?

— Покажете ги спокойно!

Лекарят прегледа писмата и попита после усмихнато въглищаря:

— Навярно не знаете за какво ви викат?

— Не. Поначало не обичам да си имам работа с такива люде.

— Няма защо да се страхувате, хер Хендшел — додаде лекарят успокоително. — Със сигурност няма да ви се случи нещо неприятно!

— Слава Богу! — извика старият облекчено. — Е, жена, сваляй тогава празничната премяна от стаичката!

— Значи искате да тръгнете още днес? — попита лекарят и погледна часовника си. — Бихте могли да пътувате с влака, който тръгва след два часа от гарата.

— Няма как — отвърна Хендшел, поклащайки глава. — За обличането ще ни трябва поне половин час, а пеша после няма да стигнем навреме до гарата.

— В такъв случай ще пътувате! — каза лекарят. — Аз ще седна на капрата и ще ви закарам.

Като видя, че двойката се смути, добави:

— О, ще го сторя с удоволствие. А сега побързайте!

Въглищарите се подчиниха с готовност и се оттеглиха. Лекарят междуременно показва на резбаря Вебер как точно да процедира с пациента.

В същия миг над тях се разнесе такава тупурдия, сякаш таванът се продънваше.

— Двамата май здравата бързат — ухили се лекарят.

— О, сигурно — отговори Вебер. — Ще станете свидетел на чудо невиждано, хер докторе. Те си слагат сватбената премяна, която в продължение на петдесет години е лежала в раклата, изключвайки единствения случай, когато ми кръщаваха с нея детето преди деветнайсет години.

— Тогава наистина съм любопитен.

— Особено внимавайте за цилиндъра! — препоръча Вебер. — Той още тогава беше неотразим — висок колкото комин и рошав като козината на пудел. Двамата ще предизвикат фурор в столицата!

Най-сетне въглищарите слязоха по стълбите и се появиха на вратата. Старите им лица сияеха от блаженство. Хендшел подръпваше оттук-оттам нагръдника, за да го донагласи, и отбеляза със самочувствие:

— Абе друг човек ставаш, като облечеш хубави неща.

Жена му обаче го сбута.

— Мръдни малко! Какво си се засуетил толкова! Трябва да си погледна бонето с воала.

Докато тя се въртеше наляво и надясно пред помътнялото огледало, лекарят пристъпи към кошницата и надникна.

— Господи! — възкликна той. — Какво сте сложили тук?

— Хляб, кашкавал и печени ябълки — осведоми въглищарят с физиономия, сякаш това се подразбираше от само себе си.

— Какво? Каните се да ядете тоя твърд кашкавал? — попита лекарят шокирано. — Тогава зъбите ви са направо за завиждане! А ябълките? Не са ли това дивачки?

— Да — потвърди старата. — Доста труд ми отвориха преди двайсетина години.

На лекаря му прилоша.

— Че това нещо има тогава вкус на шикалки! — подметна той.

— Е, да, на някого може да му засмъди езикът, но това не вреди, даже е здравословно. Стипцавото те разквасва! Ние, знаете ли, ще спим у роднини. И за да не им изядем и ушите, ще си носим нещичко.

По лицето на лекаря пробяга особен трепет. Сред своите приятели той беше известен като истински чешит.

— Жалко! — поде той. — Много жалко! С този кашкавал бихте могли да си спечелите почести.

— При кого? — попита старата слисано.

— При хер Арнд — отвърна лекарят с погребална сериозност. — Той именно е известен като най-големия гастроном на много стар, твърд кашкавал за рендосване. Кой знае дали някога е виждал нещо като тоя тук!

— Мислите ли? — извика тя удивено. — Ей, старо, смяташ ли, че можем да предложим при това положение кашкавала на хер Арнд? Така ще можем да спечелим благоволениято му!

— И то как! — подсили лекарят. — Но едно трябва да ми обещаете. Не бива да ме издавате! Защото той само под секрет веднъж ми сподели, че умира да яде престоял, смрадлив кашкавал. А аз като лекар не искам да ме одумват, че раздрънквам такива неща. Но чуйте, нали трябва да отидете също при хер апелативния съветник Фон Харсдърфер? Тук също мога да ви подхвърля един малък намек, който за вас обаче може да бъде от голяма полза! С други думи, хер Фон Харсдърфер има едно особено заболяване, неизлечима болест. Той страда от заешка уста или, медицински казано, от цепната горна устна, но скрита. Намира се толкова дълбоко под кожата, че изобщо не се забелязва. Но такива дълбоки подкожни дефекти е невъзможно да бъдат оперирани. Който има такава заешка уста, не може да говори добре. Той трябва постоянно да яде нещо много кисело, за да се събира

сцепеното. При това положение няма нищо по-добро и ценно от старовремски ябълки дивачки. Разбрано?

— Черната да го тръшне! — изтърва се въглищарската жена.

— Та този хер тайно си купува такива овощия — продължи да си измисля лекарят. — И понеже се нуждае на ден поне от два фунта, кажи-речи, вече няма откъде да се снабдява.

— Е, тогава сигурно ще се зарадва на моите дивачки — засмя се тя. — Ще му кажа също, че у дома имам още пълна шапка. Много сме ви благодарни за това указание, хер докторе!

— О, моля, моля! — отвърна той. — Когато мога да окажа услуга на ближния, правя го с удоволствие. Приятелството на този високопоставен хер може да ви бъде от голяма полза. Впрочем аз съм племенник на апелативния съветник. Но го поздравете от мен едва когато сте го почели с ябълките, иначе цялата изненада ще пропадне.

Въглищарската двойка потегли сега с лекаря. По пътя Харсдърфер тайно се подхилкваше, но след като ги стовари на гарата и пое обратно, се разсмя на глас на „приключението“, което ги очакваше в столицата.

Още на гарата необичайната външност на двамата въглищари предизвика голям интерес. Ето защо шафнерът, човек врял и кипял, ги настани в отделно купе. Това беше много удобно за тях, тъй като така можеха несмущавано да си приказват за вахмистър Ландрок, „близкия сродник“ на старата. Внезапно тя каза на мъжа си:

— Старо, сега мога да ти кажа. Аз взех не десет гулдена, а всичките четиринайсет. Не е наложително да ги пилеем, наистина, ама по си е друго в кесията ти да подрънкват повече парици. Е, а пък ще видим накъде ще ни отвее вятърът.

Разговорът замря. Двамата се загледаха през прозореца, за да се порадват на природата. Когато най-сетне пристигнаха в столицата, въглищарската жена попита своя съпруг:

— Сега накъде ще вървим?

— Веднага ще попитам — отвърна той. — Ей там е застанал един мъж със златен кордон на фуражката. Сигурно е някакъв главен. Такива хора обикновено знаят всичко.

Мъжът, когото имаше предвид, беше началникът на гарата. Когато забеляза двете чудати фигури, по сериозното му лице плъзна

издайническа усмивка. Въглищарят тръгна право към него, кимна му свойски и каза:

— Добър ден! Запознат ли сте с околността?

— Горе-долу! — отговори чиновникът.

— Знаете ли къде живеят Ландрок?

Началникът поклати глава.

— Ландрок? Мъжът какъв е?

— Вахмистър — намеси се старата, която също беше приближила.

— Не, за съжаление, не го познавам — рече началникът. — Най-добре ще бъде да се допитате до адресната книга, уважаеми госпожо и господине.

Тя го погледна учудено и каза:

— Да питаме адресната книга? Че как може да пита човек толкова нещо?

— Като погледнете в нея — ухили се гаровият началник. — Това е книга, в която са вписани имената на всички, живеещи в столицата. Освен това може да се прочете какви са и къде живеят. Ще намерите адресната книга в ресторанта. Само помолете келнера да ви я донесе!

— Благодарим много, любезни господине!

Двамата се отдалечиха. В бюфета на гарата влязоха в салона за първа класа, разбира се, без да го знаят. Въглищарката забеляза със задоволство, че всички очи се отправиха към нея и съпруга ѝ. Това ѝ придаде вътрешна увереност, каквато никога не беше изпитвала.

— Седни! — нащепна повелително на въглищаря.

Но той се поколеба и смутолеви:

— Ей, това е плюш!

— Плюш-неплюш, другите също седят на него!

Дръпна го до себе си на канапето и в това време келнерът вече се появи с въпроса:

— Нека ме извинят госпожата и господина! Вероятно са сбъркали мястото.

— Не. Дори бяхме упътени насам — заяви тя гордо. — От един господин със златна фуражка!

Келнерът се поклони.

— О, простете! Това е нещо друго! Какво желаете?

— Книгата с многото имена.

— Имате предвид адресната книга? — попита той учудено.

— Да, така беше.

— А няма ли да си поръчате нещо? Може би яйчен пунш?

Старата се поколеба, но като видя лъсналите очи на своя мъж, се смили.

— От мен да мине! Голям ли е?

— Чашчица — отговори келнерът.

— Е, тогава донесете два!

Услужливият момък направи героично завъртане. А старата прошепна на мъжа си:

— Чу ли как ни нарече?

— Госпожа и господин! Нали? — прошепна той.

— Да. И за извинение помоли. Чу ли го? Ей, мисля, че днес правим знатно впечатление. Това е то столицата. Тук знатността просто ей така витае във въздуха. Ето го, че вече идва!

— Заповядайте, милостива госпожо!

Келнерът се поклони с пресилена вежливост и сложи пред нея адресната книга. Когато отново се отдалечиха, тя погледна с доволство след него, плъзна поглед по присъстващите и отбеляза:

— Всички ни се чудят. Мисля, заслугата за това е на моето копирено боне с воалетка. Такова великолепно парче сега не могат да изработят. Шивачките вече нямат необходимите умения. По-рано имаше по-умни хора.

Сега отвори книгата. Лицето ѝ прие такъв израз, че хората наоколо едва не прихнаха от смях.

— Ей — каза тя, — това четмо не е за мен. Твърде дребно е, а пък не си нося очилата.

Хендшел взе книгата и започна да я прелиства.

— Е — обади се тя, — кога ще стане тая работа?

— Хич не знам откъде да я захвана. За мен буквите също са много ситни — запъна той.

— Даа, твоите очи вече не са както по-рано — съгласи се старата. — Но нищо. Келнерът ще го прочете.

Тя почака, докато донесе питиетата, после просто му бутна книгата и каза:

— Ето, започнете!

— Да започна? — попита той учудено. — Да ви прочета съдържанието на тази книга? Чуйте, наистина нямам време за тая работа! Но вие може би търсите някое определено име? Тогава отгърнете, в името Божие, и — готово!

— Ама нали не знам къде се намира! — каза тя смутено.

— Всичко е записано по азбучен ред, милостива госпожо!

Тогава в главата ѝ започна да просветлява. Кимна три пъти на себе си в знак на удивление и попита:

— А, такава ли била работата! Това не е книга, а регистър?

— Да — засмя се келнерът. — Регистър е. Кое име всъщност искате да намерите?

— Ландрок.

— Отгръщам на „Л“. Ето! Какъв е мъжът?

— Вахмистър.

Келнерът потърси и каза:

— Вахмистър Ландрок няма, с това име е записан само някакъв пенсионер.

— Виждаш ли? — обади се възгледят. — Роднината сигурно е умрял.

— Глупости! — извика тя. — Ти си дръж устата!

Двамата мълчаливо опитаха яйчения пунш, а после възгледятката се заинтересува:

— Колко струват двете чаши?

— Два гулдена — отговори келнерът.

— Я не ми ги разправяйте тия! — викна тя. — Пратете ни началниците си. Толкова бързо няма да хлътнем в измамата. Аз съм фрау Хендшел. Разбрано?

Келнерът сви рамене и се отдалечи. Съдържателят дойде и осведоми, че цената за чаша яйчен пунш възлиза на един гулден.

— Е, ама това минава всяка граница! — провикна се добрата жена. — Аз си имам език и вкус. Знаем какво има вътре — едно яйце за два кройцера. А вие искате един гулден за чаша! На, ето ви грешните пари! Сега да си вървим, старо, че иначе ще ми прекипи от яд, а тогава не може да се говори с мен. За такива пари едва ли някога ще позволим да ни нарекат пак „госпожа и господин“!

Грабна кошницата и червения чадър, нахлупи шапката на главата на мъжа си и го помъкна навън. Там спря и даде по такъв начин воля

на сърцето си, че един пазител на реда приближи и направи забележка:

— Ако искате да се карате на мъжа си, изберете, моля, за целта друго време и друго място. Всички хора вече се спират.

— Кой сте вие всъщност? — попита тя ядосано в отговор.

— Полицай съм.

Тази дума незабавно оказа своето целебно въздействие върху старата.

— Господи Исусе! — откликна тя. — Трябва ли заради това завличане да си имам още и работа с полицията? Това и през ум не ми минава!

— Кой ви е завлякъл? — попита полицаят учудено.

— Онези скубачи там вътре. За две чаши яйчен пунш трябваше да платим два гулдена.

— В първа класа? — усмихна се пазителят на реда. — Там по толкова се плаща... Е, да, вие навярно не сте оттук? При кого всъщност искате да отидете? Може би ще съумея да ви дам информация.

— Решихме да пренощуваме при роднини — отговори въглищарката. — В столицата аз сега познавам само вахмистър Ландрок. Но той сигурно е починал.

— Починал? — Служителят се послуша. — Не, не, той се пенсионира и живее при най-големия си син на „Бахщрасе“ 10. Спокойно си опитайте късмета при него.

Двамата старци се сбогуваха с голямо облекчение с внимателния служител, след като той им бе повикал файтон и дори лично бе заплатил предварително.

Когато седяха един до друг в купето, старият каза замислено:

— Ей, съвсем ще ме обърка тая столица. Навсякъде полицията е груба, а другите хора вежливи. А тук полицията е вежлива. Такива ми ти работи!

Слязоха пред номер 10 на „Бахщрасе“. В тази къща беше квартирата на пенсионирания вахмистър. Ландрок беше по-старателен и кадърен служител от мнозина, преди да го сполети едно особено нещастие. Един опасен престъпник, когото бе трябвало да конвоира до затвора, му избяга. Вярно, вахмистър Ландрок не носеше вина за случая, но въпреки това бе преждевременно пенсиониран. Дълги години той живя огорчен и в голяма немотия в бедняшкия квартал на

столицата, докато един ден на един заможен мъж бе обърнато внимание върху неговата съдба и той щедро подкрепи него и близките му. С тази помощ по-големият му син успя да стане виден дамски моделиер в столицата и сега Ландрок живееше при него и семейството му.

Тук двамата старци от планините намериха най-сетне истински сърдечен прием. Естествено, беше обсъдено цялото родословно дърво. Бившият вахмистър слушаше внимателно и накрая каза:

— Да, ние сме роднини, макар и малко далечни. Но много мило все пак, че ни навестихте. Естествено, ще останете при нас. Искате ли?

— И още как! — извика старата. — След целия тоя яд с престъпника Науман през последните седмици и сцената на гарата едно такова посрещане наистина действа благотворно!

Вахмистърът наостри слух и попита стария Хендшел:

— Какво говорите! Значи вие сте онзи въглищар, който допринесе за залавянето на Краля на контрабандистите? Сега двойно повече ме радва, че сме роднини и се отбихте при нас. Ще трябва най-подробно да ни разкажете това приключение. Но преди това ще ви попитам дали бихте ми показали двете писма, които са ви довели в столицата.

— Естествено, с удоволствие, ето ти! — отзова се зарадвано старата.

Ландрок ги прочете и каза:

— Бих ви посъветвал веднага да посетите тайния полицай Арнд. Той сигурно има да обсъди нещо важно с вас. По-добре тръгнете сега, той живее съвсем наблизо.

Въглищарката посегна към кошницата си. Тогава се сети нещо и каза с важна физиономия на своя роднина:

— Впрочем ние също имаме нещо за хер Арнд. Той именно бленувал за стар, твърд като камък кашкавал за рендосване. Ето защо ние му носим точно такъв. А хер Фон Харсдърфер страдал от подкожна заешка уста, значи ще получи от нас печени ябълки, които са толкова тръпчиви, че сигурно ще го излекуват от болестта.

— Кашкавал за рендосване? Печени ябълки? — попита вахмистърът в оставка, поклащайки глава. — Мили хора, кой ви даде тази идея?

Двамата го осведомиха. Той избухна в звънлив смях и отбеляза:

— Ама че шегаджия е тоя лекар! Но чуйте, имам едно хрумване, как бихме могли да се реваншираме...!

* * *

Няколко минути по-късно Ландрок и въглищарите потеглиха към „Марктгасе“ 7. Там бившият вахмистър се раздели със своите роднини и се върна вкъщи. Когато старият позвъни, жена му го сръга и прошепна:

— Ей, и да направиш един подобаващ, изискан поклон! Един истински крацфус^[2], с левия крак назад! Аз пък ще направя кникс^[3], точно както тогава в църквата, когато пасторът изрече благословията. Хер Арнд трябва веднага да забележи, че имаме добри маниери.

— Само не бери грижа! — прошепна в отговор нейният мъж. — Моят поклон ще бъде добър. А ти се поклони достатъчно дълбоко, по-добре три цола по-дълбоко, отколкото един прекалено високо! Такива хора много държат на вежливостта.

Вратата се отвори и един слуга застана пред тях. Той съпроводи двойката до всекидневната, където се намираше Арнд. При вратата въглищарката тикна мъжа си напред. Той направи един дълбок поклон с левия крак назад, както бе искала жена му, и така я халоса с тока на ботуша над коляното, че тя приклепна на килима — беше направила зад него един дълбок кникс.

— Магаре! — навика го шепнешком.

После го избута настрана и повтори своя кникс. Детективът не успя да остане сериозен. Сърдечно се разсмя.

— Вие сте довели вашата съпруга? Само така! Заповядайте, моля, настанете се там!

Хендшел поиска да се подчини и вече подгъваше колене, за да се „съедини“ с мекото кресло, когато жена му го дръпна настрана за дългия пеш и каза:

— Много мило от ваша страна, хер Арнд, много любезно, но ние добре знаем кое подобава и кое не. Няма да седнем.

— Седнете, моля! — подкани той. — Та вие идвате отдалече, трябва да си починете.

— Е, краката ни са стари, наистина, но няколко минути все ще изтраем прави.

Тя размахваше ръце насам-натам, сякаш се канеше да зашлеви някого.

Арнд се усмихна добродушно и каза:

— Радвам се, че приехте моята покана. Хер Фон Харсдърфер желае да разговаря с вас, а аз ще ви придружа, за да ви подкрепя малко, ако се наложи. Съветникът в Апелативния съд е образован мъж и за вас ще бъде удоволствие да побеседвате с него. — Той се подсмихна леко и продължи: — Знаете, че аз участвах в преследването на престъпника Науман. Ето защо ще се радвам, ако днес мога да ви се отблагодаря за помощта. Без вас, скъпи хер Хендшел, навярно още дълго щяхме напразно да издирваме истинския Крал на контрабандистите.

Двамата старци се смутиха и не намериха думи за отговор. Тогава възгледът се сети за своята кошница и възкликна:

— Ние също искаме да ви се отблагодарим, хер Арнд, понеже сте толкова любезен с нас. Донесохме ви нещо.

— Нещо хубаво! — отбеляза старият, като направи движение с ръка и така разтвори уста, сякаш се канеше да нагълта четвърт говедо.

— Да, нещо изискано! — прибави тя с многозначително кимване.

— Е, ами хайде покажете го тогава! — подкани Арнд любопитно.

Тя отвори кошницата и извади черния овесен хляб.

— Аа, истински планински хляб! — възкликна той, ала старата го прекъсна бързо:

— Но не за вас, а за нашия братовчед вахмистър Ландрок. За вас е предназначено това тук!

По време на своите приказки тя извади от кошницата един бял пакет.

— Ето! — каза гордо. — Вашето любимо ядене!

Арнд поклати объркано глава.

— Моето любимо ядене? Хмм, аз имам много!

— Но едва ли толкова любими като тоя кашкавал! — усмихна се старата. — Увих го в носната си кърпа, ама няма защо да се гнусите, само два пъти съм се секнала в нея — на сватбата навремето. Оттогава

си стои чисто изпрана и неупотребявана. Аз именно през целия живот съм навикнала на чистота. А сега да я разгърнем!

Тя отви кашкавала от носната кърпа и го поднесе триумфално на Арнд.

— Е, какво ще кажете?

Детективът се дръпна стреснато назад. Тя го сметна за радостна почуда и продължи:

— Нали? Кашкавал за рендосване и толкова голямо парче! Сигурно не сте си го и помислили?

— Действително не — призна чистосърдечно той.

— Барем петгодишен! — провикна се възторжено тя.

— Толкова стар? — запита Арнд, вече паднал духом.

— Да. Виждате, че е прозрачен като рог и твърд като камък! Ама нищо не вреди. Вие, изглежда, имате много здрави зъби. А имате ли също здрав стомах?

— Надявам се — отвърна още по-обезкуражено.

— Е, така трябва, защото такива превъзходни кашкавали тегнат като олово в стомаха — заяви старата. — Четири-пет дена не може да го смели човек. И това му е хубавото, че помага и икономически. Който има четвърт фунт такъв кашкавал в стомаха си, може да изкара половината седмица без нито хапка нещо друго. Само много вода трябва да пие, защото кашкавалът трябва да се размекне, преди стомахът да може да го смели. Това парче ми беше единственото, ама аз го донесох за вас, понеже толкова много го обичате.

Арнд я погледна безпомощно.

— Боже мой, кой всъщност ви го каза? — произнесе той мъчително.

— Стига, стига! Само не се преструвайте! — засмя се тя доволно. — Цялата страна знае, че нищо друго не ви се услажда така, както някой твърд, каменен смрадлив кашкавал.

Арнд все още нищо не разбираше. Някой майтап ли си беше направил с него? Не забеляза, наистина, че двамата въглищари от време на време си дават знаци. Направи добродушна физиономия, за да не изпадне почтената двойка в неловко положение. После каза отзивчиво:

— Благодаря много за сърдечния подарък и добре ще го съхраня. А сега да отидем до хер апелативния съветник. Файтонът вече е готов.

Излязоха от къщата и се качиха в чакащия отвън файтон. На Арнд му беше много трудно по път да сдържа смеха си, но всичко минаваше добре и сериозно до мига, когато конете рязко дръпнаха. Тогава високият цилиндър на въглищаря изгуби равновесие. Старият посегна бързо да го задържи, ала вместо това го изхвърли от колата. Файтонджията спря и го донесе.

— Шапката не е свикнала да се вози — извини се въглищарят. — Никога не е била в столицата. А и малко ми е отесняла.

— Тогава я натисни здраво!

При тези думи жена му се надигна от седалката и го пухна три пъти така яко по „комина“, че му го смъкна от ушите.

— Гръм и мълния! — изруга той. — Ще ми смаже кратуната! Как ще я смъкна сетне, а?

— За тая цел си имаме файтонджия — забеляза жена му невъзмутимо. — Ако наистина се е заклецила, той все ще съумее да я изхлузи. Нали така, хер Арнд?

Той се съгласи ухилено. Добре се забавляваше с двамата старци. Най-сетне файтонът спря пред импозантна къща. Слизането на двойката също породило своите мъчнотии. Тайният полицаи поведе своите придружители към коридора. Докато катереха после стълбите, Хендшел успя с цената на големи напрежения да освободи главата си от прегръдката на цилиндъра.

— Ама това тук май не е административна сграда, а? — запита той, поклащайки глава.

— Ние си позволяваме да посетим хер Фон Харсдърфер в неговото частно жилище — усмихна се Арнд. — Сега е часът, в който той обикновено динира.

— Динира? — попита старият. — А, да, това означава „обядва“!

Междувременно бяха стигнали до антрето. Там висяха няколко шапки, пардесюта и други връхни дрехи. Един слуга в ливрея се поклони.

— Хер Фон Харсдърфер? — попита Арнд.

— На трапезата. Динерът^[4] току-що започна.

Арнд предаде шапката и пардесюто си и даде знак на въглищарската двойка да го последва. Слугата поиска да вземе кошницата на фрау Хендшел, но тя протестира:

— Стой! Ще остане при мен!

Прислужникът посегна към шапката и чадъра на нейния мъж, ала той също отклони:

— Не е необходимо, драги!

Арнд видя и чу това, но остави нещата спокойно да следват своя ход. Той предвкусваше ефекта, който планинците щяха да предизвикат. Когато влезе с тях, домакинът се надигна:

— Хер Арнд! — възкликна той. — Каква радостна изненада. Сърдечно добре дошъл.

Арнд поздрави стопанина на къщата.

— Обезпокоих ви — извини се той, — но дойдох, понеже знам, че много държахте да разговаряте с моите поверени, хер апелативен съветник. Това са хер и фрау Хендшел.

— А, още една чудесна изненада! Настанете се, моля! — покани ги отзивчиво съветникът.

В миг три стола бяха преместени до трапезата. Арнд веднага зае място, без да се стеснява. Съветникът отиде до двамата старци и каза:

— Нали ще имате добрината да динирате с нас?

— Това означава „обядване“, нали? — попита въглищарката.

Съветникът потвърди усмихнато и посочи столовете. Хендшел се настани, но жена му още се колебаеше.

— Стой! Първо трябва да си оставя някъде кошницата! — каза тя. После даде наставление на слугата: — Сложете я там на канапетото! Макар да е от коприна, няма да се изцапа, тъй като оня ден мих кошницата. Сложете при нея също шапката на моя мъж и чадъра. Доброто си е добро. Но внимавайте с чадъра. Дръжката вече не е съвсем здрава.

Слугата се подчини, макар че с мъка оставаше сериозен. А тя се настани с достойнство на стола и се обърна към съветника с любезните слова:

— Ама не беше необходимо точно сега. Можехме да почакаме. Имаме време.

Слугата сервира пастет от гъши дроб с един поднос. Тя си взе малко и посъветва после мъжа си, който седеше срещу нея и при когото слугата сега отиде:

— Не е необходимо да избираш най-голямото парче! И остави малко! Така е изискано!

Едно мигновено прокашляне бе удостоверение, че присъстващите изключително добре се забавляват. Всички очи се отправиха с благодарен поглед към детектива, който им бе доставил такава рядка наслада. Фрау Хендшел разряза парчето, опитва, опитва, поклати глава и каза после на дамата, която седеше от дясната ѝ страна:

— Хм! Не мога да разбера какво е това. А вие?

— Страсбургски пастет от гъши черен дроб — обясни дамата.

— А, така ли! Благодаря! Има пикантен вкус. Даже мъничко прекалено пикантен или, както казваме ние горе в планините, дъхне на мухоляво. Черният дроб трябва да е бил доста съмнителен. Ама подправката затуля всичко. Да не му се вярва на човек какво може да направи дафиновият лист. Ако месото се е повмирисало, слагаш само няколко листа повече в манджата. Става по-вкусна и мирише къде ти по-малко.

— Е — обади се Хендшел, — месото, което ти слагаш в гърнето, трудничко ще стигне до спарване.

— Я стига, старо! Само не се прави на чак толкова голям сиромас! Имали сме за Коледа и по половин фунт свинско, а сега, за първия ден от Великденските празници, дори три четвърти фунт телешко. Хората не бива да си мислят, че у дома цари мизерия!

Слугата ѝ наля вино в чашата и Арнд вдигна своята към нея.

— Наздраве, майко Хендшел!

— Да благослови Бог, хер Арнд!

Отпи малко и каза после:

— Е, и това не го познавам. Хвойнова ракия не е, с кимион също не, анасонлилка пък изключено!

— Жено, какви ги приказваш! — подвижна ѝ Хендшел през масата. — Та това е вино! Еех, хер апелативен съветник, добре си живуркате вие! — обърна се той сега към съветника. — Даже в делничен ден — вино! При нашия главен лесничей то се появява на масата само по големи празници.

Тази забележка предизвика всеобщо веселие. Сега бе поднесено печено и различни компоти. Фрау Хендшел се хранеше, без много да говори. Блюдата явно много ѝ се услаждаха. Накрая дойде ред на плодовете и всевъзможни сладкиши.

Домакинът обичаше веселия разговор. Той храбро вдигаше наздравица за двамата старци и ги докара до такова настроение, че накрая разказаха дори сватбената си история. Това стана по толкова свеж и непринуден начин, че слушателите не можеха да се отърват от смеха. Но въпреки всичко Хендшел се пазеха да употребяват изрази, които биха могли да предизвикат стъписване.

Когато съветникът най-сетне се надигна и с това даде знак, че масата може да бъде раздигната, почтената въглищарска жена бе изпълнена с такова доволство, че тупна Арнд по рамото и му каза:

— Беше много мило, че ни доведохте тук! Човек от нашия сой не знае, наистина, как точно да се държи, но тук всичко бе така предразполагащо, че можеш да си говориш, както си знаеш. Аз съвсем другояче си представях знатните хора.

— Може би твърде горди и мрачни? — засмя се Арнд.

— Да, едни такива навъсени — потвърди добрата въглищарка. — Поне горе при нас са такива. Например фрау канторшата, дето носът ѝ се вири по-високо от бонето с воалетката, а пък жената на селския съдия, която вече изобщо не знае как изглежда земята! А тук бях в средата на князе, графове, барони, съветници, полковници и милостиви фройлайн и бях все едно знатна като тях. Ех, само като се прибера у дома! Така ще им се изперча. Веднага ще се усетят, че съм яла пастет от гъши дроб! Аз иначе съм добра душа и човек може да ме върти на малкия си пръст, ама гордостта, високомерието и самомнителността мразя до смърт! А и знам коя съм! Жена, която е дарила прочутия Арнд с такъв кашкавал, няма защо да се спотаява пред други. Това е безспорно! Нали така, хер Арнд?

— Как, вие сте получили дар, хер Арнд? — попита съветникът и си даде труда да остане сериозен.

— Да, изненадаха ме — отвърна Арнд с безстрастна физиономия — с едно чудо на кашкавалите, поне пет-шест годишно и твърдо като наковалня!

— Тъкмо това му е достойнството! — намеси се въглищарката. — Хер Арнд не яде нищо друго с такова голямо удоволствие, както такъв твърд като рог кашкавал за стъргане. Той сигурно ще се строши като стъкло. Да, да, всеки си има своите тайни. Вие също!

Тя заплаши шеговито с пръст съветника.

— Аз? — попита той учудено. — Мога ли да попитам каква тайна имате предвид?

Всички бяха любопитни какъв отговор ще последва сега.

— Е, вие също си имате любимо ядене! — засмя се лукаво. — Всъщност не точно в този смисъл, тъй като това, което имам предвид, не ви е любимо ядене. Вие трябва да го ядете заради вашата болест!

— Чия болест? — попита той, бърчейки чело.

— Или по-точно недостатък — допълни тя, — в областта на главата.

Харсдърффер избухна сега в сърдечен смях, посочи челото си и попита:

— Може би тук?

Тя поклати глава.

— Не, по-надолу. Но нека първо ви покажа моя подарък. Той е там, в кошницата.

Отиде до дивана да я вземе. Естествено, всички се надяваха на нещо весело и с напрежение зачакаха какво ще се случи.

— Мога ли да го изсипя — попита тя — в ей тази чиния?

— Да, направете го — съгласи се съветникът, който все още не знаеше какво възнамерява жената.

Тя извади хляба от кошницата, остави го временно настрани и изсипа ябълките в чинията. Всички приближиха любопитно.

— Какво всъщност е това? — попита домакинът. — Печени ябълки?

— Да, но дивачки — осветли тя. — От дива ябълка! Хубавичко свиват небцето. Ябълките са отпреди двайсет години и лежах в шапката на моя мъж.

Съветникът завъртя комично очи.

— Ah, quelle delicatessen!^[5] — възкликна той. — Но каква цел преследвате по-точно с тези диви печени ябълки?

— Подарявам ви ги — отговори мама Хендшел. — Та нали вие навред разпращате хора за такива ябълки, а вече не можете да се снабдите ни с една!

— Какво? Разпращам хора навред? — попита домакинът слисано. — Кой ви го каза?

— Цялата страна го знае! — отвърна тя.

— А, сега приближава разрешението на гатанката — пошегува се Арнд. — Цялата страна знае, че съм побъркан на темата стар, вкоравен кашкавал. И цялата страна знае, че вие, хер съветник, разпращате хора навред за диви ябълки!

— И си е така! Хер съветникът се нуждае от ябълките заради своята болест. Отварата трябва да събере онова нещо, иначе хич няма да може да говори.

Домакинът поклати глава.

— Няма да мога да говоря? Я си развържете езика! Каква болест имам?

— Е, цепната горна устна — каза тя несмутимо, сякаш се касаеше за най-естественото нещо на света.

— Цеп...?

Думата му заседна в устата.

— Да, подкожно цепната горна устна!

— Подкож...?

— Тя се казва и другояче. Вие страдате от скрита заешка уста.

— Заеш...! Подкожна, скрита! Цепната горна устна! Заешка уста! И затова трябва да пия настойка от диви ябълки? Сокът събира скритата цепнатица, добра жено?

— Естествено, така е! — потвърди тя със смъртна сериозност.

В залата беше станало тихо както в откритата природа пред буря. И сега се започна, разрази се гръмък кикот, в който се включиха дори дамите. И най-удивителното беше, че двамата въглищари се смееха с тях! Когато вълната на веселието поулегна, Андреас Хендшел чукна лекичко апелативния съветник Фон Харсдърфер по рамото и каза:

— Скъпи господине, не ми се сърдете! Вие сигурно си мислите, че ние сме двама съвсем изкуфели стари хора?

Харсдърфер поиска да протестира, но Хендшел го прекъсна, подсмивайки се:

— Вие имате един племенник, който е съдебен лекар, доктор Харсдърфер. Той ни върза тенекията с печените ябълки и кашкавала, но един мил роднина в столицата ни отвори очите за заблудата. Вие чудесно се забавлявахте с нашето невежество, а ние тайно — от слисаните физиономии, които хер Арнд и вие направихте, когато видяхте кашкавала и печените ябълки. Простете ми откровения език,

хер съветник, не се сърдете, но „Който се смее последен, се смее най-добре!“

Сега гостите не можеха повече да се сдържат. Всички се скупчиха при стария въглищар, за да го уверят, че никой не приема лошо нещата. А съветникът каза:

— Скъпи хер Хендшел, вие чудесно ни дарихте също и с малко житейска мъдрост! Имате ли някакво съкровено желание?

Двамата се поколебаха смутено. После, когато ги подканиха от няколко страни, въглищарската жена каза:

— Бих желала да имам една нова мивка от бял порцелан и синя вълнена прежда за два чифта нови чорапи.

— А вие, хер Хендшел? — попита Харсдърфер.

— Е, ако зависеше от мен, бих желал да имам един фунт тютюн. От няколко години не съм имал възможност да пуша. Времената са лоши.

— Мили Боже, това са щастливи хора! — отбеляза съветникът сега много сериозно. — Който има такива незначителни потребности, той е истински за завидане. А сега нека оставим шегите. Просто си представете, че аз съм добрата фея от приказките, която иска да изпълни три ваши желания. Какви биха били те?

— Вие ни поднасяте! — забеляза жената.

— Не, казвам го с добро и честно намерение.

Въглищарката се огледа много сериозно в околния кръг, погледна замислено мъжа си в лицето и каза:

— Ей, хер апелативният съветник говори сериозно! Така че казвай какво желаеш!

Въглищарят се замисли и кимна доволно.

— Щом работата е такава, ще пожелая първо за мен и моята добра старица Вечното блаженство.

— Браво! — одобри съветникът. — Който поставя това желание пред всички други, той съвсем определено ще получи блажеността. Това следователно е изпълнено. По-нататък!

— После желая двамата да можем да останем все така здрави, докато се споминем!

— И това желание, както изглежда, отива към изпълнение. Вие двамата притежавате желязна натура и сте привикнали на умерен и редовен живот. Нататък!

— Е, какво още! Вечният живот и здравето, това е най-главното. Третото би било още да си имахме малко парици, че до кончината да не ни се налага да мизерстваме. Това задоволява ли те, старо?

— Да, напълно — кимна тя. — Само дето третото желание не може да бъде така леко изпълнено както първите две.

— Точно това желание обаче аз мога лично да изпълня — отбеляза съветникът спокойно.

Той излезе и скоро се върна с един голям запечатан плик в ръка.

— Заповядайте, хер Хендшел! — каза. — Какво е написано отгоре?

Старият прочете с труд:

„За възлищаря Хендшел“

— Отворете го!

Хендшел се поколеба малко и се почеса смутено зад ухото. Тогава неговата жена посегна решително, взе плика от ръката му и го разпечати с думите:

— Не се пипкай така! Това е писмо и на него стои твоето име. Значи вътре трябва да има нещо за теб.

Очите на всички присъстващи се бяха приковали със симпатия към двойката от планините. Тя отвори плика, хвърли един поглед върху съдържанието и възкликна:

— Банкноти!

— Боже Господи, да! — пригласи той.

— Една, две... четири, пет... десет!

— Покажи, покажи!

Взе една банкнота от ръката ѝ, огледа я внимателно и се провикна от радост:

— Боже Господи, да, това са стогулденови банкноти! Не се ли досещаш, старо? „Хиляда гулдена мъртъв и две хиляди гулдена жив.“

Тогава тя плесна с ръце и извика:

— За Краля на контрабандистите? Ах, какъв свят коледен подарък! Трябва да поседна, веднага! Страхът ми подкоси краката!

Тя седна точно там, където стоеше — на пода. Хендшел хвърли парите на масата, коленичи до нея и попита, изпълнен със страх:

— Мила моя жено, зле ли ти е?

— Не, добре ми е, но се чувствам толкова слаба — отговори тя, облягайки глава на рамото му. Беше наистина трогателна сцена. Съдебният съветник пристъпи към тях и заговори:

— Получих заповед от високо място да ви изплатя половината премия, тъй като вие съществено допринесохте за залавянето на Науман. Той е възнамерявал да остане в Лангенцат, докато му се удаде възможност да изчезне с цялото състояние на американеца, и ние никога нямаше повече да го видим. Другата половина получава младият книговец Хайлман, годеникът на доблестната Магда Вебер, като начален капитал за своето ново домашно огнище. Двамата заедно сте действали много съобразително и сте изобличили Краля на контрабандистите, така че на нашата полиция ѝ оставаше само да го арестува. Парите следователно се падат по право на вас.

Тогава двамата старци се прегърнаха и заплакаха, но от радост. Когато отново се бяха овладели, съветникът им представи една разписка, която въглищарят трябваше да подпише. После всички присъстващи сърдечно ги поздравиха.

— Сега можете да си доставите мивката и преждата — ухили се Арнд.

— А аз — обади се старият — мога още с излизането на улицата да си купя една пура за три кройцера. И хубаво ще си подимя!

— Това можете да направите и още сега — увери съветникът. — Ето, вземете!

Подаде му табакерата си и Хендшел с наслада си запали една пура. Така двамата останаха още известно време в тази аристократична среда. А когато вече се бяха сбогували, въглищарят спря на улицата, улови жена си под ръка и отбеляза:

— Какви добри хора. Боже Господи! Няма да забравя този ден през целия си живот! С пура в устата и хиляда гулдена в джоба от един благороден господин, който е съветник в Апелативния съд. Кой може да си го помисли!

— Да — съгласи се тя. — Това беше нашият Голям ден!

[1] Айхенгрунд — (нем. Eichengrund) — Долина с дъбова гора — Б.пр. ↑

[2] Вид старомоден реверанс — Б.пр. ↑

- [3] Почтителен поклон с приклякане — Б.пр. ↑
- [4] Динер (нем. Diner) — тържествен обяд — Б.пр. ↑
- [5] Ах, какъв деликатес — Б.пр. ↑

ГЛАВА 23

ЗАМЪКЪТ РАНДАУ

Само на малко повече от половин час път от Лангенщат се намира селището Рандау, а над него се извисява замък със същото име, към който се числят обширни земи от околността. Съседният замък Валдау и замъкът Рандау владеят от незапомнени времена целия този край и му придават своеобразен, аристократичен отпечатък. Между господарите на двата замъка съществуваха приятелски отношения. Шарфенберг, притежателите на Валдау, и Рандау винаги бяха поддържали добро и дружеско съседство. Само напоследък се бе появила сянка в тези взаимоотношения. По-големият син на Рандау, лейтенант Едмунд, който служеше в артилерията на Роленбург, приемаше сериозно своята професия, докато лейтенант Фон Шарфенберг се бе смъкнал до нивото на комарджия и накрая дори попадна в ръцете на полицията като разпространител на фалшиви пари. Впрочем двамата и бездруго притежаваха твърде различни характери, за да е мислимо едно приятелство между тях.

* * *

Днес в замъка Рандау цареше малко по-голямо оживление от обикновено. Господарят на замъка имаше рожден ден и неговият по-голям син, лейтенантът, бе дошъл да прекара този ден при своите родители. По-младият потомък бе съобщил, че не му е възможно да дойде — готвеше заключителния си изпит в един много отдалечен, уединен интернат.

Беше преди обяд. Пролетното слънце се усмихваше през прозорците, а баща, майка и син седяха заедно в добро настроение, увлечени в оживен разговор. Всеки разказваше новините, които беше събрал за другите.

— Значи столицата преживя изключителни събития! — отбеляза барон Фон Рандау.

— Да, както може би никога, скъпи татко — потвърди Едмунд. — Трагичното самоубийство на Бруно фон Шарфенберг и смъртта на неговия баща предизвикаха голяма сензация. Относно подробните обстоятелства аз съм по-добре осведомен от другите, тъй като наскоро имах честта да се запозная с един господин, който от известно време играе важна роля в столицата.

— Кого имаш предвид? — попита бащата учудено.

— Тайния полицай Франц Арнд.

— Едно име, което сега често се среща във вестниците — забеляза с уважение бащата. — А сега да поговорим за по-важни неща! Знаеш, че на брат ти Матиас предстои зрелостен изпит. Ние винаги сме мислили, че ще се заеме с управлението на нашите имоти. Но сега той има други планове за бъдещето. И той иска да постъпи в армията.

С тези думи тайната беше изречена. Баща и майка отправиха изпитателно погледи към сина, за да прочетат от лицето му въздействието от бащиното съобщение. Едмунд се надигна бавно от мястото си, прекоси няколко пъти стаята, после пристъпи към прозореца и дълго гледа навън. Когато най-сетне се обърна отново, каза:

— Реших и така ще стане!

По лицето му бе залегнал израз на твърда, непоклатима решителност.

— Реши? Толкова бързо? — попита майката.

— Да, вие ме познавате! При нас не е както в някои къщи. Всички се обичаме, помежду ни никога не се е появявал облак. Не е необходимо да държим дълги речи, а каквото единият пожелае и иска да каже, другият предугажда и знае без множество обстоятелствени думи. Матиас никога няма да стане земеделец, това е сигурно. Вие знаете, наистина, че аз мечтаех за военна служба, за повишение и кариера... радвам се на уважението и задоволството на моите началници, но... но...

Той се поколеба, затова баща му попита:

— Какво „но“?

— Помисли за Жерава, Хагенау! Куха глава, пари, аристократична гордост и повече от съмнително поведение! Помисли

за младия Шарфенберг! Такава трагична съдба! И такива познавам мнозина. От друга страна, ви е известна също моята стара любов към земеделието. Матиас може да отиде в армията, щом толкова много иска. Моят сегашен отпуск ще бъде преминаване към уволнение, каквото скоро ще поискам.

— Скъпи, скъпи Едмунд! — Майката протегна ръце към него. — Ти ни принасяш една голяма жертва и същевременно смъкваш голяма грижа от сърцето ни, повярвай ми!

Баронът също му стисна разчувствано ръката.

— Помисли, че аз вече не съм в младите години! Нуждая се от смяна. Ти си свикнал, наистина, с компанията на твоите другари, тя ще ти липсва, но кой ти забранява да живееш тук във весела среда?

Едмунд поклати глава и отговори отмерено:

— Татко, аз се наслаждавах на тази компания по-малко, отколкото може би си мислиш. Службата и моите книги за мен стояха по-високо от такива развлечения.

— И помисли — подхвърли майката, — в качеството си на офицер колко късно щеше да можеш да се заемеш със създаването на собствено домочадие!

— Аха! — разсмя се той весело. — Ето че си дойдохме на думата! Любимата тема на майките, изобщо на всички жени. Да се ожения ли трябва, майко?

— Защо не? — усмихна се тя. — Познавам някои подходящи за теб момичета!

Лицето на Едмунд внезапно се затвори.

— Не, скъпа майко! — отговори той сериозно. — Нещата са вече решени — аз никога няма да се ожения!

— Дрън-дрън! — обади се баронът. — Така казва всеки, който още не се е хванал на въдицата. И с мен беше така. Но сега си мисля, че най-голямата глупост на земята е да останеш без жена.

Едмунд погледна бащата и майката с изражение, каквото още не бяха забелязвали у него.

— Говоря с пълна сериозност. Ще си остана свободен!

— Боже мой, имаш ли всъщност някаква основателна причина за това, скъпи Едмунд? — извика бащата.

Едмунд се бореше със себе си. Виждаше се, че му е много трудно, но накрая заговори:

— Да. Трябва да го знаете. Днес е не само рожденият ден на татко, а един важен ден, който реши бъдещето на мен и брат ми. Ето защо ще говоря за тази работа, която нямах намерение да споменавам, но за пръв и последен път!

Майката го погледна сериозно.

— Едмунд, ти си намерил момиче, което обичаш?

— Да, майко! Но вие никога няма да можете да ми дадете съгласието си за тази женитба!

Беше казано с толкова категоричен тон, че родителите видимо се изплашиха. Едмунд не се смути, а продължи:

— Тя е от третото съсловие!

— По дяволите! — изригна баронът.

Той много държеше на произхода на своята фамилия и родословното ѝ дърво, макар да не притежаваше вкостенялата гордост на предците, както някои аристократи. Но неговата жена направи успокоителен жест.

— Защо дъщерите на една буржоазна къща да не е също така достоен човек както една дворянка?

— Благодаря ти, мила майко — вметна тук Едмунд. — Ако беше само това, нямаше да имам грижи. Но тя е дъщерята на затворник!

— Господи, мили Боже!

Баронесата беше пребледняла от страх. Тя познаваше сина си. Знаеше, че може да има само една голяма любов. Докато размишляваше колко злочест и нещастен е нейният син, баронът мислеше само за позора. Той подскочи.

— Момче, луд ли си? Да залюбваш дъщерята на един затворник!

— Тя не носи никаква вина за това! — отбеляза хладно Едмунд.

Баронът не беше изтъкнат познавач на хората, ала въпреки това забеляза, че зад привидното спокойствие на неговия син се крие нещо съвсем друго. Майката също погледна слисано и с тревожна загриженост бледото лице на своя син. Сложи ръка на неговото оросено с едри капки пот чело и се дръпна стресната.

— Едмунд! — извика. — Ти си болен! Челото ти е ледено!

Синът отклони.

— Само за този път. Бъдете спокойни! Ще мине. Но сега знаете защо ще остана самотен и никога няма да помисля за връзка.

Баронът не беше решил да ругае ли, да се кара, да се смее или да плаче. Той крачеше възбудено напред-назад.

— Ама че рожден ден! Тая младеж направо ме побърква! Човече, та точно в такава жена ли трябваше да се влюбиш?

— Татко, залагам си живота, че на мое място и ти нямаше да постъпиш по-различно! — заяви тържествено Едмунд. — Изслушайте ме!

И той им разказа за партито по случай рождения ден на Хагенау, за къщата на Мелита и как е успял да защити милото момиче от натрапчивото поведение на другите. Не забрави да добави, че скоро след самоубийството на Шарфенберг бившият затворник официално е обявен за невинен по отношение някогашната злоупотреба. След това замълча и неговите родители също не намериха известно време дума. Накрая баронът сложи ръка на рамото му.

— Слушай, Едмунд, твоите откровения много ме изненадаха, трябва открито да го призная. Но ти не бива така романтично да приемаш нещата. Спасил си едно красиво и невинно момиче — добре! Намерил си известно благоразположение — също добре! Тя и нейният баща са страдали без вина, а твоето сърце силно се е развълнувало — също добре, също! Но сега какво по-нататък? Защо трябва такива минали неща да водят до последици, за които ще съжаляваш през целия си живот? Виждаш ли, кръвта през младостта пулсира в артериите по-бързо, отколкото в по-късните години. Ето защо всичко се явява преувеличено — както щастието, така и нещастieto! Вярно е, че ти си по-особен характер. Сериозен си, горд, строг със себе си и задълбочен. Никога не си познавал повърхностни чувства и емоции. Но в този случай ще видиш, че си се заблудил. Вече виждам времето, в което ще се осъзнаеш и това момиче ще бъде за теб само един блед спомен.

— Никога! — отговори Едмунд рязко.

Баронът опита с хумор да спаси положението. Засмя се и каза:

— О, де да можеше само да ти се яви някое момиче, каквото беше твоята майка на младини, или... ех, мътните го взели!

Щракна с пръсти. Баронесата се усмихна и попита:

— Какво беше това щракане на пръсти?

— Оо, видях нещо чудно красиво, един женски ангел, една богиня, една кралица! Значи внимавай! Знаеш, че имах неотложни

сделки в Грюнтал. Качих се оттам на влака и когато влязох в купето, тя вече седеше вътре — красива и с коси, черни като нощта. Имаше и двама господа. Единият беше явно баща ѝ, а другият — мъж с изискани черти. Чудесна компания, чудесен разговор! За такива къси разстояния хората не се представят специално. Аз следователно си нямам никаква представа кои бяха те, но си оставам на твърдението: ако беше видял дамата, щеше да си изгубиш ум. Впрочем ти дойде да ме вземеш от влака, така че би могъл да я забележиш.

Лицето на лейтенанта се беше изчервило.

— Затова ли не можеше да се разделиш, когато слезе в Рандау? — попита той. — Отново и отново отправяше комплименти към купето!

— Не към купето, а към пътниците. Та нали и те постоянно ми кимаха!

— На теб ли? — засмя се синът. — Може на някой друг, който е стоял близо до теб!

— Дрън-дрън! — отвърна старият барон. — Та нали освен теб нямаше никой, а пък теб те изобщо не те познават. До мен стояха само неколцина селяни, за които със сигурност не се отнасяха поздравите. Поне да знаех закъде пътувах! Не исках да питам.

— Що се отнася до това, мога да ти услужа. Слезли са в Лангенщат.

Баронът го погледна много учудено.

— Откъде би могъл да знаеш?

— Известно ти е, че двамата Шарфенберг бяха погребани тихомълком. Днес в замъка Валдау ще се състои заупокойна церемония. Е, твоите непознати са добри познати на Шарфенберг и също са поканени. Впрочем ние се познаваме.

— Да не би тогава техните поклони да са се отнасяли за теб и въобще не за мен? — възкликна старият барон.

— Напълно е възможно. Аз също се поклоних, само че зад теб. Трябва да сме били доста ефектна двойка за купето.

Бащата прие нещата с хумор.

— Аха, значи аз съм измаменият! Затова тя се усмихваше толкова особено! А аз си мислех, че се усмихва от благоразположение заради моята вежливост! Но ти забравяш всъщност най-главното, техните имена.

Едмунд пропусна един миг, после отговори спокойно:

— По-младият от господата беше тайният полицаи Арнд, а другият — един негов познат. Казва се Петерман.

Баронът намръщи чело.

— Само Петерман? — попита. — Не е дворянин? Е, нищо. Той беше фин и начетен мъж, правеше добро впечатление и аз сметнах, че е от аристокрацията. Едва ли съм виждал някога толкова високо и широко чело, каквото притежава този Петерман. И дамата е негова дъщеря?

— Действително — засмя се младият Рандау. — Познавам я отдавна и ти следователно виждаш, че нейната външност не може да ме излекува. Впрочем ти и не би пожелал да бъда лекуван от нея!

Баронът сви рамене. А от лейтенанта се бе отдръпнала цялата угнетеност. Той отведнъж стана отново весел и дори закачлив и родителите му се почувстваха щастливи, че своеобразният пристъп на меланхолия така внезапно бе отминал. Инстинктът на любящата майка поглежда, наистина, по-дълбоко от прозорливия ум на един мъж. При първата възможност, когато остана насаме със сина си, тя улови ръката му и попита:

— Мога ли да ти задам един въпрос, скъпи Едмунд? Как стана така, че преди малко толкова ненадейно забрави своята печал?

Синът отбягна въпроса и само отбеляза:

— Да оставим това сега! Нещата ще се развият така, както Бог пожелае.

Тя прилепи една целувка към челото му.

— Той ще ги насочи към най-доброто.

По свечеряване барон Фон Рандау отпътува с жена си и сина си за замъка Валдау. Траурната церемония щеше да се състои след спускане на мрака. Когато слязоха в двора, управителят бързо приближи.

— Простете, майне хершафтен! Хауптман Фон Шарфенберг моли да бъде извинен. Той още се съвещава с адвоката си и ви умолява да се разположите в обичайните стаи!

Рандау тук винаги бяха гостоприемно посрещани и всеки член от фамилията си имаше при евентуално оставане определена за него стая. Семейството се отправи към своите помещения. Лейтенантът се раздели с родителите си и пристъпи към стаята с кабинета, която

обикновено му бе предоставяна. Ключът беше вече пъхнат и той влезе. Стори му се, че го лъхна фино, приятно ухание. Огледа се.

— Направо като оранжерия за цветя, ммм! Но къде е източникът? Може би в помещението за преобличане?

Вдъхна благоуханието. Усецаше се аромат на виолетки и резеда. Рязко отвори вратата към кабинета и влезе... Вали Петерман стоеше пред него и протегна отбранително ръце.

— Господи! Вървете си! — произнесе със запъване.

Той си пое дълбоко дъх, поклати глава и отговори:

— Валеска, слушайте! От онази вечер в Роленбург все за вас мисля... непрекъснато. Борих се със сърцето си, храбро, с постоянство, ала то се оказа по-силно от разума. Откакто ви подслоних в съседство на замъка Рандау, не можех нито да говоря с вас, нито да ви видя. Баща ви се срамуваше от миналото си, но, от друга страна, не искаше да ме отблъсне, тъй като гледаше на мен като на ваш спасител. Отбих се два-три пъти, но не ви видях. Преди няколко дни чух, че сте заминали за столицата, за да говорите с хер Арнд. После до мен достигна новината за вашия баща, че неговата пълна реабилитация е вече безспорен факт. От какво тогава се дърпате така уплашено?

Вали го бе изслушала, но сега каза с умоляващ тон:

— Хер Фон Рандау, вие ме спасихте от голям срам и позор. Никога няма да забравя това, но сега ви моля да ме оставите сама! Нямах представа, че ви е известна моята стая.

Едмунд поклати глава.

— Добре, тръгвам си. Но преди това нека ви обясня вашата заблуда. Тази стая обитавам обикновено аз, когато съм гост на Шарфенберг. Пристигнах току-що и дойдох тук с погрешното мнение, че помещението е свободно. Валеска, аз ви обичам и винаги ще ви обичам. Моята любов е чиста и свята. Вие щяхте да бъдете за мен всичко, моето начало и моят край; всеки удар на пулса, всяко дихание щеше да е свързано с вас. Защо ме отблъсквате?

Поиска да се отдалечи, но в същия миг тя застана до него и улови ръката му.

— Хер Фон Рандау, сериозно ли го казахте?

Сама се прекъсна. Страните ѝ бяха съвсем преbledнели, но тъмните ѝ очи блестяха възбудено.

— Да — увери Едмунд. — Когато ви срещнах на онова място, където бяхте завлечена от престъпници, още от пръв поглед различих във вас един откраднат скъпоценен камък. Изнесох го на светлината на слънцето, за да се порадвам на неговата чистота, и на драго сърце бих дал живота си, за да го предпазя и съхраня.

— О, Боже! — извика Вали. — Едмунд, Едмунд, ти ме обичаш? Обичаш ме?

— Повече от баща и майка, повече от живота си! — отговори той.

Тогава тя сложи ръце на тила му, приведе към себе си главата му и го целуна. После внезапно го пусна, отстъпи назад и заговори:

— Благодаря ти, Господи! Тези няколко секунди поправиха всичко и ми дадоха сила и смелост за годините, които ми предстоят! Едмунд, аз те обикнах и те обичам, както никога не съм обичала мъж. Ти ми се яви като спасител в ужасна безпомощност и самота. Мислех за теб като за същество, което едва ли бих могла да достигна с погледа си. Та нали беше синът и наследникът на аристократична фамилия, а аз — бедното дете на един затворник.

Поиска нежно да го избута от стаята, ала той я обгърна здраво с ръце и каза:

— Валеска, аз вече не съм офицер, занаят ще бъда само един земеделец. Родителите ми така пожелаха. Аз говорих с тях и за теб. Признах, че обичам едно момиче, което е трябвало незаслужено да страда. Заявих тържествено, че цял живот ще остана незадоволен, ако не мога да се ожения за нея. А татко каза, че всичко щяло да се промени, стига само да съм видел някоя дама като онази, с която бил пътувал във влака. Но това нали си ти!

Вали отвърна с твърд глас:

— Въпреки всичко трябва да стане така, както казах. Има закони, срещу които човек не може безнаказано да прегреша, макар и да не са вписани в никой законник. Ти ще намериш някоя жена съобразно общественото си положение, която ще уважаваш, независимо че няма да я обичаш така горещо като мен. Твоите родители ще се радват и сигурно ще ми дадат благословията си.

— Ти вече я имаш тази благословия!

Двамата подскочиха стреснато. Един нежен женски глас бе произнесъл тези думи. Когато се обърнаха, видяха в предната стая да

стои баронеса фон Рандау.

— Не ми се сърдете! — каза тя. — Потърсих те в стаята ти, без да подозирам, че това доблестно момиче живее тук. Не ме чухте да влизам, тъй като говорехте твърде високо, и ето как станах свидетел на целия разговор. Трябва да ми простите. Елате, дете мое! Вие, изглежда, си нямате майка и аз искам да ви стана такава. Вие вече живеете в моето сърце, ще бъдете добре дошла и в нашия дом.

— Майко! — изликува Едмунд.

— Да, сине мой, това е истинската дума! — каза баронесата и притегли двамата към себе си. — Дайте му ръката си, дъще моя! Вие ще му принадлежите, защото доброволно поискахте да се откажете от него.

В този миг предната врата се отвори и един глас попита:

— Валеска, тук ли си?

Беше Карл Петерман. Той влезе със свещник в ръка и съгледа дъщеря си в обятията на любимия.

— Какво е това? — попита изплашен и учуден. — Ти не си сама? Дете, какво трябваше да видя!

Беше смръщил чело. Можеше да даде на това тет-а-тет само едно неприятно тълкувание. Но дъщеря му пристъпи към него, улови ръката му и каза умолително:

— Не бива да се сърдиш, мили татко! Едмунд има почтени намерения, можеш да бъдеш уверен.

Петерман поклати недоволно глава.

— Едмунд? А, вие вече сте минали на малки имена! А аз да си нямам и представа! Хер лейтенант, моята дъщеря ми е толкова мила и свидна, колкото само една дъщеря може да бъде на баща си. Но тя е дете на един несъстоятелен човек, а вие сте син на аристократичен, знатен дом. Сериозни желания тук едва ли могат да се допуснат, а за едно мимолетно увлечение аз не мога моята...

— Моля, моля! — прекъсна го на думата Едмунд. — Аз няма да се защитавам, но тук е моят адвокат, когото може би ще дарите с повече вяра от мен.

Посегна към ръката на майка си, която стоеше встрани в тъмното, и я издърпа в кръга на светлината.

— Коя е тази дама? — попита Петерман.

— Моята майка, която току-що прояви любезността да сложи ръката на вашата дъщеря в моята.

— Фрау Фон Рандау? — попита учуденият мъж. — Как да си обясня...

— Обяснението е много лесно и много просто, хер Петерман. Моят син обича вашата дъщеря, а тя отвърща на неговата любов. Аз нямам причина да се противопоставя на сърдечното желание на моето дете и ето как се съгласих. Синът ми сега ще си позволи да ви помоли за разрешение за годежа си с Валеска.

Петерман сметна, че не бива да вярва на ушите си.

— Но това все пак е невъзможно! — извика той. — Известно ли ви е положението ми, нещата около мен, милостива госпожо?

— Малко! — усмихна сетя. — Но все пак достатъчно, за да разсея всичките ви опасения. Аз изненадах тези млади хора точно когато се вслушваха в гласа на сърцето. Валеска искаше доброволно да се откаже от щастието в живота. Искаше да принесе една жертва, чиято големина е най-доброто свидетелство за нейните чисти помисли. Тя има храбростта и самообладанието да напомни на моя син неговите задължения. С това се показва достойна да бъде моя дъщеря. Моят мъж ще прояви същите разбирания като мен.

Петерман остави свещника на масата, протегна ѝ двете си ръце и каза с изпълнени със сълзи очи:

— От сърце ви благодаря, милостива фрау! Нямате представа какъв безценен дар ми правите. Аз години наред се борех с тъмни духове...

Беше прекъснат. Вратата на предната стая се отвори и прозвуча глас:

— Едмунд, момче, къде си се дянал?

— Тук, татко — отговори той с одрезгавял глас.

— Там вътре? Хубаво! Току-що бях уведомен, че трябва да отидем в салона, и... а, по дяволите!

Беше приближил и познал Валеска.

— Та това е... — започна със запъване — красивата непозната от купето! Фройлайн Петерман, както я нарече. Аз казах сутринта, наистина, че гледката ще те наведе на други мисли... но, хмм... толкова бързо?

— И тези мисли са вече налице! — засмя се сега Едмунд, като видя удивеното лице на своя баща. — Надявам се, че няма да ми се разсърдиш!

— Това още не може да се каже — изръмжа баронът.

Петерман бързо пристъпи между Рандау и неговия син.

— Хер Фон Рандау, аз също бях изненадан както вие сега. Искам да подчертая, че това изключително събитие се е случило напълно без мое знание и съгласие. Вече имах честта да го обясня на милостивата фрау.

— А аз, напротив — намеси се баронесата, — обяснявам, че това изключително събитие намира моето пълно одобрение. Аз дадох съгласието си.

Тя му кимна.

— Съгласието си? — попита баронът слисано. — Че за какво?

— За годежа!

— Правилно ли чух? Така внезапно? — извика старият Рандау — Но най-непонятен си ми ти, Едмунд! Днес не искаше да се откажеш от твоята „голяма любов“, а сега...

— Аз все още не съм се отказал! — засмя се в лицето му неговият син.

Баронът отстъпи учудено назад.

— Онази дама, за която говореше, и фройлайн Петерман са едно и също лице? Да не би вече да го знаеше, когато споменах за нея?

— Да! — призна синът.

Бащата не знаеше да се ядоса ли, или да се разсмее. Видя погледа на жена си, отправен умоляващо към него. Обзе го топло чувство, разнежи се. Сърцето спечели превес. Той се обърна към съпругата си и попита:

— Толкова ли бързо се реши за момичето?

Баронесата кимна.

— Тя напомни на Едмунд неговия дълг като аристократ и каза, че до страната на друга жена щял да намери ако не безкрайно щастие, то поне спокоен живот. Родителите му после щели да благославят онази, на чийто отказ се дължи този покой.

— Ах! Така ли е казала? Наистина ли? — попита баронът покъртен. — И тогава ти си приключила с твоята проверка! Скъпи Едмунд, днес ти ни принесе една голяма жертва, като се отказа от

своята кариера. Ние ти дължим благодарност и ето как едва ли ще намериш решението ми за коравосърдечно и несправедливо. Приемете моето съгласие и благословията ми, деца! Онова, което е одобрила майката, бащата не може да укори или да развали. Нека сегашният час донесе на всички ни благоденствие и благословия!

И тогава шест ръце го прегърнаха така, че почти не можеше да помръдне. Петерман бе останал настрана, устните му потрепваха. Накрая протегна безмълвно ръка на барона. Хер Фон Рандау го обгърна съчувствено и каза:

— Овладейте се, скъпи приятелю! Аз разбирам и уважавам вашите чувства. Животът има към вас голям, твърде голям дълг, сега иска да го изплати.

ГЛАВА 24

ТРАУРНА ЦЕРЕМОНИЯ

Броени минути след това събитие семейства Петерман и Рандау влязоха в салона на замъка. Там завариха детектив Арнд и адвоката, с когото хауптман Фон Шарфенберг преди това бе трябвало да се посъветва за още някои неща. Арнд се представи на фамилия Рандау и каза:

— Аз също като вас съм поканен на траурната церемония относно двамата покойни господи Фон Шарфенберг. Поканата първо доста ме учуди, тъй като аз никога не съм имал пряк контакт с тази фамилия. Междувременно научих, че трябва да присъствам, за да изпълня функцията на свидетел. Ще го направя с голямо удоволствие, понеже на всички вас предстои една изключителна изненада.

При думата „изненада“ очите му се спряха с радушна усмивка върху Петерман и неговата дъщеря.

Капелата на замъка беше драпирана с тежък черен плат. Зад олтара бяха застанали членовете на църковния хор от Лангенщат, а при малкия орган бе седнал местният кантор. Когато видя да влизат траурните гости начело с директора на затвора — последният носител на името Шарфенберг, той посегна към клавиатурата. Тихи, тържествено бавни акорди се понесоха в малкото помещение. А когато увертюрата свърши, църковният хор поде погребалната песен:

*На живота времето лети,
с всеки час към гроба бързам.
И какво от туй, че може би
тук още да живея имам?
За смъртта мисли, човеко,
и не май се, нужно е едно!*

Сега пасторът пристъпи към олтара и поздрави с пестеливи думи присъстващите гости. После се разнесе следващата строфа на песента:

*Живей, както, когато умираш,
ще ти се иска да си живял.
Благата, които тук трупаш,
санът, който ти е някой дал,
не ще те радват те в смъртта.
Не са твои тези блага.*

Последва същинското слово на духовника. За всеобщо удивление той започна да разказва притчата за блудния син, а после продължи:

— „Благословен, който иде в името Господне!“ Когато хер Фон Шарфенберг ме помоли да говоря днес на траурната церемония за неговия брат и племенника му, пожела да пропусна обичайните похвални слова. Аз уважих неговото желание. Господ Исус Христос ни е дал в Евангелието отговор на въпросите, които поражда у нас трагичната смърт на двамата твърде рано споминали се мъже. Единият, лейтенант Фон Шарфенберг, се обременил с тежка вина. Както Блудния син от притчата прахосал целия дял, полагащ му се от имота. Майорът, неговият баща, не можел да му помогне. Милостивият Бог и Отец го прибрал заедно с неговия син. А на нас Господ иска да каже в Евангелието, че прощава всички грехове и с радост приема отново блудния син в своята Вечност. Така нека също не забравяме, че сме грешници, от кал направени, и да молим Господа да ни даде един ден опрощение на греховете. „*Не съдете, за да не бъдете съдени*“. Нека не бъдем злопаметни към покойниците, а да се помолим за спасението на техните безсмъртни души. Да пребъде! Амин!

При последните думи неговият глас беше възприел клетвено звучене. Той се дръпнал от олтара и песента продължи:

*Често духом при гроба ходи,
как мощите ти спускат гледай.
Говори: „Аз пръст съм, Господи,
учи ме да мисля за тоз' край.*

*Поучавай ме ТИ всеки ден,
дано стана по-мъдър и умен.“*

Настъпи тържествена, почти угнетяваща пауза. Хауптман Фон Шарфенберг пристъпи бавно напред и застина блед и неподвижен до олтара, сякаш беше окаменял. Но ето че вдигна леко ръка и заговори сериозно:

— „Аз пръст съм. Господи, учи ме да мисля за тоз' край! Поучавай ме ти всеки ден, дано стана по-мъдър и умен!“ Това са думите, които звучат в моите уши и сърцето ми, откак получих потресаващата новина за смъртта на тези двама души. Те си отидоха от живота, без да са се покаяли за вината, която лежеше на съвестта им. Като последен носител на тяхното име аз искам да снема от тях тази вина.

Помълча за миг. Беше миг на напрегнато очакване. После каза:

— Хер Петерман, приближете с вашата дъщеря! Имам да говоря с вас.

Това бе неочаквано за двамата. Въпреки това Петерман хвана Валеска за ръката и пристъпи с нея към Шарфенберг, при което попаднаха в ярката светлина на свещите. Хауптманът заговори:

— Покойният лейтенант Фон Шарфенберг извърши спрямо вас тежко престъпление. Той ви отне свободата и честта, а само една дума от неговата уста щеше да е достатъчна да докаже пълната ви невинност. Той премълча от страхливост и на вас ви бе наложено наказание, без да сте извършили престъпление. Но: *De mortuis nihil nisi bene*^[1].

Вие бяхте верен слуга на нашия дом и се жертвахте, за да запазите честта на името ни. Бяхте третиран като престъпник. Междувременно вашето единствено, непорочно дете попадна в престъпни ръце, от които, за щастие, бе избавено. За всичко това трябваше да отговарят тези двама мъртъвци. Те преминаха в отвъдното, без да съумеят да дадат възмездие. Аз имам задължението да го сторя вместо тях. С това искам да заявя на тази траурна церемония, че по вас, хер Петерман, не е останало полепнало и най-малкото петно. Вие принесохте на покойните една жертва, за каквато едва ли някой друг би намерил сили. Аз съм готов да ви дам

удовлетворението, което моята съвест ми повелява. Като последният носител на името Шарфенберг ви моля да простите на двамата покойници. Мога ли да се надявам, че ще изпълните тази моя молба?

В капелата беше толкова тихо, че човек би могъл да долови трептенето на паяжина. Петерман каза:

— Аз им прощавам!

— А вашата дъщеря?

— Тя също им прощава. Дано Бог бъде за тях милостив съдник!

Ще се моля за тях.

Хауптманът заговори развълнувано:

— И дано той ви се отплати за онова, което мъртвите вече не могат да поправят! Вие пожертвахте честта на своето име и единственото признание може да се състои в това, аз да ви приобщя към моето име. Аз нямам деца, следователно мога да ви осиновя, фройлайн Петерман. От този миг вие сте моя дъщеря и след съпругата ми ставате моя единствена наследница. Негово величество кралят даде разрешение да се наричате Валеска фон Шарфенберг-Петерман. Документите са вече изготвени. Мога ли да ви ги предам, хер Петерман?

Запитаният остана безмълвен, дъщеря му също. Директорът трябваше да повтори въпроса си, преди да получи отговора:

— Това е невъзможно, напълно невъзможно!

— Аз изпълнявам един дълг, хер Петерман, и го изпълнявам с удоволствие — заяви сериозно Шарфенберг, като пристъпи по-близо към него. — Не искам да ви отнемам дъщерята и нито настоявам да гледате на осиновяването като на обезщетение за онова, което сте преживели, а желая само да ви дам доказателство, че се ползвате с пълното ми уважение. Ако се съгласите с осиновяването, ще ми докажете, че наистина сте простили на мъртвите и не таите ненавист също срещу мен. Моля ви, приемете!

Тогава Петерман поддаде.

— Е, добре, няма да се противя, стига дъщеря ми да е съгласна да носи вашето име!

— А вие, фройлайн Петерман?

— Още не мога да го осъзная — промълви запитаната.

— О, бързо ще свикнете — увери Шарфенберг. — Аз не изисквам никаква саможертва от вас. Просто ще носите името ми и ще

бъдете моя наследница. Ето ръката ми, стиснете я, моля, спокойно!

Тя му подаде ръка. Хауптманът я отведе в салона, където трябваше да подпише документите. Същото направи после баща ѝ и накрая Арнд като свидетел. Поканените за траурната церемония поседяха още известно време заедно в обсъждане вълнуващите събития на днешния ден.

* * *

Няколко думи са достатъчни за разяснение по-нататъшната съдба на главните действащи лица. След кратко време на подготовка разглеждането на делото „Науман и съучастници“ пред Кралския околийски съд бе открито. Няколко дни по-късно присъдата бе произнесена. Краля на контрабандистите, убиецът Волф Науман, бе осъден на смърт, а неговият помощник Борвалд — на десет години затвор за съучастничество и опит за убийство на тъмничен надзирател и постови войник. В едно друго съдопроизводство лихварят Зигмунд Дорн и фалшификаторът Золбриг получиха по пет години затвор.

Благодарение усилията на прокурор Унтерберг трафикантите на момичета също бяха скоро осъдени. Мелита, Уланд и всички техни помощници отидоха за години наред зад решетките и никой повече не чу за тях.

Законът се стовари с цялата си тежест и върху книговезеца Хайдер, който се бе отнесъл толкова лошо със своя баща и съперника си Хайлман. Две години и осем месеца бе отплатата за неговите деяния — кражбата и дадените под клетва фалшиви показания. Нищо не му помогна фактът, че впоследствие бе станал наследник на златната чаша.

Продавачът на лотарийни билети Майбаум и неговият баща трябваше да излежат за злоупотреба по една година затвор. Помагачите на Науман в столицата, доколкото полицията успя да ги арестува, също получиха своето възмездие. Сред тях се намираше и така нареченият Рудолф, който в продължение на няколко години бе подпомагал тъмните гешефти на Науман под маската на почтен търговец. Той беше разобличен като другите и му бе наложено справедливо наказание.

Сега всички граждани можеха да си отдъхнат. В столицата отново възцари мир и спокойствие, а и в планините хората като че съвсем забравиха контрабандата след арестуването на Краля на контрабандистите. Също майсторът колар Хендшел от Оберсберг; роднината на стария въглищар, заживя отново мирно при своето семейство. Племенникът на Вебер полека-лека оздравя от тежките контузии и рани. Само останалите белези напомняха за фаталното събитие. Той изпълни мечтата си — закупи едно старо феодално имение близо до Лангенщат. Засели се там със семейство Вебер. А Хайлман остана в Поленбург и пое след време книговезницата от ръцете на майстора, който го бе приел с такова доверие.

* * *

Няколко седмици след процеса в замъка Валдау се състояха сватбите на две щастливи двойки. Едмунд фон Рандау се ожени за Валеска фон Шарфенберг-Петерман, а Вилхелм Хайлман — за своята Магда Вебер. Най-почетният гост на този радостен празник беше естествено... детектив Арнд. През този ден си пролича на каква любов и уважение се радва при хората, за чието щастие толкова много бе допринесъл. Само няколко дни след сватбата той замина за чужбина по следите на нов, труден случай. Прокурор Унтерберг, асесор Фон Ансбах и комисар Андерс получиха отличия за своята неуморна дейност лично от ръката на министъра на вътрешните работи. Със своето заминаване Арнд умело бе избегнал почетната церемония.

А при гробницата на господата Фон Шарфенберг край замъка Валдау местните жители всяка година виждат в деня на смъртта на бащата и сина една красива двойка — Едмунд фон Рандау, бившият лейтенант и настоящ земевладелец, и неговата Валеска, дъщерята на бившия затворник Петерман. Често и Карл Петерман придружава обичащите се млади хора до това място, където си припомнят без ненавист в сърцата мрачното минало и...

[1] За мъртвите се говори само добро — лат. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.